

M. STEIGA • L. VOLFS

gardă la regina brilantelor

CUPRINS

Această carte este eCAR	7
De ce pot descărca legal această carte de pe internet?	8
Capitolul I	12
Capitolul II	53
Capitolul III	85
Capitolul IV	127
Capitolul V	160
Capitolul VI	205

GARDĂ LA REGINA BRILIANTELOR

COLECȚIA ENIGMA 1976 (NUMĂRUL 55)

MIERMÎLIS STEIGA
LAZARS VOLFS

editare și digitizare de
CAT GRAUR

...

EDIȚIE ECAR 2024

ACEASTĂ CARTE ESTE ECAR

O copie de lectură anticipată, cunoscută și sub denumirile de copie de revizuire avansată, ediție anticipată pentru cititor sau copie electronică avansată (ARC sau ARE), este o versiune gratuită a unei cărți noi sau a unei noi ediții, oferită de editor librarilor, bibliotecarilor, jurnaliștilor și altor profesioniști din domeniu înainte de distribuirea către public. Textul acestei ediții poate suferi modificări față de varianta finală, deoarece editorii iau în considerare comentariile cititorilor sau corectarea eventualelor erori identificate în manuscris. În plus, dacă un cititor influent sau un jurnalist oferă o opinie despre copie, aceasta poate fi inclusă în versiunea finală a cărții.

PENTRU RAPORTAREA EVENTUALELOR GREȘELI SAU întrebări, ne puteți contacta la adresa de email furnizată.

Clubul cărții digitale
dr.akoep@gmail.com

DE CE POT DESCĂRCA LEGAL ACEASTĂ CARTE DE PE INTERNET?

Concluzia: Avînd în vedere toate acestea înseamnă că este legal să realizez o copie a operei protejate pentru uzul meu sau al familiei și prietenilor apropiați și /sau „să dau o copie a unei opere protejate prin dreptul de autor unui membru al familiei sau unui prieten” îndeplinind condițiile legii. La fel de legal pot descărca de pe internet o copie digitală a unei cărți pe care o am în formă fizică, pe hîrtie deoarece „cînd deții o copie autorizată a unei opere (dar nu a unui program pentru calculator) și faci o nouă copie a operei pentru uz personal sau al „cercului familiei”, chiar dacă acea copie este realizată prin descărcarea ei de pe Internet” ești în drepturile tale și nu încalci legea dreptului de autor.

PE LARG:

Poziția oficială a **Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală, EUIPO**, exprimată prin **Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală**.

. . .

ÎNTREBĂRI FRECVENTE PRIVIND DREPTURILE DE AUTOR (cu aplicare la cărțile digitale, digitizate)

ÎNTREBĂRILE AU FOST COMPILATE DE REPREZENTANȚII intereselor consumatorilor. Experții naționali în domeniul drepturilor de autor din cele 27 de state membre ale UE au oferit răspunsuri conform propriei jurisdicții. Observatorul European coordonează aceste activități în cadrul grupurilor de lucru.

.....

7. Am voie să dau o copie a unei opere protejate prin dreptul de autor unui membru al familiei sau unui prieten?

LEGEA DREPTULUI DE AUTOR PERMITE UTILIZATORILOR autorizați ai unei opere să realizeze o copie a acesteia pentru uzul lor sau al familiei și prietenilor apropiați, dar numai dacă sînt îndeplinite anumite condiții: opera copiată trebuie să fi fost făcută publică, copia privată nu trebuie să afecteze utilizarea normală a operei copiate și reproducerea nu trebuie să prejudicieze titularul dreptului.

8. Am voie să descarc o operă protejată prin dreptul de autor de pe Internet și contează ce tehnologie este utilizată sau dacă descarc doar părți ale operei?

ESTE FOARTE POSIBIL CA DESCĂRCAREA UNEI OPERE protejate prin dreptul de autor de pe Internet, indiferent de tehnologia folosită, să încalce drepturile de autor asupra

operei respective. Concluzia este aceeași și dacă doar părți ale operei ar fi descărcate (mai puțin în cazul în care părțile descărcate nu ar reprezenta ceva protejat prin dreptul de autor). Pentru a nu încălca drepturile de autor ar trebui ori să ai autorizarea titularului de drepturi pentru a face descărcarea, ori să fie aplicabilă una dintre limitările dreptului de autor (de exemplu în situația în care descărcarea ar putea fi calificată drept copie privată). Această situație ar fi aplicabilă atunci când deții o copie autorizată a unei opere (dar nu a unui program pentru calculator) și faci o nouă copie a operei pentru uz personal sau al „cercului familiei”, chiar dacă acea copie este realizată prin descărcarea ei de pe Internet. Pentru a nu încălca drepturile de autor trebuie însă să te asiguri că atunci când descarci nu permiți, în același timp, și încărcarea operei de către alții.

[HTTPS://TINYURL.COM/CCDROCOPY](https://tinyurl.com/ccdrocopy)

Traducere de Mircea Aurel Buiciuc.

Editura Univers, București – 1976

Din 1969, Editura Univers a început să publice o colecție de literatură polițistă sub numele „Enigma”, cuprinzând atât autori români, cât și străini. Colecția nu a avut numerotare, iar primul roman publicat a fost „Bruta” de Guy des Cars. Primele cărți au apărut sub sigla Editura pentru Literatură Universală, transformată mai apoi în Editura Univers.

CAPITOLUL I

1

GREFIERUL INSTANȚEI, O DOMNIȘOARĂ TINERICĂ, SE UITĂ la ceas. Pînă la începerea ședinței mai erau vreo douăzeci de minute. Trase sertarul de la birou și scoase de acolo un teanc de procese-verbale imprimate pe o hîrtie albăstruie. Apoi, aruncînd o privire în oglindă, își aranjă buclele blonde și-și potrivi pe trup fusta strîmtă și scurtă.

— Degeaba te dichisești, observă cu un zîmbet ironic dactilografa în timp ce, stînd la birou în dreptul ferestrei, schimba hîrtia la mașina ei veche, marca „Underwood”. Avocatul Robežnieks preferă șatenele.

Domnișoara grefier găsi de cuviință să nu ia în seamă înțepătura. Săltîndu-și năsucul cîrn, păși țăntoșă spre sala de ședințe.

Sala tribunalului era dintre cele mai obișnuite. Aidoma ei întâlnești pretutindeni: la Riga și Valka, la Moscova și Habarovsk.

În ciuda deosebirilor de formă și dimensiuni, toate au

ceva comun. Iar înainte de orice – mobilierul greu din lemn de stejar, stemele auri ce-mpodobesc spetezele înalte ale scaunelor de la masa completului de judecată, dînd incintei o simplitate austeră și subliniind parcă justetea sentinței judecătorești și fermitatea legii.

Dezbaterile judiciare intraseră în a treia săptămînă și cu toate acestea interesul celor din Riga față de acest caz rămînea constant. Zilnic sala era plină pînă la refuz. Pe unii crima oribilă îi impresiona prin caracterul ei neobișnuit, altora le stîrneau curiozitatea amănuntele procesului. Se mai aflau în sală și dintre aceia care doreau pur și simplu să vadă cu ochii lor un criminal.

În dreapta mesei completului de judecată își ocupase locul procurorul Roberts Dzenis. Răsfoia fără grabă dosarul, ca și cum ar fi nădăjduit să descopere vreun element important, dar care fusese scăpat din vedere.

Ivars Robežnieks, avocatul apărării, un tînăr sclivisit, cu chipul uscățiv și energic, stătea pe scaun într-o poziție neglijentă, picior peste picior. Pledoaria într-un proces care stîrnise atîta vîlvă îi flata orgoliul profesional. Și avocatul își dădea silința să producă o bună impresie asupra auditoriului.

Robežnieks cerceta cu privirea sala în care nu mai rămăsese niciun loc liber. O muiere corpulentă, așezată chiar lîngă fereastră, căta bănuitor cu coada ochiului la martori și-i tot șoptea ceva la ureche vecinei sale, o băbătie cu niște buze subțiri, strîns lipite. Avocatul recunoștea fără greș pe acei gură-cască ce-și făceau veacul în sala tribunalului. N-au dispărut încă filistinii, care o zi nu pot trăi fără să-și vîre nasul unde nu le fierbe oala. Atunci cînd resursele locațiunii în comun ajung să fie epuizate, acești indivizi meschini bat drumul tribunalelor, urmărind cu deosebită încîntare procesele de divorț sau cele privind încălcarea bunelor moravuri. Și vai de judecătorul acela care

se încumetă să hotărască dezbaterăa unui proces cu ușile închise!...

O ceată gălăgioasă de studenți de la facultatea de drept se așezaseră tocmai în fundul sălii. De-acolo de la „fundeni” răzbeau pînă la masa completului de judecată chicoteli și replici înfundate:

— Simte-te, milady! Fă-i loc omului să stea și el!

— Unde te bagi, bă platfus!?

— Ia uitați-vă, Aija și-a scos ditamai caietul și-acum s-o vezi ce mai conspectează.

După cursurile plicticoase de drept administrativ și colhoznic, de care studenții se săturaseră ca de mere pădurețe, acest proces era pentru ei ca un spectacol teatral reușit, capabil să stîrnească nenumărate discuții și controverse.

Deodată, un foșnet străbătu sala, de parcă o briză ușoară ar fi clătinat crestele pinilor cocoțați pe dunele de nisip de pe țărmul mării.

— Soseș-ște, soseș-ște! L-aduc, l-aduc!

Rumoarea se stinse ca la un semn al baghetei magice. O liniște adîncă domina acum auditoriul. Procurorul-șef adjunct Dzenis așează dosarul deoparte. Avocatul Robežnieks arboră o atitudine plină de importanță. Domnișoara grefier înlătură cu un gest grăbit cîrlionțul neastîmpărat de pe frunte. Atenția tuturor era concentrată spre intrarea laterală. Pe-acolo avea să-și facă apariția dintr-o clipă într-alta, însoțit de milițieni, asasinul.

Așadar, începe procesul.

. . .

ÎN OCTOMBRIE, UMBRELE SERII POGOARĂ DEVREME.

Dincolo de păienjenişul verzui al fleşelor ce-mpodobesc bisericile din Riga, cerul împurpurat se stinge-n lucruri tulburii. Amurgul cenuşiu se prelinge-n odaie. Oraşul începe a clipi din arzătorii săi ochi de neon.

Ofiţerul de serviciu de la Direcţia afacerilor interne aprinde lumina în cabinet. Acum se vede şi mai desluşit macheta oraşului, care ocupă un perete întreg. Căsuţe şi figurine miniaturale arată locurile în care sînt amplasate statele-majore ale detaşamentelor populare şi posturile de miliţie. Salbe roşii şi albe de becuri electrice brodează liniile drepte sau ondulate ale străzilor. Şirag de clipiri luminoase, aidoma unor trasoare, indică parcursul maşinilor miliţiei. Tulburate de paraziţi, se-aud la megafoane rapoartele scurte ale patrulelor.

— Aici „Pescăruş-doi”. Mă aflu în Čiekurkalna. Înaintez pe traseu. Nimic deosebit.

— Raportează „Vultur-trei”. Pe străduţa de lîngă combinatul „Rigas manufactura” observ un pachet mare. A fost pesemne aruncat peste gard. Supraveghez în continuare. Aştept noi ordine.

— Aici „Pescăruş-opt”. La capătul străzii Bikernieku – un troleibuz cu semiaxul rupt. Telefonaţi la centrul de depanare.

Întocmai ca raza de soare într-o picătură de apă, se oglindeşte în acest micuţ cabinet viaţa capitalei Letoniei, se aude pulsul ei. Din toate colţurile metropolei se scurg aici informaţiile operative. Ofiţerul de serviciu preia rapoartele, le înregistrează, dă dispoziţii.

În camera alăturată, un sergent încercat joacă novus cu un locotenent tinerel. Medicul legist, un bărbat cărunţ, şade la masa de şah şi studiază cu atenţia încordată poziţia adversarului. Să nu izbutească oare nici de astă dată să-l biruie pe încrezutul Sherlock Holmes? Căpitanul Sokolovski are o

baftă nemaipomenită la şah și lucrul acesta îl scoate pur și simplu din sărite pe medic, altminteri om de un calm imperturbabil în viața de toate zilele.

— Nu-i nimic, o să ne consolidăm poziția printr-o retragere vremelnică, observă el, revenind cu nebunul în punctul inițial.

— Cedați așa, fără luptă, un teritoriu câștigat? zîmbește malițios Sokolovski.

— Teritoriul acesta nu prezintă deocamdată o importanță decisivă.

— Ba da, și încă ce importanță! Într-o bună zi m-am dus în raionul meu natal, Vilaka – spune căpitanul, fără a-și dezlipi ochii de pe tabla de şah. Stam cu sectoristul Jezupāns în biroul său de la secția de miliție. Deodată, ușa se deschide larg și o namilă de om dă buzna înăuntru urlînd cît îl ține gura:

„Ajutor! O crimă! Colo lîngă moara cea veche se află un cadavru!”

Locotenentul și sergentul lasă pe masă tacurile de novus. Se cuvine să asculte relatarea. La Direcția afacerilor interne căpitanul Sokolovski avea faima de mare meșter în istorisirea a fel și fel de pățanii.

Căpitanul, povestește mai departe, dar faptul acesta nu l împiedică să pătrundă cu tura în spatele poziției adversarului.

— Eu și Jezupāns sărim din loc. Încălecăm pe motocicletă și pornim în goană la moară. Ajunși acolo, vedem în șanț, trîntit cu fața la pămînt, un flăcău cu cizme de cauciuc în picioare, cu mâinile date în lături, mînjit tot de noroi.

Jezupāns, bietul de el, strînge din umeri.

„Urîtă treabă, zice. Trebuie să facem un proces-verbal. Să chemăm un expert. Ce să-i spun șefului?”

Și deodată se luminează la față:

„Ia stai, păi nu-i în raza noastră. Țasta-i șanțul de hotar.

Dreptu-i că mortul zace în partea mea, dar de stat, n-a stat în partea mea. Vezi unde-i sînt picioarele? Hai să telefonăm.”

Veni inspectorul sectorului vecin, dădu un ocol victimei și hotărî:

„De vreme ce capul se află în sectorul tău, înseamnă că tu, Jezupāns, trebuie să faci cercetările.”

Jezupāns nici nu vrea să audă.

„Capul, zice, poate fi o circumstanță însemnată pentru un om viu, dar nu pentru un cadavru.”

Cît timp a durat cearta dintre ei, cadavruul a dispărut!

„Ei, fir-ar să fie!” se luă cu mîinile de cap Jezupāns. Iar de după tufişuri cineva rosti cu voce de bas:

„Hei, firtaţilor, n-aveţi la voi ceva cu care să se dreagă omul?”

Sokolovski face rocada mare.

Locotenentul și sergentul rîd cu hohote. Medicul legist zîmbește acru. Numai anchetatorul procuraturii, Boriss Trubeks, nu reacţionează în niciun fel la finalul atît de neaşteptat al istorisirii. Stă în colţul camerei, pe o canapea joasă, aplecat de spate, cu degetele vîrite în urechi. Ochelarii cu lentile groase stau gata să-i cadă de pe vîrfurile nasului. Trubeks s-a cufundat în conspectele lui – examenul de stat bate la uşă, așa că fiecare clipă liberă contează.

Locotenentul-major. Un bărbat oacheș, cu mustăți spilcuite, reglează televizorul. Pînă la începerea transmisiei de pe stadion au mai rămas doar cîteva minute.

— Orice-ai face, „Daugava” ta o încasează azi, îl ia ușurel peste picior căpitanul, declarînd gardă la regina adversarului. Cruță-ți nervii, dragul meu. Sănătatea trebuie păstrată din tinerețe, obișnuia să spună înțeleapta mea mătușă, fie-i țărîna ușoară.

— De ce vorbești așa? rostește cu indignare locotenentul-major. Astăzi câștigă precis.

Sokolovski o ține pe-a lui.

— O încasează cum mă vezi și cum te văd! Mie-n sută! Nu pupă ea divizia „A” cum nu pupi tu de la nevastă o copeică după ce i-ai dat toată leafa.

Disputa lor e întreruptă de glasul metalic al difuzorului.

— Grupa operativă, echiparea! O crimă pe strada Vairoga, anunță laconic ofițerul de serviciu.

Locotenentul-major sare de la locul său și închide televizorul. Doctorul părăsește cu părere de rău măsuța de șah. Anchetatorul Trubeks își îndeasă în buzunar conspectele.

Cîteva minute mai târziu, mașina miliției gonea pe strada Krišjāns Barons spre podul suspendat.

3

— SĂ INTRE MARTORA MAIGA STRAUTKALNE! STRIGĂ președintele tribunalului.

O blondină bine clădită se-apropie de masa completului de judecată. Ochii săi cenușii, expresivi, privesc țintă la judecător.

Ochii avocatului țintesc mașinal picioarele frumoase ale tinerei femei.

„Are emoții, observă în sinea sa procurorul, privind la martoră. Pînă și mîinile îi tremură. Se vede că-i pentru prima oară la tribunal.”

Martora este avertizată că în cazul unei depoziții false va suporta rigorile legii conform articolului cutare din codul penal. Apoi președintele începe interogatoriul.

— Lucrați la policlinică?

— Da, sînt medic la circumscripția raională.

— Și ați ajuns prima la locul crimei. Relatați-ne, vă rugăm, cum s-au petrecut lucrurile.

TROP-TROP, TROP-TROP. RĂSUNĂ TOCURILE PE ASFALT. UNdoi, hopa-țop. Maiga sare într-un picior peste pătratele desenate cu creta pe trotuar. Un zîmbet de copil îi luminează chipul, iar ochii au scăpărări ștregărești. N-ar fi rău să sară acum peste gardul acesta lung și dărăpănat și să scrie de partea cealaltă cu creta: „Aija + Janka = nătărăi”.

Da-i cu neputință... Fusta-i strîmtă, paltonul cam lung. Și mai sînt și alte obstacole. Maiga mai sare peste încă o „clasă” și-și continuă apoi drumul pe ulicioara pustie.

Aici, la periferia orașului, toamna își poate etala întreaga ei măiestrie. Oriunde-ți arunci ochii, nu vezi decît arbori învăluți în purpură și poleială de aur. O boare de vînt răcoros a pornit în vârtej hora frunzelor de arțar de pe caldarîm. Iar cînd se satură de joaca asta, caută să se furișeze pe după gulerul Maigăi și să-i răvășească pletele.

Învelit în nori plumburii, soarele mai trage din cînd în cînd cu coada ochiului spre pămînt. În ferăstruica de la etajul întîi a unei case de lemn palpită răsfrîngerile unei raze zgîrcite.

„Oare cum se mai simte bătrîna Lorence?”... își amintește deodată medicul de circumscripție, trecînd pe lîngă casa pacientei sale.

De obicei, bătrîna venea la dînsa miercurea. Dar iată că de vreo trei săptămîni n-a mai trecut. N-o fi căzut cumva la pat?... Nu prea stă bine cu inima. N-are pe nimeni pe lume, iar vecinii, după spusele ei, sînt niște monștri sadea.

Maiga se oprește locului, cumpănește ceva în minte, apoi deschide porțița și străbate curtea.

În antreu e întuneric. Ținîndu-se de balustrada șubredă,

urcă cu băgare de seamă la primul etaj. Un miros supărător de ciorbă de varză îi pătrunde în nări.

— Dumneavoastră sînteți, doamnă doctor? – sus pe palier, iese la iveală, prin deschizătura unei uși, capul ciufulit al unei femei. La cine veniți, că la noi, după cîte știu, toți sînt teferi.

Femeia vine în întîmpinare, ștergîndu-și mîinile de șorț.

Maiga Strautkalne se posomorî. Dezordinea din locuința Genovevei Șcepe o făcea de fiecare dată să se cutremure de silă, și gospodina însăși, veșnic ciufulită și îngălată, nu-i trezea nici pic de simpatie.

— Am venit la vecina dumitale. Ce mai face?

— Bătrîna? strîmbă din nas Genoveva. Ce să facă? Una ca ea e-n stare să te bage în mormînt, nu alta. Anticristul gol! Har Domnului că nu mi-a mai fost dat s-o văd în ochi în ultimele zile!

O presimțire rea puse stăpînire pe Maiga Strautkalne. Se vede treaba că bătrîna a căzut greu la pat: Doctorița se apropie de ușa Alîdei Lorence, bătu cu putere, dar aceasta nu-i răspunse.

„Să se fi dus undeva? gîndi Maiga. Vecinii puteau să nu observe cînd a plecat. S-o fi dus la țară, poate.”

Se aplecă și privi pe gaura cheii...

— Portarul! Duceți-vă iute după portar! strigă Maiga la Genoveva.

Portarul sosi împreună cu sergentul de miliție. Forțară ușa. În mijlocul camerei – un scaun răsturnat, sînge pe jos și cioburi dintr-o vază spartă. Pereții și ei împrôscați cu sînge. Trupul Alîdei Lorence zăcea întins pe pat. Acoperit cu plapuma și cu niște perne.

Bătrîna era moartă.

. . .

ÎNCĂPEREA DESTINATĂ MARTORILOR N-AVEA O AMBIANȚĂ din cele mai plăcute: patru pereți goi, o fereastră îngustă și niște scaune cu picioare înalte, de pe vremea bunicii.

Genoveva Șcepe se cuibărise într-un colț și privea de-acolo cu ochi temători. De n-ar sîcîi-o cu întrebările.

Din ziua în care fusese reținută în Piața centrală, Genoveva evita orice întâlnire cu reprezentanții autorităților, și cînd vedea un milițian, o lua la picior de cealaltă parte a străzii.

Asta s-a întîmplat anul trecut, pe la sfîrșitul verii. Trecea pe lîngă coloana camioanelor colhoznice, care staționau aproape lipite unul de altul, ca într-un garaj.

— Doriți o bluziță frumoasă? își oferi Genoveva marfa în șoaptă unei țărăncuțe durdulii, cu bujori în obraji, care, ageră nevoie-mare, vindea mere direct din camion.

— Ian s-o văd.

Privind hoțeste în jur, Genoveva scoase din sacoșă un pulover albastru de lînă.

— Asta nu, îi refuză țărăncuța marfa. Dacă era roșu...

— Am și roșu.

Dar Genoveva nu mai apucă să scoată bluzița cea roșie. Cineva îi puse mîna pe umăr.

— Poftește cu mine, cetățeano, la secție! Bărbatul în uniformă rostise încet vorbele, dar ferm.

Spre norocul ei, Juziks avea atunci doar un anișor. Altminteri, nu i-ar fi fost deloc moale.

Și-acum, iată că din nou...

Mai întîi au chemat-o la miliție. O dată și încă o dată. Au lăsat-o să aștepte, să se gîndească bine, să-și amintească. Apoi au tîrît-o la procuratură. Și-acum, poftim, își face veacul aici,

pe sălile tribunalului. Dumnezeuule milostiv, cum se vor termina toate astea?!

Genoveva se cufundase în gîndurile ei triste într-atît, încît nici nu auzi cînd o strigară să intre în sala de judecată.

— Martora Genoveva Șcepe! rosti președintele aruncînd o privire într-un dosar gros. Dumneavoastră ați fost vecina cu Alîda Lorence. Ce ne puteți spune în legătură cu această treabă?

Genoveva se uită bănuitor la președinte.

— Care treabă? Habar n-am de nicio treabă. N-am avut niciun fel de treabă cu dînsa. Ferit-a sfîntul!

În fundul sălii se auziră chicoteli. Președintele privi cu reproș la studenți și se adresă din nou martorei:

— Ce știți despre Alîda Lorence?

— Eu nu știu nimic. Genoveva prinsese nițel curaj. Oare puteai să afli ceva de la una ca dînsa? Sta ascunsă ca dihorul în vizuină. Veșnic cu ușa încuiată. Trăim de-atîția ani perete-n perete, da o dată măcar să mă fi lăsat să intru în casă. Nicio dată!

— O vizitau rude sau prieteni?

— Ah, Maică precistă! Păi dumneaei nu suferea să-i intre în casă nicio suflare. Afară doar de doctoriță. Dacă se-ntîmpla să mai vină cîte cineva de la administrație pentru vreo revizie, pînă și pe-acela îl ținea la prag, vorbind cu el prin crăpătura ușii, ținea ușa legată cu lanțul. Genoveva își suflă nasul cu zgomot. O zgrițuroaică fără pereche. Era-n stare să se spînzure pentru o copeică. Nu mai spun cu ce scandal plătea partea ei de lumină – Doamne păzește! O dată ni s-a tăiat lumina la toți locatarii din pricina ei. În schimb, pentru burta dumneaei nu precupețea nimic. Veșnic o vedeai cu bomboana în gură.

Judecătorul era gata să orienteze torentul acesta de vorbe pe un fâgaș mai liniștit, dar se răzgîndi.

— Dumneata îi spuneai anchetatorului că Alīda Lorence avea niște fete în gazdă.

— N-am spus decît adevărul, adevărul gol-goluț. Prima dată a stat la ea Mirdza, o fetișoară cam bleguță la vedere, da de fapt iute foc. O făcea pe bătrînă de două parale. Uneori, mai-mai să se ia de păr una pe alta. Da bătrîna oricum o dovedea. Mirdzei i s-a făcut lehamite, și-a strîns catrafusele și și-a luat valea. Asta a cam strîmtorat-o la pungă pe bătrînă. Da și-a luat altă domnișoară în gazdă, una pe nume Tamara. Asta, sāraca, se nimeri să fie pricăjită rău. Se smiorcăia toată ziua.

— Cît timp a stat Tamara la dînsa? se interesă președintele.

Spre a socoti cît mai exact, Genoveva își chemă în ajutor toate cele zece degete.

— Pînă în toamnă. Chiar așa, pînă în toamnă. Țin minte asta, fiindcă Lucija, fetița mea, începuse școala. Tamara și-a găsit un drăguț, un flăcău așa, deșirat, gătit frumos, într-o scurtă d-alea străine, cu fermoar. S-ar fi zis că nunta plutea în aer. Bătrîna află și pe loc se făcu neagră de ciudă. În aceeași zi, între ele se iscă un scandal de pomină, mai-mai să ajungă la păruială din pricina nu știu cărei fuste de-a fetei. Aici nu m-am dumirit eu prea bine ce-a făcut bătrîna cu ea – ori a șterpelit-o, ori a ars-o.

Judecătorul bătu cu creionul în masă.

— De unde știi dumneata asta?

Genoveva Șcepe își plecă ochii în pămînt.

— Am ascultat la ușă, recunosc eu cu jumătate glas.

— În ultima vreme bătrîna locuia singură?

Interogatoriul îl continua acum procurorul Dzenis.

— Vai de mine, nici pomeneală, gesticulă Genoveva.

Îndată după ce plecă Tamara, apăru altă domnișoară. Asta era mocnită. Seara se-ntorcea acasă tîrziu, iar dimineța

pleca de cu zori; cînd mă sculam eu, nu-i mai vedeam nici urma. N-am apucat nici măcar în treacăt s-o văd cum arăta la față. Și nici cum o cheamă nu știu. Iar în ultima săptămînă, n-a mai dat deloc pe-acasă. Asta s-a-ntîmplat, vreau să zic, înainte ca doctorița s-o găsească pe bătrîna moartă.

— Dumneata ai fost de față cînd s-a descoperit că Alîda Lorence a fost ucisă, îi aminti sec președintele.

— Sfîntă fecioară, ce spaimă am mai tras! N-am să uit cîte zile-oi avea.

SOKOLOVSKI ARĂTĂ SPRE UȘA ÎNCHISĂ.

— Aici?

Sergentul de miliție făcu drepti.

— Întocmai, tovarășe căpitan. Și adăugă cu jumătate glas: N-am permis nimănui să intre acolo. Să nu încurce cumva urmele.

— Bravo!

Căpitanul descuie ușa cu un șperaclu și se opri în prag.

— Începem, tovarășe căpitan? întrebă anchetatorul Trubeks.

Alături de spătosul Sokolovski, Boriss arăta ca un copil. Ceilalți – Genoveva Șcepe, Maiga Strautkalne și martorii prezenți – nu se grăbiră să treacă pragul.

Odaia era destul de spațioasă, dar aranjată-n așa fel, că nici n-aveai cum te-nvîrți. O masă rotundă cît toate zilele ocupa mijlocul încăperii, iar de jur-împrejurul ei, niște scaune masive pe măsură, într-un loc se afla un bufet înalt, într-altul o comodă largă de tot.

— Dă-i motor! strigă căpitanul Sokolovski.

Locotenentul-major avea totul pregătit.

Aparatul de filmat prinse a țîrîi, fixînd pe peliculă

imaginea încăperii. Expertul tehnic surprinse mai întâi camera în ansamblu, apoi fiecare obiect în parte.

Inspectorul principal de miliție și anchetatorul procuraturii cercetau metodic locul crimei. În primul rînd tavanul, apoi pereții, dușumeaua și toate celelalte obiecte luate unul cîte unul. Înaintau pas cu pas roată-mprejur, apropiindu-se treptat de mijlocul încăperii.

Anchetatorul Trubeks studia conținutul comodei. Albiturile din sertare, proaspăt călcate, erau toate răvășite, făcute mototol.

— Se vede treaba că au scormonit zdravăn pe aici, mormăi el ca pentru sine.

Medicul legist se apucă să cerceteze cadavrul. Moarta zăcea pe spate. Medicul dădu la o parte perna de pe chipul ei. Fața victimei era o masă de carne însîngerată. Scoțînd un țipăt, Genoveva Șcepe ieși din cameră. Cuprinsă de groază, Maiga Strautkalne își întoarse față.

— I s-au aplicat șase-opt lovituri cu un obiect greu și bont, constată expertul. Oasele craniului sînt, după toate probabilitățile, zdrobite.

— Ne-ați putea spune cînd a survenit decesul? întrebă căpitanul Sokolovski.

— Cam cu o săptămînă în urmă.

— Tot ce se poate, rosti Sokolovski. Da-i posibil oare să nu fi observat, să nu fi auzit nimeni nimic în casa asta? Unde-i vecina?

Sergentul o aduse pe Genoveva Șcepe. Ea se și încuiase între timp în odăița ei.

Sokolovski arată spre pat.

— Cînd ați văzut-o ultima oară?

Genoveva tăcea. În cele din urmă, rosti anevoie:

— Miercuri, săptămîna trecută. Spălam rufe în bucătărie și stam cu ușa deschisă. Pesemne că bătrîna se ducea după

cumpărături, avea un bidon în mînă. De-atunci n-am mai văzut-o.

— N-ați auzit în seara aceea niciun țipă!? întrebă Trubeks. Sau, să zicem, a doua zi.

Genoveva clătină din cap.

— Eu am auzit, răsună deodată un glas răgușit.

Toți cei de față întoarseră capetele. La ușă stătea portarul, maltratîndu-și în mîini cascheta.

— Cînd a fost asta? întrebă anchetatorul.

— Joia trecută... Tocmai venise la mine cumnatul meu. Am stat de vorbă pînă pe la miezul nopții. Chiar cînd se pregătea să plece, aud de sus pe cineva scoțînd un țipăt îngrozitor. A auzit și nevastă-mea. Ba mi-a și spus: „Te pomenești că iar s-a încăierat Genoveva cu bătrîna Lorence”.

— Joi a fost asta? Sokolovski schimbă o privire cu medicul legist. Sînt opt zile de-atunci.

Medicul încuviință din cap.

— Foarte posibil.

Căpitanul se întoarce spre Genoveva.

— Unde erai dumneata joi noaptea?

— Acasă. Noaptea sînt totdeauna acasă.

— Și afirmi că n-ai auzit nimic?

— Mi-e martor Cel-de-Sus că n-am auzit nimica-nimicuța. O fi fost poate după miezul nopții, da eu dorm greu.

— Ciudat!

— Nici nu mai încape vorbă, aprobă Trubeks.

Înarmat cu o lupă, el cerceta tapetul de deasupra patului.

Din cursul de criminalistică reținuse că stropii de sînge pot lua diferite forme pe suprafețele verticale. Așa, de pildă, petele semănînd a mormoloci cu coada ridicată demonstrează că picăturile au căzut sub un anumit unghi de sus în jos. Dar petele acelea mărunte și întunecate semănau care cu niște

parașute minuscule, întoarse, care cu niște cilindri miniaturali.

— M-da, sîngele a țîșnit de jos în sus, conchise tînărul anchetator. Se poate presupune că victima a fost lovită în timp ce se afla în poziție orizontală.

— Dar iată și obiectul cu care a fost lovită, glăsui Sokolovski. E într-adevăr bont și greu.

După dulap se afla aruncată o cărămidă mînjită de sînge.

— Ce părere ai, doctore?

— E pe deplin posibil, consimți doctorul. Am descoperit în răni fărîme de cărămidă.

Sokolovski își frecă de satisfacție mîinile – iată că s-a găsit și capătul firului. O fi el foarte subțire deocamdată, dar e totuși un fir.

— Șamils, fi drăguț și fotografiază spre amintire această neprețuită pietricică. Și ambaleaz-o ca pe o probă materială.

Trubeks se scărpină la ceafă.

— De unde oare o fi apărut cărămida asta aici?

— Dracu știe, ridică din umeri Sokolovski.

— Lampa ei de gaz era mereu așezată pe o cărămidă, observă Maiga Strautkalne.

— Știți precis acest lucru? se-ntoarse spre ea căpitanul.

— Da, confirmă Maiga. Am fost de multe ori solicitată să vin la bătrîna Lorence și-i tot spuneam de fiecare dată să nu mai țină lampa în cameră, ci s-o ducă la bucătărie. Dar bolnava se încăpățîna: îi era mai comod așa.

Sokolovski observă cu cîtă grijă ambala expertul tehnic cărămida aceea într-un carton de la tort.

— Așa-a, se adresă încetișor căpitanul lui Trubeks, chemîndu-l deoparte. Hai să luăm la cercetat faptele, după cum obișnuia să spună scumpa mea mătușă cînd se apuca să citească ziarul. Mister X și-a făcut apariția aici neînmarmat.

Asta denotă că asasinatul n-a fost comis cu premeditare. La masa aceasta rotundă s-au purtat tratative prietenești. Să zicem, despre acordarea unui credit pe termen lung. În procesul dezbaterilor însă s-au ivit divergențe referitoare la un punct anume, de pildă – valoarea creditului. Asta a declanșat conflictul și unul dintre parteneri i-a dat o lovitură celuilalt cu această cărămidă. Nouă nu ne rămîne decît să limpezim un amănunt nesemnificativ – cine-i acest vizitator misterios.

Trubeks își înfipse degetele în smocul răvășit al părului de pe frunte.

— Eu unul nu m-aș grăbi să lansez o asemenea versiune, rosti el tăgănat, dus pe gînduri. Mai ales pentru faptul că, în momentul crimei, victima se afla culcată în pat.

Locotenentul-major observă cu malițiozitate:

— Bravo, Boriss! Ei, ai văzut, Viktore, ce înseamnă să urmezi un institut?

Nu era însă chiar așa de ușor să-l scoți din pepeni pe un atît de încercat căpitan.

— Păi asta nu-i o versiune, ci o ipoteză de lucru, preciză el și orientă întreaga atenție spre dulapul de haine. Ia uitați-vă, tovarășă Strautkalne, se află aici toate toaletele cu care ați avut prilejul să o vedeți îmbrăcată pe defunctă?

Doctorița se apropie de șifonier și începu oarecum în silă să atingă rînd pe rînd rochiile, jachetele și celelalte veșminte atîrnate pe umerase.

— E greu de spus. Nu văd aici paltonul. Alîda Lorence avea un palton maro, cu guler din blană de capră. Lipsesc de asemenea un taior bleu și o rochie de lînă, verde, cu care obișnuia să vină la policlinică.

— Bătrîna nu avea cumva bijuterii? se interesă Sokolovski. N-ați observat la dînsa asemenea obiecte?

— N-am nici cea mai mică idee. Dimpotrivă, aș putea

spune că trăia foarte modest. O dată chiar am auzit-o plângându-se că nici măcar pentru medicamente nu-i ajung banii.

— Și cu toate astea avea un cont la Casa de economii. Și inspectorul scoase din șifonier un carnet cenușiu. O sută patruzeci și nouă de rublișoare...

În clipa aceea dulapul se clătină și începu să se miște încet spre mijlocul odăii. Sokolovski și Maiga Strautkalne săriră într-o parte.

— Ajutor! răsună de după șifonier glasul lui Trubeks. Sau cel puțin nu-mi stați în cale. Aici se află o ușă ce dă într-o altă încăpere.

Sokolovski pipăi benzile de hîrtie cu care fuseseră lipite încheieturile ușii.

— Va trebui să facem o expertiză.

— Dar ce minune o mai fi și asta?! Expertul scoase de sub dulap o foaie de caiet pe care se vedeau desenate un craniu și două oase încrucișate.

Sokolovski luă hîrtia.

— Misterele a o mie de draci și ale unei vrăjitoare. Roman detectiv în patru părți. Mai lipsește doar semnătura „Fantomas” ca să fie clar cine-i asasinul.

— Desenul acesta l-a făcut chiar ea, bătrîna Lorence, începu tam-nesam să se scuze cu glas plîngăreț Genoveva. Veșnic îmi vîra pe sub ușă poze dintr-astea.

— Nespus de romantic, rosti compătimitor căpitanul! Și dumneata cum îți luai revanșa? Ce-i vîrai pe sub ușă? Te pomenești că asta. Și el ridică de jos un chiștoc de țigară.

Expertul tehnic luă cu penseta obiectul găsit.

— O carte de vizită necaracteristică pentru o femeie. Amprenta dinților e mai degrabă a unui bărbat. Vom stabili cu exactitate la laborator.

— Și totuși, iată, eu am descoperit un roman. Trubeks îi întinse lui Sokolovski o cărțuție cu scoarțe galbene.

— „Catapulta”, citi inspectorul cu glas tare. Pe foaia de titlu se lăfăia ștampila unei biblioteci. Ei bravo! Carevasăzică, pe bătrînă o interesau problemele tineretului contemporan. Ce zici de asta, doctore? Alîda Lorence îl citea pe Vasili Axionov!

Maiga Strautkalne stătea lîngă comodă și contempla micuțul elefant meșterit din fier forjat, aflat deasupra.

— Mă îndoiesc, răspunse tulburată femeia. E puțin probabil să fi fost ea o cititoare pasionată. Pacienta mea se plîngea de ochi.

— Originală jucărie. Trubeks luă bibeloul și-l cercetă cu atenție pe toate fețele.

— E un obiect de anticariat, observă Maiga. Elefantul miniatural era întotdeauna așezat aici pe comodă. Dar, după cîte-mi amintesc, avea codița ruptă. Pe cînd ăsta-i întreg și nevătămat.

— Te pomenești că i-o fi crescut la loc, glumi Sokolovski. În natură se petrec fel de fel de minuni. Și-acum, tovarășe anchetator, să procedăm la întocmirea procesului-verbal de constatare la fața locului. Stai jos, Boriss, că doar tu ești aici șeful.

5

UN „ZAPOROJEȚ” ALBASTRU FRÎNĂ BRUSC ÎN FAȚA tribunalului. Maiga Strautkalne, care-și așteptase cu nerăbdare soțul, se repezi la mașină.

— Unde ai zăbovit atîta, Edvîns? Dintr-o clipă-ntr-alta au să te strige.

Edvīns Strautkalns se privi în oglindă cu un calm imperturbabil, își trecu pieptenele prin hălăciuga părului blond și-și netezi sprâncenele. Fruntea înaltă, nasul drept, cu o ușoară curbură, și ochii strălucitori, adânc adăpostiți în orbite, îi ofereau toate temeiurile să se considere un bărbat interesant. Ieși tacticos din mașină, încuie în voie, cu grijă, portierele și o porni la pas spre intrarea principală.

— Ei, cum merg treburile? întrebă el cu nepăsare.

— Azi au fost interogați vecinii și portarul. Știi ceva, Edvīns, eu nu mai înțeleg nimic. M-am considerat întotdeauna un bun psiholog. Dar pe femeia asta nefericită n-am izbutit totuși s-o înțeleg. E drept că am observat la ea anumite ciudățenii, însă...

— La vârsta ei nici nu-i de mirare, răspunse Edvīns.

— Astăzi și-au spus părerea despre dînsa cîțiva oameni, continuă Maiga. Despre morți nu se vorbește de rău. Și cu toate astea, trebuie să spun că pacienta mea era o ființă din cale-afară de rea și de ursuză. O sălbatică...

— Nici specimene dintr-astea nu sînt puține pe lume.

Cu o politete subliniată, Edvīns deschise ușa și-i permise soției să intre prima.

— Astăzi arăți uimitor de bine. Ai fost la coafor?

Maiga izbucni:

— Îți mulțumesc pentru compliment, dar nu-i momentul potrivit. Oare procesul acesta nu te interesează cîtuși de puțin?

— Ceea ce mă interesează în primul rînd este ca soția mea să fie întotdeauna frumoasă.

— Palavragiule!

— Acum e rîndul meu să-ți mulțumesc pentru compliment.

Se opriră la ușa sălii de ședințe.

— Edvīns, potolește-te. Știi doar că mă aflu pentru prima

oară la tribunal. Ciudată treabă: întotdeauna mi l-am imaginat pe procuror ca pe un ins bătrîn, teribil de aspru și veninos, cu glas tunător și cu privire paralizantă de piton. Acesta însă-i cu totul altfel. Uneori se-ntîmplă chiar să și zîmbească.

— Martorul Strautkalns! strigă cineva.

Edvîns deschise ușa și pătrunse în sală.

Președintele își scoase cu mișcări lente ochelarii și se uită țintă la Strautkalns, în vreme ce grefierul consemna în procesul-verbal numele și prenumele martorului.

— Instituția unde lucrați? Funcția?

— Institutul de cercetări științifice. Inginer principal.

— Ce știți în legătură cu asasinarea Alīdei Lorence?

— De fapt, nimic, înălță din umeri Edvîns.

— Ați fost la locul crimei?

— Eu nu, soția mea.

— Ați cunoscut-o pe Alīda Lorence?

— Nu, n-am cunoscut-o.

Judecătorul se apucă să răsfoiască dosarul.

— Poate că procurorul are de pus întrebări.

Roberts Dzenis se aplecă înainte.

— V-am ruga să ne relatați cînd anume și în ce împrejurări ați fost amenințat.

— Asta s-a petrecut a treia seară după descoperirea asasinatului. Pe la orele unsprezece seara a sunat telefonul. Soția mea a ridicat receptorul și deodată am observat cum se face albă la față. O persoană necunoscută o amenința că are s-o pățească dacă se va amesteca în anchetarea cazului Alīdei Lorence. În seara următoare telefonul a sunat din nou. De astă dată am ridicat eu receptorul. Mi s-a poruncit să-i transmit soției să nu cuteze cumva să se amestece în povestea asta. Că altminteri va fi de rău. În Riga, chipurile, sînt străduțe dosnice berechet.

- Ce ați răspuns dumneavoastră?
- I-am spus că voi anunța organele de miliție.
- Și ați anunțat?
- Da, soția mea a adus cazul la cunoștința procuraturii.
- Volumul întâi, pagina patruzeci și trei, rosti avocatul, întorcându-se cu fața la tribunal.

Dzenis urmă:

— După toate probabilitățile, soția v-a relatat amănunțit întâmplarea petrecută pe strada Vairoga.

— Bineînțeles, noi nu tăinuim nimic unul față de celălalt. Cu atât mai mult o asemenea întâmplare de coșmar.

— Poate știți cu cine a mai vorbit dînsa despre acest lucru.

— Nu am idee. Poate cu prietenele ei sau cu colegile de serviciu.

— Mai sînt întrebări? Președintele închise mapele groase conținînd materiale pe marginea cazului și le puse teanc deoparte. Nu mai sînt? Atunci facem o pauză.

6

UN „IKARUS” GALBEN-APRINS GONEȘTE VÎJÎIND PE FÎȘIA largă de asfalt a străzii Lenin. Fabrica de aparate radio și uzina de vagoane au rămas în urmă. De o parte și de alta a străzii, aidoma unor soldați din garda de onoare, se-ntind șirag tei, arțari și plopi.

Apropiindu-se de Lacul Dracului, panglica de asfalt face o buclă. Aici e capătul traseului. Dzenis coboară din mașină și, îngustîndu-și pleoapele din pricina luminii strălucitoare, privește în jur. De mult n-a mai călcat prin locurile acestea. Și

aici, de jur-împrejurul lacului, s-au înălțat blocuri cu multe etaje, semănînd între ele ca niște frați gemeni. Încearcă de te orientează. Bine măcar că locotenentul-major i-a desenat planul locului.

Dzenis urcă la etajul trei și apasă butonul soneriei. Îi deschide ușa o femeie blondă fermecătoare. E îmbrăcată într-o pijama superbă. O adiere de parfum fin. Roberts se trage involuntar un pas îndărăt și-și scoate cu o plecăciune pălăria.

— Aș vrea să-l văd pe căpitanul Sokolovski.

— E acasă. Intrați, vă rog. Dezbrăcați-vă paltonul.

Femeia are o voce joasă, cu un timbru plăcut. Graseiază ușor.

Văzîndu-l pe Dzenis, Sokolovski sare de pe canapea.

— Salut, bătrîne! Nici nu-mi vine să-mi cred ochilor.

Judecînd după expresia feței, căpitanul pare că se bucură într-adevăr de acest oaspete neașteptat.

— M-am încumetat să-ți tulbur tihna căminului, dar știi...

— Foarte bine că ai venit, Roberts. Dar cum de m-ai găsit?

— Am aflat noua ta adresă de la Șamils. M-am întîlnit cu el la tribunal.

Dzenis cercetează cu interes locuința confortabilă. Un mobilier simplu, așezat asimetric; în colț – un dulăpior-bar. Pereții, zugrăviți într-o nuanță caldă verde-deschis, sînt împodobiți cu măști de lut și vase cu flori.

Amfitrioana își potrivește pe cap bentița purpurie, ce-i încinge ca un cerc de foc părul blond, buclat.

— Ia uite, nici nu v-am făcut cunoștință, își aminti Sokolovski. Vă rog.

Femeia îi întinde mîna sa micuță, îngrijită, cu unghiile acoperite de un lac purpuriu.

— Janina Cibulska.

— Foarte încîntat, Dzenis.

Cîți ani să aibă? Obrajii rumeni, ochii mari, ușor rimelați, radiind, s-ar putea spune, o vioiciune de-a dreptul tinerească. Pe gît însă au și început să se arate trădătoarele riduri. Ele apar, de obicei, la femei pe la patruzeci de ani.

— Strașnică femeie, spuse Dzenis, însoțind-o cu privirea pe amfitrioană. Unde-ai avut norocul s-o prinzi în mreață?

— Imaginează-ți că la frizerie, nu departe de direcția noastră. Acolo ne-am cunoscut.

— Și te-ai mutat aici definitiv?

— Cred că da. Au și zburat trei luni de cînd locuim împreună.

Roberts Dzenis studiază cu atenție raftul cu cărți.

— Dar în privința Ainei și a copiilor ce-ai hotărît?

Sokolovski strînge din umeri și se întunecă la față.

— Ce să hotărăsc? Am să le port de grijă...

— Bun-bun. Dzenis își dă seama că a pus o întrebare deplasată și brusc schimbă subiectul discuției. Să nu-ți închipui cumva că vreau să-ți fac morală... Știi, dezbaterile judiciare se apropie de sfîrșit. Mîine trebuie să-mi susțin actul de acuzare. Și cu toate astea, o seamă de elemente sînt neelucidate. Pe-alocuri lucrurile nu se leagă.

Sokolovski schițează un zîmbet ușor forțat.

— Ți-e teamă cumva să nu-ți returneze judecătorul materialele pentru cercetări suplimentare?

— Dimpotrivă.

— În cazul acesta nu te înțeleg.

— Știi ceva, consider că n-am dreptul să întocmesc actul de acuzare atîta vreme cît singur am niște dubii...

— Fleacuri, îl întrerupse Sokolovski. Eu te cunosc bine, Roberts! Te și văd cum începi să vorbești despre acea convingere intimă, despre cercul neînchis al probelor și despre faptul că orice dubii sînt în favoarea acuzatului. De astă dată, dragul meu, lucrurile stau mai simplu: păsăruica

noastră captivă a recunoscut totul chiar din capul locului. Eu personal...

— De-aceea am și bătut eu atîta cale, ca să-mi povestești tu cum s-au petrecut lucrurile. Căci tu, s-ar putea spune, ești eroul acestui caz.

Chipul lui Sokolovski se lăți într-un zîmbet de satisfacție.

— Perfect. Așază-te, atunci, cît mai comod și ascultă.

7

DIMINEAȚA, BIBLIOTECA ORĂȘENEASCĂ ERA FRECVENTATĂ de relativ puține persoane. De aceea Lauma, servind abonații, își îndreptă atenția asupra unui bărbat înalt și spătos, îmbrăcat cu un palton din postav. Lauma știa după înfățișare pe aproape toți cititorii constanți ai bibliotecii, dar pe acesta îl vedea pentru întâia oară.

Bărbatul își plimbă oarecum stîmjenit privirea într-o parte și-n alta, apoi, cu pas hotărît, se-ndreptă spre masă.

— Domnișoară, i se adresă el Laumei, fii amabilă și nu-mi refuza rugămintea... de a-mi salva viața. Lauma, mirată, își înălță sprîncenele;

— Cum să-nțeleg asta – la propriu sau la figurat?

— Oricum!

Necunoscutul se sprijini cu mîinile de masă și aruncă printre gene o uitătură conspirativă.

— Ședeam iată acolo, la doi pași, în cafenea. La una din mese observ o fată. Un inger, nu alta! Părul roșcat, genele – ca două evantaie. Tocmai mă întrebam cum să procedez să fac cunoștință cu dînsa, cînd deodată îngerașul meu își întinse aripioarele și-și luă zborul.

Lauma schiță o mină compătimitoare.

— Vai-vai-vai, ce păcat! Un lucru numai nu pricep, de ce anume ați hotărât să vă adresați mie? Am impresia că nu sînt nici roșcovană și nici genele nu-mi seamănă cu două evantaie.

— Totul depinde de dumneata. Necunoscutul vizitator scoase din buzunarul paltonului o cărțuție galbenă. Fapt e că îngerașul, în grabă, a uitat pe masă o carte, pe care se află ștampila bibliotecii dumneavoastră.

— Iar dumneavoastră v-ați gîndit să-i faceți un serviciu dezinteresat?

— Ești aproape de adevăr. Eu însă aș mai vrea să aflu unde locuiește domnișoara asta.

Lauma se uită la carte.

— „Catapulta”, de Vasili Axionov. Aflăm imediat.

Bibliotecara scotoci în cartotecă și scoase de-acolo o fișă de evidență.

— Din păcate, trebuie să vă spun o veste tristă. Cartea a fost împrumutată de Skaidrîte Bebre. O țin bine minte pe fata asta. O persoană destul de simpatcă. Dar înfățișarea ei nu corespunde cîtuși de puțin idealului dumneavoastră. N-are nici cosițe roșcate, nici gene-evantai.

— Draga mea, păi astăzi chimia și genele false fac într-o clipă femeia de nerecunoscut.

Lauma desluși adresa:

— Strada Lugažu, căminul Trustului de construcții din Riga. Trebuie să precizez că simpatia dumneavoastră este o persoană foarte nepunctuală. Cartea aceasta trebuia restituită încă de acum două luni.

— Îți făgăduiesc să mă apuc grabnic de reeducarea domnișoarei Skaidrîte. Sînt convins că-n cel mai scurt timp ea va deveni o abonată exemplară. Iar dumitale îți mulțumesc mult pentru adresă.

În ulicioară îl aștepta pe căpitanul Sokolovski un „G.A.Z.” al miliției.

— Direcția Lugažu! îi spuse șoferului căpitanul.

— DUMNEATA CE DOREȘTI? ÎNTREBĂ O FEMEIE BĂTRÎNĂ ȘI trupeșă, aruncîndu-i necunoscutului o uitătură cruntă, bănuitoare.

Avea un glas scîrțîitor, ca de balama neunsă.

Străinul îi răspunse cuviincios și în șoaptă:

— Aș vrea să-l văd pe administrator.

— Eu sînt. În ce problemă?

— Aici la dumneavoastră în cămin locuiește o fată pe nume Skaidrîte Bebre?

— Locuiește. Și ce-i cu asta?

— Sînt verișorul ei.

Femeia se ridică din fotoliul de modă veche, cu tapițeria de pluș roșu, ruptă pe-alocuri. Se apropie de vizitator cu hotărîre și amenințătoare ca un tanc în atac.

— Am mai văzut eu verișori dintr-ăștia, cu cîte o sticloanță în fiecare buzunar.

— Vai de mine, măicuță, eu am gastrită cronică și colecistită. Nu cutez să beau niciun degetar, iar dumneata de colo vorbești de sticloanțe.

Cuvintele neînțelese o descumpăniră pe femeie. Și totuși, nici prin gînd nu-i trecea să bată în retragere.

— Se vîntură pe-aici de tot soiul, umblă după fete. Ia să chem eu miliția.

Recurgînd la acest încercat șiretlic, administratoarea spera să pună adversarul pe fugă.

Dar bărbatul nici nu se clinti la auzul amenințării ei.

— Ce rost are să chemați așa, tam-nisam miliția? Eu sînt într-adevăr verișorul primar al Skaidrîtei. Am sosit aseară de la Ainaži. I-am adus un dar și complimente de la mătușa ei. Vă rog să nu vă faceți griji, am s-o rețin doar cîteva minute.

Administratoarea nu mai găsi ce să-i răspundă, dar nici să dea îndărăt nu-i prea venea la îndemână.

— Când apar, ai zice că toți sînt niște mielusei... Bine, fie, dar nu stai decît cinci minute... Camera patruzeci și șase, etajul doi. Și să nu-mi faci cumva vreo poză.

„Ia te uită, cerberul! gîndi Sokolovski urcînd treptele. Majur în fustă, jandarm sadea!”

În odaia spațioasă, scaldată-n lumina zilei, se aflau patru paturi. Acasă erau doar două locatari. Căpitanul se opri în ușă și, respectuos, își scoase pălăria.

— Aș vrea să vorbesc cu Skaidrîte Bebre.

O domnișoară cîrnă, cu pantaloni sport de culoare deschisă și cu bluză își pironi mirată ochii la bărbatul necunoscut.

— Eu sînt... Dar nu vă cunosc.

— Sînt de la bibliotecă.

Fata tresări.

— Ați venit, desigur, după carte. Luați loc, vă rog.

— Da, după carte am venit. Termenul a expirat acum două luni.

Skaidrîte se așeză încetișor pe pat și-și lăsă mîinile pe genunchi.

— Ce mă fac? Nu mai am cartea aceea, „Catapulta”. I-am dat-o Zentei s-o citească, iar ea nici c-a mai trecut de-atunci pe-aici.

Necunoscutul cercetă cu privirea carpeta de deasupra patului.

— Cine-i Zenta? Prietena dumitale? Și nu știi unde poate fi găsită?

— Tocmai asta e, că nu știu. A stat aproape un an aici, de cum a venit din sat. Am fost colege de șantier.

— Și pe urmă a dat bir cu fugiții, rosti bărbatul, vrînd parcă să-i sugereze răspunsul. Pe șantier e muncă grea.

Dumneaei n-a suportat și s-a întors fuguța înapoi la mămica.

— Ba nu-i așa, Zenta nu-i dintr-astea, ea nu fuge de muncă. Adevărul e că a cunoscut un tip. Niciuna dintre noi nu l-a văzut cum arată la ochi, dar umblă vorba că-i mult mai în vîrstă decît ea. Pesemne că el a făcut-o să se abată de pe drumul cel bun.

— De ce crezi astfel?

— Că așa e. Dintr-o dată a început să nu-i mai fie pe potrivă munca de zugrav. S-a apucat să caute alta mai curățică și mai bine plătită. Și se vede că a găsit, de vreme ce și-a lăsat serviciul de-acu o lună încă.

— Și din cămin a plecat?

— Firește. Zicea că a găsit un pat cu chirie la nu știu ce bătrînică. Dar n-a lăsat nici adresa și nici cartea nu mi-a dat-o îndărăt. Și se mai lauda că-mi e prietenă. Acum, nici nu știu cum am s-o scot la capăt.

— Nu e cazul să-ți faci probleme, o liniști vizitatorul. Hai mai bine să ne gîndim ce-i de făcut cu nesăbuita asta de Zenta. Cum o mai cheamă?

— Saukuma. Zenta Saukuma.

Bărbatul avu o ușoară tresărire.

— Bine, totul va fi în ordine. Am să rezolv eu treaba asta. Iar dumneata, Skaidrîte, poți să te duci fără nicio grijă la bibliotecă. Lucrează acolo o fată foarte drăguță. Ea are să-ți dea și de acum încolo cărți frumoase.

La despărțire, îi întinse mîna.

— Vă mulțumesc, vă mulțumesc foarte mult. Am să mă duc negreșit.

Deschizînd ușa, căpitanul Sokolovski era cît pe-aci s-o doboare la pămînt pe furioasa administratoare.

— Și doar jurași că stai numai cinci minute, îl bombăni ea îmbufnată. La prima vedere s-ar zice că ești om de cuvînt,

da de fapt umbli cu minciuna. Toți bărbații de azi sînteți așa.

Sokolovski însă se afla într-o dispoziție de zile mari, așa că-și îngădui să glumească:

— Nu-i bine să vă supărați. Asta strică la frumusețe. Doar ați tras cu urechea la discuția noastră. Și știți prea bine că nu i-am pricinuit niciun rău fetei dumneavoastră. Nu-i așa?

Femeia rămase cu gura căscată, iar cînd se dezmetici, ia-l pe vizitator de unde nu-i.

Ajuns în stradă, Sokolovski își încetini pasul, își trase pălăria pe frunte și se scărpină, îngîndurat, la ceafă.

„Vasăzică, așa. Acum e clar cine era misterioasa chiriașă a Alîdei Lorence. Nu ne rămîne decît s-o găsim pe fetișcana asta.”

Iuțindu-și pasul, Sokolovski o coti după colț.

8

DEMULT ÎNCEPUSE ZIUA DE LUCRU LA DIRECȚIA AFACERILOR interne. Pătrunzînd în incinta instituției, căpitanul Sokolovski deschise brusc, ușa:

— Șefu-i la el?

Locotenentul-major cel deșirat stătea la birou și-și curăța în tihnă pistolul.

— Eu unul nu te-aș sfătui să riști. Bătrînu-i azi rău ca dracul. Și arată din cap spre ușa cabinetului. A stat toată noptica la pîndă și degeaba, nu i-a picat „mușteriu”.

— Cine se teme de lup să nu intre-n pădure! făcu Sokolovski din ochi locotenentului-major și, precaut, deschise ușa:

— Îmi permiteți, tovarășe locotenent-colonel?

— Intră.

Locotenent-colonelul de miliție Krastinș ședea la birou și răsfoia rapoartele operative. Comandantul miliției judiciare cerceta în goană cu privirea foaie după foaie făcînd ici-colo sublinieri cu creionul roșu, punînd rezoluții, notînd cîte ceva în calendarul de pe birou.

— Ei, dă-i drumul! rosti el cu o vagă răceală în glas, fără a se uita la Sokolovski. Acesta făcu în tăcere un pas înainte și-i puse în față raportul său.

— Îmi permiteți să plec în delegație?

Comandantul își desprinsе ochii de pe hîrtoage și privi cu atenție la căpitan.

— Iar în delegație? În legătură cumva cu cazul Lorence?

— Da, să trăiți, tovarășe locotenent-colonel.

— Și încotro?

— La Norilsk.

Locotenent-colonelul luă o țigară și prinse a pufăi. Un nor des, aproape de nepătruns, învălui capul său cărunt. Cînd norul se destrămă, comandantul îl invită printr-un gest pe subaltern să ia loc. Privirea-i ostenită căta, distrată, undeva-n depărtare.

— Raportează-mi despre mersul cercetărilor.

— Am aflat la cămin numele și prenumele fetei, am luat informații de la biroul nostru de adrese, începu Sokolovski. Reiese că Zenta Saukuma a locuit într-adevăr o bucată de vreme pe strada Lugažu. Dar unde s-a mutat nu se mai spune.

Locotenent-colonelul se lăsă pe speteaza fotoliului.

Pleoapele-i erau strîns lipite, astfel încît unui neavizat i s-ar fi putut părea că l-a prins somnul. Dar Sokolovski lucra de mulți ani cu șeful său și știa că acesta îl ascultă cu toată atenția. De aceea își continuă relatarea nestingherit:

— Am cules date de la serviciul de cadre al Trustului de construcții din Riga, am aflat adresa mamei sale. Marija

Saukuma locuiește într-un sovhoz, în raionul Valmiers. De acolo a și venit Zenta acum un an la Riga.

— Abia azi-dimineață te-ai întors de la Valmiers?

— Da, să trăiți. Am avut multe ițe de descurcat. Iar s-o alarmez pe mama ei mi-a fost oarecum. Așa că am mers pe căi ocolite. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să leg prietenie cu poștașul – un chefliu fără pereche. La un păhărel, moșulică și-a dat drumul la gură. Trebuie spus că știa rostul tuturor locuitorilor din împrejurimi. De la el am aflat că Marija Saukuma primise de curînd o scrisoare de la Norilsk.

Locotenent-colonelul stătea nemișcat.

— Și e convins că scrisoarea era chiar de la fiica ei, de la Zenta?

— După spusele lui, Marija Saukuma nu purta corespondență cu nimeni altcineva. Poștașul își amintea perfect ștampila oficiului poștal din Norilsk. Mi-a mai spus că în timp ce citea scrisoarea, bătrîna se tulbură dintr-o dată.

Comandantul se ridică din fotoliu, se apropie de fereastră și-și aruncă privirea în stradă.

— Așadar, după opinia dumitale, Zenta Saukuma trebuie căutată la Norilsk?

— Consider că trebuie mers acolo. Deocamdată asta e singura posibilitate de a-i da de urmă.

— Și dacă poștașul a spus baliverne?

— Tovarășe locotenent-colonel, dumneavoastră mă socotiți chiar atît de fraier? A doua zi m-am dus la poștă. Sortatoarea ține minte și ea această scrisoare. Ba mai mult, a recunoscut scrisul de pe plic; mai înainte, plicurile cu același scris erau expediate din Riga.

Locotenent-colonelul stătea tot la fereastră.

— Bine, căpitane, admit cazul că ai s-o găsești la Norilsk pe Zenta Saukuma. Și mai departe ce-ai să faci?

— Fata, fără îndoială, știe multe. Sînt convins. Altminteri

n-ar fi lăsat ea baltă slujba cu atîta grabă și n-ar fi dat bir cu fugiții. Această neașteptată plecare a ei spre Extremul Nord seamănă cum nu se mai poate a fugă.

— Bine, du-te. Eu voi lua imediat legătura cu Norilskul prin fir direct. Cînd pleacă avionul?

— Noaptea asta.

— Atunci îți urez vînt prielnic, Viktore!

Și comandantul îi strînse cu căldură mîna lui Sokolovski.

LUCRĂTORII DE LA DIRECȚIA AFACERILOR INTERNE ÎL întîmpinară cu ospitalitate pe colegul lor din îndepărtata Rigă. Izbutiseră chiar să afle că Zenta Saukuma se mutase într-adevăr nu demult la Norilsk. Lucrează la Combinatul minier și locuiește la cămin. Figurează în scripte de la data de nouăsprezece octombrie; asta vine cam la o săptămînă după asasinarea Alîdei Lorence.

— Trebuie s-o interoghez de urgență pe fata asta, își mărturisi intenția Sokolovski.

— O putem aduce chiar acum, se offeri comandantul miliției judiciare și-i ordonă sublocotenentului: Petea, urcă-n mașină și trage o fugă pînă la cămin. Dacă n-o găsești acolo, te duci drept la combinat. Clar?

Nici nu trecu o oră, că sublocotenentul se și întoarse aducînd cu sine o fetișcană slăbuță, cu o înfățișare ștearsă. O broboadă groasă, de lînă, legată nod la spate, încadra fața ei micuță, cu nasul ascuțit și gura cărnoasă, cu niște ochi mari negri, străjuți de sprîncene subțiri, înălțate parcă a mirare. Bălăbănindu-se în voie în niște cizme de pîslă mari cît toate zilele, picioarele ei păreau și mai subțiri de cum erau în realitate.

— Labvakar, Zenta! o salută Sokolovski pe fată în letonă. Aceasta tresări.

— Ia loc, micuțo, continuă căpitanul pe un ton familiar. Hai să stăm un picuț de vorbă. Eu doar am venit special de la Riga să te întreb de ce anume i-ai făcut de petrecanie Alidei Lorence.

Zenta se zgribuli deodată și se pleoști.

— Eu n-am vrut, nu m-am gândit că... Vă dau cuvîntul meu, nici eu singură nu știu cum s-a întîmplat...

Sokolovski înmărmuri. La o asemenea întorsătură nu se aștepta. Putea să se aștepte la orice, dar ca fata să recunoască din capul locului că ea a comis crima, una ca asta n-ar fi crezut-o niciodată.

Căpitanul era convins că plecarea precipitată a fetei are legătură cu întîmplarea misterioasă din strada Vairoga, că fata știe multe lucruri referitoare la acest caz. Plănuiise să dea cu ajutorul Zentei de urma criminalului și de aceea spera că o atare învinuire adusă ei o va determina să-și dezlege limba. Era un procedeu psihologic simplu și încercat. Se-ntîmplă adeseori ca un martor ocular la o faptă gravă să-ncerce inițial să se ascundă. Se-nchide în sine și, tremurînd de frică, așteaptă deznodămîntul. Cînd primejdia se apropie, începe să funcționeze instinctul de conservare. Ca să-și salveze pielea, dă atunci în vileag pe toți autorii crimei, necruțînd nici pe cei mai apropiați semeni. Tocmai pe aceste considerente se și bazase Sokolovski. Nici prin gînd nu-i trecuse că fetița aceasta ar fi putut-o ucide cu mîna ei pe Alida Lorence.

Căpitanul puse imediat stăpînire pe sine.

— Povestește totul, pe rînd. Mai întîi spune-mi cine ți-a propus să stai în gazdă la Alida Lorence?

— Nimeni. M-am dus eu singură.

— N-a fost la mijloc vreun prieten sau cunoscut de-al dumitale?

— Eu n-am niciun fel de prieten.

— Nu-i adevărat. Dumneata cu gurița dumitale le-ai spus colegelor că ai un prieten.

— Da, le-am spus, recunosc după o pauză Zenta. Le-am spus așa, fiindcă ele mă tachinau întruna, făcându-mă fată bătrână. Și-atunci, ca să mă lase în pace, m-am gândit să le spun că am și eu un prieten. Dumneavoastră puteți să mă credeți sau nu, dar niciuna din fete nu l-a văzut o dată măcar.

— Fie. Dacă n-ai, n-ai, încuviință Sokolovski. Dar cu Alida Lorence cum ai făcut cunoștință?

— Cu totul întâmplător, în fața avizierului. Nu mă simțeam deloc bine la cămin. Pe la colegele mele veneau adesea băieți. Organizau petreceri... Eu învățam la seral și nu mi puteam pregăti lecțiile în asemenea gălăgie.

— Dar primul lucru pe care l-ai făcut a fost că ți-ai lăsat serviciul.

— N-am avut încotro. Munca aceasta mi-era peste puteri. Mi s-a ivit ocazia să intru ca ucenică într-un atelier de pălării. E o meserie convenabilă și se poate câștiga destul de bine.

Răspunsurile Zentei păreau verosimile.

— Și ce-a fost mai departe? Ai început ostilitățile cu gazda?

— N-am avut nicio vorbă rea una cu alta. Ce s-a întâmplat a fost din greșeală.

— Ai ucis din greșeală un om?

— Alida Lorence era o femeie din cale-afară de răutăcioasă. Nu-i puteai intra niciodată în voie. Îmi lua pentru găzduire o mulțime de bani și pe lângă asta mă mai și cicălea la fiecare pas. Am răbdat cît am putut, m-am străduit să n-o contrazic. Mi-era teamă să nu mă dea afară, să nu rămîn pe drumuri.

Zenta își încheșta buzele.

— Povestește ce s-a petrecut în seara aceea.

— În ziua aceea venisem acasă tare obosită. Cădeam pur

și simplu din picioare. Pe deasupra, mai luasem și un doi la lucrarea de control la matematică. Îmi era și așa silă de toate, iar gazda s-a apucat să-mi mai facă și morală. N-am mai putut suporta...

— Și-atunci, ai pus mîna pe topor.

— Nu, am început să țip la ea. Am înjurat pentru prima oară de cînd mă știu și i-am poruncit să-și țină gura. Ba am mai și amenințat-o că dacă nu tace, pun mîna pe ceva și-i dau în cap.

— Și ea? Ți-a arătat ușa?

— Stătea în mijlocul camerei și-și agita pumnii. Mă făcea cum îi venea la gură, mă amenința că o să se ducă să se plîngă la mine la serviciu. Și pe urmă... Nici eu singură nu știu cum m-am pomenit cu o cărămidă în mîna. N-am vrut s-o lovesc, vă dau cuvîntul meu, își plecă fruntea cu mîhnire Zenta. Zău că n-am vrut... Nici eu nu pricep cum...

Doi ochi umezi, înfricoșați de moarte, priveau țintă la căpitan.

— Iar pe urmă ai zvîrlit cărămida pe fereastră afară?

— Nu, am vîrît-o după șifonier.

— Dar cum se face că fereastra a rămas deschisă?

— Habar n-am, nu mai țin minte. Poate că fereastra era deschisă și nu am băgat eu de seamă. Dar n-am deschis-o eu. Gazda nu-mi îngăduia niciodată să deschid fereastra, să aerisesc odaia.

— Ce-a urmat mai apoi?

— De frică, am aruncat peste ea plapuma și niște perne, mi-am înhățat valiza și am luat-o la fugă.

— Înainte de a pleca ai mai cotrobăit prin șifonier sau prin comodă?

— Da, mi-am adunat hainele.

— Dar din șifonier au dispărut niște lucruri ale gazdei.

— Vai de mine! În viața mea nu m-am atins de un lucru străin!

— În graba mare, ai lăsat, se vede, ușa descuiată.

— Nu, asta nu se poate, replică după o clipă de gîndire Zenta. Nu, nu, am încuiat-o. Asta o țin bine minte. După aceea am hoinărit toată noaptea pe străzi. Parcă-mi ieșisem din minți. Am vrut în cîteva rînduri să merg la miliție, dar n-am avut curaj. Dimineața mi-am luat lichidarea și am plecat la Moscova. De acolo am luat avionul spre Norilsk. Am căutat să mă duc cît mai departe.

O tăcere apăsătoare se așternu în jur. Cufundat în gînduri, căpitanul Sokolovski desena drăcușori pe coala albă a procesului-verbal. Unu, doi, trei... Vrînd parcă să se verifice pe sine, el confrunta mental faptele. Scena omorului, zugrăvită cu atîta claritate de Zenta Saukuma, corespundea întocmai cu ceea ce văzuse cu ochii lui în locuința Alîdei Lorence. Plapuma și pernele aruncate peste cadavru, cărămida de după șifonier, comoda deschisă, ușa încuiată a odăii...

Și totuși căpitanul nu încerca acea satisfacție profesională ce însoțește de regulă dezvăluirea unei crime complicate. Se simțea dimpotrivă, dezamăgit. În locul unui bandit înveterat, stătea în fața lui o fată slăbuță, cu ochi mari, de copil. Ce să-i faci, în viață se-ntîmplă și asemenea situații...

— Vei merge cu mine la Riga, îi comunică hotărîrea sa căpitanul. Sau să facem formele de arest?

Zenta înțelese.

— N-am să fug. Oricum mi-ați da de urmă.

— Bine, să mergem atunci la cămin după bagajele dumitale.

. . .

SALA TRIBUNALULUI ERA TICSITĂ PÎNĂ LA REFUZ. ÎN dreptul ușilor nu mai puteai distinge nici măcar chipurile oamenilor – ele se contopeau într-o masă compactă, lărmuitoare.

Ședința de azi promitea să fie interesantă. Martorii fuseseră deja interogați, experții își definitivau concluziile, inculpata își recunoscuse vina. Publicul aștepta cu nerăbdare rechizitoriul procurorului.

În ultimele bănci, studenții de la drept își apropiară deodată capetele. O fată cu cosițe blonde răsfoia în grabă „Codul penal”.

— Mai degrabă poate fi calificată drept o crimă deosebit de feroce.

Un tinerel înalt și deșirat se declară pe deplin de acord cu ea.

— Desigur, Millija. E o crimă bestială, de o cruzime rar întâlnită. Auzi, cu ditamai cărămida!

— Ce vorbiți, mă fleților, asta-i o crimă comisă într-un moment de maximă disperare, interveni în discuție o fată oacheșă, cu ochelari.

— Sau în legitimă apărare, ori poate din greșeală, își mărturisi timid părerea un altul.

Privindu-l pe avocatul Robežnieks, îți dădeai lesne seama că se plictisește. Nu-și mai arunca ochii prin sală, ci, cu buzele strînse, desena ceva în blocnotes.

Prin ușile întredeschise, lumea se strecura încetul cu încetul în sală, înghesuindu-se pe culoarele de trecere.

Deodată discuțiile conteniră. În sala tribunalului se înstăpîni o liniște încordată. Privirile se îndreptară toate spre ușa laterală. În prag își făcu apariția un milițian voinic, cu o față lătareată. În urma lui lipăia repejor o fată pirpirie. Alături

de însoțitor, Zenta Saukuma părea un copil. Bretonul rar îi ascundea cu totul fruntea și așa îngustă. Pe fața ei slabă și mică era întipărită resemnarea dinaintea destinului crud și ineluctabil.

Fata se îndreptă supusă spre banca acuzaților. După o clipă de ezitare, se așază. Sta acolo însingurată, cu umerii povârniți.

Privirea ei încețoșată rătăcea în neștire de-a lungul pereților maronii, peste plafonul cu bolți ogivale, pînă cînd încremeni în cele din urmă pe candelabrul masiv din lemn de stejar cu becurile în chip de luminări. Aveai impresia că abia acum înțelesese, în sfîrșit, unde se află.

Un nor întunecat acoperi soarele și sala deveni sumbră, dar numai pentru un scurt răstimp – îndată, o lumină blîndă, egală, se revărsă în încăperea plină pînă la refuz.

Procurorul aruncă spre inculpată o privire, care adăstă o clipă pe chipul ei, ca mai apoi să lunece într-o parte. Cute adînci se săpară pe fruntea acuzatorului public.

Dzenis se ridică agale și începu să vorbească liniștit, ca și cînd ar fi cugetat cu voce tare. Glasul îi devenea treptat tot mai puternic, fiecare cuvînt prăvălindu-se ca o piatră în tăcerea înfiorată a sălii...

— Am ascultat cu toți depozițiile martorilor, concluziile experților. Obiectiv, recunoașterea inculpatei Saukuma coincide, s-ar părea, cu celelalte circumstanțe ale cazului. Dacă studiezi însă în profunzime fondul lucrurilor, ies la iveală o seamă de chestiuni, la care ancheta n-a dat niciun răspuns. Zenta Saukuma a descris cu exactitate locul crimei. Nu există nicio îndoială că ea a fost de față. După cum foarte verosimil pare și faptul că ea este complice la crimă. În schimb nu există o dovadă incontestabilă că omorul a fost săvîrșit de către dînsa. Inculpata a recunoscut fapta, e adevărat. Dar orice jurist știe că simpla recunoaștere nu poate

constitui dovada vinovăției, dacă această recunoaștere nu-și află alte confirmări convingătoare.

Glasul procurorului avea o rezonanță aspră și o notă de amărăciune.

— Acuzarea se întemeiază în principal pe declarațiile Zentei Saukuma însăși, continuă Dzenis. Dar ele sînt în dezacord cu o seamă de fapte incontestabile și, prin urmare, stîrnesc dubii. Inculpata afirmă că a lovit-o pe Alīda Lorence cu o cărămidă în mijlocul camerei. Dar petele de pe perete ne arată altceva. Lorence a fost ucisă în pat. Cînd grupa operativă a descins la fața locului, fereastra odăii nu era închisă cu zăvorul. Dacă ar fi să-i dăm crezare Zentei Saukuma, reiese că nici ea și nici Alīda Lorence n-o deschideau niciodată. Afară de asta, au dispărut și hainele cele mai bune ale victimei. Inculpata afirmă că nu s-a atins de ele. Minciună? Nu-i exclus. În acest caz însă care din declarațiile ei sînt demne de crezare?

Pentru o clipă Dzenis amuți și-n liniștea fierbinte a sălii se auzi doar scîrțîind pe hîrtie tocul judecătorului. Ai fi zis că oamenii se tem să facă vreo mișcare. Cele două bătrînele de la fereastră rămăseseră încremenite, cu gurile căscate. Se potolise pînă și nestăpînita ceată studentească de la „fundeni”. Băieții își întindeau curioși gîturile, presimțind o cotitură neașteptată în desfășurarea procesului. Dar inculpata nu-și dădea, pare-se, pe deplin seama de ceea ce se petrecea în jur.

— Cercul probelor nu s-a închis, continuă Dzenis pledoaria. Lipsesc o seamă de verigi importante. Ca atare, personal n-am dreptul s-o numesc pe Zenta Saukuma ucigașă. Nu este exclus ca în spatele ei să se afle unul sau chiar mai mulți criminali, care mîine vor amenința viața altor oameni. După cum nu este exclus nici faptul că inculpata se teme să dea în vileag numele acestora.

Un murmur de uimire străbătu prin mulțimea din sală. Involuntar, Dzenis ridică glasul.

— Tovarăși judecători, eu am datoria de a scoate la lumină întreg adevărul, pînă la ultimul dram. De aceea rog să fie înaintate procuraturii materialele privitoare la acest caz în vederea unor cercetări suplimentare.

Dzenis se așeză. Avea o înfățișare obosită.

Zenta Saukuma își ridică spre el ochii umezi, plini de disperare. Răsufă anevoie, de parcă și-ar fi luat în cîrcă o povară peste măsură de grea. Apoi se încovoie și-și lăsă capul pe piept.

CAPITOLUL II

1

ÎN ANUL ACELA PRIMĂVARA AVU UN FINIȘ NĂVALNIC LA Riga: nici nu se sfîrșise luna mai și orașul era inundat de liliac în floare.

Pe aleile umbroase ale bulevardului din preajma bătrînei coline a Bastionului trecea în goană o ceată de școlari. Zvîrlindu-și pe bănci paltoanele și ghiozdanele, ștregarii porniră lărmuind să „ia cu asalt înălțimea”.

Fete tinere se plimbau prin dreptul Marelui orologiu, aruncîndu-i priviri nerăbdătoare. Alături, pe podul durat peste canal, se vedea un grup pestrîț de excursioniști. Ca fermecați, oaspeții nu-și puteau dezlipi ochii de la cîrdul de lebede. Acestora însă nici că le păsa – pluteau în voia lor, arcuindu-și cu mîndrie gîturile și desfătîndu-se în libertate sub razele soarelui.

Cu toate acestea, starea de spirit a procurorului Roberts Dzenis nu era în ziua aceea nici pe departe primăvărată. Luat de valul mulțimii, el păsea pe stradă agale, oarecum

stîngaci în costumul prea larg cu care era îmbrăcat. Zigrîda îi telefonase și-i spusese că este reținută la redacție – avea de terminat articolul pentru numărul de a doua zi. Acum trebuie să se ducă el la grădiniță după Mărîte, să cumpere în drum pîine și lapte. Mai trebuie să dea și pe la școală, să discute cu dirigintele lui Olgerts. În ultima vreme băiatul o luase razna de-a binelea. În carnetul de note avea numai trei pe linie.

Iar pe lîngă toate astea mai era și cazul Zentei Saukuma. Gîndurile îl urmăresc, îi dau mereu tîrcoale. Instanța nu fusese de acord cu concluziile sale și o condamnase pe fată la șapte ani.

Dzenis era atît de adîncit în gînduri, încît nici nu băgă de seamă „Moskvici”-ul vișiniu care staționa lîngă trotuar. Un bărbat negricios, într-o scurtă de antilopă cu mînele și gulerul tricotate, întredeschise portiera mașinii.

— Maestre, cupeul vă așteaptă la scară. Permiteți-mi să vă conduc.

Dzenis nu nutrea o simpatie deosebită față de avocatul Robežnieks. Și cu toate astea, hotărî să facă uz de amabilitatea lui.

— Ciudată treabă, tovarășe procuror – un licăr de ironie scăpără în ochii lui Robežnieks. Nu mai departe decît azi-dimineață noi doi ne-am inversat realmente rolurile. Chiar eu, apărătorul Zentei Saukuma, n-am descoperit nici cea mai mică posibilitate de a-i tăgădui vinovăția. În schimb acuzatorul public, procurorul, puțin a lipsit să obțină achitarea inculpatei.

— Și ar fi fost asta chiar atît de rău? pară Dzenis cu calm.

— Descopăr în dumneata un filosof.

— Cîtuși de puțin. N-am încercat nicidecum să obțin achitarea, ei doar posibilitatea unor cercetări suplimentare. După mine sînt două lucruri distincte, departe de a putea fi confundate.

În clipa următoare era cît pe ce să-și stîlcească fruntea de parbriz. Chiar pe lîngă radiatorul mașinii fulgeră silueta unei persoane tinere, al cărei gen nu putu fi identificat după aspectul vestimentar. Aceasta își pusese pesemne în gînd să uluiască lumea printr-un act de bravură, zbughind-o chiar pe lîngă botul „Moskvici”-ului. Și puțin a lipsit să nimerească sub roți. Robežnieks izbuti cu mare greutate să frîneze la timp.

— Dobitocul! înjură cu năduf avocatul. Apoi se adresă lui Dzenis: Dumneata, maestre, ai fost de cînd te știi un apărător al adevărului. Dar unde-i acest adevăr al dumitale? De ajuns ca un șofer să comită cea mai mică greșală, că inspectorul de la circulație îi și ia carnetul de conducere sau îi perforează talonul. În schimb orice gură-cască de pieton își poate permite să facă pe stradă ce năzbîtie îi trece prin minte.

Dzenis observă cum urmașul lui Tarzan își ia grăbit tălpașita din locul în care era cît pe ce să se întîmple un accident.

— Dacă dumneata l-ai fi ajuns din urmă pe acest individ și l-ai fi altoit cum se cuvine, eu aș fi uitat pentru un moment că lucrez la procuratură.

Robežnieks privi cu coada ochiului la pasagerul său.

— Precum văd, nu ești chiar atît de potolit cum lași impresia. De aceea, pesemne, te-a și absorbit într-atît cazul Zentei Saukuma.

— Eu nu cred în spusele ei.

— Asta-i bună! Procurorul nu crede în mărturisirile sincere ale inculpatului. Originală poziție!

— Oare dumneata excluzi cu desăvîrșire că nu Zenta, ci altcineva...

— ...a expediat-o pe bătrînă pe lumea cealaltă? Și ce-i cu asta? Cîte unuia îi vine uite-așa în miezul iernii să se arunce într-o copcă, să se scalde...

— Altuia să se arunce de la etajul cinci din pricina unei

iubiri nefericite, îi țină isonul Dzenis cu o sumbră ironie în glas.

— Întocmai. Iar acestei fetișcane i-a venit cheful să stea puțin la răcoare. N-are decît să stea sănătoasă. Nu mi-am închipuit că te poți perpeli în asemenea hal ca să salvezi sufletele unor oițe rătăcite.

— Nu, nu, eu nu intenționez să mă bag în treburile voastre.

— Ce vrei să spui cu asta? Nu cumva faptul că avocatul Robežnieks încearcă să demonstreze în fața instanței că cioara e porumbel?

— Nu în fața instanței, ci a publicului. Asta îți creează avantaje: sporește clientela și odată cu ea cîștigurile.

Rămînînd cu privirea ațintită în lungul drumului, Robežnieks își aprinse o țigară și zîmbi.

— Ce să-i faci? C'est la vie, cum spune franțuzul.

— M-da, precum se vede, noi doi avem păreri total diferite despre viață.

Avocatul oftă cu o prefăcută minie.

— Tocmai în asta constă tot necazul, dragă colega. Al dumatăle, evident. Viața e hărăzită omului o singură dată, și e preferabil s-o trăiești confortabil. Găsești că n-am dreptate?

— Trebuie să recunosc că la asta n-am cugetat.

— Pe dracu! Pînă și cel din urmă prostănac visează la o viață prosperă. Numai că nu-l duce pe fiecare mintea să și-o rînduiască după plac. Cîte unul încearcă de la douăzeci de ani să-și vîre căpățîna năîngă în jugul căsniciei și trage toată viața, din răputeri, la harabana conjugală. Alteori se-ntîmplă și mai rău – divorțuri, mame părăsite, copii abandonați, tătici plătind pensie alimentară... Pfui!

— Dumneata ești un celibatar convins?

— Doamne ferește! Sînt pentru o viață de familie. Dar într-un dozaj rezonabil. Robežnieks însoți cu o privire lungă o

fată îmbrăcată într-un costum roșu-aprins – jachetă și pantalon – care se plimba pe alee. Va veni ceasul când îmi voi arunca și eu ancora în golful tihnit al vieții conjugale. Nu-mi doresc o bătrînețe solitară. Dar deocamdată mă străduiesc să-mi trăiesc viața din plin. Spune-mi, Dzenis, dumneata ți-ai petrecut vreun concediu la Soci sau la Ialta?

— Nu. De obicei noi ne odihnim vara la campingul de la Gauja.

— Foarte frumos. Totuși, n-ați avut curiozitatea, dragul meu, să gustați măcar o dată din roadele civilizației secolului douăzeci?

— În ce sens? zîmbi Dzenis cu vădită malițiozitate. Pentru mine, de pildă, cea mai mare bucurie este să-mi petrec timpul liber cu soția și copiii.

Robežnieks zîmbi ironic, dar nu mai scoase o vorbă.

Mașina gonia în umbra arborilor seculari de pe bulevardul Kronvalds. Pe peluzele întinse horticultorii orașului răsădeau flori.

— Cîți ani ai, Ivars? îl întrebă Dzenis pe neașteptate. Treizeci sau chiar mai puțin?

— Zi-i, zi-i înainte, Dzenis. Ador prelegerile despre profilul moral al tinerei generații.

— Eu am în vedere cu totul altceva, îl întrerupse Dzenis. Îți mai amintești de cazul Skalbergs? De cîtă energie ai dat atunci dovadă, cîte nopți de nesomn te-a costat acel caz! L-am admirat atunci pe tînărul avocat Robežnieks, acela care își îndeplinise cu atîta pasiune misiunea sa de jurist și cetățean. Dumneata ai demonstrat atunci nevinovăția lui Skalbergs și ai preîntîmpinat o monstruoasă eroare judiciară. Ce sentimente ai încercat atunci, după încheierea procesului, cînd inculpatul a fost eliberat din închisoare?

Robežnieks surîse și apăsă pe frînă – în fața lor, la

intersecția de lângă Teatrul de dramă, luminița verde a semaforului clipi și se preschimbă în galben.

— Te interesează sentimentele pe care le-am încercat atunci? E o întrebare naivă. Ceea ce am simțit atunci a fost foșnetul plăcut al bancnotelor în buzunar.

— Pînă aici! se-nfurie de-a binelea Dzenis. Nu încerca să te arăți mai rău decît ești în realitate.

— După mine, e mai bine așa decît invers. Sau poate că dumitale îți sînt mai pe plac netrebnicii care se dau drept sfinți.

Procurorul privi mohorît înainte, fără a da un răspuns imediat la întrebarea provocatoare.

— Știi ceva, Ivars, se vede cît de colo că ți-ai ales drumul potrivit în viață. Ești un avocat înăscut.

— Mulțumesc pentru compliment.

— Vorbesc serios. Ești un om talentat. Numai că din dumneata n-ar fi ieșit niciodată un anchetator sau un lucrător operativ.

Robežnieks își apropie sprîncenele de rădăcina nasului și întreabă cu o seriozitate neașteptată:

— Ești convins de acest lucru?

— Absolut. Să depistezi martorii necesari, punctele vulnerabile ale acuzării, iar apoi să etalezi în fața instanței, într-un mod impresionant concluziile proprii și să bravezi în același timp în fața marelui auditoriu cu mintea dumitale sclipitoare – toate astea le poți realiza fără efort. Dar să te apuci să aduni de la o zi la alta frînturi de probe, să cercetezi și să verifici ipoteză după ipoteză – o treabă ca asta nu-i pe puterile dumitale. Îți lipsește și perseverența, și răbdarea, și...

Dzenis se întrerupse brusc.

— Stop! Iată că am și ajuns. Trebuie să-mi iau fetița de la grădiniță. Îți mulțumesc, Ivars.

Robežnieks frîna scurt. Pe chip i se zugrăvise o expresie de seriozitate, improprie felului său de a fi.

— Există o vorbă: dinte pentru dinte. Voi fi și eu sincer la rîndul meu. Robežnieks scoase o țigară, și-o aprinse și opri motorul. Îți cunosc firea, Dzenis. Dumneata vei izbuti să faci cu orice preț cuvenitele cercetări suplimentare în cazul Zentei Saukuma. Și, de vreme ce așa stau lucrurile, încearcă să pătrunzi mai profund concluziile expertizei. Se pare că n-ai acordat atenție unui element destul de important: loviturile mortale i-au fost date Alîdei Lorence în tîmpla dreaptă. Nu cumva ucigașul era stîngaci? Zenta Saukuma nu-i stîngace. Am verificat personal acest lucru.

Procurorul deschisese portiera, dar în aceeași clipă o închise la loc.

— Presimt că devin datornicul dumitale. Un lucru însă nu pricep: de ce la proces...

În fința lui Robežnieks prinse a glăsui din nou cinicul inveterat.

— Le-am făcut pe plac clienților mei. Zenta Saukuma dorea cu orice preț să suporte ea rigorile legii. Oare n-ai sesizat treaba asta?

— Refuz să te înțeleg, Robežnieks.

Dzenis coborî din mașină.

— Multe nu înțelegi dumneata, stimată colega. Și nici de observat, nu observi. Ai fost atent la martora Maiga Strautkalne? E o femeie de un farmec rarism, trebuie să-ți spun...

Și, fluturîndu-i lui Dzenis din mîină, Robežnieks apăsă brusc pe accelerator, demarînd. Mașina prinse viteză și dispăru după colț.

. . .

ÎN SEARA ACEEA ROBERTS DZENIS NU IZBUTI MULTĂ VREME să adoarmă. Încetișor, fără să aprindă lumina, ca să n-o trezească pe Zigrîda, se strecură în coridor. Aruncă o privire în odaia alăturată. Mărîte dormea somn dulce, îmbrățișată cu ursulețul ei favorit. Olgerts se agita în vis și bolborosea ceva. Roberts își înveli fiul și ieși în balcon.

O boare de vînt îi învăluî fața, gîtul, se strecură pe sub pijama, mîngîindu-i plăcut trupul.

Dzenis privea îngîndurat la cerul întunecos, amintindu-și o altă noapte de mai, rămasă, vai, atît de departe în urmă. Nici în noaptea aceea studentul Roberts Dzenis n-avea somn. Întocmai ca acum, stătea în fața ferestrei larg deschise a camerei de la cămin, în timp ce gînduri, vălmășag, îi roiau prin minte.

În ajun, unul dintre profesori le spusese la curs că jurist sau medic are dreptul să se facă numai cel ce iubește oamenii și crede în ei. Seara, la cămin, avuseseră loc pe această temă dispute înverșunate.

— Bătrînul are indiscutabil dreptate, cuvîntă cîrlionțatul Mareks, cel mai mare filosof din anul lor. În fiecare om, pînă și-n cel din urmă răufăcător, mocnește undeva în străfundurile ființei sale o scînteie de bunătate. Uneori e greu de sesizat această minusculă scînteie. Datoria juristului este de a o aprinde, de a o face să ardă cu flacără vie și a-l reda pe acel om societății.

— Cum să interpretez spusele tale? se burzului Marija, o blondă firavă. Carevasăzică, noi trebuie să devenim un fel de duhovnici creștini atoateiertători? Tu îi faci de petrecanie unui om, iar eu vin, te mîngîi pe creștet și te dojenesc ușurel: „Vai, vai, vai, puiule, ce urît ai procedat, nu-i permis așa ceva!” Pentru ca a doua zi să-i mai frîngi frumușel și

altcuiva gîtul. Asta-i o falsă înțelegere a umanismului. Răufăcătorii trebuie pedepsiți fără niciun fel de menajamente și fără milă.

— Ce rost are să vorbești aici de milă? Nimeni n-are de gînd să propovăduiască mila! i-o-ntoarse Mareks. Noi avem miliție, procuratură, justiție, care pedepsesc cu toată asprimea pe răufăcători și pe cei care încalcă legile. Tocmai prin asta se și manifestă adevăratul umanism.

— Aha! își frecă mîinile Marija. Ai ajuns acum să te și contrazici.

— Nu văd niciun fel de contradicție în spusele mele.

În disputa lor se amestecă Roberts. Lua rareori parte la asemenea înfruntări verbale. Dar cînd se-ntîmpla să-și exprime punctul de vedere, atunci fiecare cuvînt al său mergea la țintă. Autoritatea lui Dzenis în rîndul colegilor de an era de netăgăduit.

— A pedepsi și a educa. Nu există niciun fel de contradicție în asta, observă cu temei Roberts. Pedepsa constituie unul din mijloacele de educare. Pe unul trebuie să-l ajuți să ajungă la calea cea dreaptă. Altuia e suficient să-i dai o pedeapsă ușoară ca să-l corijezi. Dar sînt și infractori înrăiți, cărora le vine mintea la cap numai atunci cînd sînt izolați de societate o vreme mai îndelungată.

— Rezultă că pentru fiecare caz în parte trebuie promulgată cîte o lege? nu se dădu bătută Marija.

— Nicidecum, continuă Roberts. Legea e una pentru toți, dar aplicarea ei trebuie făcută cu cap.

— Dar unde găsești un asemenea „dozimetru”, pentru a stabili măsura corespunzătoare în fiecare caz? întrebă cu un ton de harță Aija, o fată durdulie și vioaie din anul doi.

— Aicea-i aici, fetițo! Nu stă-n puterile oricui treaba asta, rosti cu ironie Mareks. Pe umeri trebuie să ai cap, iar aici, așa, în coșul pieptului, un suflet simțitor, adăugă el malițios și-și

duse mîna la inimă. Și-acum, filosofilor, ascultați cu luare-aminte.

Rostind aceste cuvinte, Mareks luă de pe poliță un volumaș.

— Luc de Clapiers Vauvenargues, scriitor francez din secolul optsprezece. Deschise cartea la pagina cuvenită și citi cu glas tare: „Rațiunea și simțirea se agiutorează una pe alta și se completează una pe alta. Cel ce urma-va sfatul uneia dintre ele, lepădîndu-se de ceialaltă, lipsi-se-va cu nechibzuință de acel agiutoriu, carele ne iaste hărăzitu noauă întru a noastră călăuză.”

Aceste vorbe cu iz arhaic, dar pline de înțelepciune, au pătruns pentru totdeauna în inima lui Roberts.

Cu ajutorul acelei judecăți la rece, juristul surprinde faptele, analizează declarațiile, apreciază infracțiunea în funcție de primejdia pe care o reprezintă pentru societate. Dar iată că el se întîlnește față în față cu inculpatul, îl observă, îi studiază caracterul, modul de a gândi, atitudinea față de fapta săvîrșită, elucidează mobilurile psihologice care l-au împins pe individ la comiterea infracțiunii. Și aici, capacității raționale i se asociază intuiția – emoțiile personale și impresiile juristului, convingerea sa intimă. Acum el are, așadar, dreptul de a decide cum să acționeze mai departe. Dacă anchetatorul, procurorul, judecătorul posedă capacitatea de a îmbina cum se cuvine rațiunea cu intuiția, atunci hotărîrile lor vor fi, fără doar și poate, exacte și drepte.

Reacția afectivă a juristului intră adeseori în contradicție cu circumstanțele procesului penal. În acest caz nu trebuie să te pripești cu concluziile. E necesar să cîntărești totul cu minuțiozitate, să chibzuiești temeinic. Și dacă ai ajuns, în sfîrșit, la o concluzie clară și ești convins de exactitatea ei – atunci nu pregeta să-ți asumi răspunderea, acționează cu îndrăzneală și fără rezervă, fără prudență lașă.

...Rătăcind în trecutul său, prin cotloanele memoriei, Roberts Dzenis nici nu băgă de seamă cum, deasupra zidului întunecat al casei de peste drum, prinse a străluci un crîmpei de lună. Crîmpeiul acela se rotunji cu repeziciune pînă cînd discul argintiu se desprinsese de acoperiș și pluti în largul celestei mări.

Copacii negurii din lungul trotuarului aruncau fantomatice umbre pe caldarîmul pustiu. Peste frunzișul negru luna așternuse o cărăruie palid sclipitoare. Cărruia înainta tot mai departe, afundîndu-se în cele din urmă în boschetul scuarului de la intersecție.

„O cărăruie luminoasă – gîndi în sinea sa Roberts. Ce greu se-ntîmplă uneori să dai de ea în viață. Iată și-n cazul Zentei Saukuma mai stăruie încă atîtea umbre, atîtea locuri întunecoase, care se cer luminate.”

În timpul cercetărilor fata repetase numeroasele ei declarații cuvînt cu cuvînt, ca pe o lecție învățată pe de rost. Tocmai această precizie îl pusese pe gînduri pe Dzenis. Sînt foarte rare cazurile cînd oamenii păstrează în memorie cu un atare lux de amănunte cele întîmplate.

Dzenis își aminti cum arăta Zenta Saukuma la proces: smerită, chiar cu un aer flegmatic, cu reacții întîrziate. Un asemenea om e puțin probabil să-și poată pierde stăpînirea de sine și să-l ucidă pe un altul într-o ceartă iscată din te miri ce.

Cu cîtă promptitudine relata ea totul, pînă la cele mai mici detalii, parcă temîndu-se că nu i se va da crezare. Inculpații procedează astfel doar în una din următoarele trei împrejurări: cînd încearcă să-i cînte în strună anchetatorului sau judecătorului în speranța că aceștia îi vor atenua pedeapsa, cînd au intenția de a tăinui o altă infracțiune mai gravă sau, în sfîrșit, cînd vor să-l scoată din cauză pe adevăratul făptaș.

Atenției lui Dzenis nu-i scăpă neliniștea Zentei Saukuma

în momentul în care el a pretins să se facă cercetări suplimentare. Atunci însă cînd tribunalul pronunță sentința, care s-ar fi cuvenit s-o tulbure profund, Zenta Saukuma se liniște într-un mod ciudat. Neîndoios că tănuia ceva. Dar ce anume? S-ar putea oare să rămînă asta și pe mai departe o taină?

Roberts Dzenis mai stătea și acum în balcon. Spre răsărit cerul era împînzit de nori. Una cîte una se stingeau stelele aromite. Răcoarea nopții îl răzbea tot mai mult.

„Noaptea e un sfetnic bun”, hotărî procurorul și se duse la culcare.

3

IVARS ROBEŽNIEKS ÎȘI STRECURĂ CAPUL PRIN GHIȘUL registraturii.

— Dați-mi, vă rog, un bon la doctorița Strautkalne.

— Fișă aveți? întrebă fata fără să-și ridice privirea.

— Pofțiți.

Robežnieks îi întinse cartea sa de vizită.

— De ce faceți glume de prost gust, cetățene? V-am întrebat dacă aveți fișă medicală. Ați mai fost la noi sau veniți pentru întîia oară?

Avocatul ridică din umeri.

— Spre regretul meu, nu am mai fost. Dacă aș fi știut că sînt aici fete atît de simpatice, poate că...

— Buletinul! ceru scurt fata.

— Îmi pare foarte rău, dar nu l-am luat cu mine. Pot să vă ofer doar legitimația de serviciu.

Fata însă era de neînduplecat.

— Eu am nevoie de buletin. Dumneavoastră poate că aici nu faceți parte din raionul nostru.

— Ba da, draga mea, rosti avocatul, ticluind ceva în minte. Strada Bikernieku, 16. Ține doar de raionul dumneavoastră.

— Habar nu am. Fără buletin nu am dreptul să vă fac fișă.

— Am febră mare. Mă ia când cu frig, când cu căldură. Am nevoie urgent de ajutor medical. Nu mă credeți? Dați-mi termometrul.

Registratoarea se înmuie.

— Fie, am să fac o excepție, ca pentru un grav bolnav. Dar pe viitor să aveți neapărat buletinul la dumneavoastră. Pofțiți bonul. Aveți numărul șaptesprezece.

Pe coridor, în fața cabinetului medical, se aflau o mulțime de pacienți. Robežnieks se duse pe palier să fumeze. Când se întoarse, constată că-i trecuse rîndul. La medic intrase deja numărul douăzeci și chiar douăzeci și cinci. Avocatul așteptă cu răbdare. Timpul se târa anevoie, ca o broască țestoasă bolnavă.

În sfîrșit, din cabinet ieși ultimul pacient. În pragul ușii se ivi sora medicală.

— Mai e cineva pentru consultații?

Robežnieks îi întinse bonul.

— Am întîrziat puțin și de aceea am așteptat să intru la urmă.

— Pofțiți, vă rog.

În halat alb, Maiga Strautkalne i se păru lui Robežnieks și mai fermecătoare decît la proces. Ședea la masă. Halatul era ușor despicat la poale, iar fusta sumeasă mai sus de genunchi.

Surprinzînd privirea oarecum insolentă a pacientului, doctorița își petrecu una peste alta poalele halatului.

— Luați loc. Ce vă doare?

— Inima, oftă avocatul.

— Simțiți ca o gheară sau înțepături?

— Jumate așa, jumate așa.

Doctorița se uită cu suspiciune la pacient. Îi măsoară pulsul, tensiunea, îi ascultă inima, plămînii.

— Arsuri aveți?

— Da, foarte puternice.

— Și amețeli?

— Da, și amețeli.

— Și dureri în șale?

— Aproape zilnic.

Maiga Strautkalne abia-și reține a rîsul.

— E albastru, conchise ea. Va trebui să vă internăm de urgență în spital. Este necesar un examen clinic. Hemogramă, radioscopie gastro-intestinală, chimism gastric și tubaj...

Pe Robežnieks îl trecură fiorii.

— Doctore, dar pe mine mă doare numai inima. Se mai folosesc oare azi în cardiologie metodele torturilor medievale?

— Scuzați-mă, dar eu sînt mai în măsură să știu ce trebuie făcut, spuse doctorița sec.

— Totuși, nu s-ar putea face toate astea ambulatoriu, sub supravegherea dumneavoastră? Aș fi vrut...

— În niciun caz, replică doctorița pe același ton neînduplecat. Numai în spital, în condițiile staționarului. Voi telefona chiar acum, pentru a vi se pregăti un loc.

Maiga Strautkalne ridică receptorul.

— O clipă, vă rog! îi reținu mîna Robežnieks. Am impresia că mă simt mai bine.

Ochii Maigăi Strautkalne scăpărară cu șiretenie.

— Ia te uită! Și cînd te gîndești că mai sînt destui bolnavi care nu cred în psihoterapie.

— V-am spus doar că vreau să mă tratez numai la dumneavoastră.

— Ați ajuns la această hotărîre încă atunci, în sala tribunalului?

Robežnieks izbucni în rîs.

— Așadar, m-ați recunoscut?

— De cum ați apărut în prag. Am o bună memorie vizuală. Iar o clipă mai târziu m-am convins de sănătatea dumneavoastră excepțională.

— Rezultă că mi-ați jucat o festă?

— Da de unde! Acum pot spune că sîntem pur și simplu chit.

Robežnieks era în extaz.

— Sînteți uluitoare.

— Și dumneavoastră ați venit doar pentru a-mi comunica acest lucru?

Avocatul se ridică.

— Iată o întrebare de fond. Totuși cabinetul unui medic nu e un loc potrivit pentru convorbiri particulare. După cîte constat, ați terminat consultațiile. La intrare așteaptă mașina mea. Permiteți-mi...

— Prefer să merg pe jos de la slujbă. Plimbarea în aer liber e un protector de nădejde împotriva microbilor și a infecțiilor.

— V-aș ține cu plăcere companie, dacă n-ați avea nimic împotrivă. Mă îndoiesc însă că plimbarea pe străzile prăfuite răspunde exigențelor igienei. Eu aș avea o altă propunere: să mergem pe țărmul mării. Ați avut vreodată prilejul să vă plimbați pe plajă în luna mai?

Maiga Strautkalne își dezbracă halatul.

— E o propunere ispititoare. Numai că...

Se uită la ceas. Apoi, pe neașteptate, se hotărî.

— Bine! Dar cu o condiție: la ora șapte să fiu acasă.

Robežnieks se înclină.

— Dorința dumneavoastră va fi îndeplinită. Sau cum se

obișnuia odinioară să se spună: voința dumneavoastră e lege pentru mine.

Șoseaua ce duce de-a lungul țărmului, înțesată de regulă în timpul verii de mașini, era acum pustie și ademenitoare.

Robežnieks apăsă cu curaj pe accelerator. Săgeata vitezometrului lunecă în sus. Maiga coborî geamul din dreapta.

— Îmi place viteza. Soțul meu nu depășește șaiszeci la oră.

— E un om consecvent. Scuzați-mi întrebarea, e gelos? se interesă avocatul. Poate că mă așteaptă un duel...

— Copilării! Soțul meu nu-i chiar atât de obtuz, și-apoi, n-are niciun motiv să fie gelos.

Lăsară în urmă podul peste Lielupe. Drumul străbătea acum o pădure de pini. Curînd, dincolo de perdeaua arborilor, prinseră a se zări vilele.

În preajma sălii de concert din Dzintari, Robežnieks opri și-i ajută însoțitoarei sale să coboare din mașină.

Spre plajă ducea o alee asfaltată. O pală de vînt aduse spre ei salutul aburos al mării, foșni prin frunzișul arbuștilor și amuți în desișul de pini. Frîngîndu-se în valurile albastre, razele soarelui risipeau în jur scînteii orbitoare, încît erai nevoit să stai mereu cu pleoapele apropiate sau să-ți pui pavăză la ochi palma.

În jur nu era țipenie de om, dacă nu luai în seamă perechea aceea de îndrăgostiți de colo, din depărtare. Tînărul o înfășurase pe fată în fulgarinul său, ca s-o ferească de vînt, și o îmbrățișa cu foc.

Marea vuia și chema. Valurile albastre cu răsrîngerii verzui, smălțate cu spumă albă ca laptele, veneau în goană spre nisipuri, dar, răzgîndindu-se, se retrăgeau agale în larg. Cu țipete sfidătoare, pescărușii zburau jos de tot deasupra apei, ca să se piardă mai apoi printre coamele albe ale talazurilor.

— Ce plăcut e aici cînd e pustiu spuse Maiga. Îți vine greu să-ți și imaginezi că peste o lună va fi aici puhoi de lume, ca la piață. Nu-mi place litoralul atunci.

— Sînteți o solitară, rîse Robežnieks. Fugiți de oameni.

— Nicidecum. Eu iubesc oamenii. Uneori însă mă obosesc și-atunci îmi doresc să fiu singură.

Scoici mărunte, albe scrișneau sub tălpile lor.

— Hai să fim sinceri unul cu altul, rosti după o pauză Maiga, într-un chip deosebit de surprinzător. Spuneți-mi ce vînt v-a adus astăzi la policlinică? Și de ce anume m-ați adus pe mine aici?

— Vă îndoiiți cumva de puterea farmecului dumneavoastră? De cum v-am văzut în sala tribunalului...

Maiga îl întrerupse brusc:

— Lăsați. Nu pot să sufăr trivialitatea. Eu nu mai sînt o copilă, iar dumneavoastră sînteți un om destul de practic ca să vă pierdeți vremea în zadar.

Robežnieks tăcu. Cumpăni ceva în minte, apoi spuse:

— Aveam nevoie să mă întîlnesc cu dumneavoastră.

— În calitate de avocat în procesul asasinării Alīdei Lorence?

Robežnieks ocoli răspunsul direct.

— Spuneți-mi, n-ați visat niciodată să deveniți actriță? o luă el pe departe.

— Am visat, firește, așa cum visează orice fetișcană. Ba chiar am și jucat teatru pe cînd eram elevă, la cercul artistic de amatori. Și se pare că jucam destul de bine.

— Dar ce-ați zice dacă eu v-aș propune acum un rol?

— Interesant! Ce fel de rol?

— Unul extrem de misterios...

Vîntul se întetea de la o clipă la alta. Deasupra mării pluteau nori zdrențăroși, pudrați cu spuză și rumeneală.

Priviți de la distanță, doctorița și avocatul păreau a fi o

pereche de îndrăgostiți, cărora nu le păsa de nicio furtună. Pescăruși curioși se roteau deasupra lor, vrînd parcă să tragă cu urechea, să afle despre ce tot tăifăsuiesc cu atîta însuflețire acești doi oameni.

Deodată avocatul se uită la ceas.

— S-a făcut șase și jumătate. E timpul să plecăm. V-am făgăduit să vă duc acasă la ora stabilită.

Și curînd „Moskvici”-ul cel vișiniu făcu din nou o demonstrație de ce este în stare motorul său.

4

TRENUL ELECTRIC OPRI LA SAULKRASTI.

Era o superbă dimineață duminicală. Sute de pasageri se revărsau din vagoanele arhipline, contopindu-se într-un năvalnic șuvoi omenesc ce înainta în direcția plajei. Doar vreo douăzeci de oameni se desprinseseră de mulțimea compactă și o luaseră în direcția opusă, spre pădurea care începea chiar de cealaltă parte a liniei ferate.

Drumeagul șerpuia prin pădurea de pini, dădea un ocol lacului și o zbughea apoi în pantă dulce spre colină.

Dzenis mergea pe malul râpei, pe lîngă șirul de grădini cu pomi proaspăt sădiți și cu vile în construcție. Omuleți destoinici se vedeau trebăluind de zor pe loturile personale. Un zdrahon cu obrajii rumeni, într-un maiou mătăsos, mînuia cazmaua cu repeziciune, ca-ntr-un film de desene animate. Șăpa cu o viteză atît de caraghioasă, încît ai fi zis că-i e teamă să nu-i smulgă careva cazmaua din mînă. Nisipul uscat se scurgea de pe marginea gropii, ca-ntr-o clepsidră.

Puțin mai departe, un individ lung cît o prăjină, cu ochelari și barbișon, întins pe burtă pe acoperișul unei

magazii improvizate, bătea în cuie învelișul de carton gudronat. Ținea ciocanul chiar sub nasul lui și izbea cu el de zor, apoi, după o serie de lovituri, contenea, pipăia cu degetul floarea cuiului bătut și, pare-se, bolborosea ceva în legea lui.

Din partea opusă venea spre Dzenis o femeie zveltă și potrivită de statură, cu o coafură modernă; femeia se opintea din răputeri să împingă o trăboanță încărcată cu turbă – îngrășământ pentru grădină. „Cu sudoarea frunții mele...” își aminti Dzenis.

Drept în mijlocul lotului, lângă niște construcții povîrnite, improvizate cum a dat Dumnezeu, se înălța trufașă o vilă proaspăt terminată, cu acoperișul în pantă. De vila aceasta se apropiase un camion. O brigadă de lucrători descărcau niște scînduri lămbuite pentru pardoseală și le așezau frumos în stivă. Un om energic alerga de colo-colo fără astîmpăr și dădea ordine.

— Haida-hai, băieți, dați-i zor! Că ne mai așteaptă un ciubuc și-n altă parte.

Dzenis veni mai aproape de el.

— Nu mi-ați putea spune unde locuiește Ozollapa? întrebă el.

— Nu știu, nu știu, se descotorosi cel întebat.

Din fericire, se apropie de el stăpînul casei vecine, un bărbat mușchiulos, cu niște mîini mari. Acesta-i dădu cu amabilitate lămuririle necesare.

— În cooperativa noastră sînt doi cu asemenea nume. Unul își face casa acolo, observați chițimia aceea galbenă? Iar celălalt, ceva mai departe, chiar la marginea pădurii.

În cele din urmă, Dzenis îl găsi pe omul de care avea nevoie. Lîngă o șandrama micuță, înjghebată din lătunoaie, un bărbat spătos potrivea la cazma o coadă nouă. Părul roșcat îl avea tuns scurt. Dunga impecabilă a pantalonilor săi gri de lucru și mînecele cămășii suflecate cu grijă vorbeau de la sine

că omul acesta nu uită în nicio împrejurare de aspectul său exterior.

Înălțînd pe neașteptate privirea, îl observă pe Dzenis.

— Roberts! se-ntoarse el spre șandrama. Gaida, ia vino să vezi cine a venit la noi!

În prag își făcu apariția o femeie corpolentă, șatenă.

— Tii, Roberts Dzenis în carne și oase! exclamă gazda pe un ton prevenitor.

Gospodarul o porni în întîmpinarea oaspetelui.

— Meriți toate laudele că ai venit să-mi vezi wigwam-ul. Dar unde-i Zigrîda?

— A plecat ieri cu avionul la Liepāja. S-a dus în căutarea unui renumit pescar. Vrea să scrie un reportaj despre el.

— Te-a împins aghiuză să te-nsori cu o ziaristă, glumi Ozollapa, dar în glasul lui se simți și o notă de seriozitate. Nestatornică mai e și lumea asta a lor. Veșnic caută ceva, zboară încotrova, cutreieră pe unde vrei și pe unde nu vrei, și-s într-un zor continuu. Ții minte ce ți-am spus eu atunci?

— Așa-i, mi-ai spus. Și cu toate astea, află că nu-mi pare rău nici azi de pasul pe care l-am făcut.

— Asta să i-o spui lui mutu! Cred că mai freci din cînd în cînd și podelele cu mînuțele tale, mai faci și păpică la copii...

— Se-ntîmplă de toate. Oricum, copiii sînt deopotrivă ai mei, cum sînt și ai Zigrîdei.

— M-da, frățioare, vād că ai făcut progrese, nu glumă!

De cei doi se apropie Gaida.

— Iar v-ați luat la hartă? Mai bine v-ați duce să vă odihniți, să jucați o partidă de șah pînă pregătesc eu masa de prînz.

Negura ușoară ce împînzise de cu dimineață crîngul cerului prinsese a se destrăma. Ajuns în pragul amiezii, soarele arunca de după nori priviri alintătoare.

Laimonis își luă oaspetele de braț.

— Hai cu mine să-ți arăt toate splendorile de pe aici.

5

ACOLO, ÎN BUNGETUL DE LA POALELE PĂDURII, SE PIERDEA hîrșuitul ferăstraiei, bocănitul topoarelor și al ciocanelor. Picioarele călcau moale pe mușchiul argintiu și acest lucru îți deștepta un sentiment de tihnă și de împăcare. Brazii falnici hălăduiau aici în armonie deplină cu arțarii rămuroși, cu pinii și sălciile albe. Pur și simplu nici nu-ți venea a crede: la numai cîteva sute de metri de așezările omenești să afli o atît de adîncă liniște... De fapt, nu era chiar așa. Iată, colo, undeva printre ramuri țipă cu glas strident o gaiță. Altă pasăre, cocoțată sus, pe o creangă de pin, se năpusti ca fulgerul asupra unui pui de vrabie zburătăcit cine știe cum din cuibul lui.

— E și aici la fel ca-n lumea oamenilor, observă filozofic Roberts.

— La ce anume te referi? întrebă Ozollapa.

— Păi la recentul proces penal, în care eu am reprezentat acuzarea.

— În cazul Zentei Saukuma?

— Da-da. Niște bătrîni cu capsă pusă au tăbărit asupra unei copile, i-au ars șapte ani și consideră că au săvîrșit o faptă bună!

— Tu, vasăzică, nu ești de acord cu sentința...

— Nu face pe niznaiul, Laimonis. Doar cunoști punctul meu de vedere.

Laimonis Ozollapa era un om care zîmbea rareori și cu toate astea pe chipul său se citea o vădită blîndețe. Cutele de

pe lîngă ochi dădeau feței sale o expresie de îndestulare tihnită.

Cu mulți ani în urmă, Roberts Dzenis și Laimonis Ozollapa terminaseră concomitent facultatea de drept. Roberts rămăsese la fel de încăpățînat precum fusese odinioară, apărîndu-și în orice împrejurare, cu convingere și pătimaș opinia. Laimonis devenise cu anii mai conciliant, mai înțelegător. Nu se putea spune despre el că acționa împotriva glasului conștiinței. Nicidecum. Își îndeplinea cu cinste obligațiile profesionale și avea faima unui lucrător corect și la locul lui. La timpul său asta l-a ajutat pe Ozollapa să devină procuror-șef. Dzenis lucra sub conducerea lui, dar această deosebire ierarhică nu afectă cu nimic relațiile prietenești dintre ei.

Cei doi străbătură o poiană, săriră peste o veche tranșee, amintind pînă și-n ziua de azi de război, și se adînciră tot mai mult în desișul pădurii.

În sfîrșit, Ozollapa întrebă pe șleau:

— Înclin să cred că tu n-ai venit la mine doar cu scopul de a mă îndupleca să atac hotărîrea judecătorească.

— De fapt, tocmai despre asta am și dorit să vorbesc cu tine. În fond, crima n-a fost încă dezvăluită pînă la capăt. Ca atare, n-avem dreptul să ne oprim la jumătatea drumului.

Ozollapa înălță din sprîncene.

— După opinia mea, anchetatorul a făcut tot ce i-a stat în putere.

— Uیți cine a condus ancheta penală în acest caz. Lora Dolmane. Ființa asta a intrat la drept doar pentru simplul motiv că nu trebuia să dea examen la matematică și fizică. Întelesese că la altă facultate n-ar fi avut nicio șansă de succes cu aptitudinile pe care le avea.

— Tu vrei ca toți anchetatorii să fie de talia lui Šeinins?

— N-ar fi deloc rău dacă ar fi admiși la drept doar cei ce au aptitudini pentru această profesie.

— Asta nu poate fi stabilit întotdeauna la momentul oportun.

— Dar nici nu încearcă nimeni să facă acest lucru. La Institutul de artă dramatică, de pildă, sau la Academia de arte frumoase se organizează concursuri menite să dezvăluie aptitudinile individului, vocația sa. Activitatea juristului nu-i mai puțin creatoare, el trebuie să posede o deosebită capacitate de percepție, să fie în stare a sesiza fenomene pe lângă care alții trec fără a le lua în seamă, să fie un bun psiholog. Da, trebuie să fie. De cunoștințele și intuiția anchetatorului depinde adeseori însăși soarta omului.

— Nimeni nu se îndoiește de asta.

— Să-l luăm, bunăoară, pe Gunārs Dzelzītis sau pe Boriss Trubeks. De ce nu l-ai lăsat tu pe acesta din urmă să ducă pînă la capăt ancheta penală în cazul Zentei Saukuma? La noi, din păcate, se-ntîmplă adesea cam așa: un anchetator începe ancheta, iar de continuat o continuă altul. Ca la urmă să se mire singuri cum de nu se leagă temei cu temei.

— Dar nu puteam să încredințez un caz de asasinat unui stagiar cu caș la gură!

— Și, mă rog, de ce nu, de vreme ce-i un lucrător dotat. Trebuie, evident, să fie supravegheat, ajutat, îndrumat...

Ajunseră pe un dîmb năpădit de mușchi jilav și se opriră locului. Desișul codrului împrejmuitor îi adăpostea de larma și deșertăciunea lumească, îndemnîndu-i să stea pe-ndelete de vorbă, de la suflet la suflet. Ozollapa se așeză pe rădăcina unui pin prăvălit de furtună, iar Dzenis, alături de el, pe o buturugă.

— Hai să fim sinceri unul cu altul, Roberts. Spune-mi, ce anume vrei tu de la mine?

Dzenis urmărea cu luare-aminte mulțimea de furnici care

alergau într-un nesfârșit șir indian pe cărăruia lor din preajma buturugii.

— Tu ești un jurist cu experiență, Laimonis. Ai citit doar materialele aflate la dosarul Zentei Saukuma și ai aprobat personal rechizitoriul. Se poate oare să nu fi observat că ancheta penală n-a dat răspuns la o întreagă serie de probleme?

În acest moment Ozollapa începu să-și iasă din fire.

— Te rog încetează! Toate astea le-ai mai expus o dată la proces. În orice cauză judiciară pot fi depistate locuri nebuloase. Dar întrebarea e cât de esențiale sînt ele. Personal consider că tribunalul a procedat corect. Nu-i cîtuși de puțin necesară o reanchetare a cazului.

— Și dacă am să-ți dovedesc contrariul?

— N-ai decît, încearcă!

— Amintește-ți de procesul-verbal de constatare la fața locului. Sokolovski și Trubeks au descoperit că după șifonier se află o ușă ce comunică cu odaia vecinilor. Încheieturile ușii fuseseră astupate cu hîrtie încleiată. Băieții au dezlipit fișiile de hîrtie și le-au trimis la analiză chimică. Dar recunoașterea deschisă a Zentei Saukuma a derutat-o pe Lora Dolmane, astfel încît ea nici n-a mai considerat necesar să ceară concluziile laboratorului de criminalistică. Concluziile acestea însă nu sînt deloc lipsite de interes. Iată, privește. Roberts îi întinse lui Ozollapa o foaie de hîrtie. Cercetînd urmele de clei de pe fișiile de hîrtie, experții au constatat că acestea au fost lipite aproximativ în același timp cu săvîrșirea omorului.

— Treaba asta o putea face și Alîda Lorence în persoană, observă judicios Ozollapa. Dacă luăm în considerație relațiile ei cu vecinii...

— Rîca dintre bătrînă și vecini e poveste veche, aminti Dzenis. De ce ar fi lipit ea tocmai acum încheieturile ușii? Să fie o simplă coincidență? Personal, nu cred în asemenea

coincidențe. Și-apoi, există o bază pentru altă supoziție. Un ins necunoscut a pătruns din camera vecinilor, a ucis-o pe Alida Lorence și a lipit ulterior încheieturile ușii pe dinăuntru, ca să înlăture orice bănuială referitoare la vecini.

— Iar el și-a luat frumușel tălpașita pe scară în jos.

— Nicidecum, că l-ar fi observat portarul. Or, portarul a declarat că în noaptea aceea a stat treaz pînă tîrziu și că a auzit de sus țipete.

— Aha, se învioră Ozollapa, rezultă că asasinul tău s-a volatilizat prin coșul casei!

Dzenis lăsă ironia să-i treacă pe lîngă urechi.

— Criminalul putea cu același succes să se întoarcă prin coridor în camera vecină de unde intrase sau să dispară pe fereastră, continuă el. Pot să-ți amintesc un fapt: în momentul în care a fost descoperit omorul, fereastra de la camera Alidei Lorence nu era zăvorâtă.

— De acord, dar nu uita că Trubeks a cercetat și pe afară, prin curte, fără a descoperi nimic suspect sub fereastră.

— Asta n-are nicio însemnătate. Cercetarea la care te referi s-a efectuat la o săptămînă după comiterea crimei. Iar afară, prin dreptul ferestrei, trec zilnic zeci de oameni. Așa încît urma făptașului putea foarte bine să dispară.

— Toate astea sînt pure supoziții.

— Și ce dacă? Trebuie cu atît mai mult verificată fiecare în parte. În fond, întreaga muncă a anchetatorului constă tocmai în eliminarea oricăror dubii.

Ozollapa nici gînd n-avea să cedeze.

— Acum, după ce-a trecut atîta vreme, va fi și mai greu să descoperi ceva.

— Și cu toate astea trebuie făcute cercetări. Ascultă mai departe. De la parter, portarul aude în plină noapte țipete. Iar Genoveva Șcepe afirmă că n-a auzit nimic, deși locuiește în

camera alăturată. Dacă ea minte, înseamnă că poate fi inclusă pe lista celor suspecti.

Procurorul-șef rodea iritat un fir de iarbă. Orice s-ar spune, argumentarea lui Dzenis era demnă de luat în seamă.

— Pe tine te interesează mobilurile crimei, continuă Roberts Dzenis. Să admitem cazul că e vorba de un jaf pur și simplu. Se știe doar că au dispărut din șifonierul Alīdei Lorence o seamă de lucruri, și încă dintre cele mai valoroase.

— Bătrîna putea să și le fi dus singură de-acasă, la curățătorie, bunăoară, replică Ozollapa.

— Trubeks a verificat toate centrele de primire din Riga, a fost și la muntele de pietate. N-a dat nicăieri peste lucrurile Alīdei Lorence. Și-apoi, comoda! Toate sertarele ei au fost răvășite.

— Au căutat caseta cu comori?

— Degeaba rîzi. Asemenea bătrînele pot avea și puținel aur și felurite „bijuterii de familie”. Iar vecinii n-ar fi exclus să fi mirosit treaba asta.

— E adevărat tot ce spui, dar n-ar fi fost mai simplu pentru vecini să găsească un moment prielnic ziua, în lipsa Alīdei Lorence, și să-i curețe frumușel odaia fără a lăsa vreo urmă?

— Bătrîna nu ieșea din casă cu zilele. Iar dacă mai și pleca uneori, o făcea de regulă pentru un foarte scurt răstimp.

— Dar și noaptea era acasă!

— Noaptea oamenii dorm. Hoțul plănuise, probabil, să facă toată trebușoara în mare taină. Dar a dat greș. Alīda Lorence s-a trezit, a început să țipe...

Ozollapa zvîrli firul de iarbă maltratat între dinți.

— Din considerațiile tale reiese că Zenta Saukuma n-are în general niciun amestec în această crimă. Atunci cum îți explici faptul că a putut să descrie cu atîta minuțiozitate și mai ales atît de exact întregul tablou al fărădelegii?

Dzenis se aștepta la o asemenea întrebare.

— Eu presupun că jaful a fost comis cu știrea fetei și, posibil, chiar în prezența ei. Dar Zenta nu se aștepta ca lucrurile să ia o întorsătură atât de gravă. Când a dat însă cu ochii de sînge, a luat-o la fugă. În marea ei zăpăceală, a încuiat ușa. De aceea ucigașul a fost nevoit să sară pe fereastră.

— Iar înainte de asta a hotărît să lipească pentru orice eventualitate cu fișii de hîrtie ușa ce dă spre camera vecinilor, nu-i așa?

— Da, aici într-adevăr nu se prea leagă lucrurile, consimți Dzenis. Mai plauzibil e faptul că a șters-o pe fereastră în mod intenționat. Da bineînțeles! Cu lucrurile furate se putea strecura incomparabil mai ușor prin grădina alăturată în ulicioară.

— Hm... mormăi Laimonis Ozollapa. Dacă la faptă a participat și Zenta Saukuma, ce rost mai avea să fie folosită ușa dindărătul șifonierului? Fata putea foarte bine să-i dea drumul înăuntru prietenului ei prin coridor.

— Desigur. Dar pentru asta ar fi trebuit să se scoale din pat în toiul nopții, ceea ce ar fi constituit o sursă de zgomot în plus. Mult mai convenabil ar fi fost să descuie din vreme ușa din spatele șifonierului.

— Să admitem. Dar de ce oare n-a încercat Zenta însăși să dea peste acele fabuloase bijuterii? Căci ei i-ar fi fost doar incomparabil mai la îndemînă.

— Cine a spus că n-a încercat? Numai că, precum se vede, n-avea experiența necesară.

— Atunci de ce nu-l dă în vileag pe ucigaș? De ce ia totul asupra ei?

— Rămîne o enigmă. Poate că îl iubește sau îi e frică de răzbunare.

Ozollapa se ridică de pe rădăcina pinului.

— Și dacă, totuși, a făcut-o ea, cu mînuța ei...

— Zenta Saukuma n-ar fi avut niciun interes să lipească uşa cu hîrtie sau să deschidă fereastra. Şi-apoi, nu s-a descoperit la ea nici urmă din lucrurile victimei. Iar la Norilsk Zenta n-a vîndut un capăt de aţă. Asta în mod sigur.

— Dar la Riga?

— Nici acolo. Ea a plecat în dimineaţa următoare. În plus, Sokolovski a verificat pe cale operativă toate centrele de achiziţionare şi consignatiile. Lucrurile acelea nu-s nicăieri.

— Acum văd că te contrazici singur, observă Ozollapa. Saukuma zice că n-a luat ea lucrurile. Şi acest fapt îl confirmi tu însuşi acum. Pe scurt, fata nu minte. Atunci de ce nu i-am da crezare?

— Totuşi lucrurile au dispărut. Cineva le-a luat. Nu, Laimonis, este posibil ca Zenta Saukuma să fie complice la crimă, dar în niciun caz nu-i ea principalul făptaş.

— Eşti convins?

— Absolut. Iniţial, nu dădusem nici eu însumi atenţie unui element. Mi-a venit însă în ajutor avocatul Robežnieks. Ia şi mai citeşte o dată concluziile expertizei medico-legale. Craniul este zdrobit în partea dreaptă, la tîmplă.

— Poate că Zenta Saukuma e stîngace?

— Tocmai aici e-aici, că nu-i stîngace.

— Şi dacă lovitura i-a fost totuşi dată cu mîna dreaptă? Să zicem că Zenta a croit-o dintr-o parte.

O veveriţă mititică, cu blăniţa pufoasă, porni fuga-fuga în jos pe trunchiul unui pin, hîrşîind cu ghearele scoarţa, apoi o luă la sănătoasa, dispărînd în desişul pădurii. Dzenis o urmări cu privirea. Deodată, zări după un tufiş urmele proaspete ale unui foc. Pe locul acela erau aşezate faţă-n faţă două cărămizi. După toate aparenţele, poposisse acolo o ceată de excursionişti, care pregătiseră şaşlık.

— Hai că facem un mic experiment, păşi Dzenis spre locul cu cărămizile. Alîda Lorence a fost ucisă chiar cu o

cărămidă de-asta. Ia apuc-o în mână și fă cîteva încercări de a lovi cu ea acătărea.

Desfăcîndu-și degetele, procurorul-șef ridică de jos cărămida, execută o fentă, două, trei... După a cincea încercare, mai-mai să-i scape din mână cărămida, așa că își coborî brațul, lăsîndu-se păgubaș.

— Ducă-se dracului, că doar nu-s Jabotinski.

— Dar Zenta Saukuma ți-nchipui cumva că-i Aloiz Tumîns? Au fost aplicate opt-zece lovituri cu un obiect greu și bont, se spune în concluziile expertizei. Iar fata are mîna firavă și mică. Puțin probabil să fi fost ea în stare să lovească de-atîtea ori și atît de tare cu ditamai cărămida fie și cu mîna dreaptă, darmite cu stînga.

— Stai! Dar stropii de sînge de pe perete? Ei demonstrează că victima a fost lovită în timp ce se afla culcată în pat, nu?

— Zenta Saukuma neagă categoric acest lucru. Iată, așadar, încă o contradicție în declarațiile sale.

Ozollapa zvîrli cărămida în tufiș.

— După tine criminalul e un bărbat?

— În acest sens stă mărturie și mukul de țigară cu amprenta dinților specific bărbătești. Mukul a fost descoperit la fața locului. Dacă ar fi să dăm crezare martorilor, Alîda Lorence nu era vizitata de bărbați, cel puțin în ultima vreme. Și, în sfîrșit, telefoanele acelea.

— Care telefoane?

— Familia Strautkalns a primit în cîteva rînduri telefoane anonime prin care doctorița era avertizată că o va păți dacă se va amesteca în desfășurarea anchetei penale.

— Telefona un bărbat?

— Nu, o femeie. Dar asta nu denotă nimic. Zenta Saukuma era în timpul ăsta la Norilsk.

— Rezultă că aici e implicată o gașcă întreagă.

— Posibil.

— Cu cît avansăm, cu atît mai tare se încurcă ițele. Ozollapa făcu cîțiva pași mai încolo, apoi se întoarse. Uite ce-i, eu te-am ascultat cu atenție, acum ascultă-mă tu pe mine. Ancheta penală referitoare la cazul în speță are, firește, destule cusururi. Cu toate astea, Zenta Saukuma a fost și rămîne complice la crimă. Ai vreo obiecție în această privință?

— Nu.

— Zenta Saukuma a fost condamnată la șapte ani închisoare. Dacă s-ar putea demonstra în clipa de față justetea uneia din versiunile tale și ar fi prins vinovatul principal, atunci infracțiunea ar putea fi calificată drept omor cu scopul de a jefui. În calitate de complice, Zenta Saukuma ar primi ca pedeapsă tot șapte ani, dacă nu și mai mult. Și-atunci măntreb: ce anume vrei tu?

— Vreau să fie respectat unul din principiile legalității socialiste – inevitabilitatea pedepsei pentru orice infracțiune. Ucigașul se află în libertate și el trebuie prins. Eu doar n-am cerut disculparea Zentei Saukuma, ci am pretins să se efectueze o cercetare suplimentară a cazului.

— Ușor de zis – cercetare suplimentară. În munca noastră asta poate fi considerat rebut. Știi că nu fac parte dintre cei ce se tem de răspundere. Dar de vreme ce s-a ajuns la tribunal...

— În acest caz noi sîntem datori să apărăm onoarea uniformei?

— Trebuie să ne apărăm punctul nostru de vedere, dar n-are niciun sens să ne plesnim cu varga, aidoma acelei văduve de subofițer din Gogol.

— Așadar, ce-i mai important pentru tine – dreptatea sau dosarul cauzei? După opinia mea e mai bine să recunoști greșeala din prima clipă, decît s-o agravezi.

— Dar te-ai gîndit la ce poate duce asta? Bine, noi o să facem recurs împotriva sentinței judecătorești, ancheta va fi reluată de la capăt. Unde avem garanția faptului că vom izbuti să-l descoperim pe adevăratul vinovat? Acum, după ce-a trecut atîta vreme? E problematic! Dar s-ar putea întîmpla ceva mai rău. Pe neașteptate, Zenta Saukuma să se dezică în cursul reanchetării de toate declarațiile anterioare și să înceapă a nega totul. Unde-am ajunge atunci? Întreaga noastră acuzație, rodul unei îndelungi cercetări, s-ar duce de rîpă. Temeiuri în ceea ce privește culpabilitatea Zentei Saukuma ar rămîne prea puține, iar noi am fi nevoiți s-o punem în libertate și să-i mai prezentăm și scuzele noastre, în ciuda faptului că sîntem convinși de complicitatea ei la crimă. Ce cîntec ți-ar mai îngîna atunci conștiința ta înțeleaptă și ireproșabilă? Unde s-ar situa dreptatea? N-ar fi mai cuminte să lăsăm totul așa cum e? Așa, cel puțin unul dintre criminali și-a primit pedeapsa.

Chipul lui Dzenis rămase imobil, niciun mușchi nu i se clinti.

— Ceea ce spui tu nu-i nimic altceva decît un compromis neprincipial, spuse el încet.

Ozollapa își duse mîinile la spate și-și plecă fruntea.

— Vasăzică, așa: ieri am încuviințat arestarea Zentei Saukuma, am aprobat rechizitoriul, am înaintat dosarul la tribunal, iar azi, cînd inculpata și-a primit pedeapsa, să vin tot eu și să cer anularea sentinței și efectuarea unor cercetări suplimentare pe marginea cazului. Și în asta tu vezi principialitate!

— Întocmai. Va fi o atitudine principială, curajoasă și dreaptă!

Ozollapa tăcea. Înțelegea și el că un procuror trebuie să aibă convingerea intimă, de nezdruncinat, a faptului că hotărîrea pe care a luat-o este singura hotărîre justă. În cazul

Zentei Saukuma, Dzenis îi zdruncinase această intimă convingere.

Da, firește, în orice cauză penală este necesar să se stabilească precis latura obiectivă a infracțiunii, detaliile ei. Dar asta reprezintă doar o parte din munca anchetatorului. Nu mai puțin important este să se afle ce anume l-a determinat pe individ să comită fărădelegea respectivă. Misiunea anchetatorului este și de a analiza comportarea acuzatului, mobilurile faptelor săvârșite, de a încerca să le găsească explicațiile cuvenite, cel puțin din punctul de vedere al acuzatului însuși. Da, o asemenea analiză în cazul Zentei Saukuma nu s-a făcut.

Vîntul conțeni, arborii stăteau neclintiți, temîndu-se parcă să nu tulbure cugetarea adîncă a procurorului-șef.

— Ecuație cu mai multe necunoscute, glăsui, în sfîrșit, Ozollapa. Apoi se întoarse spre Dzenis. Bine, să mergem. Masa probabil că e gata. Iar după aceea ne vom duce pe țarm, să contemplăm puțin marea.

CAPITOLUL III

1

ÎN COMPARAȚIE CU CENTRUL ORAȘULUI, ZGOMOTOS ȘI înțesat de lume, îngusta stradă Vairoga i se păru lui Dzenis cu desăvîrșire pustie și cufundată-n tăcere. Și, cu toate că era, cum s-ar zice, chiar în toiul zilei, arareori i se nimerea în cale pe strada asta vreun trecător. Uruind și scîrțîind jalnic din toate încheieturile, înainta ca o rață pe caldarîmul stricat un camion solitar.

— Așa capitală mai zic și eu, îi făcu blînd din ochi Dzenis lui Trubeks. Nu ne-am depărtat nici la o sută de metri de strada principală, că ne-am și pomenit în plin peisaj rural.

De-a lungul trotuarului se întindeau garduri de ostrețe, vopsite în cele mai surprinzătoare culori. Dincolo de ostrețe se înfățișau privirii grădini frumos îngrijite. Pîlcuri de salcîmi și tufe de măcieși adăposteau de ochii trecătorilor casele cu sau fără etaj, învăluite toate în viță sălbatică.

Dzenis rupse o crenguță de iasomie ce se apleca de după gard în stradă.

— Parcă-s vrăjit! De cînd mă știu nu pot trece nepăsător pe lîngă o tufă de iasomie în floare, rosti el.

Curînd Trubeks îi arată procurorului o casă de lemn cu etaj, părăginită, semănînd cu o rudă săracă înconjurată de confrății ei în haine de sărbătoare.

Casa se înălța în mijlocul unui teren viran, pe care numai în mod convențional puteai să-l numești grădină. Cîțiva copaci închirciți se zgribuleau ca niște sărmani pe la colțuri, rușinîndu-se parcă de starea lor jalnică.

Trubeks deschise portița și-l invită pe Dzenis să intre primul.

Din casă ieși o femeie între două vîrste, cu o găleată în mîină. Fără a mai coborî treptele, zvîrli lăturile chiar în fața ușii. Femeia stătea cu spatele la portiță, dar procurorul și anchetatorul o recunoscuseră pe dată.

— Ziua bună!

Speriată, femeia se-ntoarse cu fața în partea de unde venise glasul. De surprindere, scăpă găleata din mîini.

— Tovarășu' cetățean procuror!

— El în persoană, confirmă Dzenis. Și anchetatorul. Trubeks, colegul meu. Am impresia că ați avut ocazia să faceți cunoștință și cu dînsul. Vă mai amintiți, el a fost aici în ziua cînd vecina dumneavoastră a fost găsită ucisă în casă.

Nemaiștiind, din pricina buimăcelii, ce să facă cu mîinile, Genoveva Șcepe ba și le ștergea de fustă, ba și le vîra sub șorț.

— Păi eu... nu știu nimic mai mult... Nu pot să spun... zău...

Dzenis încercă s-o liniștească.

— Nu e cazul să vă tulburați, noi am venit doar așa, în treacăt, să mai schimbăm o vorbă, să vedem cum o mai duceți cu viața acum.

— Rău, tovarășu' cetățean procuror, începu să turuie Genoveva, biruindu-și emoția. Am doi copilași pe care

trebuie să-i hrănesc, să-i îmbrac. Că bărbăţelul meu, fir-ar el să fie, ne trimite puţine parale.

— Cum adică – vă trimite? se miră Dzenis. Păi nu mai locuieşte cu dumneavoastră?

— S-a angajat cu contract în Nordul îndepărtat. S-a dus după leafă mai grasă, da, cum văd, o bea pe toată. Nouă ne trimite ce-i scapă printre degete. De copii nici nu se sinchiseşte, parcă n-ar fi ai lui.

Vestea aceasta stârni interesul lui Dzenis.

— Şi a plecat demult?

— Sfinte Dumnezeule! Încă din toamnă. Taman înainte de sărbători.

— S-o fi săturat pesemne de veşnicele scandaluri cu vecinii. De-aceia o fi plecat.

— Da de unde, ce vorbă-i asta! plesni din palme femeia. Când Kazimirs a plecat, bătrîna nici nu mai era în viaţă. Asta a fost taman la o săptămînă după ce doctoriţa a găsit-o moartă.

— Şi în ce loc anume s-a dus? îndrumă Dzenis discuţia pe făgaşul convenit.

Genoveva încercă să-şi amintească.

— Tfu, ducă-se pe pustii, iar am uitat cum îi zice. Nurinsk ori poate Murilsk.

— Nu cumva Murmansk? dădu să-i vină în ajutor Trubeks.

— Nu, nu, altfel.

— Poate Norilsk?

— Aha, aha, chiar ăsta-i!

Dzenis şi Trubeks schimbă o privire între ei.

— Dar de ce stăm în prag? spuse procurorul. Oare gazda nu ne invită în casă?

Femeia se fistîci.

— De ce nu, poftiţi, numai vă rog să iertaţi deranjul.

Urcînd sus în casă, constatară că familia Șčepis ocupa acum ambele camere.

— Bătrîna Lorence figura singură pe repartiție, se lansă în explicații Genoveva. După moartea ei odaia a rămas goală. Am umblat pînă n-am mai putut, m-am tot rugat de ei pînă mi-au dat-o.

— De ce să nu v-o fi dat? Doar aveți doi copii. Dzenis deschise și închise de cîteva ori ușa ce unea cele două camere.

— Acum n-o mai încuiați. Dar înainte o blindați cu hîrtie încleiată.

— Eu n-am făcut așa ceva. Asta o făcea ea, numai ea. Procurorul făcu cîteva pași prin cameră, se opri în dreptul ferestrei și așa, ca într-o doară, o deschise.

— Frumoasă grădiniță au vecinii dumneavoastră!

Într-adevăr, fereastra nu era prea sus de la pămînt. Orice bărbat putea ușor să sară în curte.

Dzenis cercetă pervazul, apoi se aplecă în afară și se uită cu atenție la zidul de sub fereastră. Deodată se întoarse spre gospodină.

— Soțul dumneavoastră-i șofer, dacă nu mă-nșel.

— Șofer, bunînțeles, că altceva ce să fie, încuviință Genoveva.

— Unde lucra înainte de a pleca în Nord?

— La întreprinderea de transporturi, pe camion.

— Și pleca des în deplasare?

Femeia dădu din mîină a lehamite.

— Pot să spun că nici nu-l vedeam pe-acasă. Înainte de a se angaja în Nord, aproape o lună încheiată a stat la Kuldīga. Cică transporta lemne la gară.

— Asta cînd a fost, în octombrie?

— Păi da, toată luna lui octombrie.

— Și în perioada asta n-a dat niciodată pe-acasă?

Genoveva Șcepe amuți pentru o clipă, apoi începu să turuie

— Nu, nu, n-a venit niciodată. Jur că n-a dat niciodată pe-acasă.

Dzenis iscodise aici pare-se tot ce era posibil. Se uită la ceas.

— Gata, Boriss. E timpul să mergem. La revedere, gospodino!

În timp ce coborau scările, Dzenis îl trase de mîneacă pe Trubeks.

— Ia hai să trecem o clipă pe la portar.

Portarul nu era acasă, dar la întrebările lui Dzenis răspunse cu plăcere nevasta acestuia.

— Da, ăsta-i adevărul curat, Kazimirs Șčepis n-a dat pe-acasă deloc în luna octombrie.

— Chiar niciodată?

— Pe el personal nu l-am văzut, ce-i drept e drept. Dar o dată... Păi cum să nu, asta a fost chiar în noaptea aceea cînd a fost ucisă Alida Lorence. Am și spus asta anchetatorului, cum că în seara aceea aveam musafiri. Am stat de vorbă pînă noaptea tîrziu și la un moment dat am auzit un țipăt. Iar cînd i-am condus pe musafiri, am băgat de seamă că mașina lui Kazimirs era trasă în ulicioară. Îi cunosc mașina. Dimineața, de cu zori, am ieșit să mătur un pic strada, dar el plecase.

— La anchetă n-ați spus nimic de treaba asta, observă Trubeks.

— Da nimeni nu m-a întrebat de mașină.

Cînd Trubeks și Dzenis ieșiră din curte în stradă, ultimul, aruncînd o privire la casa cu etaj, spuse:

— Ceva-ceva începe să prindă contur, să iasă la lumina zilei.

— Da-da, au apărut unele elemente noi, consimți Trubeks. Și orice s-ar spune, nu lipsite de importanță.

— Iar o importanță și mai mare, fundamentală, au cele câteva fire de lână, agățate de marginea ascuțită a tablei din afara pervazului, spuse Dzenis. Va trebui să chemi de urgență martori, să fie scoase firișoarele acelea, iar apoi să cercetezi de unde provin, nu cumva sînt din hainele Alidei Lorence!

2

DE CUM DESCHISE UȘA CABINETULUI, DZENIS ÎȘI DĂDU seama că Sokolovski nu-i în toate apele. Căpitanul ședea la biroul său în cămașă, cu mînele suflecate și răsfoia încruntat comentariile la codul de procedură penală.

— Cară-te de-aici la toți dracii! țipă el. N-am ochi să văd azi mutră de procuror!

— Cine oare l-a jignit pe micuțul nostru? întrebă pe un ton plin de compasiune Dzenis.

— Să mă jignească pe mine? se zborși Sokolovski. Încă nu s-a născut ăl care-ar putea să mă jignească pe mine.

— Și-atunci de ce-ai cășunat pe subsemnatul?

— Tu știi bine, Roberts, cît de răbdător sînt eu la fire. Om liniștit, pașnic. Dar pînă și pe mine m-a scos azi din răbdări Ozollapa al tău. Ia uite unde s-a găsit deșteptul!

— Ce, nu și-a dat avizul, n-a semnat mandatul de arestare?

— Ai ghicit, de parcă ai fi fost de față! N-a semnat, catîrul dracului! Nici într-un caz ca ăsta, clar ca lumina zilei! Două luni încheiate am alergat ca un copoi pe urmele acestei tîlhăroaice, pînă am găbjit-o. Și-acum să clasez cauza, da?

Dzenis privi îngîndurat pe fereastră.

— Ai avut probe serioase? Nu te-ai grăbit cumva să demonstrezi că omorul a fost dezvăluit și să-i pasezi dosarul

anchetatorului, să-și mai bată, chipurile, și el capul în continuare?

Căpitanul se bătu cu pumnul în piept.

— Bine, omule, nu-l cunoști tu pe Sokolovski? S-a dus el o dată măcar să ceară avizul procuraturii fără a dispune de probe? Eu mă zbat, iar voi faceți birocrație. Vă țîțîie fundul pentru orice aviz. Dacă, Doamne ferește, justiția achită mai apoi pe careva?

Sokolovski se lăsă pe speteaza scaunului.

— Menirea noastră, dragă amice, este de a cerceta totul, de a ajunge la adevăr, de a aduna probe, continuă el. Iar forul chemat să aprecieze aceste probe, nu-ți fie cu supărare, este justiția. Numai că unii țin zor-nevoie s-o ia înaintea justiției, la cele mai mici dubii, sînt gata în final să claseze dosarul, deși sînt convinși că învinuitul n-are cîtuși de puțin mînuțele curate. Păi de-aia și există justiția, ca să spună ultimul cuvînt.

Dzenis privi cu scepticism la Sokolovski, dar acesta nu-i observă privirea și continuă tot mai înflăcărat:

— Ne-am obișnuit în ultima vreme să-i judecăm la repezeală pe huligani și pe bișnițari, fără nicio anchetă preliminară. De ce n-am aplica acest principiu și în asemenea cauze penale unde toate circumstanțele sînt clare, neridicînd niciun dubiu. Să admitem cazul că a fost prins cu mîna în buzunar un hoț. Sînt martori. La ce bun să mai lungim pelteaua? La tribunal cu el și gata socoteala! Nu-i nevoie de niciun fel de aviz. Ți-ai găsit! Ți se cere să întocmești un întreg maldăr de documente, să interoghezi martorii, să faci confruntări, identificarea persoanei, să întocmești actul de acuzare și, în sfîrșit, binevoiește să-i aduci la cunoștință acestui pungaș materialele anchetei. Iar mai apoi, toată procedura asta o va repeta tribunalul!

— Regulile de procedură trebuie respectate. Inculpatul trebuie să aibă timp să-și pregătească apărarea.

— Cum să nu, să aibă timp ca să-și poată fabrica tot felul de gogoși, iar martorii să uite tot. Nu, amicilor, anchetatorul trebuie scutit de cauzele penale mărunte. Și-atunci el va avea mai multe posibilități spre a se ocupa de infracțiunile grave, complicate. Și-atunci lui Ozollapa al tău nu-i va mai țîțîi fundul în fața fiecărui aviz, ca sectoristului Jezupāns. Āluia îi era frică să încheie pînă și un proces-verbal de constatare a crimei – dacă, Doamne ferește, nu se lămuresc lucrurile, trag eu ponoasele.

— Jezupāns?

— I s-a dus buhul în toată Vilaka. Vine o dată la el o bătrînică – una Kārkliete – și zice:

„S-au prăpădit, vai, găinușele mele, toate treisprezece cîte le-am avut, și porumbaca, și pestrița, și negruța...”

„Au dat ortul popii?”

„Nu, fiule, mi le-au furat hoții. Cum mă scol diminicioară, fuga la ele, și ce-mi vād ochii? Poiata dărîmată, iar găinușele mele – ioc-ioc.”

Jezupāns ia un formular de proces-verbal și se pregătește să scrie.

„Găinile erau înregistrate?” o întreabă el pe băbuță.

Femeia nu pricepe ce vrea să zică întrebarea asta.

„Cum dovedești că găinile erau ale matală?”

„Doamne sfinte, da am martoră pe vecina mea. Una porumbacă, alta cu coada neagră...”

„Bine, bine, da impozitul pe găini l-ai plătit?”

„Ce impozit, maică?” Coșul din mîna băbuței – buf pe dușumea.

„Apropo – îi dă înainte Jezupāns – mata locuiești în raza orașului, nu? Dar, precum se știe, în oraș e strict interzis să ții animale domestice. Și-atunci îmi dau cu părerea că matală n-ai avut nici picior de găină prin curte.”

Și-așa năucită, bătrînica se pierdu cu totul, dar se dezmetici îndată, pricepînd încotro bate el.

„Vai de mine, ce tot zic eu c-am avut? Da-i la mintea oricui că n-am avut.”

Băbuța bate-n retragere, iar Jezupāns rupe formularul și zvîr la coș cu el.

— Bine, să lăsăm pe altă dată filozofarea, întrerupse Dzenis obișnuita improvizație a căpitanului Sokolovski. Acum avem de discutat o chestiune serioasă. Ozollapa al nostru nu-i nici pe departe un capsoman, așa cum îl încondeiezi tu. El a făcut recurs împotriva sentinței judecătorești în cazul Zentei Saukuma. Tribunalul Suprem a casat-o. Trebuie să procedăm la o nouă anchetă. Cazul i-a fost încredințat lui Trubeks. Eu îl voi ajuta pe parcurs, iar tu urmează să rezolvi la rîndul tău o seamă de chestiuni operative. Îți dai și singur seama că tărașenia-i destul de încîlcită, va trebui să lucrăm acătărea.

— Fii mai concis, Roberts! Spune-mi ce trebuie făcut.

Dzenis își scoase din buzunar blocnotesul.

— Au apărut o seamă de circumstanțe interesante. Eu și Trubeks am trecut pe la Genoveva Șcepe. Apropo, dumneaei ocupă acum ambele camere.

— Vasăzică, moartea Alidei Lorence i-a fost dumneaei în avantaj.

— Așa reiese, consimți Dzenis. Apoi, vreau să-ți spun că în partea din afară a pervazului am descoperit niște fire de lînă. Am depistat-o pe croitoreasa la care Alida Lorence își cosea din cînd în cînd, și acolo am găsit și un rest din materialul respectiv. Concluziile expertizei au stabilit că firele descoperite de noi sînt din paltonul bătrînei, dispărut fără urmă.

— Într-un cuvînt, versiunea ta se confirmă: lucrurile au fost scoase afară pe fereastră.

— În al treilea rînd: Kazimirs Ščepis s-a aflat toată luna lui octombrie în deplasare. Nevastă-sa afirmă că în perioada aceasta el n-a venit niciodată acasă. Nevasta portarului însă zice că în noaptea crimei, cînd a auzit țipetele acelea sus la etaj, a văzut și mașina lui Ščepis staționată în ulicioară, în sfîrșit, ultima și cea mai importantă descoperire: Kazimirs Ščepis, la fel ca și Zenta Saukuma, a întins-o imediat după moartea Alidei Lorence la Norilsk. Două persoane din același imobil pleacă în chiar același timp la Norilsk. Nu-i oare o coincidență prea stranie?

— Oho, frățioare, păi aici nu-i vorba doar de un firicel, de care să te agăți, ci de un odgon în toată regula, își frecă mîinile satisfăcut căpitanul Sokolovski.

— Tocmai capătul acestui odgon și vreau eu să ți-l plasez ție.

Telefonul de pe birou zbîrni. Căpitanul ridică receptorul.

— Miliția judiciară la aparat, răspunse el. Vă ascult, tovarășe locotenent-colonel... Unde ați spus, la Rūpniecības?... Da, da, se pare că-i mîna lui Džumbs Roșcatul... Am înțeles, să trăiți, plec într-o clipă.

Sokolovski puse receptorul în furcă și-și luă tunica de pe speteaza scaunului.

— Audiența a luat sfîrșit. Sănătate, Roberts! Dacă dibuiesc ceva, îți dau pe dată de știre.

DE CUM SE LUMINĂ DE ZIUĂ, PRINSE A CERNE DE SUS O ploaie caldută, primăvărată. Spre amiază însă se preschimbă într-o burniță așezată, astfel încît străzile erau învăluite acum în cea mai autentică ceață londoneză. Din

pricina ei, geamurile de la ferestre se aburiră. Odaia amintea de o cabină într-un vapor plutind în larg pe o mare cu cețuri.

Avocatul Robežnieks stătea la fereastră, scrutînd cu privirea vălurile plumburii. Ziua de lucru luase sfîrșit. Sala de consultații juridice era acum pustie, colegii plecaseră cu toții acasă.

Zbîrnîitul telefonului sfișie cu brutalitate liniștea cabinetului. Deși aștepta acest telefon, Robežnieks tresări.

„Nervișorii dumitale au cam început s-o ia razna, tinere!” se muștră în gînd avocatul și ridică receptorul.

— Alo! Da, la telefon... Firește, pot. La dumneata? Bine, vin.

Zece minute mai tîrziu, avocatul urca scările la etajul superior al unui imobil din capătul străzii Gorki. Îi deschise ușa chiar Maiga Strautkalne.

— Intră, te rog.

— O-o, două persoane într-un apartament de trei camere! se miră Robežnieks. Așa mai zic și eu.

— Ni l-a lăsat tatăl soțului meu.

— Generos socru aveți!

— Ați auzit de academicianul Strautkalns?

— Mai încape vorbă! Nu știam însă că sînteți rude.

— Acum doi ani, cînd lui Edvīns i-a murit mama, socrul meu n-a mai vrut în ruptul capului să rămînă aici. Și-a cumpărat o casuță în Pobaži, chiar pe țărmul mării, și s-a mutat acolo. Locuința din oraș i-a lăsat-o lui Edvīns. Mie nu mi-a rămas decît s-o mobilez după gustul meu.

Robežnieks trecu pragul uneia dintre încăperi și se opri locului. Totul aici vorbea de bunul-gust al stăpînei și de pasiunea ei pentru confort. Storurile oranj de la ferestre armonizau de minune cu legătura cărților din bibliotecă, cu cele două abajururi, atîrnînd ca două lalele de-o parte și de

alta a lampadarului, cu măsuța pentru cafea, frumos sculptată, precum și cu multe altele.

— Sînteți singură acasă?

— Soțul meu a plecat la pescuit. Se-ntoarce tîrziu sau chiar spre dimineată.

— În zi de lucru la pescuit?

Maiga ridică din umeri.

— La treburi dintr-astea nu mă pricep. Edvīns pretinde că numai în zilele de lucru pește trage bine la undiță. Sîmbăta și duminica n-are noroc. Fiindcă dau năvală – spune el – fel și fel de cheflii, care fac mare tărăboi și mai mult sperie peștele decît îl prind.

— Dar cu slujba ce face?

— Își ia adeseori de lucru acasă, putînd astfel cîteva zile să nu se ducă la institut.

— Și cum se laudă? continuă Robežnieks cu întrebările. Mă refer la pescuit.

Amfitrioana deschise ușița bufetului și se uită întrebător la musafir.

— Vin sau coniac?

— Dacă n-ai nimic împotrivă – coniac.

Maiga Strautkalne îi turnă în pahar avocatului coniac, iar ei puțin vin.

— Niciodată nu m-a interesat pescuitul lui Edvīns, spuse ea cu indiferență. Peștele i-l dă portarului nostru, care ne supraveghează mașina.

— Și nu te pune pe gînduri pasiunea soțului pentru pescuit?

— La drept vorbind, de ce m-ar pune?

Robežnieks se fîstîci puțin.

— Mă gîndesc...

— Iar eu nu mă gîndesc și nici nu vreau să mă gîndesc la nimic. Nu sînt jurist și nu mă ocup cu cercetările. Și, în

general, o femeie înțeleaptă trebuie să se mai facă uneori că nu aude și la o seamă de lucruri să mai închidă ochii. Dacă ai încredere în om, atunci n-are niciun rost să-ți împuiezi capul cu tot felul de suspiciuni. Iar dacă n-ai încredere, nu sta cu el nicio zi.

Robežnieks zîmbi.

— O fericire fără nori îți este hărăzită pînă la capătul vieții.

Maiga se uită nedumerită la musafir.

— De ce crezi astfel?

— Știu din proprie experiență.

— După cîte-mi amintesc, n-ai fost niciodată însurat.

— Prin forța lor unită, duhurile cele bune m-au ferit de o treabă ca asta, confirmă avocatul. În schimb, am deseori prilejul să pledez la procesele de divorț. Astfel am descoperit o importantă legitate.

— Sînt curioasă să știu care anume?

— Există o categorie de femei pentru care soțul nu reprezintă decît o formă de expresie a proprietății lor personale. Ferească Dumnezeu să pice întîmplător cu ochii pe vreo altă femeie. Pe dată începe pînda, scenele de gelozie. Sau și mai frumos – se duc glonț la serviciul soțului și se plîng la organele obștești. Rezultatul e întotdeauna același: divorțul.

— Dar pe mine nu mă incluzi în această categorie, nu-i așa? Și-apoi, eu nici în preziceri nu cred. Spune-mi mai bine un lucru: ai aflat ceva?

— Am aflat. Omul care ne interesează locuiește la șaizeci de kilometri depărtare de Riga. Ferma „Laudobeli”. În seara asta am putea să-i facem o vizită și să ne întoarcem nu prea tîrziu, cum de altfel am și convenit. Va trebui să discuți dumneata cu dînsul.

— De una singură?

— Presupun că așa va fi mai bine. Dar voi fi și eu acolo, undeva pe-aproape.

Maiga se ridică în picioare.

— Eu n-am experiență în ale conspirației, dar facă-se voia dumitale. Dă-mi informațiile necesare.

Ivars se uită cu admirație la această femeie. Ce bine era că se declarase de acord chiar ea însăși să-i dea o mână de ajutor. Greu și-ar fi putut imagina un aliat mai de nădejde.

DREAPTĂ ȘI LARGĂ, STICLIND CA UN PALOȘ, ȘOSEAUA Pskovului își croia cale prin păduri și lunci, se așternea peste văgăuni și rîuri. „Moskvici”-ul vișiniu lăsase în urmă Baloži, Garkalne, Vangaži... Ștergătoarele abia pridideau să înlătore stropii de ploaie de pe parbriz.

Fără să-și dezlipească privirea de la asfalt, Ivars trăgea cu coada ochiului la însoțitoarea sa. Un desiş de şuvițe moi era părul ei blond; pe obraz – nici urmă de fard, doar buzele discret date cu ruj. Robežnieks și-o imagină pe Maiga într-o rochie de vară cu mînecuțe scurte, plimbîndu-se împreună cu dînsul de-a lungul țărmului nisipos al mării, vedea parcă aieva cum strălucește în lumina soarelui crepuscular puful auriu de pe brațele ei dezgolite, în clipa cînd scutură scrumul de la țigară.

În viața lui îi fusese dat să întâlnească multe femei. Dar niciuna dintre ele nu deșeptase într-însul acel sentiment autentic. Unele îl plictiseau prea repede, cu altele se întâlnea în continuare, dar îl călăuzea statornic un principiu: tot ce are un început, trebuie să aibă și un sfîrșit. Flirturile lui se curmau în liniște, fără păreri de rău și fără drame.

Cu Maiga însă lucrurile stăteau altcumva. De la o întîlnire la alta, Ivars simțea tot mai mult că femeia aceasta imprimă

vieții sale un nou sens, acela care te face să aștepți nerăbdător să se-nfirie ziua următoare.

La kilometrul treizeci și opt, acolo unde șoseaua se bifurcă, iar într-o parte se înalță restaurantul „Sēnite”, Robežnieks o coti la stînga. Ploua. Drumeagul îngust și plin de apă o ținea acum numai șerpește, dintr-o cotitură abruptă într-alta, dar avocatul nu micșora viteza.

Dincolo de podul peste Brasla, Ivars Robežnieks părăsi asfaltul și opri mașina pe acostament. Din locul acela porneau trei drumuri vicinale și toate trei se pierdeau în desișul pădurii. Ivars cercetă îndelung indicatoarele, consultă blocnotesul și în cele din urmă alege drumul din mijloc. Pini înalți, cu ramurile îngemănate, închipuiau de-a lungul drumului un tunel sumbru. Mașina înainta tot mai încet, aflîndu-și parcă făgașul pe pipăite printre hopuri și hîrtoape. Robežnieks încercă să aprindă faza mică, dar lumina se dispersa în șiroaiele pluviale, slăbind și mai mult vizibilitatea.

După vreo doi kilometri de mers, pădurea se rări și drumul o lua prin cîmpie. Chiar la marginea pădurii, în umbra unor arbori maiestuoși, sta pitulată o căscioară. Undeva, în apropiere, înnegrea o veche uscătorie de snopi.

Robežnieks alege un loc mai ferit unde să parcheze mașina și o întoarce cu fața spre drum. În acest fel nu putea fi observată din casă și nici nu ar fi incomodat eventuala trecere a cuiva pe acolo.

Întunericul se îndesea cu repeziciune. Ivars încuie mașina și se îndreaptă împreună cu Maiga spre căsuță.

O lumină palidă clipea la una dintre ferestre.

— Locuiește singur, șopti Ivars. Înseamnă că-i acasă. În rest, totul rămîne așa cum ne-am înțeles. Și să nu ai emoții.

— Bine, mă duc, rosti Maiga, tot în șoaptă.

— Eu voi sta aici. În caz de ceva...

Maiga încuviință din cap. Apoi, cu pași repezi, se-apropie de ușă și ciocăni precipitat.

Ușa se deschise încetișor, parcă în silă. În prag apărură silueta unui bărbat uscățiv și cărunț, cu pieptul supt și cu niște mâini peste măsură de lungi. Într-o mână ținea felinarul. Avea obraji cuprinși de o roșeață nesănătoasă, buzele crăpate, iar pielea ca pergamentul. Fruntea înaltă, povîrnită și țeasta pleșuvă îi dădeau o înfățișare sinistră.

— Ce dorești dumneata?

„Ia te uită ce ghiuj! își zise în sinea lui Robežnieks, urmărind de după o tufă de ienupăr întâlnirea celor doi. O s-o scoată oare Maiga la capăt cu el?”

Bătrînul îi îngădui musafirei să intre în casă și ușa se închise la loc. Ivars avu impresia că întunericul se făcuse mai dens și mai înfricoșător. O creangă de ienupăr atinsă din întâmplare îi scutură în față reci picături de apă. Avocatul mai adăstă cîteva clipe, apoi, tupilîndu-se, străbătu în goană curtea, se-apropie tiptil de casă și strecură o privire prin fereastra luminată.

Odaia, mobilată modern, nu era cîtuși de puțin în ton cu acea imagine jalnică pe care ți-o oferea căsuța pe dinafară. Peretele din partea opusă era acoperit pînă sus de tot de rafturi pline cu cărți – cîteva serii de opere și un număr considerabil de alte tomuri. Maiga ședea liniștită într-un fotoliu confortabil. Bătrînul se plimba nervos încoace și încolo prin odaie, gesticulînd întruna. Se vedea clar că era alarmat și furios. Robežnieks însă nu putea să-și dea seama ce anume îndrugă. Nu-i rămînea decît să se înarmeze cu răbdare și să aștepte.

Ploaia conteni și pîclele prinseră a se destrăma încetul cu încetul. Din nefericire, perdeaua joasă a norilor acoperea în continuare fața lunii. Frunzele, tulpinile copacilor – toate în jur – erau ude leoarcă și sumbre.

Pe neașteptate, căruntul făcu un pas spre fereastră și-ntr-o fracțiune de secundă o deschise larg. Robežnieks abia izbuti să-și plece capul. Acum stătea ghemuit, mai bine zis proptit într-un genunchi, în cea mai incomodă poziție cu putință. În schimb avea posibilitatea să mai audă cîte ceva. Bătrînul vorbea cu glas sacadat și înăbușit, de parcă ar fi dat cu toroipanul.

— ...de cîte ori n-am prevenit-o eu pe Alīda. Dar ți-ai găsit să mă asculte. Tot neamul li-i așa îndărătnic de cînd lumea. Și fratesu-i la fel, și bătrînul Lorence, taică-său. Încă prin anii treizeci, cînd Alīda avea în strada Gertrūdes o...

O pală de vînt zgîlții creștetul pinului și un potop de picături mascate se prăvăliră, acoperind ultimele vorbe ale bătrînului. Cînd vîntul amuți, Robežnieks auzi glasul Maigăi.

— Ați procedat cum nu se poate mai nechibzuit.

Brusc bătrînului i se muie glasul.

— Dumitale îți vine ușor să vorbești... Pe cînd eu... de cîte ori nu mi-a fost dat să mă stăpînesc, ca să n-o sugrum cu mîinile mele. Regret că încă de-atunci n-am...

— Așadar, dumneavoastră susțineți că bijuteriile trebuie să existe?

— Ba bine că nu.

— Atunci unde puteau să dispară?

— Habar nu am, madame.

— Poate Voldis...

— Robežnieks se ridică puțin să-și mai îndrepte piciorul amorțit, și, fără să vrea, atinse cu umărul o tufă de măcieș. O cracă udă, agățată de haină, se desprinsese și plesni cu zgomot în perete. Glasurile amuțiră pe dată. Cei doi stăteau pesemne cu urechile ciulite.

— Dumneata ai venit singură? întrebă cu suspiciune în glas bătrînul, după o scurtă zăbavă.

— Doar v-am spus, îl asigură calm doctorița. Eu sînt

interesată nu mai puțin decît dumneavoastră ca discuția să rămînă între noi.

— Cine atunci zgreață pe-afară?

— E o vreme de groază, bate vîntul, plouă.

Robežnieks încremeni locului, apoi, în taină, se furișă din curte și se piti după tulpina groasă a unui pin. De-acolo observă cum bătrînul scoase capul pe fereastră afară, privi în jur și, liniștindu-se probabil, continuă discuția, însoțindu-și vorbele de gesturi neîndemînatice.

După aproximativ o oră, Maiga ieși din casă. Robežnieks îi veni în întîmpinare. Mutește urcară în mașină.

Abia după ce ajunseră în șosea își îngădui Maiga să vorbească.

— Trebuie depistat de urgență un oarecare individ cu numele Voldis.

Robežnieks îi adresează o privire plină de recunoștință.

— Lasă... O să discutăm mai tîrziu despre toate. Acum trebuie să stai liniștită, să-ți treacă emoția. Aceste două ceasuri ți-au solicitat atîta încordare. Îți rămîn recunoscător la infinit. Încearcă acum să te gîndești la altceva. N-ai vrea să-ți rezemi capul de umărul meu?

4

VIKTOR SOKOLOVSKI SĂRI DIN AȘTERNUT ȘI RĂMASE ÎN capul oaselor. Un zbîrnîit strident. Așa. Degetul pac pe butonul deșteptătorului. Era gata să întindă mîna să-și ia pantalonii, dar se dezmetici la timp. Și se tolăni din nou, cu voluptate, în pat.

Încă din anii de școală deprinsese obiceiul de a pune deșteptătorul să sune în noaptea de sîmbătă spre duminică.

Astfel gusta îndoit farmecul zilei de odihnă, fiindcă atunci cînd, dis-de-dimineată, zbîrnîia soneria, putea să nu se scoale, ci să se cufunde iarăși în somn.

În dimineata aceea însă nu-i fu dat să se răsfețe. Janina se și sculase. Ședea în fața toaletei și-și pilea unghiile. Viktor îi admira din pat spatele gol.

Simțindu-i parcă privirea, ea întoarse alene capul.

O părere de zîmbet îi înflori pe buze. În clipa aceea semăna cu o fetiță, fapt care-i prilejui lui Viktor o satisfacție aparte.

— Scoală-te, somnoriță, îi făcu ea cu ochiul. Ia te uită ce vreme-i afară! Azi marea o să fie superbă.

— Marea? rosti îngîndurat Sokolovski.

— Ce-i cu tine, ai uitat? Doar tu singur te-ai lăudat că mă duci dumineca asta pe țarm.

— Ai dreptate, recunosc Sokolovski coborînd din pat și apucînd halterele. Dar nu-ți ies socotelile întotdeauna după cum ai vrea.

Janina se posomorî.

— Iar ai de lucru?

— Da, trebuie să mă duc într-un loc.

CHIAZ LA CEASUL ACELA GENOVEVA ȘCEPE SE ÎNTOARCEA acasă de la piață. Într-o mîină ducea o coșcogea sacoșă cu felurite cumpărături, iar cu cealaltă îl cărăbănea pe Juziks, ștregarul ei de trei anișori, care nu voia în ruptul capului să meargă acasă.

De fapt, nici pe Genoveva n-o trăgea așa acasă. Era pustiu acolo fără Kazimirs, zdrahonul acela oacheș și pletos al ei. Cînd intra el, odăița lor i se părea întotdeauna mult prea strîmtă și tavanul mult prea scund ca să-l încapă. Drept e că-i plăcea dumnealui, trîntorul, să mai tragă la măsca, ce

să-i faci. Când nu întrecea măsura, se tîra pînă acasă și se culca în antreu, pe cojocelul lui. În schimb cînd turna într-însul peste măsură, atunci n-aveai decît să stai în banca ta și să nu crîcnești. Ferească Sfîntul să-i fi apărut atunci în fața ochilor bătrînă Lorence! Pe loc îl apucau toate năbădăile.

„Burghezoaică bătrînă, scorpie!” scrișnea el din dinți, amenințînd cu pumnii lui ca două baroase.

Iar acum, parcă dracu l-a ispitit și l-a dus cine știe unde pe Kazimirs al ei. Și nu scrie un rînd scîrnăvia. Tu stai și dă-te de ceasul morții, macină-ți sănătatea! Milițienii și procurorii nu te lasă să trăiești, veșnic fac cercetări în legătură cu blestemata aia de bătrînă.

Genoveva se apropie de portiță și se opri locului. Inima începu să-i bată în piept ca un ciocan. Întors cu spatele spre portiță, stătea în pragul casei un tinerel trupez într-un costum sport și cu o geantă la subsuoară. Ceva din făptura acestui om îi părea cunoscut Genovevei.

La scîrțîitul portiței, bărbatul se întoarse. Purta ochelari de soare. Genoveva îl privi țintă în față. Nu, nu-l mai văzuse nicăieri pe omul acesta.

— Locuiți în apartamentul trei, nu-i așa? Necunoscutul făcu un pas în întîmpinarea Genovevei. Bună ziua, eu sînt de la administrația imobilelor. Trebuie să verific dacă planșeele și pereții sînt în bună stare.

Fără a mai aștepta răspunsul, acesta o porni fuga pe scări în sus, la etaj. Genoveva o luă în urma lui.

Intrînd în cameră, necunoscutul scoase imediat din geantă o cutie plată cu niște pîrghii și becuțe la care cuplă un cablu electric terminat cu o măturică. Genoveva urmărea cu gura căscată cele ce se petreceau sub ochii ei, uitînd de toate treburile casnice și de Juziks. Omul mînuia măturica ca pe un aspirator, purtînd-o pe toți pereții, prin toate cotloanele și

de-a lungul dușumelei. Apoi bocăni peste tot cu un ciocănel și-și notă ceva în blocnotes.

— Nu cumva au de gînd să ne mute? își recăpăta femeia darul vorbirii. Așa s-a-ntîmplat și cu vecinii noștri. Au venit și-au tot verificat la ei, pînă i-au scos din casă.

— Nu, nu, totul e-n ordine, murmură drept răspuns necunoscutul, care se vedea cît de colo că nu-i dispus să stea la taclale. Bojdeuca se mai ține încă. Dar nu-i strică din cînd în cînd cîte o verificare; mai știi, se ivește pe undeva vreo crăpătură.

Apoi își puse instrumentele la loc, își luă ziua bună și plecă.

5

— ARZ-O FOCUL DE RABLĂ!

Un șofer tinerel, într-o bluză viu colorată, scuipă cu năduf. De dimineață se căznea și nu izbutea nicicum să urnească din loc „Z.I.L.” -ul său de cinci tone. Inițial se părea că de vină-i acumulatorul. L-au schimbat. Acum nu mai făceau scînteii bujiile. În cele din urmă se lămură că toată beleaua se trage de la carburator, dar nu izbuteau cu niciun chip să-l regleze.

La parcul auto al întreprinderii de transporturi ziua de lucru era în toi. Soseau, plecau mereu mașini. În văzduh stăruia uruitul neconținut al motoarelor. Pauza de masă se terminase de mult, dar șoferul cu bluza viu colorată încă nu reușise să plece în cursă. În sfîrșit, îi veni în ajutor mecanicul de coloană, și lăcătușul. Acum își vîrîră tustrei capetele sub capota motorului, străduindu-se să descopere pricina defecțiunii.

— Am curățat toți jiglorii, spuse șoferul.

— Pompa de benzină funcționează? întrebă mecanicul.
Pierzându-se în presupuneri, lăcătușul se scărpină
îngîndurat la ceafă.

— Nu mai aveți nevoie de un specialist? răsună în spatele
lor un glas.

Cei trei se ridicară concomitent și își întoarseră capetele.
Dădură cu ochii de un bărbat spătos, îmbrăcat într-un sacou
verde.

— Ce-o mai vrea și caricatură ăsta? Șoferul era furios pe
lumea întreagă.

Necunoscutul clătină din cap.

— Eu vin la voi cu cele mai bune intenții, vreau să vă ajut,
să vă împărtășesc, ca să zic așa, din propria mea experiență,
iar dumneata de colo mi-o trîntești – caricatură!

— Am mai văzut noi experimentați dintr-ăștia! urmă pe
același ton bluză colorată.

— Degeaba te zburlești la mine, tinere. Mergeam odată cu
Jezupâns pe strada Dzirnova. Deodată, mașina stop! Și nu se
urnește nici de-ai crăpa. Pe loc se și găsesc, firește, sfătuitori.
Fiecare-și dă cu părerea. Unul zice de carburator, altul de
sistemul de aprindere. Iar un ținc de vreo doisprezece ani sare
de colo și-l trage pe Jezupâns de mîneacă: „Nene, da benzină
mai are mașina matală?” Ne uităm noi – rezervorul uscat! Iar
dumneata mai vorbești!

— Gata, termină cu gogoșile! Spune mai bine de unde ai
răsarit, ești cumva dintr-ai noștri? întrebă împăciuitor
șoferul.

— Dar ce, n-am mutră de șofer?
Mecanicul zîmbi.

— Ba nu, se pare că ești de-ai noștri; hai vino aici la noi să
te umpli de parale. Că-i o nevoie de șoferi, mamă-mamă!

— Se câștigă bine la voi?

— Cum să nu, îi ținu mecanicului isonul șoferul cu bluza

colorată. De-ai ști ce curse facem! Moscova, Leningrad, Chișinău. Indemnizații de deplasare, prime.

Necunoscutul strînse din umeri.

— Nu-mi prea vine a crede. Am un prieten care a lucrat aici, dar n-am observat să se fi îmbogățit.

— Cum îl cheamă?

Necunoscutul scoase din buzunar un pachet de țigări „Prima”, le oferi la toți și-și aprinse și el una.

— Șcepis Kazimirs.

— Ia te uită cine era! pufni în râs șoferul. Ăstuia nu-i ajunge niciodată. Bagă într-însul o juma de vodcă și o roată de cîrnat numai la micul dejun.

— Nu cumva din pricina beției a și fost dat afară?

— Nu, din altă pricină.

— Dar el nu mi-a spus nimic.

— Asta s-a ntîmplat as-toamnă, prin octombrie, parcă. Da, da. În octombrie brigada noastră a lucrat toată luna la Kuldīga, în deplasare. Iar el făcea ce făcea și-o tot zbughea-n capitală. Îl mîna, se vede, dorul după muiere. Șeful de brigadă ne interzisese cu strășnicie să plecăm. Dar cu Kazimirs nu te puteai juca. Într-o noapte, pe furiș, a întins-o. A gonit, pesemne, cu o sută la oră. Și i-a picat în plasă unuia de la controlul circulației. Viteză excesivă. I s-a încheiat proces-verbal, s-a comunicat la întreprindere. Că la noi aici e disciplină, nu glumă, ca la mănăstire.

— Excesul de viteză nu-i chiar un păcat de moarte, observă omul cu sacou verde.

— Așa e, firește, încuviință mecanicul. Dar pe el l-au pedepsit mai ales pentru cursa clandestină pe care a făcut-o.

— L-au tăiat de la prima trimestrială, preciză șoferul. Asta l-a ofticit, se-nțelege. Și-atunci și-a dat omul demisia și salutare. Băieții spun că s-a dus în Nord.

— Nu-i rea ideea. Trebuie s-o întind și eu într-acolo, la un

cîştig mai gras. Mă duc la conducere să văd ce-mi oferă.
Unde-i biroul?

Şeful serviciului cadre, un bărbat obez, cu gîtul abia cuprins de gulerul cămăşii peste care grăsimea atîrna în falduri, era cufundat în maldăre de hîrţoage. Gesticulînd cu amîndouă mîinile, îi spuse vizitatorului:

— Aşteaptă afară pe coridor, n-am timp de dumneata acum!

Vizitatorul parcă nici nu-i auzi vorba Se apropie de masă ţinînd în mînă legitimaţia desfăcută.

Şeful cadrelor schimbă pe loc tonul.

— Nu mai dovedim cu treburile, tovarăşe căpitan. Ştiţi cîte avem pe cap. Nici nu se compară cu munca de la contabilitate sau de la serviciul exploatare. Noi lucrăm cu oamenii vii! Cadrele hotărăsc totul! Spuneţi-mi cu ce vă pot fi de folos, tovarăşe căpitan?

— A lucrat într-o vreme la dumneavoastră şoferul Kazimirs Ščepis.

— Era o lichea, ţin bine minte. Cît m-am zbatut să scap de el! Ce, iar a mai făcut vreo boroboaşa?

— Da de unde, nici pomeneală! Acum e fruntaş în producţie, pus la panoul de onoare.

Şeful serviciului cadre înţelese că a scrîntit-o şi schimbă pe loc macazul!

— Tocmai asta şi voiam să spun, ne-am căznit mult cu dînsul, ca să-l dăm pe brazdă, să-l reeducăm. Vasăzică, truda noastră n-a fost în zadar, rezultatele au şi ieşit la iveală.

În ochii căpitanului Sokolovski jucau spiriduşi veseli.

— Anul trecut Ščepis a avut un necaz. Țineţi minte, atunci cînd s-a dus la Kuldīga la Riga. Mă interesează data exactă a acestei întîmplări.

Şeful cadrelor se înveseli ca prin farmec. O asemenea întorsătură a lucrurilor îi convenea de minune.

— O clipă, vă rog, vă spun chiar acum...

Scotoci în dulap, scoase de-acolo niște dosare groase cu acte și se apucă să le răsfoiască. În sfârșit, găsi ce căuta.

— Pofțiți, vă rog, ăsta-i documentul. Tovarășul Șčepis a plecat la Riga în noaptea de unsprezece spre doisprezece octombrie.

În noaptea de unsprezece spre doisprezece octombrie? Unsprezece a fost joi. Rezultă că portarul și nevasta lui n-au greșit afirmînd că au auzit țipete joi seara, tîrziu, și că-n aceeași noapte au văzut mașina lui Șčepis în ulicioară. Documentul confirma în mod oficial depozițiile lor.

— Vă rog să-mi dați o copie adevăritoare de pe acest act.

— Imediat, în cinci minute va fi gata.

Șeful serviciului cadre era fericit că s-a descotorosit atît de lesne de un asemenea vizitator.

Peste o jumătate de oră, părăsind biroul, Sokolovski se-ntîlni iar față-n față cu șoferul în bluză colorată; acesta fugea spre mașina lui cu foaia de parcurs în mînă.

— Totu-i în ordine, plec.

— De fapt, ce-avea mașina? îl întrebă Sokolovski.

— N-avea benzină! Ha-ha-ha!

6

TRENUL ELECTRIC DE DIMINEAȚĂ GONEA SPRE RIGA.

Numărul călătorilor sporea de la o stație la alta. La Majori vagoanele erau ticsite, dar cu toate astea se mai găsi loc și pentru cei ce se îmbulzeau pe peronul gării Dzintari.

Boriss Trubeks stătea înghesuit în colț, lîngă ușă.

— Lasă-mă să trec, tinere! Un pasager încerca să răzbească

pînă la uşă pe lîngă Trubeks, ca să poată ieşi mai iute – trenul se apropia de Riga.

Străbătînd pasajele subterane, torentul de oameni se revărsă în piaţa gării. Trubeks iuţi pasul, să nu întîrzie la serviciu. Gunārs Dzelzītis se şi afla la locul său şi lovea cu un deget claviatura maşinii de scris. Avea o mină total nefericită.

— Se scurg termenele la trei procese, iar tu stai şi împuşti cîte o literă la maşină. Îţi trebuie o jumătate de zi ca nimica pînă izbuteşti să baţi un rechizitoriu.

— Dactilografa e, bineînţeles, ocupată ca de obicei, turnă gaz pe foc Trubeks.

— Scrie pentru conducere raportul la sesiunea Comitetului executiv. Poţi oare s-o mai sîcîi şi cu asemenea chestiuni banale?!

— Ştii ceva, am văzut ieri un film colosal! Un film poliţist maghiar. Acolo anchetatorul nu scrie niciun fel de procese-verbale şi nici nu iroseşte kilograme de hîrtie, ci creează cu mintea şi foloseşte blocnotesul. În schimb are la dispoziţie dictafon, aparat de filmat, laborator portabil şi maşină de scris. Astfel nu se pierde niciun minut din activitatea operativă.

— Pesemne că stau prost cu arhivele. N-au unde să depoziteze ditamai tomurile. De aceea nici nu mîzgălesc atîta hîrtie.

Gunārs vîrî în maşină o foaie albă.

— Totuşi fără pic de documentaţie nu se poate, replică Trubeks.

— După cum nu se poate nici să dresezi procese-verbale pentru orice fleac. Ți-aminteşti de cazul acela cu furtul motocicletei, întîmplat mai deunăzi: au fost atunci interogaţi cincizeci şi şase de trecători, dar niciunul dintre ei n-a văzut cu ochiul lui cum s-a comis fapta. Şi pentru fiecare depoziţie în parte s-a întocmit cîte un proces-verbal

minuțios. A ieșit pînă la urmă un tomuleț de toată frumusețea.

— Din prea mult zel profesional?

— În general, da. Mărturie a dragostei de muncă.

Altminteri știi doar cum se întîmplă: îndeși hîrtoage la nimereală, umbli de ți se urăște pînă dai de adevărații martori și, cu toate astea, dacă ai scris puține hîrtii, ți se reproșează că n-ai făcut nimic.

În acest moment ușa se deschise larg și în prag se ivi chipul viguros al căpitanului Sokolovski.

— Salut pe leii procuraturii! rosti el cu glas tunător.

— Trăiască tigrii miliției! răspunse Gunārs.

Sokolovski ridică deasupra capului un pachet de culoare închisă, blindat cu sigilii de ceară.

— Na, Boriss, ia-ți în primire coletul cu livrare la domiciliu.

Trubeks prinse din zbor, ca pe o minge de baschet, pachetul de la Sokolovski.

— Rezultă că ai găsit totuși cîte ceva! exclamă el bucuros.

Căpitanul își propti cu mîndrie mîinile în șolduri.

— Sokolovski să nu găsească? Ha!

— Hai, nu mă mai fierbe, bătrîne, desfă pachetul! glăsui Gunārs arzînd de nerăbdare.

De regulă, lucrătorii de la procuratură nu se amestecau în cauzele penale de a căror urmărire se ocupau colegii lor. Dar cazul referitor la asasinarea Alîdei Lorence luase o întorsătură neobișnuită. Era unul din cazurile rarissime cînd procuratura ataca o sentință, cerînd tribunalului să retrimită dosarul pentru cercetări suplimentare. Iată de ce toți lucrătorii urmăreau acum cu atenție cursul evenimentelor.

Sokolovski se lăsă cu toată greutatea trupului pe scaun și și aprinse o țigară.

— Atunci ascultați și băgați la scăfirlie, copiii mei, începu

el. De data asta am acționat energic și principal, așa cum a făcut-o și amicul meu Jezupāns, inspector de miliție la Preili, cînd i-a trîntit o amendă bătrînei Kārkliete.

— Iar ai început-o cu Jezupāns! oftă Dzelzītis. Totuși nu pricep un lucru: de unde pînă unde a ajuns Jezupāns acum la Preili? După cîte țin minte, data trecută era la Vilaka.

Sokolovski se posomorî.

— Ei, Preili, Vilaka – ce importanță are? L-au ridicat pe om în grad și l-au mutat de la Vilaka la Preili, asta-i. Cum spuneam, o cheamă Jezupāns pe numita Kārkliete la el și dă-i cu morala:

— „De ce, mătușă, nu plătești amenda?”

Bătrîna cască la el ochii cît cepele, dar Jezupāns își vede de hîrtoagele lui, le răsfoiește.

„Tărăboi a fost? A fost! Geamurile au fost sparte? Au fost! Nevasta a fost bătută? A fost!”

Băbuța mai-mai să leșine.

„Vai de mine și de mine, de-a cui nevastă zici'mneata?... D-apoi eu fusei, maică, a bătută, pe mine m-a burdușit moșneagu meu. Nu eu fusei a care dădu fuga la'mneata să-l chemi pe moșneag și să-i tragi o săpuneală...”

„Păi eu ce zic? Ți l-am chemat și i-am tras o săpuneală de zece ruble. Dar ce să scoți de la el? Bea tot, pînă la ultimul bănuț. Și-apoi, bărbatul ori nevasta – tot un drac. Cînd se ceartă, cînd se pupă. Așa că scoate banii și plătește!”

În cabinet își făcu apariția Dzenis. Căpitanul tăcu, își stinse țigara și puse pe masă concluziile expertizei.

— Iată, tovarășe comandant, misiunea a fost îndeplinită!

Pentru un lucrător cu atîta experiență în munca operativă cum era căpitanul Sokolovski, această misiune nu se dovedi cîtuși de puțin complicată. A trebuit să facă o percheziție acasă la familia Șčepis, pentru a lămuri dacă se află sau nu acolo ceva lucruri de-ale răposatei Alida Lorence. Luase cu el

și rămășițele de stofă primite de către Dzenis de la croitoreasa defunctei.

— Sincer vorbind, n-a fost nevoie să scotocesc mult, povesti Sokolovski. De cum am deschis șifonierul, am și dat peste bluza neagră cu desen liliachiu și peste halatul albastru. Materialul era absolut identic cu cel din eșantioane. Aici se găsește totul, arată el spre pachetul sigilat. Puteți să vă convingeți singur. Iată și concluziile expertizei.

— Dar ce spune Genoveva Șcepe? întrebă Dzenis.

— Inițial n-a vrut să mărturisească, se jura pe toți sfinții, dar mai pe urmă a început să bâiguie că a cadorisit-o Alida Lorence cu lucrurile acelea.

— Naivă afirmație, se vîrî în vorbă Trubeks. Mai ales dacă ținem seama de relațiile dintre ele.

Sokolovski își turnă din carafă un pahar plin ochi cu apă și-l dădu dintr-o suflare pe gît.

— Așadar, Roberts, se pare că totu-i în ordine. Bănuielile tale se adevăresc. Lucrurile au fost mai întîi scoase pe fereastră și dosite bine. Iar după ce Zenta Saukuma a fost condamnată și totul, chipurile, s-a stins, Genoveva Șcepe și-a primit partea.

— E de presupus că lucrurile cele mai bune le-a luat Kazimirs Șčepis cu el la Norilsk și le-a înmormîntat acolo, își dădu cu părerea Trubeks.

— Greu de spus, aruncă Sokolovski o privire sceptică spre tînărul anchetator. Judecînd după toate datele, aici au acționat nu numai alde Șčepis și Saukuma. Vă amintiți telefoanele pe care le primea Maiga Strautkalne? Telefona o femeie. Zenta Saukuma era în timpul acela plecată. Genoveva Șcepe nu intră de asemenea în socoteală; era cu totul alt glas și alt accent. Înseamnă că este implicată cel puțin încă o femeie. Naiba știe cum am putea s-o dibuim!

— Indiferent de ce s-o mai ivi, conchise Trubeks, eu sînt de părere că trebuie neapărat să-l arestăm pe Kazimirs Ščepis.

— Da, consimți Dzenis. Kazimirs a fost indiscutabil în seara aceea acasă; portarul a auzit țipete, iar Genoveva neagă categoric acest lucru. Imediat după asasinat, Zenta Saukuma a plecat la Norilsk. Cu prima ocazie a plecat în urma ei și Kazimirs. Și, în sfîrșit, lucruri de-ale Alîdei Lorence s-au găsit în șifonierul Genovevei Ščepe.

— Asta e! exclamă Sokolovski. Cu asemenea probe pînă și Ozollapa al tău va semna mandatul de arestare fără să clipească din ochi.

Zbîrnîi telefonul. Gunārs Dzelzītis ridică receptorul.

— Procuratura la aparat!

La celălalt capăt al firului se auzi un glas plăcut de femeie.

— Cu anchetatorul Trubeks v-aș ruga.

— Imediat! Gunārs îi întinse receptorul lui Trubeks.

— Tovarășe anchetator, rosti glasul acela, dacă dumneavoastră intenționați cu tot dinadinsul să-l descoperiți pe asasinul Alîdei Lorence, vă recomand să vă interesați de testamentul ei. Se află la notariat. Atunci vă va fi clar cine anume era cel mai interesat de moartea ei.

— Cu cine vorbesc? întrebă Trubeks.

— Cu o persoană care știe mai multe lucruri despre acest caz decît dumneavoastră.

În receptor se auzi un plescăit și niște semnale scurte.

Boriss se întoarse spre Gunārs.

— Sună repede la centrala telefonică, să verifice de unde a venit acest apel.

Dzenis dădu din mîna a lehamite.

— Parcă puține automate sînt în Riga?...

— Ehei, frățioare! exclamă Sokolovski. Să știi că mie telefonul ăsta îmi place. Nu cumva tot dumneaei a amenințat-o pe Maiga Strautkalne? Se vede treaba că inamicul a intrat în

panică, l-a speriat percheziția făcută la Genoveva Șcepe. Simte că a început să trosnească creanga de sub el.

— Poate că vrea să ne deruteze și să îndrume ancheta pe un alt făgaș, își dădu cu presupusul Trubeks.

— Dar tu ce-ți închipuiai? Că ai de-a face cu fraieri? Își dau ei seama că, de vreme ce am descoperit hainele victimei, îl vom aresta pe Kazimirs Șčepis. Așa că ne-au întins ca momeală o nouă circumstanță. Calculul e simplu – în timp ce noi vom alerga în căutarea moștenitorilor, Șčepis va izbuti să se dea iar la fund.

— Da, însă testamentul constituie realmente o nouă circumstanță, încercă să obiecteze Trubeks. Poate că n-ar strica să...

— Să studiem testamentul avem tot timpul, nu fuge nicăieri de-acolo de unde e, îl întrerupse Dzenis. Pe Kazimirs Șčepis însă nu trebuie să-l scăpăm din mână. Tovarășe Trubeks, completează mandatul de arestare.

7

DZENIS SE UITĂ LA CEAS.

— Ar cam fi timpul. Nu înțeleg de ce întârzie.

Luă un scaun și se așeză în colțul camerei, aproape de fereastră.

Trubeks strînse de pe masă toate lucrurile de prisos, apoi își luă ochelarii și începu să șteargă tacticos lentilele cu batista.

Cineva ciocăni la ușă. În clipa următoare se ivi în prag o față pistruiată sub un chipiu de milițian.

Trubeks lăsă ochelarii deoparte.

— Să intre!...

În cabinet intră greoi Kazimirs Ščepis. Cercetă pereții cu o privire sumbră, înveninată.

— Poate-mi vei spune dumneata de ce m-ați ridicat?

Trubeks îi arată un scaun aflat cam la un metru depărtare de masă.

— Stai jos, îl invită el calm.

— Mulțumesc! Ščepis își încleștă pumnii. Tot stau de trei zile aici, da habar n-am pentru ce.

— Nu te neliniști, o să afli totul. Deocamdată însă o să stăm puțin de vorbă.

— Asta-i bună – să stăm de vorbă! îl maimuțări Ščepis. De aia m-ați adus tocmai de la Norilsk, ca să stăm de vorbă?

Trubeks scoase din buzunar pixul și începu să-l învîrtească între degete.

— Lude ai lucrat înainte de a pleca în Nord?

Ščepis se făcu roșu de mînie.

— Ei, asta-i! Parcă dumneata nu știi. Am lucrat la întreprinderea de transporturi.

— Și de ce ai plecat de-acolo?

— M-am săturat de Riga și am plecat. Am vrut să câștig mai bine.

— Păi nici aici n-aveai motive să te plîngi de câștig. Plecai des în deplasare. Anul trecut ai fost toată luna lui octombrie la Kuldīga.

Ščepis îi aruncă o uitătură chiorîșă, plină de suspiciune, anchetatorului.

— Ia uite ce baftă pe capul meu – Kuldīga! mormăi el. Să stai numai în pădure!

— Dar nu-i chiar așa departe de Riga. O dată, de două ori puteai să te repezi pînă acasă.

— Pe dracu puteam! Cu un brigadier ca ăla. Era ca un ciîne pe claia de fîn: nici el nu mănîncă, nici pe alții nu-i lasă.

— Și cu toate astea, ai tras o raită prin Riga.

— Cine v-a spus?

În cabinet intră procurorul-șef Ozollapa.

— Ei, cum stăm, i s-a dezlegat limba prietenașului nostru?

— Nu poate defel să-și amintească dacă a venit de la Kuldīga la Riga, răspunse Trubeks.

— Așa, carevasăzică, rosti târăgănat Ozallapa. Va trebui să-i aducem noi aminte. Și procurorul-șef se întoarse spre Kazimirs Ščepis: Ce ai făcut la Riga în noaptea aceea?

— În care noapte?

— Nu te mai prefac! Noi știm totul. Iată, stă scris aici. Ozollapa lovi cu palma peste dosarele groase de pe masă. Ei, cum rămîne, ai de gînd să vorbești?

— N-am ce vorbi.

— Ia te uită, a comis o crimă atît de oribilă și n-are nimic de spus, clătină din cap Ozollapa. Vai, vai, vai!

— V-am spus doar că în octombrie n-am fost la Riga, o ținea una și bună Ščepis.

Dzenis, care stătuse molcom în colț, se ridică și veni în mijlocul camerei.

— Nu uita un lucru: potrivit legislației noastre, recunoașterea deschisă a faptei constituie o circumstanță atenuantă. Nu trebuie să te încapățînezi. Noi știm despre crima pe care ai săvîrșit-o în noaptea de unsprezece octombrie. Și putem să-ți dovedim acest lucru.

— Nu veți dovedi nimic.

— În noaptea aceea portarul a văzut mașina dumitale în ulicioară, în apropierea casei.

— Minte, i-o tăie Ščepis. Nu era mașina mea.

— Pesemne că s-a înșelat și inspectorul de la circulație, care te-a oprit în drum spre Riga? Trubeks puse în fața lui Kazimirs Ščepis două documente.

Ščepis se uită la ele și, parcă în silă, se apucă să le citească.

Și pe măsură ce citea, își dădea tot mai mult seama că se află într-o situație fără ieșire.

Aparent rămînea liniștit, în schimb gîndul o ținea tot într-o goană, ca un iepure speriat: de vreme ce a ajuns la știrea lor și incidentul de pe șosea, asta pune capac la toate. Se vede treaba că inspectorul de la circulație le-a povestit cîte ceva. Și-apoi, aici, pe masă, în fața anchetatorului, se mai află un teanc întreg de hîrtii. Cîte n-or fi scrise și acolo? E sigur că cineva nu și-a putut ține gura. Probabil cei doi care l-au ajutat în noaptea aceea. Într-adevăr, poate că-i mai bine să recunoască.

Și Kazimirs Ščepis se hotărî.

— Bine, strecură el printre dinți. Voi povesti tot.

Ozollapa aruncă o privire triumfătoare spre Dzenis și spre Trubeks și părăsi încăperea.

Cînd ușa se închise în urma procurorului-șef, Ščepis ceru permisiunea să fumeze. Trubeks îi împinse scrumiera mai aproape, Ščepis scoase un pachet turtit de țigări „Pamir”, muie îndelung între degete țigara, o aprinse și trase cu nesaț cîteva fumuri la rînd. Apoi tuși și porni să vorbească:

— Am la Riga un vechi ortac. Îl cunosc din copilărie, încă înainte de război hoinăream împreună prin împrejurimile orașului. Drept e că acum ne întîlnim rar. A ajuns om mare, șef de magazin.

Ščepis scutură scrumul pe dușumea. Dzenis se așeză iarăși în colțul lui și, cu mîinile încrucișate la piept, asculta cu nerăbdare. Trubeks se plimba cu pas rar prin încăpere.

Regăsindu-și treptat calmul, Ščepis continuă:

— Astă-toamnă, stăteam într-o zi la o masă într-o berărie și mă cînteam cu o halbă de „Jigulevskoe”. Deodată – mai să nu-mi cred ochilor – răsări în fața mea el, ca o ciupercă după ploaie. Se așeză; scoase din buzunar o sticlă de jumate de vodcă. La bere merge de minune... Îi povestesc despre viața

mea, că nu-mi prea merg treburile... Și-atunci el îmi propune un business. Am cugetat eu ce-am cugetat și am hotărât că pe un asemenea om pot să mă bizui: nu-mi strică, mi-am zis, un ban în plus. Ce să mai aștept? În minte numai zornăit de bani. Pe scurt, am bătut palma. În drum spre casă am pus la cale totul.

Trubeks se așează la locul lui și se pregătea să noteze.

Șčepis aprinse a doua țigară.

— Și în vreme ce eu mă aflu la Kuldīga, el mi-a dat un semn de viață și mi-a trimis bani. Am început imediat să acționez. Am găsit un bătrânel taman bun pentru o treabă ca asta și ne-am înțeles între noi. Cum s-a lăsat întunericul, m-am dus cu mașina. Am încărcat la repezeală și... mînă la Riga. Eu trebuia mort-copt să fiu la lucru spre dimineață, altfel o păteam. Gonind cu toată viteza, n-am băgat seama la un semn de interdicție și m-am ars. M-a oprit inspectorul de la controlul circulației. Am ajuns la Riga după miezul nopții. Mai departe însă totul a mers ca pe roate.

Șčepis tăcu.

— Spune mai departe, spune, îl îndemnă Trubeks pe arestat.

— Ce să mai spun? Am spus doar, mai departe totul a mers strună, precum plănuiserăm. Amicul mă aștepta lîngă Ponton. Cu el mai erau încă doi bărbați vînjoși.

Trubeks și Dzenis schimbară cîte o privire.

— Dar de ce erați așa de mulți? nu-și putu ascunde mirarea anchetatorul.

— V-am spus doar că trebuia mort-copt să mă întorc spre dimineață la Kuldīga. În doi n-am fi putut-o scoate la capăt atît de repede.

— Și ceilalți doi ce rost aveau? Au stat de pază?

— Da de unde, ne-au ajutat la cărat.

— Păi aveai de-acolo ce căra?

— Doar v-am spus, un camion întreg. Cinci tone, nu mai puțin.

Trubeks holbă ochii.

— Cum vine asta – cinci tone de lucruri?!

— Care lucruri? Mere!

Dzenis se ridică și veni mai aproape.

— Nu face pe prostul, cetățene! Ce tot vorbești aici de mere, despre ce mere-i vorba?

De astă dată îi veni rîndul lui Kazimirs Ščepis să-și holbeze ochii cît cepele.

— Dar nu v-am spus? Amicul meu mi-a trimis bani, iar eu am cumpărat mere de la un bătrînel de lîngă Kuldīga. Mere selecționate, antonovka, și la un preț de nimic. Amicul meu le-a pus în vînzare prin magazinul său ca marfă de calitatea întîi. A cîștigat zdravăn la afacerea asta, dar m-am ales și eu cu o sumă frumușică.

În cabinet se așternu tăcerea. Dzenis cugeta cu încordare. Judecînd după toate, arestatul spunea adevărul. La orice se așteptau el și Trubeks, dar la o asemenea mărturisire din partea lui Ščepis în niciun caz.

Cercetările privind asasinarea Alîdei Lorence nu avansaseră nici cu un pas. Ce era de făcut? Ce tactică se cuvenea adoptată în continuarea acestui interogatoriu? De care fir să apuce ca să desfacă acest nod? N-ar fi bine să schimbe lungimea de undă? S-o ia de la celălalt capăt?

— De la magazin te-ai dus imediat acasă? îl luă de departe Dzenis.

— Păi unde să mă mai fi dus? confirmă Ščepis. Mai întîi însă am tras o beție zdravănă.

— Și-acasă ce-ai făcut?

— Ce să fac, am dormit.

— Nevasta dumitale ne-a spus altceva! îl întrerupse Trubeks.

— Minte, scorpia! i-o reteză Șcepis. Îmi rămăsese doar un ceas pentru somn. La ora patru trebuia s-o iau din loc, să ajung la timp la Kuldiga.

Dzenis deschise ușa.

— Te rog poștește.

Aruncînd priviri temătoare în jur, pași în cabinet Genoveva. Dînd cu ochii de bărbatul ei, își strînsese pleoapele, de parcă ar fi orbit-o lumina unui reflector.

Dzenis nu-i dădu răgaz să se dezmeticească și o întrebă imediat:

— În luna octombrie soțul dumitale a venit vreodată de la Kuldiga acasă?

— Nu, nu, n-a venit, gesticula cu amîndouă mîinile Genoveva Șcepe.

— Dumnealui spune că a fost.

— Nu vă potriviți la diavolul ăsta! Martor mi-e Cel-de-Sus că n-a venit.

Kazimirs se întoarse cu toată greutatea corpului spre nevastă-sa.

— Nu mai are niciun rost să minți, Genoveva. Dumnealor știu și așa totul.

— Doar tu singur ai poruncit să nu spun o vorbuliță nimănui. Că de nu-mi țin gura, îmi sucești gîtul...

— Aici ești datoră să spui adevărul, o întrerupse aspru Dzenis. Vasăzică, dînsul a venit acasă în noaptea de unsprezece spre doisprezece octombrie?

Genoveva Șcepe mai trase o dată cu coada ochiului spre soțul ei și, convingîndu-se că n-o mai paște nicio primejdie din partea lui, prinse a da cu melița:

— A fost, a venit acasă bețivanul dracului, matosit ca un porc. Ba mi-a mai băgat și fetița în toate boalele, mai-mai să se prăpădească mititica de ea.

— Care fetiță? întrebă repede Dzenis.

— Cum care? Fetița noastră, Lūcija. De beat ce era n-a mai știut unde-i e patul și s-a trîntit în patul copilului. Speriată la culme, fetița a început să țipe ca din gură de șarpe...

— A țipat așa tare? se interesă Trubeks.

— Maică Precistă! Da dumneata n-ai fi țipat dacă ți s-ar fi prăvălit în pat în toiul nopții o ditamai dihanie, beat turtă? Am crezut atunci că au să dea năvală toți vecinii.

— La tribunal ați spus că n-ați auzit niciun țipăt în noaptea aceea, își aminti Dzenis.

— Am fost întrebată dacă n-am auzit țipete în odaia vecină.

Trubeks stătea cufundat în gînduri. După încheierea cu succes a coțcăriei cu merele, Șčepis putea într-adevăr să se ducă acasă beat criță. Ar fi fost oare el în stare să săvîrșească o a doua infracțiune cu atîta minuțiozitate? Să admitem că ar fi fost. Dar fetița, cu țipetele ei, ridicase peșemne în picioare întreaga casa. S-ar fi încumetat Kazimirs Șčepis în asemenea împrejurări să comită omorul? Și-o ultimă chestiune: întreg tabloul celor petrecute denotă că e vorba de o crimă premeditată. Dacă Șčepis s-ar fi pregătit din vreme la o treabă ca asta, nu s-ar fi dus pentru nimic în lume să se culce. Așadar, el n-are cîtuși de puțin amestec în săvîrșirea crimei. Pînă în prezent, cercetările s-au orientat în primul rînd după țipetele care s-au auzit în noaptea aceea. Acum țipetele acelea au căpătat o nouă explicație. Și încă ceva: expertiza a stabilit data asasinatului doar cu aproximație. De aici dubiul că asasinatul a fost comis în noaptea aceea.

Anchetatorul ridică receptorul telefonului și formă un număr.

— Serviciul de cadre al combinatului? La telefon anchetatorul Trubeks de la procuratură. Vă rog să-mi spuneți data exactă cînd i s-a desfăcut contractul de muncă Zentei

Saukuma... Da, da, toamna trecută... Și când și-a luat lichidarea? Vă mulțumesc... Da, asta-i tot.

Dzenis schimbă o privire cu Trubeks. Apoi adjunctul procurorului-șef notă ceva pe o hîrtie și i-o întinse anchetatorului.

Trubeks încuviință din cap și părăsi în grabă cabinetul.

Peste cîteva minute stătea în fața lui Ozollapa.

— Ei, cum merg treburile acolo la voi? întrebă procurorul-șef. Totul e-n ordine?

Trubeks se sprijinea cînd pe un picior, cînd pe celălalt, ca un școlar care a făcut o boacăna.

— Se pare că am dat greș, rosti el amărît și relatează rezultatele interogatorului.

— Cu-um? tună șeful cu vocea lui de bas în așa fel, încît nu-ți puteai da seama dacă-i mirat ori indignat de această veste. Șčepis n-are niciun amestec în cazul Lorence? Nu-i cu putință una ca asta!

— În noaptea de unsprezece spre doisprezece octombrie Șčepis a fost pe-acasă, prinse Trubeks a-i desluși. Asta am stabilit-o cu precizie. Iar Zenta Saukuma arăta, dacă vă mai amintiți, că a doua zi după crimă și-a luat lichidarea de la slujbă și a plecat. Contractul de muncă i s-a desfăcut pe unsprezece. Dacă Zenta Saukuma a plecat pe data de unsprezece, rezultă că Șčepis nu putea săvîrși crima împreună cu ea în noaptea de unsprezece spre doisprezece octombrie.

— Și a primit ea chiar așa de repede lichidarea?

— Da, chiar în dimineța aceea. Era doar elevă și mare lucru n-avea de încasat.

În momentul acela procurorul-șef semăna cu un pățimaș pescar, în undița căruia se prinsese o știucă babană, dar sfoara fiind subțire, amenința uite-uite să se rupă.

— Ia mai lăsați-mă, nu mai despicați atîta firul în patru!

Un tâlhar ca Șčepis se putea descurca și singur, fără ajutorul fetei.

— Crima s-a săvârșit totuși în prezența Zentei Saukuma, îi reaminti pe un ton reținut Trubeks. Altminteri, ea n-ar fi putut reproduce cu atîta precizie scena crimei.

Procurorul-șef căzu pe gînduri și se dezumflă.

— Da, da. Zentei Saukuma i s-a desfăcut contractul pe unsprezece. Dar unde anume scrie că a și plecat ea chiar în ziua aceea? Crima a fost, mai mult ca sigur, pregătită dinainte. În acest caz Zenta putea foarte bine să plece din vreme de la serviciu, noaptea să comită asasinatul și să-și ia tălpășița abia în ziua următoare.

— Tocmai acest lucru trebuie verificat. De aceea am și venit la dumneavoastră. Pînă la Moscova Zenta Saukuma a călătorit cu trenul. Numele ei nu figurează pe listele de pasageri ale aeroportului Riga. În schimb mai departe, la Norilsk, ea a mers mai mult ca sigur cu avionul. Trebuie să cerem urgent relații de la Moscova.

— Bine, consimți Ozollapa. Voi lua chiar acum legătura prin fir direct.

PAUZA PRELUNGITĂ, INOPINATĂ DIN TIMPUL interogatoriului se scurse într-o tăcere grea. Șčepis stătea nemișcat, cu spinarea lui de zdrahon gîrbovită, și privea tîmp în podea. Trubeks își omora vremea răsfoind a douăzecea oară dosarul și oprindu-se ici-colo asupra cîte unei pagini. Genoveva arunca priviri speriate cînd spre unul, cînd spre celălalt, cînd spre al treilea și-și maltrata colțurile batistei. Dzenis stătea la fereastră. Ai fi zis că nu-l interesa nimic altceva decît trecătorii fără număr de pe trotuar.

Pe neașteptate, se întoarse spre Genoveva Șčepe și-i puse următoarea întrebare:

— Apropo, ia spune-ne prin ce împrejurare au ajuns lucrurile Alidei Lorence în şifonier la dumneata?

Genoveva tresări.

— I-am spus doar domnului de la miliţie, ăluia de mi-a întors casa pe dos. Alida Lorence în persoană...

— Lasă, lasă, poveştile astea să le spui altora. Alida Lorence nu era omul care să facă pomană de bunăvoie cu lucrurile ei. Să-ţi dea ea tocmai dumitale, care te certai zilnic cu dînsa. Lucrurile le-ai luat dumneata singură, dar cînd ai făcut-o? Spune adevărul.

— Da n-au să mă judece dacă spun?

— Nu cumva vrei să-ţi dau şi garanţii în scris? Ei, te ascult!

— Eu... Bineînţeles... Asta s-a întîmplat... se bîlbîi Genoveva. Da, s-a întîmplat în ziua cînd a venit moştenitorul. Hainele care erau mai bune le-a luat chiar atunci dimpreună cu mobila şi le-a dus. A lăsat numai zdrenţe şi troace. Şi le-am adunat eu.

În acest moment intră în cabinet secretara.

— Tovarăşe Dzenis, sînteţi chemat la procurorul-şef.

— Bine, mulţumesc, spuse Dzenis ridicîndu-se. În ceea ce-l priveşte pe dumnealui, totul e limpede, arată el din cap spre Şčepis. Puteţi pune punct, tovarăşe Trubeks.

PROCURORUL-ŞEF STĂTEA CU BĂRBIA PROPTITĂ ÎN PUMNI ŞI se uita mohorît pe fereastră. În faţa lui, pe biroul gol, se odihnea o telegramă proaspăt primită.

Cînd în cabinet intră adjunctul său, Ozollapa i-o trînti furios, fără a-şi întoarce capul:

— Poftim, admir-o!

Dzenis parcurse la repezeală cu privirea textul în care se spuneau următoarele: „Ca răspuns la adresa dumneavoastră, vă comunicăm că Zenta Saukuma a plecat din Moscova la

Norilsk cu avionul în ziua de 12 octombrie, orele 10,30, cursa Nr. 541”.

— Mda-a, spuse trăgănat adjunctul. Înseamnă că a plecat din Riga într-adevăr pe data de unsprezece octombrie. Ce-i de făcut acum cu Kazimirs Ščepis și cu merele sale?

Ozollapa îi aruncă o privire veninoasă.

— Hei, Roberts, carevasăzică, mi-ai făcut-o bună! Ozollapa se ridică brusc și se îndreptă spre cuier.

— Rezultă că am dat chix, recunosc Dzenis. Versiunea noastră părea perfect verosimilă. Toate se potriveau țanc la țanc.

Nemaiășteptînd ca Ozollapa să se îmbrace, Dzenis ieși din cabinet. Era și așa destul de jenat, nu mai voia s-audă alte reproșuri. În dreptul scării îl ajunsese din urmă Trubeks.

— Ei, ce se-aude, tovarășe Dzenis?

— Asta-i, Boriss, munca noastră cea de toate zilele aici, la procuratură. Lucrezi, lucrezi, ca să te pomenești mai apoi că ai făcut totul în zadar. Trebuie s-o iei de la capăt. Gîndește-te pînă nu-i prea tîrziu, poate că ar fi mai bine să te faci avocat, e o viață mai ușoară.

— Am să mă gîndesc cînd voi avea mai mult timp, strînse din buze ofensat Trubeks. Deocamdată am și fără asta destulă bătaie de cap. Apropo, Genoveva Ščepe a pomenit de un oarecare moștenitor. Iar femeia care a telefonat atunci vorbea și ea de nu știu ce testament. N-ar fi exclus ca tocmai aici să fie bubă.

CAPITOLUL IV

1

ÎN ATELIER INTRĂ MAIGA STRAUTKALNE. PE UȘĂ E LIPIT UN anunț scris cu litere scâlimbe, în care se spune că astăzi vor fi primite doar cinci comenzi pentru paltoane și șapte pentru rochii. Noroc de Edvîns că o cunoaște pe una dintre croitorese. Altminteri, Maiga ar fi trebuit să stea la o coadă cît toate zilele sau să renunțe în general să-și mai facă palton nou.

La măsuța recepționerei stau grămadă clientele.

— Ce porcărie! Să-și bată joc de un material așa de scump!

În glasul plin de indignare al femeii se ghicesc lacrimi.

O altă clientă, mai optimistă din fire, întreabă tacticos și cu subliniat calm:

— Vin aici a treia oară. Spuneți-mi, vă rog, cînd o să fie, în sfîrșit, gata de probă taiorul meu?

Juna coafată ultramodern, într-o rochiță mini, ca o cămășuță de prunc, n-auzi, pare-se, reclamația clientei. Luă din mîna Maigăi chitanța.

— Așteptați, o să fiți chemată.

Maiga Strautkalne se trase într-o parte și se așeză pe marginea fotoliului ponosit.

În acest moment apăru în ușă Edvīns. Își roti privirea prin sală și, observîndu-și soția, se-apropie de dînsa.

— Punctual ca-ntotdeauna! zîmbi Maiga. Poți fi luat ca etalon pentru ora exactă.

— Punctualitatea e politețea regilor, glumi cu răceală Edvīns.

— Nu cumva-mi vei pretinde să-ți spun de-acum încolo „majestatea-voastră”?

Edvīns se așeză în fotoliul alăturat.

— Întotdeauna și pretutindeni te-ai simțit nespus de emancipată și independentă. Dar să mergi la croitor fără consort nu poți în ruptul capului.

— Tu ești un om cu mult gust, or, eu vreau ca noul meu palton să-ți fie și ție pe plac.

Așa cum stătea în fotoliu, Edvīns își înclină capul.

— Mulțumesc de compliment, un asemenea gest mă măgulește.

Prin dreptul soților Strautkalns trecu un bărbat cu un pachet sub braț. Maiga îl urmări cu privirea. Bărbatul se apropie de măsuța recepționerei, în colțul din dreapta al sălii, se uită în jur și-i întinse un bilețel. Juna încuviință din cap în semn că a înțeles, luă pachetul și se apucă să scrie chitanța.

— Ea patra comandă la care se fac formele de cînd stau aici, îi spuse Maiga soțului. Deși, oficial, primirea comenzilor s-a încheiat încă de dimineață.

Edvīns ridică mîna și își cercetă cu o privire critică unghiile îngrijite.

— Ai uitat că mai ieri tu însăși...

— Și totuși asta-mi repugnă. Toate se fac pe bază de cunoștințe, pretutindeni se intră doar pe ușa din dos.

Edvîns făcu o mutră acră.

— Mi se pare mie că de cînd ți-ai făcut cunoștințe la miliție și la procuratură ai progresat. Ai devenit o apărătoare înfocată a legalității.

— Și ce rău găsești în asta?

— Cum să-ți spun... Oare faptele tale concordă întotdeauna cu litera legii?

Maiga se înroși. Își aduse aminte de discuția recentă pe care o avusese cu Robežnieks pe plajă, călătoria lor la Laudobeli... Chiar și în clipa asta ea are de îndeplinit o misiune din partea avocatului, pentru care, la drept vorbind, l-a și rugat pe Edvîns să vină la atelier. Cine poate ști cît de legală e toată întreprinderea asta a lor. Și totuși...

Ca să nu-și dea în vileag tulburarea, Maiga se făcu a nu fi auzit întrebarea.

— De ce ai rostit cu atîta dispreț cuvintele: miliția și procuratura?

Edvîns înălță sfidător din sprîncene.

— Pur și simplu nu pricep de ce te preocupă pe tine neregulile de aici, din atelier. N-are niciun rost să-ți macini nervii. Că doar n-ai să schimbi tu lumea. Principalul e să fii indiferentă la toate și să-ți cruți sănătatea.

— Cît de cinic poți totuși să fii! și-ntoarse Maiga fața de la soțul ei. Eu nu pot privi cu indiferență la toate astea. Nu pot și nici nu vreau.

În aceeași clipă, înălțîndu-și ochii, Maiga văzu o tînră zveltă și foarte drăguță, îmbrăcată într-un halat și ducînd în brațe cîteva paltoane însăilate.

Cînd tînră ajunsese în dreptul lui Edvîns, o roșeață abia perceptibilă învăluia obrăjorii ei oacheși.

Din pricina tulburării sau poate fiindcă se înțepase într-un ac de gămălie, ea făcu o mișcare neîndemînică și scăpă paltonul de deasupra.

Edvîns sări de la locul lui, ridică paltonul și i-l întinse galant meșteriței.

Fata se tulbură și mai tare.

— Vă mulțumesc.

— Pentru puțin, zîmbi Edvîns și, făcîndu-i cu ochiul, adăugă în șoaptă: oricînd la dispoziția dumneavoastră.

Maiga o însoți pe tînără cu privirea pînă la ușă. Unde oare o mai văzuse? Chipul acesta cu nasul ascuțit, sprîncenele negre într-o arcuire aparte și alunița de pe obrazul stîng. Da, neîndoios lucru, Maiga o mai întîlnise pe fata asta și nu o dată. Dar unde anume? Nu făcea parte dintre pacienții ei. Pe aceștia Maiga îi ținea bine minte.

Edvîns se uită și el în urma tinerei. Dar de gîndit, se gîndi la cu totul altceva decît Maiga.

În sala de așteptare se aprinse lumina. Abia acum realizai că afară se însera. Amurgul își pogora peste oraș întunecatele văluri, culorile zilei păleau.

— Stăm aici de aproape o jumătate de oră, privi Edvîns la ceas.

Maiga tresări, smulsă brusc din cugetările ei.

— Da, da, stăm de foarte multă vreme. Deși... Probabil maestrul e ocupat cu altă clientă.

„Mi-a amintit la vreme, exact cînd trebuia”, se gîndi Maiga. Peste puțin avea să intre în cabina de probă, și-atunci...

Alături, pe o măsuță, se aflau expuse jurnale de modă. Maiga luă unul din ele și începu să-l răsfoiască, cercetînd cu atenție modelele.

— Ia uite, Edvîns, ce zici de taiorul ăsta de stradă? Edvîns aruncă în silă o privire pe jurnal.

— Drăguț. Ți s-ar potrivi și ție.

— Dar de rochia asta? E nostimă, nu-i așa?

— Am apreciat întotdeauna în cel mai înalt grad gustul

tău. Maiga răsfoia mai departe revista. În sfârșit, găsi ceea ce căuta.

— Dragule, atinse ea ușor cu umărul umărul soțului, tu știi că în curînd e ziua mea?

— Am uitat eu oare vreodată acest lucru?

— Fă-mi, te rog, un cadou mai original.

— Cu cea mai mare plăcere.

— Poftim, privește.

Pe un desen colorat Edvîns văzu o femeie cu părul bălai într-o toaletă de seară decoltată, din lamé.

— Vrei o rochie ca asta? Luciul o face pur și simplu vulgară.

— Nu, nici vorbă! Dar uită-te la bijuterii. Sînt o minunăție.

Edvîns se uită atent la poza în culori. Gîtul grațios al blondinei era încins cu un lănțisor fin de aur de care atîrna, albastru-strălucitor, un safir. Pietricica semăna cu o mașcată picătură de rouă în care se răsfrîngea cerul primăvăratic. Aveai impresia că dintr-o clipă într-alta ea se va rostogoli pe pieptul frumoasei femei.

Maiga se lipi galeș de soțul ei.

— Dăruiește-mi un pandantiv ca acesta.

— Mă îndoiesc că aș putea găsi la magazinul de bijuterii o asemenea piatră.

— Pietrele prețioase nu se cumpără numai de la magazin. Sînt oameni care...

Edvîns se uită bănuitor la soție.

— Eu n-am cunoștințe dintr-astea. O expresie de repulsie i se întipări pe chip. Doar din ziare aflu de cei ce fac speculă cu aur, briliante și valută. N-am avut niciodată de a face cu asemenea persoane.

— Na-ți-o bună – briliante! își țuguie Maiga ca un copil buzele. Doar n-avem de gînd să facem negoț cu ele. Cît

despre speculă nici vorbă nu poate fi. Totuși un pandantiv ca ăsta mi-ar veni foarte bine. Ai să vezi și tu.

Edvîns tăcea. Niciodată pînă atunci nu-l rugase soția să-i ofere cadouri. Avea încredere în gustul lui și era de fiecare dată mulțumită. Cadourile pe care i le făcea el erau întotdeauna originale și interesante. Ce-o fi vrînd să însemne această neobișnuită rugămintă? Probabil că Maiga are niște bănuieli și a hotărît să-l verifice. Sau și-o fi dorind într-adevăr un asemenea pandantiv... Nu-i ușor să înțelegi femeia.

Parcă vrăjită, Maiga nu-și dezlipa ochii de la poză.

— Fetele noastre de la policlinică spuneau că există un tînăr care vinde asemenea obiecte. Să nu-ți închipui cumva că e speculant, i-au rămas pur și simplu niște bijuterii de familie de pe vremuri. De la maică-sa ori de la o mătușă. Poate că are și un safir ca ăsta.

Edvîns tăcea mai departe.

— Se zice că lucrează la întreprinderea de gaze, continuă Maiga. Ca inspector sau controlor. I-a vîndut ceva uneia dintre fete. Îl cheamă Lapinș. Voldemārs Lapinș.

Edvîns zîmbi reținut.

— Și tu crezi că s-ar apuca el să discute despre briliante cu un străin? M-ar trimite mai mult ca sigur la toți dracii.

Maiga era pregătită pentru un asemenea final, de fapt logic, al discuției.

— Tu spune că te-a îndrumat la el Aivars. Ei au fost cîndva prieteni, au lucrat împreună la întreprinderea de transporturi auto ca șoferi. Aivars e fratele registratoarei de la noi.

Discuția lor fu întreruptă de glasul croncănitor al difuzorului.

— Tovarășa Strautkalne, la probă în cabina șase!

Maiga se ridică și o porni spre cabină. Edvîns o urmă.

Un ceas mai târziu, „Zaporojeț”-ul lor oprea în fața casei noi de pe strada Gorki. Edvîns încuie mașina.

— Aveai de gînd să te duci la Fredis, îi aminti Maiga.

— Da, da! Mi-a promis niște contacte noi pentru întrerupător.

— Sper să nu întîrzie mult.

— Nu, iubito, mă-ntorc repede.

Maiga o luă iute pe trepte în sus, descuie ușa, apoi o închise încetîșor în urma ei și se repezi la telefon.

După toate aparențele, semnalul era așteptat la celălalt capăt al firului. Receptorul fu ridicat chiar la primul țîrîit.

— Alo!

Cu glasul înăbușit, Maiga spuse:

— La aparat sînt eu. Totul e-n ordine. Edvîns îl va căuta. Asta-i tot. La revedere.

Așeză receptorul în furcă și se lăsă, frîntă de oboseală, pe scaun.

2

SOFIJA TRUBEKA ȘEDEA PE MARGINEA CANAPELEI ȘI împletea un pulovăr pentru fiul ei. Mîinile i se ridicau și-i cădeau mai apoi obosite pe genunchi. A cîta oară încălzea oare cina? Dar Boriss al ei, plecat de dimineață, nu s-a întors nici acum de la slujbă. E greu să te obișnuiești cu faptul că băiatul îți e acum om în toată firea, că are treburile și pasiunile lui. Ce să-i faci, viața își are legile ei nestrămutate...

Se apropie de fereastră și dădu puțin în lături storurile. Toți oamenii vin la timp acasă de la slujbă, numai fiul ei nu vine și pace. Are, pesemne, iar, bietul de el, treburi care-l rețin. Veșnic îi dau de furcă infractorii lui.

În sfârșit, răsunară pe trepte pași cunoscuți. Sofija își scoase ochelarii și se îndreptă spre ușă, lipăind cu tîrlicii ei. Un scrișnet de cheie și-n vestibul intră el, Boriss.

— Unde-ai zăbovit atîta? în glasul ei se simte obișnuita îngrijorare. Nici nu știam ce să mai cred.

— O, ce măicuță fricoasă am eu!

Boriss o îmbrățișă și o sărută pe obrazul plin de riduri. Astfel erau de fiecare dată întîlnirile lor, chiar și atunci cînd Boriss se întorcea după o absență de două ceasuri, deși el nu mai era de mult copil, cum îl socotea mama. Așa-s toate mamele. După absolvirea școlii se dusesese să lucreze într-o uzină. Și-abia peste cîțiva ani, cînd se pusese cu adevărat pe picioare, intră la secția fără frecvență a facultății de drept.

Mama trebăluia la bucătărie, zdrăngănind capacele de la vase, în timp ce Boriss își spăla pe îndelete și meticolos mîinile cu săpun. Apoi se așezară amîndoi la cină.

— Ai avut o zi grea azi, spuse mama după o vreme.

— Grea, mamă, încuviință Boriss. Avea o privire îngîndurată.

După ce se ospătă, Boriss se ridică de la masă.

— Te-ajut și eu, mamă, sa strîngi vasele.

— Lasă, ești și așa obosit. Mă descurc eu și singură. Uite, ai aici ziarele. Stai mai bine și citește puțin înainte de culcare.

Boriss aprinse lampa din dreptul canapelei, se așeză în capul oaselor și începu să răsfoiască alene ziarele. Dar nu găsi nimic interesant. Gîndurile lui roiau fără istov în jurul unui singur lucru. Astăzi fusese la notariat. Acolo se lămurii că Alîda Lorence lăsase cu adevărat un testament, potrivit căruia întreaga ei avere trecea în stăpînirea lui Adolfs Zitkauris, un om bătrîn, mai în vîrstă chiar decît însăși Alîda Lorence. Dar iată că acum trei ani ea refăcuse testamentul pe numele lui Voldemârs Lapinș.

Despre ce avere putea fi, în general, vorba? După moartea

Alīdei Lorence, notarul îi inventariase toate lucrurile. Acestea se rezumau la mobila ei veche și la îmbrăcăminte. Nimic de preț. Dacă facem abstracție de libretul de economii pe care avea depuse o sută patruzeci și nouă de ruble. Drept e că doctorița Strautkalne văzuse pe mîna bătrînei un ceas de aur de modă veche și un inel masiv. Dar niciunul dintre aceste obiecte nu fusese găsit. Se pare că ucigașul a furat lucrurile de preț.

Adolfs Zitkauris. Ce i-o fi el răposatei – rudă sau vechi prieten? O ști el oare că nu mai e moștenitorul Alīdei Lorence? Asta ar fi putut constitui un pretext de ceartă, ba chiar și de omucidere sau jaf...

Boriss puse ziarul deoparte, își așternu patul, se dezbracă și se vîrî sub plapumă. Dar nu izbuti să adoarmă. Prea tare ticăia ceasul deșteptător. Zgomota la joante tramvaiul...

Dar dacă Alīda Lorence a fost ucisă de Zitkauris? Ce rost ar mai fi avut atunci Zenta Saukuma? Ea l-ar fi dat în vileag și pe Zitkauris la primul interogatoriu. Și Voldemārs Lapinš? Un bărbat tînăr. Unul ca ăsta are oricînd nevoie de bani. Dacă el era neam cu Alīda Lorence, înseamnă că știa precis că bătrîna are cîte ceva pus bine la ciorap. Și dacă pe lîngă asta considera că moștenitor se socoate în continuare Zitkauris...

Boriss se întoarse pe cealaltă parte. Mama respira anevoie. Din nou, probabil, inima. Boriss aprinse lampa de noapte.

— Ți-e rău, mamă? Să-ți dau niște picături.

— O să-mi treacă. Am și luat.

— Poate ar fi bine să chem salvarea?

— Nu-i nevoie, mă simt mai bine. Culcă-te și dormi, dragul mamei. Trebuie să te scoli devreme.

Treptat, mama prinse a respira mai în voie, pesemne adormise. De Boriss, în schimb, nu se lipea cîtuși de puțin somnul.

Are dreptate Dzenis: ca să cercetezi această crimă, e

nevoie să aduni cât mai multe date despre victimă și să stabilești cine ar fi avut de tras foloase de pe urma morții ei. Se pare că și Zitkauris, și Lapinș puteau fi interesați... Dar ce rol îi revenea în aceste condiții Zentei Saukuma? Nu cumva relațiile deveniseră atît de încordate, încît bătrînă Lorence nu admitea să-i calce pragul niciunul, nici celălalt? Va trebui să-i cunoască pe acești oameni mai îndeaproape.

Boriss întoarse perna. Acum ea îi venea mai bine și-i răcorea capul înfierbîntat.

Despre moștenire pomenise și femeia aceea la telefon. Cea care sunase la procuratură. Ea știa, chipurile, mai multe lucruri decît noi. N-ar fi exclus să-l cunoască și pe asasin. Ciudat, de ce mai înainte familia Strautkalne primise telefoane anonime, de amenințare, iar acum aceeași anonimi vor, nici mai mult, nici mai puțin, să dea o mînă de ajutor anchetatorilor? Te pomenești că a intrat zîzania între complici! Sau a început să-i mustre conștiința, dar n-au curajul să vină și să mărturisească. Se mai întîmplă și așa. Unde-i totuși adevărul?

Scurtă mai e noaptea de vară!...

3

O „VOLGĂ” GRI-DESCHIS VIRĂ DE PE ȘOSEA ȘI OPRI ÎN FAȚA unei case cu etaj. O construcție veche, dar trainică, cu pereții din blocuri mari de piatră șlefuită. Asemenea clădiri se înălțau în Letonia burgheză pentru a sluji ca sedii administrațiilor de plasă. Erau construite solid, ca să dăinuie peste vremuri. Acum, în această casă se instalase ocolul silvic. Roberts Dzenis coborî și în aceeași clipă mașina întoarse și porni vijelie în direcția Riga.

Directorul ocolului silvic era-n așteptarea lucrătorului de la procuratura din Riga, despre a cărui sosire fusese avertizat prin telefon.

— Pofțiți, vă rog, spuse directorul, arătându-i scaunul masiv de la masa de scris, și se îndreptă spre ușă. Cabinetul se află la dispoziția dumneavoastră. Eu trebuie să dau o raită prin parchete. Vi-l trimit imediat pe pădurar aici, l-am anunțat personal.

Dzenis nu luă loc la masa de scris, ci se așeză comod pe canapeaua largă de la fereastră. Îl aștepta o discuție serioasă. Dar hotărîse s-o înceapă într-un mod degajat. Astfel atragi mai lesne interlocutorul pe făgașul sincerității. Aceasta a fost și rațiunea pentru care nu l-a chemat pe pădurar la procuratură, ci s-a deplasat el aici.

Un bărbat înalt și uscățiv, cu părul cărunț și cu cizme de cauciuc în picioare, își făcu apariția în cabinet, înaintînd cu pas țeapăn. Ochii lui cenușii aveau o căutătură rece, bănuitoare.

Procurorul-șef adjunct trase scaunul mai aproape de canapea.

— Te rog ia loc, cetățene Zitkauris.

Bătrînul se uită chiorîș la scaun, apoi la Dzenis și se așeză în silă. Prin geam, lumina-i venea drept în față. Tocmai asta-i și convenea lui Dzenis.

— Aș dori, cu ajutorul dumitale, să lămuresc niște probleme, rosti procurorul cu glas indiferent. Sînt în căutarea rudelor Alidei Lorence. Ea a murit toamna trecută. Dumneata mi se pare că ai cunoscut-o.

Pe fața cenușie, cu trăsături aspre a lui Zitkauris nu tresări niciun mușchi. Bătrînul se ținea în așa fel, ca și cînd discuția n-avea cu el nici în clin, nici în mîneacă. În timp ce venea de la Riga încoace, Dzenis plănuise cum să procedeze ca să stabilească un dialog cu acest om. Poate că tonul cu care a

debutat discuția nu era totuși cel potrivit. Mă rog, să încercăm altcumva.

— E pur și simplu îngrozitor cînd te gîndești de ce moarte a avut parte Alîda Lorence, suspină Dzenis. Se zice că era o femeie de treabă și bună la inimă.

Pădurarul nu se mai putu stăpîni.

— Bună la inimă?! Aș vrea să-l văd și eu pe ăla care spune una ca asta.

De fapt, Dzenis se aștepta la cu totul altă reacție, dar și asta îi convenea. Oricum, gheața fusese spartă.

— Ai altă părere?! se miră Dzenis.

— O zgripturoaică sadea! răbufni Zitkauris.

— Cum poți spune una ca asta!?

— Dacă ați fi cunoscut-o cît de cît!

— Ai cunoscut-o dumneata în schimb.

— N-aș mai fi cunoscut-o.

Zitkauris se străduia să-și înăbușe tulburarea. Ședea țeapăn, fără să-și lipească spinarea de speteaza scaunului. Răspunsurile lui erau sacadate, ca loviturile de topor.

— După toate aparențele, bătrîna a fost pe undeva nedreaptă cu dumneata. Dzenis spuse aceste vorbe cu prietenie și chiar compasiune.

— Alîda a fost cu mulți nedreaptă. Chiar și cu cei mai apropiați. Era o muiere haină foc. O escroacă sadea.

— Și o cunoști de mult?

— Din copilărie. Sîntem doar neamuri. Mamele noastre au fost verișoare.

Dzenis se simțea satisfăcut. Era un început, promițător. Izbutise să urnească din loc acest pod plutitor. Procurorul hotărî să treacă la acțiuni concrete.

— Așadar, dumneata n-ai avut-o niciodată la inimă pe Alîda Lorence?

În ochii paznicului scăpărare scînteii de mînie. Își încleștă

buzele, punîndu-le parcă lacăt. Dzenis căzu pe gînduri. Precum se vede, bătrînul nu-i un naiv. În ce parte ar trebui oare desfășurat ghemul?

Pe neașteptate, Zitkauris își dădu singur drumul la gură.

— N-am avut-o la inimă?! Nu-u! O uram! A fost ucisă și bine au făcut cei ce-au ucis-o. Așa-i trebuia dumneaei. Da, da! Chiar dacă-mi era rudă. Nu-i nimic, a mai scăpat lumea de-o scîrnăvie.

Aveai impresia că dintr-o clipă-ntr-alta au să înceapă să-l zgîlțuie pe bătrîn frigurile. Obrajii pămîntii i se acopereau treptat de o roșeață nesănătoasă.

— Sînteți uimit că am cutezat să vorbesc astfel? continuă el. Eu n-am a mă teme de nimic. Procuratura îl caută pe ucigaș. Așa înțeleg eu venirea dumneavoastră aici și discuția cu mine. Un singur lucru pot să vă spun: n-am niciun amestec în tărășenia asta. Atît.

Dzenis înțelese definitiv că bătrînul nu poate fi dus cu zăhărelul. E un adversar destoinic. Propune o luptă deschisă. Lucrul cel mai bun ar fi să-i accepte provocarea.

— Da, îl căutam pe asasin, confirmă el. Și te-am invitat pe dumneata pentru o discuție tocmai pe această temă. Dacă nu ai într-adevăr nici în clin, nici în mîneacă cu această crimă, atunci vei fi interesat în elucidarea ei.

— Și de ce adică trebuie să vă ajut?

— E o crimă din cele mai cumplite. Vinovatul urmează să fie aspru pedepsit. Asta o cere legea și dreapta judecată.

— Dar eu socot că asta a meritat-o dumneaei. Și că n-are niciun rost să fie pedepsiți făptașii. Pentru gîndurile astea eretice ale mele n-au să mă judece. Că doar omul nu poate fi tras la răspundere pentru gîndurile lui.

— Dumneata ai dreptate. Omul nu poate fi tras la răspundere pentru gîndurile lui, fie ele și eretice. În schimb pentru refuzul de a depune mărturii – poate. Nu cumva asta și

dorești ca refuzul dumitale să fie consemnat în procesul-verbal? După câte am observat, faci impresia unui om cugetat și sper să găsim împreună un limbaj comun.

Zitkauris strânse din umeri.

— Poftiți, întrebați-mă. La ce-oi fi în stare, vă voi răspunde.

— Așa mai merge. Spune-mi, cu ce se ocupa Alida Lorence înainte de război? Mai precis, pe vremea lui Ulmanis?

— Era patroana unei florării în strada Gertrüdes.

— Era o persoană înstărită?

— Întotdeauna a trăit în lux. Știa să se rostuiască, să-și aranjeze treburile sub orice stăpânire.

— Și sub cea nemțească?

— Oho!

— A colaborat cu ocupanții?

— Nu știu dacă a colaborat cu ocupanții, dar cu ofițerii nemți – în mod sigur.

— Bine, dar ea n-avea familie, bărbat?

Urechile palide ale lui Zitkauris se aprinseră ușor.

— Scîrnăvia asta nu era potrivită pentru viața de familie. Ce nevoie avea ea de copii, de bărbat, să le poarte de grijă? Numai ea voia să trăiască, să ia caimacul de la viață.

Dzenis se uita țintă la urechile bătrînului, care, fără voie, își trădau stăpînul. Nu cumva la timpul său ea îi dăduse papucii, și-acum a găsit, în sfîrșit, prilejul, să se răzbune? Ei, ce să-i faci, n-are decît...

— Și avea mulți admiratori în tinerețe?

— Oho! D-apoi nici în pragul bătrîneții nu s-a lăsat mai prejos muierea. Se-namorase lulea de dînsa Sturmbannführer-ul von Hautsch și era gata s-o ia cu el în Germania cînd a aflat...

Zitkauris amuți.

— Ce-a aflat?

Paznicul tăcea cu încăpăținare.

— Te întreb, ce anume a aflat Hautsch?

Glasul lui Dzenis avu o rezonanță metalică. Bătrînul își coborî privirea.

— Că vor avea un copil.

Tăcere.

— Copilul s-a născut?

— Un băiețel. Dar Alidei nici prin gînd nu i-a trecut să-l crească. L-a vîrît pe gît la niște oameni străini de la țară. Și s-a așternut iarăși pe trai. Iar copilul, trup din trupul ei... Asta n-am putut eu să i-o iert niciodată.

„Ba nu, nu asta”, își zise Dzenis în sinea lui.

— Și cu Sturmbannführer-ul cum a rămas? întrebă el așa, ca într-o doară.

— Pe tipul ăsta curînd l-au ucis.

— De ce?

— Pentru că și-a însușit aur și briliante.

— De unde?

— A lucrat la lagărul de concentrare din Salaspils. Prin mîinile lui treceau obiectele de preț confiscate.

— Ai vrut să spui jefuite, precisă Dzenis.

— Mă rog, cele care se luau de la cei închiși, ca să fie mai apoi transportate în Germania. Numai că descurcărețul ăsta avea grijă și de sine. Mi-a povestit Alida Lorence.

— Și Alida Lorence s-a mai întîlnit cu el ulterior?

— Am auzit că von Hautsch a fost executat. Nemții încheiau una-două socotelile cu de-alde ăștia. Dar cîte ceva din obiectele furate au căzut în mîna rudei mele. Nu știu exact dacă i le-a dăruit Sturmbannführer-ul sau i le-a înhățat ea.

Dzenis se ridică și făcu cîțiva pași pînă la fereastră. În fața casei stăteau trei cheflii, antrenați într-o discuție însuflețită. Pe șosea, în ambele sensuri, treceau în goană mașini.

— Cu ce s-a ocupat Alida Lorence după război?

— A fost vânzătoare la un chioșc în Piața centrală. Apoi a izbutit să-și facă rost de o mică pensie.

— Și încetul cu încetul și-a comercializat și obiectele de preț.

— O fi vândut ea, de bună seamă, câte ceva din ele. Dar în cea mai mare parte le-a dosit. Aștepta să se schimbe vremurile. Nădăjduia să vină din nou...

— Unde le-a dosit?

— Hei, de-aș fi știut!

— Și cu copilul ce s-a întâmplat mai apoi?

Zitkauris întoarse privirea.

— Asta nu mai e treaba mea...

— Nu face pe naivul și nu ocoli răspunsul. Doar ne-am înțeles: eu să-ți pun întrebări, iar dumneata să-mi răspunzi. Așadar, ce s-a întâmplat cu feciorul ei?

— E bine sănătos. A crescut sub oblăduirea părinților săi adoptivi. Iar după moartea acestora, s-a găsit un vecin binevoitor care și-a dat drumul la gură.

— Și astfel a aflat băiatul care-i adevărata lui mamă?

— Bineînțeles. Numai că n-a vrut să-i calce pragul. Pe-atunci era tinerel și fudul.

— Și pe urmă?

— Pe urmă viața i-a mai tocit nițeluș coarnele. Avea un ortac, Aivars pe nume. Au plecat amândoi în Siberia. Au lucrat ca șoferi pe un șantier de construcții. Se pare că băieții n-au dus-o acolo ca-n rai. Sau poate că au făcut vreo boacăna. Nu se știe. Atîta doar că acum trei ani Voldemârs s-a întors în țară.

Voldemârs? Acum se limpezește cine-i al doilea moștenitor. Dar pentru orice eventualitate, trebuie verificat.

— Bine, dar după ce a venit din Siberia, Voldemârs Lapinș a vizitat-o pe maică-sa.

Zitkauris căscă ochii cît cepele.

— Dumneavoastră îi știți numele?

— Știu multe, Zitkauris. Mult mai multe decît îți imaginezi dumneata. Am posibilitatea să verific fiecare spusă a dumitale. Așa că, să nu uităm înțelegerea noastră.

— Eu vă spun adevărul.

— Nu mi-ai răspuns la ultima întrebare.

Pădurarul se posomorî. Procurorul ăsta-i dat naibii. Ca să vezi ce-a izbutit el să adulmece!

— După ce s-a întors, Voldemārs a vizitat-o pe Alīda Lorence. Dar nu s-au putut înțelege. De recunoscut, s-au recunoscut, firește, unul pe altul. Alīdei însă îi era teamă să nu-i ceară cumva să-l ajute. Și din pricina asta se prefăcea că e cea din urmă sărăntoacă.

— Și totuși a scris testamentul pe numele lui.

— Și pe asta o știți?! Da, l-a scris. Dar nu din dragoste maternă. Ci ca să mi-o facă mie.

— Feciorului i-a spus de treaba asta?

— Mai mult. I-a cerut răsplată. Douăzeci de ruble pe lună.

— Dar de ce primul testament l-a făcut pe numele dumitale? Doar nu erai în relații bune. Presupun că și dumneata urma să dai răsplată pentru testament. Sau avea ea datorii față de dumneata? Nu te sfi, Zitkauris, spune-mi totul despre relațiile dintre dumneata și femeia asta.

Zitkauris se tot sucea și se răsucea pe scaun.

— Aveam eu o pianină bună. Încă dinainte de război. Alīda mi-a găsit un client și m-a ajutat s-o vînd. Dar mi-a dat numai jumătate din bani. Mi-a spus că restul i-au fost furați. Eu am pretins să mi-i dea, ba am și amenințat-o. Și-atunci, în schimbul datoriei, a scris testamentul pe numele meu.

Dzenis privi cu scepticism această poveste. Nu încăpea nicio îndoială că avuseseră loc niște tranzacții între ei. Dacă nu cea cu pianul, atunci alta. De astă dată Zitkauris recursese

la un procedeu banal, dar nu lipsit de istețime: să fie cât mai aproape de adevăr și-n același timp să slăbească vigilența anchetatorului, iar la momentul potrivit să servească drept argument minciuna. Nu-i nimic, înghițim noi și pastila asta. Deocamdată, n-avem contraargumente. Trebuie să lași impresia că le crezi pe toate.

— Dar dumitale îți convenea o asemenea variantă? se interesă procurorul.

— Cum să-mi convină, doar nu eram căpiat. M-am certat cu Alîda la cuțite. Am amenințat-o. Numai că ea nu era dintre acelea care să se sperie cu una, cu două. Își dădea, scîrba, seama că n-am să pot dovedi nimic. Îi zic odată: „Ce mama dracului haznă să am eu de moștenire cînd tu ai să faci degeaba umbră pămîntului mai mult decît mine?” Iar ea de colo: „Tacă-ți fleanca, ghiujule, că acuși te rad de pe testament!”

— Și te-a ras? întrebă Dzenis pe un ton compătimator.

— Da. Imediat ce-a apărut Voldemârs. Ca să bage venin în mine, a făcut alt testament pe numele lui.

Zitkauris scoase batista și-și șterse fruntea îmbrobonată. Atmosfera din cabinet era sufocantă. Luna lui cuptor își revărsa din belșug dogoarea prin fereastra deschisă. Dar Dzenis nici nu o simțea. Discuția cu acest om se dovedea a fi mult mai interesantă decît își imaginase el. Rînd pe rînd apăreau noi fapte, noi împrejurări. Se impunea să le analizeze neîntîrziat, chiar în procesul interogării. În același timp trebuia să-l asculte pe Zitkauris și să conceapă întrebările următoare, fără a-i da răgaz să răsufle.

— În testament nu sînt trecute bijuteriile, continuă Dzenis. Voldemârs știa ceva de existența lor?

Bătrînul zîmbi ironic.

— I-am spus eu.

— De ce?

— Gîndeam c-o s-o scuture nițeluș pe mămicuța lui neprețuită. Așa cum sînt scuturați toamna merii încărcăți de rod. Că o să i-o plătească după merit – ochi pentru ochi, dinte pentru dinte.

— Și el?

— A lăsat, parșivul, să se înțeleagă că nu-l interesează cîtuși de puțin. Prefăcătorie curată. Nu există om care să rămînă indiferent cînd e vorba de aur și de briliante.

„Ia te uită cum am ajuns să mi te citesc pe de-a-ntregul, ca-n palmă”, își zise Dzenis în sinea lui.

— Cînd a avut loc discuția asta?

— Cu Voldemărs despre bijuterii? Stați să-mi amintesc. Ne-am întîlnit atunci în oraș. Întîmplător. Eu ieșisem să-mi cumpăr niște ghete. Asta a fost prin septembrie anul trecut.

— Și aproximativ peste o lună...

— Alîda a fost ucisă.

Bătrînul se uită la procuror cu niște ochi de mieluşel nevinovat și continuă:

— Iar Voldemărs și-a cumpărat imediat după aceea motocicletă.

— Vrei să spui că...

— Nu vreau să spun nimic. Poate să fie o simplă coincidență.

— Să sperăm. În caz contrar, dumneata, Zitkauris, ai putea fi considerat complice la crimă. Adică instigator.

— Asta în niciun caz. Eu n-am îndemnat pe nimeni la crimă. N-am făcut decît să-i spun lui Voldemărs că-i un moștenitor bogat. Iar asta nu se poate numi crimă.

— După moartea Alîdei Lorence nu s-au găsit în casa ei nici aur și nici briliante. Probabil le-a luat asasinul. Ce-ar fi să se afle toate obiectele ei de preț pitite pînă și-n ziua de azi în cine știe ce tainiță?

Dzenis urmărea cu atenție expresia feței celui interogat.

Dar fața lui rămînea de nepătruns. Ochii i se pierdeau din nou în găvanele strîmte, iar obrajii îi atîrnau fleșcăiți.

— Da, în treaba asta o să aveți destulă bătaie de cap, fu de acord Zitkauris.

— Și dumneata de asemenea.

— Eu? De ce? Nu-s eu moștenitorul. Eu n-am niciun drept la moștenirea Alîdei Lorence.

— Dar Voldemârs?

— El da. Și n-ar fi exclus să mai știe și cîte ceva. Dar mîna-n foc n-o pun pentru nimic. După moartea Alîdei noi nu ne-am mai văzut.

— Cine s-a mai interesat de bijuterii?

Zitkauris tăcu o bună bucată de vreme. Apoi catadicsi să spună:

— Cu toate că am fost avertizat să nu scot o vorbă față de nimeni despre treaba asta... Eu am făgăduit să tac...

— Mie ai să-mi spui totuși!

— Ea a venit la mine. La Laudobeli. Nu demult. Mi-a povestit despre Alîda Lorence. Taman la fel cum mi-ați povestit dumneavoastră astăzi.

— Și dumneata?

— Cîte ceva i-am spus și eu. Despre Alîda, despre von Hautsch. Despre Voldemârs și despre bijuterii... m-a rugat tare frumos.

„Final de partidă – gîndi în sinea lui Dzenis. Zitkauris își sacrifică dama pentru a întări poziția încrederii mele față de dînsul. Îmi propune remiză. Nu, bătrîne, ai dat greș.”

— Dumneata vrei s-o întărești pe ea împotriva lui... Voldemârs, să zicem. Întocmai cum ai făcut anul trecut întăritîndu-l pe Voldemârs împotriva maică-sii. Vorba ceea, cînd doi se ceartă, al treilea cîștigă.

— Ian te uită unde-ați ajuns! Cu cîtă iscusință și dibăcie! Deși-s bătrîn, sînt totuși bărbat. Imaginați-vă că vine la

dumneavoastră, în inima pădurii, o femeie tânără și simpatică. Zîmbește ca o sfîntă madonă. Aș vrea să văd, ați avea atîta putere să-i rezistați? Poate că da, firește. Dar eu unul n-am putut.

Pe chipul lui Dzenis licări un zîmbet sarcastic.

— Și cine-i femeia asta?

— Nu și-a spus numele.

— Cum arăta?

— Era o femeie frumoasă. Cu părul bălai. Gătită orășenește.

— Alte semnalmente?

— Nu mai țin minte.

— Ai recunoaște-o dacă ai întîlni-o?

— Asta n-o mai știu.

— Bine, pe ziua de azi ajunge. Du-te acasă și cugetă binișor la toate. Noi o să ne mai vedem.

Zitkauris era dezolat. După cum se vede treaba, n-o să se descotorosească el prea ușor de procurorul ăsta îndărătnic.

Zece minute mai târziu, Dzenis se și afla pe șosea, în stația de autobuz. Pînă la sosirea autobuzului mai era de așteptat și, ca un făcut, nu trecea nicio mașină spre Riga. Așa se întîmplă întotdeauna cînd ești grăbit. Dzenis se grăbea. Informațiile culese erau din cale-afară de importante. Acum se conturau, în sfîrșit, trăsăturile individuale ale Alîdei Lorence. Dar mai presus de toate, se limpeziră cauzele asasinatului. Era un mare pas înainte prin labirintul sumbru al acestui atît de încîlcit caz. Versiunea potrivit căreia Alîda Lorence fusese ucisă cu scopul de a i se fura un palton vechi și două rochii stîrnise din capul locului dezaprobare în sufletul lui Dzenis. Alta e treaba – aur, briliante...

Acum trebuie verificate urgent depozițiile lui Zitkauris. Îi va da dispoziție lui Trubeks să-l caute pe Voldemārs Lapinš și să-l interogheze mai înainte ca bătrînul pădurean să apuce să-l

prevină. Bătrînul se va grăbi desigur s-o facă. Ce legătură să aibă oare unul cu altul? Se cere acționat rapid și energic. Iar tu stai aici și aștepți autobuzul...

Trecutul Alidei Lorence, cum l-a înfățișat bătrînul, e verosimil. Poveștile acelea cu Hautsch, cu bijuteriile, cu feciorul ei nu sînt, după toate aparențele, rodul imaginației lui. Dar relațiile sale cu Alida Lorence? Mda... În privința asta, îngăduit fie-ne să ne îndoim. Bătrînul nu este cîtuși de puțin indiferent cînd e vorba de aur sau briliante. Posibil să se fi întîmplat în felul următor: Zitkauris a mirosit că testamentul a fost rescris pe numele lui Voldemârs și că toate speranțele lui s-au spulberat. Și atunci a hotărît să pună stăpînire pe avere prin forță. Dar de ce a făcut-o abia după trei ani? Și-apoi, ce rost avea să-i dezvăluie lui Voldemârs problema cu aurul? Ca să îndrepte mai tîrziu cercetările pe un drum fals? Foarte puțin probabil. Cam depărtată țintă.

Dar Voldemârs? În calitatea sa de moștenitor legal s-ar părea că n-avea nicio nevoie s-o jefuiască pe maică-sa. Să-l fi împins la asta nerăbdarea tinerească? Dorința de a se îmbogăți mai repede? Să se fi temut oare că bijuteriile ar fi putut fi confiscate, întrucît fuseseră dobîndite în mod nelegal, și-n acest caz el s-ar fi ales din moștenire doar cu un pat, o masă și o comodă? Există o logică în supoziția asta, dar și ea pare puțin verosimilă. Ce rost avea să fure paltonul și rochiile maică-sii, care oricum i-ar fi rămas lui? Sau asta nu-i decît o mască?

Dzenis stătea locului și scormonea cu botul bocancului în pămînt. Și dacă totuși Zitkauris e autorul? De ce a povestit el aproape fără pic de împotrivire despre bijuterii. Bătrînul nu-i năîng și ar fi trebuit să-și dea seama că bănuiala poate cădea și asupra lui. De fapt, e clar. Mai devreme sau mai tîrziu, noi vom afla în orice caz toate astea. Atunci tăcerea lui s-ar dovedi a fi îndoit mai suspectă.

Care dintre ei o fi – Lapinș sau Zitkauris? Dar se poate la fel de bine să nu fie niciunul, nici celălalt. La urma urmelor, crima putea s-o săvârșească și un al treilea, care știa de averea Alidei Lorence.

Iată un noian de probleme și fiecare cere un răspuns exact. Trebuie să stai să te gîndești și iar să te gîndești. Că s-au comis și așa destule greșeli pînă acum.

În stație se adunau pasageri. De după cotitură, se arătă într-un nor de praf autobuzul.

4

— ÎN NUMELE LEGII!

O mîină grea i se așază pe umăr. Trubeks se întoarce brusc. Pe fața căpitanului Sokolovski înflorește un zîmbet larg.

— Te-am speriat?

— Îngrozitor. Ia uite cum îmi tremură genunchii.

Se aflau pe strada Merkela, lîngă „Sakta”. Umbrele amurgului se așterneau peste oraș. În vitrinele magazinelor se aprinseseră luminile. Deasupra lor clipeau vesel literele roșii, galbene și verzi ale firmelor, luminînd fiecare în felul ei tălăzuirea zgomotoasă a mulțimii.

— Mă duc fuga după bilete la film, îi făcu Sokolovski cu ochiul lui Trubeks. Și toată seara n-am să mă mai gîndesc nici la infractori, nici la procuratură și nici la pedepse. Prima seară liberă după dracu știe cîte săptămîni.

— Ce, ai mult de alergat?

— Să nu mai vorbim... Căpitanul se uită la ceas. Te grăbești, Boriss?

— Momentan, nu prea, dar de ce mă-ntrebi?

— Hai să stăm vreo zece minute undeva. Sînt istovit la culme.

Așteptînd să contenească torențele de mașini. Troleibuze și autobuze, Sokolovski și Trubeks traversară strada și se pomeniră la umbra ulmilor din parcul Kirov. La ceasul acela, cînd toată lumea grăbește de la slujbă spre casă, găsiră lesne o bancă liberă și se așezară.

Sokolovski își descheie nasturele de sus al tunicii și, întinzîndu-și cu voluptate picioarele, spuse:

— Știi ceva, Boriss, mă bate gîndul uneori s-o dau dracului de miliție. Să plec și gata. Vreau să trăiesc și eu ca toată lumea. Ți-ai făcut orele de program, stai și te odihnești. Teatru, film, concert. Amici. O să-mi caut un locușor calduț și tihnit, asta-i.

— Ca administrator sau inspector de cadre. Nu-i rea ideea. Ai să-ți torni o vilișoară undeva în afara orașului și în zilele libere ai să stropești lalelele din grădină. Ce idilic!

Căpitanul vîrî mîna în buzunar după țigări. Începu să fumeze.

— Hei, Boriss, n-ai înțeles nimic din ce ți-am spus! Te-ai și apucat să-mi cînți prohodul, așa-i?

— De unde ți-a mai venit și ideea asta?

— Administrator, lalele! Peste două luni îmi și dau duhul.

— Doar tu singur spuneai că jinduiești la o viață tihnită.

— Cîte nu spune omul la necaz, dar tu mă știi bine: nu-s eu ăla care să poată trăi fără trudă.

— Oare munca inspectorului de cadre nu presupune trudă?

— Nu corespunde esenței mele subcutanate. Se vede că nu-s făcut eu pentru o viață de belșug și tihnă.

Deodată Sokolovski își aminti:

— Ascultă, Boriss, era cît pe ce să uit. Am vești interesante. Mă și gîndeam să trag o fugă la tine mîine

dimineață. Dar, de vreme ce ne-am întâlnit, am să-ți spun pe loc. Există un restaurant care se numește „Ogrite”, îl știi?

— Da, e la parterul magazinului universal din Ogre.

— L-ai și reperat. Înseamnă că nu ești mătăluță chiar așa de bleg precum pari. Ei, află că într-o sfântă seară ședea la o masă în restaurantul ăsta una din cunoștințele noastre comune. Ghicești cine era?

— Lora Dolmane.

— Nu, frățioare, n-ai ghicit și nici n-ai să ghicești în veci. Stătea la masă Zenta Saukuma.

— A fugit din închisoare?

— Ei, bună dimineața! Asta s-a petrecut acum un an. Și cum îți spuneam, stătea Zenta noastră la masă. La un moment dat o acostează un moșulică și o invită la dans. Zenta îl refuză. Simțindu-se jignit în cele mai bune sentimente ale sale, individul îi arde o palmă. Se iscă scandal. Băieții responsabili cu ordinea îl potolesc pe moșulică și întocmesc un proces-verbal. Acolo Zenta figurează ca victimă.

— Când s-a întâmplat asta?

— Pe două octombrie.

— Cu două săptămîni înainte de asasinarea Alidei Lorence?

— Ce căuta ea la Ogre?

— Întreab-o tu.

— Doar nu s-a dus singură la restaurant?

— Am întrebat despre asta pe șeful de sală și pe portar. Aceștia țin minte că împreună cu Zenta s-ar fi aflat și un tânăr voinic, oacheș, simpatic la înfățișare. Alte semnalmente n-au putut să-mi mai dea. Portarul și-a mai amintit că amîndoi au venit cu mașina, pe care au lăsat-o la locul de parcare din fața restaurantului.

— Ce marcă avea mașina și ce culoare?

— N-a băgat de seamă. Era întuneric.

— Dar în procesul-verbal nu se spune nimic de bărbatul cel tânăr?

— Din păcate, nu. Ieșise nu știu unde în momentul acela. Trubeks își scărpină barba.

— M-da, vestea ta e într-adevăr importantă. Ți-aduci aminte: fetele de la cămin spuneau că Zenta avea un curtezan. Deși ea personal nega categoric acest lucru.

— A mințit. Și mai ales pe cine? Pe mine!

— Se vede că avea ea un temei serios. Nu face nimeni depoziții false, fără niciun motiv.

— Poate că tânărul s-o fi însurat între timp, și ea n-a vrut să-l compromită, își dădu cu părerea Sokolovski.

— Asta-i bună! Atunci când un om e acuzat de omor...

— Dar dacă-l iubește? În asemenea cazuri se poate întâmpla ca acuzatul să nu ia în seamă nimic.

— După tine, tânărul n-are niciun amestec în crimă?

— N-am spus asta. Vreau numai să te previn de la niște concluzii pripite. Aici se cere migală de bijutier.

— Orice-ar fi, Saukuma trebuie interogată. Acum ea nu va mai putea tăgădui această călătorie. Probabil că în procesul-verbal întocmit de cei din Ogre există și semnătura ei.

— Bineînțeles.

— Ea va fi nevoită să spună numele cavalerului care a însoțit-o. Și n-ar fi exclus ca acest lucru să reprezinte celălalt capăt al firului pe care noi nu izbutim nicicum să-l depistăm.

— Tu n-ai reținut un element, Boriss. Zenta nu-i martoră, ci inculpată. Ea are dreptul să refuze a-ți răspunde la întrebări.

— Și-atunci să n-o interoghez?

— Ba da. Și cu cât mai repede, cu atât mai bine. Dar cu prudență. Dacă vei da din capul locului cărțile pe față, rămâi cu buzele umflate. Va pricepe încotro bați și nu va mai scoate o vorbă.

— Am să mă consult și cu Dzenis.

— Neapărat. Dar voi ce noutăți mai aveți în cazul Lorence?

— Deocamdată nimic palpabil. Doar niște enigme și presupuneri. În plus, e cineva care ne tot pune piedici în cale. O femeie.

— Ce i-o fi trebuit lui Roberts să-și ia pe cap toată încurcătura asta cu Zenta Saukuma. Acum probabil că-i pare rău. Se vede că Ozollapa a avut dreptate. Mai bine rămîneam la sentința dată. Avem și așa treburi pînă peste cap.

— Viktor, eu te credeam un om mai principial.

— Nu mîrîi. Am zis și eu așa. De fapt, tu și cu Dzenis sînteți băieți de ispravă. Știi ceva, ce-ar fi să dăm o raită pe la Roberts? Să stăm puțin de vorbă. Mi-a venit mie aici, în devlă, o idee.

— Și cum rămîne cu filmul și cu prima ta seară liberă?

— Ducă-se.

— Bine, dar te-așteaptă Janina.

— Am să-i telefonez de la Roberts. Hai!

5

DRUMUL PÎNĂ LA AL DOILEA ETAJ CU NUMEROASE TREPTE ȘI coridoare era destul de lung. La etajul întîi, avocatul Robežnieks îl ajunsese din urmă pe un bătrîn înalt și deșirat, cu o șapcă de piele ca de birjar. Ținîndu-se de balustradă, acesta își muta anevoie, gîfîind, de pe o treaptă pe alta picioroangele vîrite în niște bocanci de modă veche cu cheutori.

„O fi vreun reclamant, gîndi Robežnieks și i-o luă înainte bătrînului. Slavă Domnului că nu vine la biroul de avocați; consultația costă bani. Și-apoi, cu ce l-ar putea ajuta

avocatul? Altceva-i un procuror. Autoritate, forță! Și mai ales specialist în toate problemele. Te-a înjurat vecinul? Fuga la procuratură. Administrația imobilurilor nu-ți repară casa? Fuga la procuratură. Și procurorul trebuie să-i asculte pe toți.”

La procuratură, în anticameră, Robežnieks văzu cel puțin cincisprezece persoane. Unii dintre ei maltratau în mână, cu nervozitate, citațiile de culoare verde. Aceștia erau martorii chemați la anchetă. Ceilalți așteptau răbdători rîndul la procuror.

Se-ntîmplă, desigur, să aibă omul nevoie să se adreseze după ajutor la procuratură. Cuiva, să zicem, îi e uzurpat dreptul la o slujbă ori la locuință. Altcineva consideră nedreaptă hotărîrea tribunalului, a miliției sau a altor instituții administrative. În aceste cazuri procurorul cîntărește totul, aprofundează, ia hotărîri. Și dacă legea e într-adevăr încălcată, el își va spune cuvîntul său plin de greutate și va îndrepta situația.

Robežnieks ajunsese în dreptul cancelariei. Ușa era întredeschisă.

Doi lucrători de la miliție îi întind secretarului niște dosare penale burdușite și pe deasupra doi saci cu probe materiale. Tot acolo se învîrtește Gunārs Dzelzītis cu niște documente în mână.

Robežnieks își strecoară capul pe ușă.

— Salut, Gunārs! Precum văd, ți s-a aruncat și ție o trebușoară.

— Iar ție o cojiță de pîine, glumi Gunārs în loc de răspuns la salut. Niște minori. Nu te interesează? E un material lux pentru instanță: tatăl bea, mama lucrează ca îngrijitoare în trei locuri. Feciorașul adolescent, fiind de capul său, a început să se îndeletnicească cu furtul de motociclete. Iată o pledoarie pe tavă.

Gunārs ieși în coridor și porni împreună cu Robežnieks spre cabinetul său.

— Nu, n-o primesc, rosti Robežnieks cu o mină acră.

— Nici eu n-aș fi primit-o, dar n-am dreptul să refuz. Am în seif un munte întreg de lucrări din cele mai anoste. Și jumătate din ele sînt cu caracter economic. Revizii, expertize, state de plată, debite, credite, balanțe, dări de seamă, copii, plastografii... Să urlu ca lupul în pustiu, nu alta...

După ce intrară amîndoi în cabinet, Gunārs ciocăni cu degetul în perete.

— Spune-mi, te rog, din ce fel de cărămizi e făcut peretele ăsta?

Robežnieks își duse mîna la piept și făcu o plecăciune.

— Îți exprim adîncă mea compasiune, amice, rosti el și își puse mapa de piele pe masă.

Dzelzītis descuie seiful și scoase de-acolo cîteva tomuri.

— Poftim de apreciază opera mea.

— O, dar tu ești aproape la fel de fecund ca Agatha Christie.

— Da, numai că mie nu mi se plătește onorar pentru fiecare pagină. Hai, apucă-te și le citește, să nu te-aud cumva mai apoi plîngîndu-te că nu ți-am dat posibilitatea să te informezi înainte de proces.

— Unde-i clientul meu?

— Va veni imediat. Am ordonat să fie adus.

Robežnieks prinse a răsfoi dosarul de la coadă la cap. Luă mai întîi cunoștință de actul de trimitere în judecată penală.

— S-a lucrat cu pricepere, observă Robežnieks. Au părăduit cinci depozite! Dar unde erau paznicii?

— Unul dormea, pe altul l-au încuiat în closet, al treilea s-a pitit singur. N-a mai avut încotro omul. Aruncă-ți ochii și-n ultimul tom. Acolo sînt depozitiile paznicilor. Mă pomenesc la un moment dat că vine la mine o asemenea apărătoare a

proprietății socialiste, o băbuță pe jumătate surdă, în baston, cu vreo optzeci și opt de anișori în cârcă. Noroc că nu era vînt în ziua aceea, altminteri ar fi luat-o pe sus și-ar fi mînat-o pe lîngă procuratură încolo. Vine băbuța la mine și începe a bolborosi: „Oh, că tare m-am mai șpăriet, maică! Știau eu în cușca me și deodat’ aud: jgreapțănă nu’ș cine coalea.” Auzi vorbă – zgreapțănă! Aia veniseră cu camionul și spărgeau cu barosul lacătele de la depozite. „Vrușei să-i bag în șpărieți. Apuc un scăunel și buf-buf cu el în părete, da ți-ai găsit să ș-audă. Șfinte Dumnejeule! Dau să mă uit, poate au spălat putina îmi jic. Cînd colo, ușa încuiată!” O întreb dacă s-a dat vreun semnal de alarmă. Nu s-a dat. Cel mai apropiat telefon se afla în birou la etajul trei. Mai poți să te minunezi că depozitul a fost prădat?

Pe coridor se auziră pași; în ușă apăru Trubeks.

— Unde-i Dzenis? strigă el, fără ca măcar să fi trecut pragul.

— La pîrnaie! răspunse Dzelzītis.

— Și ce băiat cuviincios era! murmură Robežnieks, clătînînd din cap.

Dzelzītis luă de pe masă comentariile la codul penal și le flutură pe sub nasul lui Robežnieks.

— S-a dus la închisoare să discute cu Zenta Saukuma. Apoi se întoarse spre Trubeks: A ordonat să-l aștepți. Ce-ai rezolvat în chestiunea cu Voldemārs Lapinš?

Robežnieks își ciuli urechile.

— Cu Lapinš? întrebă el.

— Da, în legătură cu asasinarea Alīdei Lorence, îl lămuri Dzelzītis. Ți-amintești, doar tu ai apărat-o la proces pe Zenta Saukuma. Dzenis l-a însărcinat pe Boriss să-l interogheze pe succesorul victimei, pe Voldemārs Lapinš.

— Tu crezi că eu țin minte toate procesele la care am pledat?

Trubeks își scoase vestonul și-l atîrnă pe speteaza scaunului.

— Știi ceva, Gunārs? Nu-mi dau seama de ce, dar mie nu-mi prea place Lapinș ăsta. E alunecos ca un țipar.

— Te duce cumva de nas?

— Nicidecum. Totuși e un tip nu prea ușor de înțeles. În general, Lapinș a confirmat tot ce a spus despre el Zitkauris. S-a întors într-adevăr acum trei ani din Siberia. A dovedit-o chiar el, cu documente. Alīda Lorence nu l-a întâmpinat cu prea multă amabilitate, în schimb l-a recunoscut de fiu.

— Bătrîna i-a spus ceva despre bijuterii?

— Niciun cuvînt. Așa, cel puțin, susține Lapinș.

— Și cu toate astea, el i-a plătit cîte douăzeci de ruble pe lună pentru moștenire. Ce moștenire? Niște trențe și o mobilă din vremuri preistorice.

— Aici el dă o explicație destul de logică, afirmînd că nu acorda o atenție deosebită testamentului, ci îi dădea bătrînei bani așa, ca unei mame. În virtutea datoriei sale de fiu.

— Na-ți-o bună! L-a apucat așa deodată dragostea filială! Și tu-l crezi?

Avocatul Robežnieks se cufundă în mapele acelea groase, dînd impresia că e absorbit cu desăvîrșire de documentele cazului și că-și pregătește apărarea.

— Dar ulterior Lapinș a aflat totuși de bijuterii? nu se putu stăpîni Dzelzītis. Te pomenești că neagă și acest lucru.

— Zice că a aflat toamna trecută de la Zitkauris.

— Încearcă acum și te dumirește dacă-i într-adevăr așa sau cei doi au apucat să se înțeleagă.

— Mă îndoiesc în privința înțelegerii lor. Lapinș n-are ochi să-l vadă pe bătrîn. Ba a mai încercat să mă convingă că asasinatul e opera lui Zitkauris. Bătrînul a găsit de cuviință că are dreptul la bijuterii. Existau niște socoteli mai vechi între el și Alīda Lorence.

— Zitkauris aruncă vina pe Lapinș, Lapinș pe Zitkauris. Ce-ai zice s-o fi făcut amîndoi? Un asemenea joc le-ar fi slujit foarte bine ca tactică de apărare. Dar ia spune-mi cum justifică Lapinș cumpărarea motocicletei? De unde a luat banii?

— Zice că i-a agonisit.

— La casa de economii? Asta se poate lesne verifica.

— Nu, și-a cumpărat obligațiuni trei la sută cu cîștiguri.

— M-da, asta n-ai cum s-o verifici. Dar de Zenta Saukuma ce spune?

— Nimic. Cică n-a văzut-o niciodată pînă la proces.

— Firește. Chiar dacă ar cunoaște-o, tot n-ar mărturisi din capul locului, se bîțîi pe scaunul său Dzelzītis. Motocicletă! Portarul de la restaurantul „Ogrite” arăta că Zenta și tînărul acela au venit cu mașina. Numai că nu-și amintește cum arăta aceasta. Poate că se înșală. Or fi venit cu motocicleta.

Trubeks își scoase ochelarii și începu să-i cerceteze cu atenție, ducîndu-i foarte aproape de ochi, de parcă le-ar fi căutat vreun defect.

— Asta nu, Gunārs, nimeni nu merge la restaurant cu motocicleta. Eu am lămurit, pare-mi-se, altceva. Lapinș a lucrat în Siberia ca șofer. Are permis de conducere. Atunci cînd verifică conductele de gaze, și în special cînd trebuie să ajungă la marginea orașului, el folosește deseori furgoneta întreprinderii. Șofează el însuși. În mod frecvent, seara, se duce acasă cu mașina – o parchează în curte, pentru ca de dimineață, fără să mai piardă vremea, să plece direct pe traseu. În felul acesta el putea foarte bine să facă o plimbare cu Zenta pînă la Ogre.

— Așa este, fu de acord Dzelzītis. Și, precum se vede, nu întîmplător s-a dus el acolo. În restaurantele din Riga risca să întîlnească oameni cunoscuți, lucru de care se temea, căci ulterior aceștia ar fi putut sluji ca martori.

— Sînt curios să știu cu ce noutăți o să vină Dzenis de la interogatoriul de azi? O va convinge oare el pe Zenta să spună adevărul sau nu?

— E o treabă infernal de complicată, lua-o-ar dracu s-o ia, mormăi Gunårs. Nu te invidiez deloc. Pînă și timpul lucrează împotriva ta. Dacă urmele ar fi fost proaspete, cercetările ar fi decurs mai lesne. Hei, Lora, Lora!

Vorbești de lup și lupul... Ușa se deschise încetișor și-n cabinet intră anchetatoarea Lora Dolmane. Cu pas maiestuos, ea se apropie de masă, aruncă o privire jur-împrejur, apoi, ca și cînd ar fi dezvăluit un secret extraordinar, îi șopti lui Dzelzītis să-i dea niște formulare de proces-verbal. Primind ceea ce dorise, ieși cu aceeași grație din cabinet.

Cineva ciocăni la ușă.

— Intrați, răspunse Dzelzītis. Ți s-a adus clientul, Ivars. Să-ncepem...

CAPITOLUL V

1

SERGEANTUL DE MILIȚIE TAURINȘ PĂȘEA AGALE PE
bulevardul Rainis. Ajungînd în dreptul clădirii scunde a
Comitetului executiv municipal din Riga, făcu stînga-mprejur
din călcîie și porni îndărăt cu același pas lent de mai înainte.
Lăsă în urmă procuratura, magazinul de aparate de radio și
traversă strada Lenin.

În preajma agenției „Aeroflot”, Taurinș se opri și se uită la
ceas. Era unsprezece fără un sfert. Schimbul îi era pe sfîrșite.

Chiar și la acest ceas din pragul amiezii, arterele
principale ale orașului pulsau cu sporită vigoare. Botoasele
troleibuze, autobuzele cu mugetul lor răutăcios se aliniau
toate cuminți dinaintea semnalului roșu al semaforului,
pentru ca peste cîteva secunde, aidoma unei avalanșe
puternice, să se reverse peste intersecție. Printre ele navigau
vijelioasele automobile „Volga” și sprintărele „Zaporojeț”.

Și totuși, în haosul acesta aparent, trona o ordine

desăvîrșită. Toate manevrele piloților erau subordonate regulilor stricte ale circulației, indicatoarelor de tot felul de pe străzi și liniilor trasate pe asfalt. Dar vai, nu se putea spune nici pe departe același lucru despre pietoni; aceștia pricinuiau multe neplăceri atât șoferilor, cât și celor care dirijau circulația.

Taurinș oftă. Orice s-ar zice, ingrată-i munca asta a lor. Îl oprești pe câte un pieton dintr-ăia nedisciplinați pentru binele și securitatea lui personală, iar el strîmbă din nas, se opune cu îndărătnicie... Ia uite la lunganul acela cum se vîră sub roțile motocicletei...

Sergentul Taurinș era gata să ducă țigănelul la gură, ca să-l ferească de la primejdie pe contravenient, dar încremeni locului în aceeași poziție. Un „Moskvici” vișiniu, ce stătuse pitit la umbra ulmilor din strada Lenin, demară brusc, zbură peste intersecție și o coti pe bulevard.

O clipă mai târziu, un țipăt de femeie curmă zgomotul ritmic al străzii. Lumea se repezi spre locul accidentului; într-o secundă se strînse ciorchine. „Moskvici”-ul cel vișiniu gonea mai departe cu aceeași viteză. Milițianul abia izbuti să-i rețină numărul.

Cu vai-nevoie își croi Taurinș cale prin zidul acela de căscăunzi. Pe asfalt zăcea trîntită o femeie tînără. Avea piciorul stîng nefresc îndoit.

Lumea de jur-împrejur era indignată.

— A șters-o, nemernicul!

— S-a năpustit drept asupra ei!

— Noroc de omul acesta că s-a nimerit în preajmă. A salvat-o chiar de sub roți.

— O fracțiune de secundă și se prăpădea, sărmana.

Sergentul se adresă unuia dintre martori:

— Trageți o fugă și chemați „Salvarea”.

Iar el, la rîndul lui, intră valvîrtej la agenția „Aeroflot” și,

făcându-și drum cu coatele prin mulțimea așezată la rînd, își strecură capul prin ghișeu.

— Telefonul! ceru Taurinș.

Oamenii se înghesuiră tăcuți în rînd. Prin ghișeu se ivi încetișor telefonul, iar mai sus de el, ochii speriați ai tinerei, care presimțea că s-a petrecut o nenorocire. Sergentul luă receptorul și formă numărul.

— Ofițerul de serviciu? Raportează sergentul Taurinș. Un „Moskvici” vișiniu a accidentat acum o cetățeană la intersecția dintre bulevardul Rainis și strada Lenin. A luat-o în direcția gării. Numărul automobilului – 28—47 ЛАВ.

2

CHIAR DE DIMINEAȚĂ DZENIS SE AFLA ÎNTR-O DISPOZIȚIE proastă. În primul rînd, pentru că i se îmbolnăvisese fetița. Făcuse temperatură. Zigrîda fusese nevoită să renunțe la o deplasare interesantă și să rămînă acasă cu Mărîte. Roberts nu putea s-o ajute cu nimic. Trebuia și el să se grăbească la slujbă.

La procuratură îl așteptau alte neplăceri. Nu demult îi încredințase căpitanului Sokolovski misiunea de a da de urma fetelor care au locuit la Alîda Lorence înaintea Zentei Saukuma. Despre ele Genoveva Șcepe nu putea spune mai nimic, știa doar prenumele lor: Mirdza și Tamara. Nu exista niciun temei să crezi că ele ar putea fi implicate în asasinat, dar, întrucît lucrurile erau atît de încurcate în cazul acesta, avea importanță fiecă amănunt, fiecă linie lăturalnică.

Acum, după interogarea lui Zitkauris, se iviseră noi supoziții. Oricare dintre fete ar fi putut să afle întîmplător că Alîda Lorence are bijuterii și să divulge acest lucru prietenului ei. Tamara avea precis un curtezan.

Astăzi însă, ajungînd la serviciu, Dzenis găsi pe biroul său o notiță de la Sokolovski. Căpitanul îl anunța că n-a izbutit pînă în prezent să dea de urma celor două fete: Mirdza și Tamara.

Dar cea mai mare neplăcere îl aștepta din partea lui Ozollapa. Șeful îl chemă pe Dzenis și-i ceru, în calitate de adjunct al său, să pună concluziile de acuzare în cauza pe care o cercetase Lora Dolmane.

Zbîrnîitul telefonului întrerupse șirul tristelor sale cugetări. Dzenis ridică receptorul.

— Procuratura la aparat.

— Aș putea să vorbesc cu tovarășul Dzenis?

— Vă ascult.

— Vă telefonez de la clinică. Acum o jumătate de oră a fost internată la noi o femeie accidentată de o mașină. Are un picior fracturat. Bolnava vă roagă să veniți de urgență la dînsa.

Dzenis se posomori. „Ce legătură am eu cu treaba asta? Nu-s nici inspector de circulație și nici anchetator al incidentelor rutiere.”

— Dumneaei trebuie să se adreseze Direcției afacerilor interne.

— Victima v-a solicitat pe dumneavoastră personal.

— Cum se numește?

— Strautkalne.

Dzenis deveni mai atent.

— Cum ați spus? repetă el întrebarea pentru orice eventualitate.

— Maiga Strautkalne. E și dînsa tot medic.

— La ce secție a fost internată?

— La chirurgie.

— Vin acum!

. . .

MEDICUL DE GARDĂ DE LA SECȚIA DE CHIRURGIE ÎI PUSE LUI Dzenis pe umeri un halat alb și-l conduse de-a lungul culoarului nesfârșit. Puternic, ca bătăile unui metronom, răsunau tocurile pe pardoseala de mozaic.

Maiga Strautkalne stătea singură într-o rezervă mică și luminoasă. Pe perna albă ca zăpada, chipul ei părea de ceară. Nasul drept i se ascuțise. În ochii mari, cenușii, încremenise neliniștea.

Văzîndu-l pe vizitator, tînăra femeie dădu să se ridice în capul oaselor, dar Dzenis o opri printr-un gest.

— Vă rog să nu vă deranjați, stați liniștită.

Medicul ieși, închizînd ușurel ușa în urma lui.

Dzenis se așeză pe un scaun, lîngă patul bolnavei.

— Cum s-a întîmplat necazul ăsta cu dumneavoastră?

Maiga Strautkalne tăcu o vreme. Apoi, adunîndu-și de bună seamă gîndurile, începu:

— Am fost într-o excursie la Palanga, o stațiune climaterică din Lituania. Ieri după-amiază ne întorceam acasă. Stăteam în autobuz pe scaun, în partea dreaptă, la geam și contempnam noile vile construite la marginea stațiunii. Deodată, atenția mi-a fost reținută de o căscioară galbenă, acoperită cu tablă verde. În grădină lucra o femeie bătrînă. Ceva din înfățișarea, din gesturile ei mi se păru cunoscut. Bătrîna își înălță capul și pe loc am recunoscut-o... mi-e teamă că n-o să mă credeți. Nici soțul meu nu m-a crezut inițial. Dar eu nu m-am înșelat, sînt mai mult ca sigură. Femeia aceea era... Alîda Lorence.

Mîna firavă a bolnavei se odihnea deasupra plapumei. Dzenis o strînse ușor, prietenește, în palma lui lată.

— Nu vă tulburați, încercă el s-o liniștească. Posibil să fi fost o simplă iluzie optică, să-și fi spus cuvîntul oboseala excesivă. Drumul lung, impresiile culese, înnoptatul într-un

loc străin, lipsit de confortul obișnuit... Toate astea irită sistemul nervos.

Maiga Strautkalne își eliberă mîna.

— Nu. Noi am trecut foarte aproape de ea. Autobuzul înainta încet, așa că am izbutit să-i văd bine fața, ba chiar să recunosc și jacheta tricotată cu care am văzut-o îmbrăcată de nenumărate ori. De culoare nisipie, cu guleraș maron. Se și lăuda că a împletit-o singură. Și-apoi, poza ei caracteristică. Alîda Lorence avea obiceiul să-și îndoiaie mîna din cot și să-și lase palma să atîrne ca un vrej. O văd ca acum în fața ochilor cum sta la policlinică și aștepta să intre la mine la consultație exact în aceeași atitudine. Nu, nu, eu nu mă înșel. Era ea.

Dzenis cugeta cu înfrigurare. Văzuse multe la viața lui, dar să se scoale morții din mormînt... E în afara oricărei îndoieli o aiureală. Și cu toate astea, n-avea niciun temei să nu-i dea crezare Maigăi Strautkalne. Pe de alta parte însă, crima fusese totuși comisă. De fapt, cadavrul avea fața complet mutilată. Dacă Lorence e vie și nevătămată, cine-i atunci victima? Care-i mobilul omorului? Ce caută Alîda Lorence la Palanga?

Evenimentele, supozițiile, faptele se-nvîrtejeau cumplit în capul lui Dzenis. El le sorta, le orînduia pe fiecare la locul cuvenit, le cîntărea, le analiza.

— Spuneți-mi, vă rog, cum ați nimerit dumneavoastră sub roțile mașinii?

Maiga Strautkalne își întoarse într-o parte privirea.

— Mă duceam la procuratură ca să dezvălui toate aceste lucruri.

— Ați plecat de acasă?

— Da.

— Pe ce drum ați mers? Povestiți-mi cu de-amănuntul.

— Astăzi programul meu de consultații începe la ora două. Așa că n-aveam niciun zor să ajung la policlinică. Am ieșit din casă și m-am urcat în troleibuz...

— Ați traversat strada?

— Nu. Stația troleibuzului se află pe aceeași parte cu locuința noastră, chiar în fața blocului.

— Și mai departe?

Am mers pînă la întretăierea străzii Lenin cu bulevardul Rainis. În dreptul agenției „Aeroflot” am coborît și am vrut să traversez; în clipa aceea însă s-a petrecut ceea ce știți. Nici eu singură nu-mi dau seama de unde a apărut mașina. M-am uitat doar înainte de a traversa. Troleibuzul plecase, strada era pustie.

— N-ați izbutit să observați marca mașinii? Culoarea?

— Nu, n-am reținut nimic. Atîta știu că m-a apucat cineva de mîină. Am căzut, mi se făcuse negru înaintea ochilor. Abia cînd a venit „Salvarea”...

Dzenis, omul totdeauna cumpătat și plin de tact, semăna acum cu un vultur care a ochit din înălțimile cerului un pui.

— Și-acum am să vă rog să vă gândiți bine și să încercați să vă amintiți. E un lucru important. Cînd ați ieșit din casă, n-ați observat undeva prin apropiere vreo mașină staționînd?

Tînăra femeie se uită cu uimire la Dzenis.

— Ba da, încuviință ea. M-am uitat în jur să văd dacă nu se află vreun taxi liber și am observat un „Moskvici”. Staționa nu departe de locuința noastră, în fața magazinului.

— Era de culoare gri?

— Nu, vișinie.

— Vă amintiți bine acest lucru?

— Sînt absolut sigură. M-am și gândit în sinea mea dacă n-o fi ajuns întîmplător avocatul Robežnieks prin cartierul nostru.

— Cunoașteți mașina lui Robežnieks?

Maiga Strautkalne se fîstîci.

— L-am văzut într-o zi pe avocat la volan. Doar el a

apărat-o la proces pe Zenta Saukuma. Am o memorie vizuală bună.

— Poate că era chiar mașina lui Robežnieks?

— Înclin să cred că nu, dar nu pot să jur.

— Era cineva în mașină?

— Un bărbat.

— Cunoscut?

— Nu. Atîta am reținut că avea ochelari fumurii.

— Aveți spirit de observație. N-ați băgat de seamă dacă mașina a plecat în timp ce dumneavoastră așteptați troleibuzul?

— N-am așteptat deloc. Troleibuzul a venit imediat.

— Ați stat în troleibuz jos?

— Nu erau locuri libere. Am călătorit pe platforma din spate.

— Și n-ați mai observat „Moskvici”-ul cel vișiniu?

Maiga Strautkalne se concentrează un timp.

— Ba da, l-am mai văzut o vreme prin geam. Venea în urma troleibuzului.

— Și cam pe unde l-ați pierdut din vedere?

— Îmi vine greu să vă spun cu exactitate. Pe la parcul Strēlniekdārsz el se mai afla încă în urma troleibuzului. Apoi am uitat de el.

Dzenis rămase tăcut. Privea afară prin fereastra deschisă, dar nu auzea ciripitul acela de păsărele de care era plină grădina clinicii. Și nici de văzut, nu vedea perechea de porumbei, care, poposind pe pervazul ferestrei în căutarea firimiturilor de pâine, scotoceau temeinic cu cioculețele lor prin fiecare crăpătură.

Adjunctul procurorului-șef verifică încă o dată mental ipoteza la care ajunsese încă la începutul acestei convorbiri. Ea nu era cîtuși de puțin rodul unei intuiții deșarte sau al

vreunei previziuni supranaturale. În ajutorul lui Dzenis venise logica.

Trei întâmplări avuseseră loc într-o vertiginoasă succesiune. Ieri, doctorița Strautkalne află cu surprindere că Alida Lorence trăiește. În dimineața următoare pornește în grabă să dezvăluie acest lucru la procuratură. Pe drum însă, dă peste ea o mașină. Acum toate aceste trei fapte cer cu insistență dezvăluirea legăturilor dintre ele.

Partea carosabilă a bulevardului este liberă. Și deodată o mașină dă peste un om. Curată aiureală! Strada în această porțiune este destul de largă, iar circulația în sens unic. Chiar dacă un pieton s-ar și încumeta să traverseze în goană, tot ai avea posibilitatea să cîrmești mașina într-o parte.

N-ar fi exclus ca șoferul să fi fost băut, să se fi pierdut cu firea și să fi dat fără voie peste Maiga Strautkalne. Orice-i posibil, firește, și totuși împrejurările incidentului conduc inevitabil la altă concluzie: cineva i-a barat cu premeditare calea doctoriței.

Dzenis cugeta profund, întocmai ca un șahist care încearcă să descifreze intențiile adversarului.

De unde putea să știe șoferul prin care loc anume avea să traverseze Maiga Strautkalne? Această chestiune îl determinase pe adjunctul procurorului-șef s-o întrebe pe doctoriță dacă n-a observat cumva mașina mai înainte. Răspunsul confirmă bănuielile lui Dzenis. Necunoscutul o așteptase pe Maiga Strautkalne chiar în preajma casei. Dar Maiga n-a traversat strada, ci s-a urcat imediat în troleibuz. Așadar, în acest loc n-a fost cu putință să-și ducă planul la îndeplinire. Și-atunci, a pornit-o în urma troleibuzului, fără a-l depăși nici măcar în timp ce oprea în stații. S-a ținut scai după Maiga, precum vulpea după găină, urmărind locul în care ea avea să coboare. Abia pe la stația Strēlniekdārsz „Moskvici”-ul cel vișiniu a depășit troleibuzul. De-acolo și

pînă la stația „Aeroflot” mai era o jumătate de kilometru. Avea tot timpul să dea un ocol monumentului și să se oprească la umbra copacilor de pe strada Lenin. De-acolo putea lesne observa pasagerii care coborau din troleibuz.

Așadar, există cineva care vrea cît mai repede, astăzi chiar, să o înlătore pe Maiga Strautkalne din cale, astfel ca ea să nu izbutească să dea în vileag faptul că a văzut-o pe Alīda Lorence la Palanga. Altminteri, acest cineva ar fi recurs la un procedeu mai puțin riscant.

Legătura logică este evidentă. Mai rămîne de dibuit ultima verigă din acest lanț: cum a izbutit posesorul „Moskvici”-ului vișiniu să afle despre cutremurătoarea descoperire a doctorei Strautkalne?

Și Dzenis o întrebă pe bolnavă:

— Cînd i-ați povestit soțului că ați văzut-o pe Alīda Lorence?

— Autobuzul nostru a sosit la Riga noaptea tîrziu. Edvīns mă aștepta în stradă. Și chiar atunci, în timp ce urcam treptele, i-am relatat întîmplarea.

— Pe trepte?

— Da.

— Și nu se mai afla nimeni prin apropiere? Nu cobora sau n-aștepta nimeni pe palier?

— N-am observat pe nimeni.

— Nici vreo ușă n-ați auzit trîntindu-se?

— N-am auzit.

— În autobuz n-ați spus nimănui?

— Nimănui.

— Dar astăzi-dimineață?

Maiga stătu în cumpănă.

— N-nu.

Experimentatul criminalist surprinse pe dată codeala tinerei femei.

— Personal, vă înțeleg. Sînt chestiuni la care... cum să vă spun, îmi dau bine seama că vă vine greu să răspundeți. Dar în cazul de față... Dzenis coborî glasul. E totuși vorba de un criminal primejdios.

În ochii Maigăi fulgeră groaza.

— Nu mai înțeleg nimic, rosti ea în șoaptă. E de-a dreptul absurd!

— Cui i-ați mai povestit că ați văzut-o pe Alīda Lorence? repetă întrebarea Dzenis.

Doar o clipită mai continuă zbuciumul lăuntric. Apoi urmă răspunsul:

— Avocatului Robežnieks.

— Cînd a fost, asta?

— Astăzi-dimineață. I-am telefonat de îndată ce soțul meu a plecat la serviciu. Robežnieks mi-a spus să mă duc, fără a mai zăbovi o clipă, la dumneavoastră la procuratură.

Dzenis se ridică.

— Ați obosit, iar eu am cam întrecut măsura. Am stat mai mult decît mi-a îngăduit doctorul.

Maiga își trase plapuma pînă sub bărbie și se uită pe sub sprîncene la procuror. În privirea ei se putea lesne distinge tulburare, teamă, implorare mută.

Dzenis înțelese semnificația acestei priviri.

Maiga știa acum că bănuiala cumplită putea să cadă asupra a doi oameni, ale căror nume le rostise chiar ea însăși, dat fiind că n-a putut proceda altfel.

Dzenis ar fi vrut s-o liniștească măcar cît de cît pe această femeie atît de drăguță, cinstită și curajoasă. Dar deocamdată nu era cazul să dea cărțile pe față. Se strădui totuși să vorbească pe un ton cît se poate de cald.

— Vă rog să mă credeți, nu există încă niciun temei să vă tulburați într-atît. Nădăjduiesc să se limpezească totul cît mai

curînd. Și-atunci am să vă dau de veste. Deocamdată, încercați să nu vă mai gândiți la nimic, îngrijiți-vă sănătatea.

La poarta spitalului opri o limuzină din care coborîră trei bărbați. Dzenis se apropie și-i arată șoferului legitimația.

— Trebuie să ajung urgent la Direcția afacerilor interne, spuse el. Vă rog să mă rezeziți pînă acolo.

— Luați loc, îl invită bărbatul de la volan.

Ofițerul de serviciu de la secția operativă era singur în cabinet la ceasul acela.

— Tovarășe maior, mă interesează accidentul de circulație petrecut la intersecția dintre strada Lenin și bulevardul Rainis, spuse adjunctul procurorului-șef chiar din pragul cabinetului. Ați izbutit să-l rețineți pe șofer?

— A șters-o. Nici eu nu pricep cum s-a putut una ca asta. Mașinile noastre de patrulare au încercuit sectorul gării, au barat și au scotocit prin toate străzile învecinate.

— Dar prin curți? Nu este exclus să fi abandonat mașina undeva prin vreo curte, iar dumnealui să-și fi luat frumușel valea. Sau poate că i-ați pierdut urma și el a ieșit din raza acestui sector.

— Cercetările continuă, tovarășe Dzenis. S-a comunicat tuturor secțiilor de miliție din țară, inspectoratelor de circulație.

— Ați izbutit cel puțin să stabiliți numele posesorului acestui „Moskvici” vișiniu?

— Numărul e fals. Sub numărul 28—47 JIAB figurează o „Volgă” verde. Aparține unui solist de la filarmonică, iar acesta se află plecat de cinci zile cu mașina în Caucaz.

— Vă rog ca imediat ce aflați ceva să-mi comunicați mie sau anchetatorului Trubeks.

— Bine, tovarășe procuror.

Dzenis urcă la etajul întâi, unde-și avea biroul șeful miliției

judiciare. Locotenent-colonelul Krastinș stătea la masa de scris, învăluit ca-ntotdeauna într-un nor de fum.

— Interesante noutăți, tovarășe locotenent-colonel, începu Dzenis așezîndu-se în fotoliu. Aflați că Alîda Lorence e vie și nevătămată. A fost văzută ieri la Palanga.

Lucrînd de ani de zile în cadrul miliției, locotenent-colonelul se obișnuise să nu se mai minuneze de nimic. Era greu să-l uluiești cu ceva pe acest om.

— Curios. Trebuie lămurită situația, și asta cît mai repede cu putință. Te duci dumneata?

— Neapărat.

— Înseamnă că ai nevoie de mașină.

Locotenent-colonelul își trase mai aproape microfonul de birou și dădu dispoziție. Apoi i se adresă din nou lui Dzenis:

— Mașina va fi aici peste zece minute. Și încă ceva: căpitanul Sokolovski se află acum la secția afacerilor interne a raionului Lenin. Nu voi avea nimic împotriva dacă în drum îl vei lua și pe el cu dumneata.

— Vă mulțumesc.

Omul acesta de cincizeci de ani avea o privire severă și-n același timp blîndă și ostenită, cum au de regulă oamenii care-au văzut multe la viața lor, fapte din pricina cărora poți să albești și la douăzeci de ani. Se zice că cekîștii sovietici sînt oameni lipsiți de nervi. În spusa asta există un dram de adevăr. Numai că nimeni nu știe cît îi costă pe ei asta.

— Și aș mai avea o rugămintă, tovarășe locotenent-colonel, își aminti Dzenis. Aici, la Direcție, se află anchetatorul Trubeks. Înainte de a pleca, aș dori să...

Krastinș dădu din cap, întrerupîndu-l, și se mai aplecă o dată spre microfon.

— Sublocotenent Grauds, te rog să-l găsești în clădirea Direcției pe anchetatorul Trubeks de la procuratură și să vii împreună cu dînsul la mine.

Dzenis întinse mâna spre receptorul telefonului.

— Îmi permiteți?

— Da, da, telefonează.

Procurorul formă numărul.

— Biroul de consultații juridice? Aș dori să vorbesc cu avocatul Robežnieks. N-a venit la serviciu? Îl căutați și dumneavoastră? Vă rog să mă scuzați.

Dzenis lăsă receptorul în furcă.

— Bănuiam că așa va fi.

— Avocatul Robežnieks? locotenent-colonelul încerca să-și amintească. Nu cumva e vorba de viteazul acela cu care mereu au de furcă inspectorii noștri de la circulație, pentru exces de viteză?

— Cred că-i chiar el. Mă rog, rămîne de văzut...

— A făcut vreo ispravă?

— Mă tem că da.

În birou intră Trubeks însoțit de un sublocotenent cu părul bălai și cu înfățișare de copil.

— Ascultă, Boriss, i se adresează Dzenis anchetatorului. Eu plec chiar acum la Palanga. Acolo cică a fost văzută Alīda Lorence. Da, da. Vie și nevătămată. Cît despre tine, te rog să afli de urgentă unde au fost și ce au făcut astăzi, între orele zece și douăsprezece, inginerul Strautkalne, apoi Voldemārs Lapinš și bătrînul Zitkauris. În acest răstimp a fost lovită de o mașină doctorița Maiga Strautkalne. Și încă ceva: informează-te dacă n-a dispărut cumva la sfîrșitul anului trecut vreo bătrînă care să semene cu Alīda Lorence.

— Vei fi ajutat de inspectorul Grauds, adăugă locotenent-colonelul Krastinš și se uită la ceas. Poți pleca, tovarășe Dzenis. Mașina te așteaptă.

. . .

ÎN URMĂ CU VREO TREIZECI DE ANI, DE-A CURMEZIȘUL șoselei dintre Meitenes și Joniški se înălțau două vărgate bariere de hotar.

În dreptul uneia dintre ele era înfipt un stîlp purtînd stema Letoniei burgheze. Cei doi lei feroci de pe această stemă se holbau la cavalerul în zale albe care, încălecat pe un armăsar, împodobește aceeași stemă din vîrfurile unui stîlp identic cu cel dintîi, doar că era înfipt la vreo douăzeci de pași mai spre sud. Granița care despărțea două popoare frățești era închisă.

Astăzi aceste bariere nu mai există. Zi și noapte gonesc pe șosea, în ambele sensuri, puzderie de mașini. Colhoznicii lituanieni duc spre piețele din Riga mere, păsări, legume. Uzinele din Vilnius și Kaunas livrează Letoniei utilaj electronic. Din Riga sînt transportate în Lituania aparate de radio, scutere, tricotaje. Gonesc de-a lungul șoselei autobuze cu grupuri de excursioniști, autoturisme...

Trecînd de Meitenes, drumul cotește spre dreapta, ocolind o colină împădurită. Aici și-a instalat acum punctul de observație inspectorul raional de la controlul circulației. Pitindu-și motocicletă în tufișurile de la marginea șoselei, inspectorul, împreună cu ajutorul său, un tînăr sergent de miliție, s-au cuibărit într-o adîncitură din vîrfurile colinei. De acolo, porțiunea dinspre nord a șoselei se zărea ca în palmă.

Trecuse mai mult de un ceas de cînd ședeau amîndoi la punctul de observație. Soarele de iulie ardea din răspuțeri. Sergentul făcea eforturi să-și țină deschise pleoapele grele de somn. „O fi dansat, pesemne, toată noaptea”, gîndi inspectorul pentru care vremea lipsită de griji a seratelor rămăsese demult și ireversibil în urmă. Sergentul se frecă la ochi și spuse:

— E-adevărat, tovarășe locotenent-major, că așteptăm să treacă pe aici un criminal periculos?

Inspectorul își aprinse fără grabă o țigară.

— Nu-i pentru prima oară. Cine se teme de lup, să nu se ducă la pădure. Numai de-ar fi pornit-o în direcția noastră.

— Dar dacă o ia pe alt drum?

— Au să-l rețină alții. Există peste tot posturi dintr-astea.

O asemenea variantă nu-l prea încânta pe sergent.

Intrase de curînd în miliție, isprăvindu-și stagiul militar, lua pentru întâia oară parte la o misiune importantă și visa aventuri.

Locotenentul-major nu-și lua ochii de la șosea. Deodată, își încordă privirea. În depărtare apăru un „Moskvici” de culoare vișinie. Mașina se apropia în viteză.

— Fuga marș! ordonă el și coborî în goană costișa.

Sergentul abia izbuti să-l ajungă din urmă. Punînd mîna amîndoi, scoaseră motocicletă din tufiș și o așezară de-a curmezișul șoselei. „Moskvici”-ul cel vișiniu era aproape de tot. Înainteînd spre mijlocul șoselei, locotenentul-major își ridică bastonul vărgat.

Cauciucurile scrișniră și automobilul se opri înaintea obstacolului ivit pe neașteptate. Portiera se deschise și din mașină coborî un bărbat spătos, purtînd ochelari de soare. Canadiana galbenă, de nailon, contrasta cu chipul bronzat al omului. Pantalonii bine călcați, de culoarea albăstrelelor, se mulau pe șoldurile-i vînjoase.

Locotenentul-major se apropie de conducătorul mașinii. Sergentul stătu deoparte și, pentru orice eventualitate, își descheie tocul pistolului. Dar omul cu ochelari de soare n-o luă la fugă, așa cum își închipuiseră sergentul. Doar arătă cu o expresie ironică spre motocicletă.

— Vă pregătiți pentru concursul intercolhoznic auto? Ori poate raionul nu și-a îndeplinit planul de colectări la fier vechi

și-acum vreți să recuperați restanța cu ajutorul mașinilor care trec pe aici.

Ofițerul nu-i luă în seamă ironia.

— Actele, vă rog, rosti el ducându-și mîna la cozoroc.

Șoferul „Moskvici”-ului vișiniu îi întinse cu nepăsare carnetul său de conducere. Ofițerul cercetă fotografia, verifică autenticitatea ștampilei. Apoi dădu un ocol automobilului, se uită la număr și îl compară cu cel notat în tabloul tehnic. Proprietarul „Moskvici”-ului își plimba ochii de colo colo cu un aer plictisit, ca și cînd verificarea întreprinsă n-avea nicio legătură cu persoana sa.

— Vă rog să ridicați capota!

Convingîndu-se că seria motorului și a șasiului corespund și ele cu cele notate în acte, ofițerul cercetă încă o dată cu atenție numărul mașinii. Apoi îi restituî omului actele și își duse din nou mîna la chipiu.

— Puteți pleca.

Omul cu ochelari negri se înclină ceremonios.

— V-aș ruga numai să vă dați la o parte carul de luptă.

— Sergent, eliberează drumul!

„Moskvici”-ul vișiniu luă viteză. Inspectorul privi gînditor cum se face din ce în ce mai mic, pentru ca, în cele din urmă, să dispară cu totul.

— De ce l-ați lăsat să plece, tovarășe locotenent-major? rosti dezamăgit sergentul.

— Pe ce bază să-l fi reținut? Numărul mașinii nu corespundea cu cel care ne-a fost comunicat de la Riga. Era altul. Nu purta nici urme de vopsea proaspătă. Actele erau și ele în regulă.

— Vasăzică, nu era individul cu pricina?

Ofițerul strînse din umeri.

Între timp, „Moskvici”-ul cel vișiniu înghițea cu lăcomie kilometru după kilometru.

Soarele se mai afla încă sus pe cer, cînd din depărtare, se iviră cele dintîi clădiri ale oraşului Palanga. Iată-le că au şi ajuns aproape de tot şi se perindă grăbite de-o parte şi de alta a şoselei.

Şoferul reduse viteza. Acolo, la marginea staţiunii balneare, observă clădirea galbenă cu acoperişul verde pe care o căuta, trecu prin dreptul ei şi coti într-o ulicioară din apropiere. Îşi lăasă maşina şi făcu pe jos calea întoarsă pînă la casa cea galbenă.

Poarta era zăvorîtă pe dinăuntru. El însă nu stătu să sune, ci, vîrîndu-şi mîna printre stinghiile de lemn, trase zăvorul.

O cărare presărată cu nisip albicios ducea de la poartă pînă în dreptul uşii. Din două salturi omul se şi află în prag. Fără să bată la uşă, o deschise cu băgare de seamă, apoi, înaintînd cu paşi neauziţi, de sălbăticiune, traversă vestibulul şi intră în salon.

Acolo nu era nimeni. Oaspetele nepoftit merse mai departe. Prin uşa întredeschisă care da spre dormitor, zări o bătrînă. Femeia stătea în picioare lîngă măsuta de toaletă, cu spatele la uşă.

Omul tuşi zgomotos.

— Omagiile mele, madame!

Femeia se întoarse brusc.

— Ce doreşti dumneata? Cine eşti?

Nu păru nici mirată, nici cuprinsă de spaimă. Mai curînd furioasă. Oaspetele nepoftit însă se dovedi a nu fi un fricos.

— Să presupunem că sînt inspector de asigurări sociale şi că mă interesează cum o duc pensionarii inapţi pentru muncă. Madame e mulţumită de acest răspuns? Sau ar fi fost mai bine să spun că sînt lucrător de miliţie?

Femeia se apropie cu pas ferm de necunoscut.

— Ce doreşti dumneata? spuse din nou, cu ciudă.

Bărbatul ocoli şi de data aceasta răspunsul.

— Poate că ar fi mai bine să stăm jos. Discuțiile mai importante se poartă de obicei la masa rotundă.

Bătrînă își dădu seama că impertinența oaspetelui său neașteptat ascunde o amenințare cu care nu e de glumit. Totodată această vizită o și intrigase. De aceea se hotărî să-și schimbe tactica: se așeză și, cu un gest care dovedea cunoașterea manierelor elegante, îi arătă oaspetelui cel de-al doilea scaun.

— Mai întâi aș dori să știu cu cine am onoarea?

— Îmi pare foarte rău, madame, dar eu călătoresc incognito. Sînt un prinț exilat, dacă vă satisface acest răspuns. Să nu vă supărați, însă am un instinct de conservare foarte dezvoltat. Și într-o asemenea situație eu...

Curiozitatea femeii se opunea suspiciunii care încă n-o părăsise.

— Am impresia că ați greșit adresa.

— Oare nu sînteți dumneavoastră Alîda Lorence?

Suspiciunea învinse. Femeia cugetă în grabă: aici, la Palanga, duc o viață retrasă, nu mă întîlnesc cu nimeni. Pînă și numele mi-l cunosc prea puține persoane. Atunci de unde o fi apărut insul acesta impertinent? Cine l-o fi trimis? Mai mult ca sigur indivizii din pricina cărora am fost nevoită să plec cu atîta grabă din Riga și să trăiesc aici într-un exil voluntar. E limpede în orice caz că am în față un dușman. Trebuie să fiu cu ochii în patru.

Cu degetele sale îngrijite, omul culese de pe fața de masă un fir de păr cărunt și îl aruncă îngrețosat pe dușumea.

— Să știți, madame Lorence, că-i invidiez pe oamenii cărora le reușește totul în orice situație. Să vă luăm, de pildă, chiar pe dumneavoastră. Dacă nu mă înșel, înainte de război ocoleați bănuți frumusei la florăria din strada Gertrüdes, iar după ce au venit nemții, ați dus-o și mai bine. Chiar că sînteți de invidiat.

Mijindu-și ochii, femeia îl asculta cu atenție. Aha, asta urmărești, carevasăzică? Nu încape nicio îndoială: acționează aceeași bandă ca și la Riga. Mi-au mirosit urma. Acolo, în strada Vairoga, au arătat din plin ce le poate pielea. Voi izbuti oare și acum să-i duc de nas? Cel mai important lucru e să nu-mi pierd cumpătul și să câștig timp.

Alida Lorence netezi cutele pe care le făcuse fața de masă. Un gest firesc pentru o bună gospodină.

— Astăzi nu prea mai sînt de invidiat.

— Nu se știe, madame, nu se știe. Avînd un proteguitor ca al dumneavoastră...

— Care proteguitor?

— Nu vă șade frumos să-l uitați pe domnul von Hautsch.

— Ai înnebunit? Von Hautsch a fost executat încă în patruzeci și patru.

Bărbatul cu ochelari fumurii se aplecă spre ea și zîmbi enigmatic.

— Vă-nșelați, stimate doamnă. Sturmbannführer-ul a izbutit să se descurce, iar astăzi, teafăr și plin de vigoare, locuiește în Germania Occidentală, ba chiar aş putea spune că prosperă. V-a trimis o veste printr-un turist foarte respectabil. Domnul von Hautsch vă urează multă sănătate.

— De ce turistul ți s-a adresat dumitale și cum de-ai izbutit să mă găsești?

— Doar v-am mai spus: am un instinct de conservare foarte dezvoltat. Ca atare, întrebările lipsite de delicatețe le las de obicei fără răspuns.

Chipul Alidei Lorence împietri. Încercă să opună impertinenței acestui om o rece aroganță.

— Nu te cred. Nu cred nimic din ceea ce mi-ai spus.

Bărbatul se ridică în picioare.

— Atunci dați-mi voie să consider discuția noastră încheiată, madame. Am onoarea să vă salut.

Alida Lorence nu se așteptase la o asemenea întorsătură a lucrurilor.

— Așteaptă!

— Vă ascult.

— Prin ce îmi poți dovedi că m-ai găsit într-adevăr la indicația lui von Hautsch?

— În vechile romane cavalierești, eroul principal aflat într-o situație asemănătoare avea obiceiul să-i trimită alesei inimii sale un inel cu blazonul familiei din care se trăgea. Din nefericire, Sturmbannführer-ul n-a folosit aceeași metodă. Poate datorită faptului că toate bijuteriile i-au rămas la dumneavoastră. Turistul, care-i o cunoștință de-a mea, n-a vrut să poarte asupra sa nicio scrisoare. Domnului von Hautsch nu i-a rămas altceva de făcut decât să vă înștiințeze verbal despre intenția sa: vă transmite rugămintea de a veni la dînsul, în Germania. Ne-a mai rugat să vă comunicăm că trebuie să luați neapărat cu dumneavoastră safirul pe care vi l-a dăruit cu prilejul onomasticii. A spus că știți despre care safir este vorba.

Alida Lorence simți că o apucă amețea. Safirul acela, promisiunea lui Heinrich de a o lua cu el în Germania... Toate astea chiar că n-ar fi putut să le cunoască cei care o șantajaseră la Riga. Prin urmare, omul acesta nu face parte din banda lor... Poate că nu minte, poate că von Hautsch a izbutit într-adevăr să scape? Alidei Lorence îi reveni în minte imaginea orașului Riga din vara anului 'nouă sute patruzeci și patru: interminabilele alarme aeriene, nervozitatea comandanților germani, pregătirile febrile pentru evacuare. În debandada aceea totul putea fi posibil, iar Heinrich avea o seamă de prieteni credincioși. „Și totuși, chiar dacă Hautsch ar trăi, ce nevoie ar mai avea el acum de mine? Doar au trecut ani de-atunci!”

Necunoscutul parcă-i ghici gîndurile.

— Prietenul dumneavoastră din Germania este proprietarul unei fabrici de jucării. Micuță, e drept, dar există posibilitatea de a lua amploare. Pentru asta e nevoie de capital. Von Hautsch își pune speranțele în aurul și bijuteriile pe care le veți lua cu dumneavoastră. La rîndul său vă garantează un anumit procent din cîștiguri, precum și o vilă în Italia sau în sudul Franței. Cu alte cuvinte, o bătrînețe lipsită de griji în sînul unei societăți distinse. De-aș fi în locul dumneavoastră, n-aș sta o clipă pe gînduri. Trebuie să vă mai spun că și Gunta e acolo și lucrează tot ca secretară a dumnealui.

— S-ar putea spune că nu-mi rămîne decît să-mi cumpăr bilet și să mă urc în tren.

— Vă pune pe gînduri felul în care veți trece granița? Aflați că Sturmbannführer-ul și amicii lui au aranjat totul. Călătoria dumneavoastră nu va fi tocmai legală, dar nici nu va comporta prea multe riscuri. Ce-i drept, toate acestea implică o seamă de cheltuieli. În valută forte, desigur. Sper că înțelegeți ce vreau să spun.

În mintea Alidei Lorence se cuibări din nou bănuiala.

— N-ai să capeți nimic de la mine.

— Vreți să spuneți că nu mai sînteți în posesia bijuteriilor? Probabil că le-ați predat la Banca de stat. În cazul ăsta sînt convins că persoana dumneavoastră nu-l va mai interesa pe baronul von Hautsch.

Niciodată pînă acum nu i se mai întîmplase Alidei Lorence să i se pună cu atîta acuitate în față tulburătoarea întrebare hamletiană. O perspectivă atît de ademenitoare, atingerea supremului țel al vieții sale. În schimb, garanțiile lipseau cu desăvîrșire. Să meargă la risc? De fapt, ce-o mai putea aștepta aici? Mai devreme sau mai tîrziu, banda aceea îi va da oricum de urmă. Și-atunci...

— Trebuie să mă mai gîndesc.

Omul se uită la ceas.

— Sper să nu vă trebuiască pentru asta mai mult de cinci minute. Sînt și așa în întîrziere. Iar riscul, în ce mă privește, e prea mare.

— N-aș putea să-ți dau mîine răspunsul?

— Madame dorește cumva să se consulte cu domnii de la securitate?

— Ei, asta-i bună! Îți permiți cam mult, tinere!

— Prețuiesc libertatea, madame!

— Mă rog, dar aici n-am niciun fel de bijuterii.

— Cîtă nesocotință din partea dumneavoastră! Ați putea s-o plătiți scump.

— Asta cum s-o mai înțeleg?

— Foarte simplu. Glasul necunoscutului sună amenințător. Dacă nu-mi veți da chiar în clipa asta suma necesară pentru călătorie, voi fi nevoit să relatez totul...

— Lui von Hautsch?

— Mai întîi organelor securității statului.

— Că am bijuterii?

— Modul în care au fost ele procurate, precum și unele din afacerile dumneavoastră cu valută străină. Așa a dat dispoziție însuși von Hautsch.

Alida Lorence pricepu că a fost prinsă în capcană și că nu mai are nicio ieșire.

— Alege-s-ar praful de voi toți să se-aleagă!

— Țasta-i ultimul dumneavoastră cuvînt?

— Cît îți trebuie?

— Arătați-mi totul. Mai mult decît e nevoie să știți că n-am să vă iau.

Bătrîna se ridică cu greu și părăsi odaia... Oaspetele se luă după ea. Ajunsă în bucătărie, dădu la o parte coșul de rufe și încercă să ridice o scîndură a dușumelei. Omul se grăbi s-o ajute. Peste cîteva clipe, în mîinile lui se afla o

cutie metalică, legată cu o sfoară. Cei doi reveniră în odaie.

Chiar în clipa aceea, o mașină frână în dreptul casei. „Printul-incognito” cu ochelari fumurii se repezi la fereastră.

— Vine cineva. Nu trebuie să mă vadă. O zbughi în dormitor și închise ușa după el. Alida Lorence porni în grabă spre vestibul ca să pună zăvorul, dar nu mai avu timp s-o facă.

4

PATRU BĂRBAȚI TINERI FUSESERĂ PUȘI ÎN ȘIR, UNUL LÎNGĂ celălalt. Patru chipuri cenușii, patru capete tunse chilug.

Anchetatorul Trubeks mai cercetă o dată cu privirea „frontul”. Prea semănau dumnealor unul cu altul. Va putea oare victima să-l recunoască pe răufăcător?

Trubeks deschise ușa.

— Intrați vă rog.

În prag se opri o fetișcană plăpîndă, însoțită de trupeșă ei mamă. Fata făcu sfioasă un pas înainte, se uită la tinerii din fața ei și deodată parcă plesni cu biciul:

— Asta e!

Al doilea de la fereastră tresări.

— Ești pe deplin convinsă? o întrebă pentru orice eventualitate Trubeks.

— Da.

— Atunci ia loc pe scaun. Vom întocmi un proces-verbal.

Trubeks tocmai întorsese formularul pe partea cealaltă, când în birou năvăli ca o vijelie tînărul inspector Grauds.

— Am fost la institut, glăsui el precipitat, fără niciun preambul. Inginerul a fost văzut de dimineață la locul lui de muncă.

Trubeks întoarse capul.

— Ce înseamnă „de dimineată”?

— Adică pînă la ora nouă și jumătate. Pe urmă cică a plecat la uzină.

— La ce oră s-a întors de acolo?

— Încă nu s-a întors!

Anchetatorul îi ceru fetei să semneze procesul-verbal și îi dădu drumul acasă. Apoi ordonă să fie duși arestații.

— La uzină ați verificat? i se adresă din nou lui Grauds. A fost inginerul Strautkalns într-adevăr pe acolo?

— A fost.

— Și pe urmă?

— Pe la ora zece a plecat.

— Trebuie să aflăm unde s-a dus după ora zece.

Grauds își miji ochii.

— S-o fi dus la cafenea cu vreo cucoană.

— La cafenea! îl îngîină supărat Trubeks. Dar ceilalți doi?

— Sectoristul Abols din Adazi ne-a comunicat că Zitkauris a plecat dis-de-dimineată la pădure.

— Dar Lapinș?

— Ultima oară a fost văzut de colegi ieri după-masă. A luat o camionetă ca să-și inspecteze a doua zi dimineăta sectorul.

— Din ce în ce mai bine! Trubeks adună hîrțiile de pe masă și le vîrî în servietă. Pe Strautkalns nu-l mai prindem noi pînă diseară. De Zitkauris se va ocupa Abols, iar noi doi vom încerca să aflăm ce a făcut în dimineăta asta Lapinș. Vom merge prin sectorul lui.

Un „G.A.Z.” al miliției îi și aștepta la intrarea principală pe anchetator și pe inspector.

— Spre Vecmîlgrāvis! îi spuse Gradus șoferului.

Chiar pe malul Daugavei, acolo unde se sfîrșește asfaltul străzii Emmas, mașina opri.

Grauds merse de-a lungul trotuarului și se uită la numărul unei clădiri mari, aflată chiar în colțul străzii.

— Aici trebuie să fie. Conform graficului, Lapinș urma să verifice instalațiile la apartamentele din acest imobil.

Căutară locuința portarului. Ușa le-o deschise un băiețaș.

— Sîntem de la întreprinderea de gaze, se grăbi să se recomande Trubeks.

— Păi a mai fost cineva azi, spuse băiatul cu mirare.

— Foarte bine că a fost. Noi am venit să verificăm ce a făcut. Pe la ce oră a fost?

Întorcîndu-și capul spre bucătărie, băiatul strigă:

— Mamă, la ce oră a venit nenea acela care ne-a verificat instalația de gaze?

Din bucătărie ieși nevasta portarului.

— Astăzi a venit devreme. Pe la ora șapte, cînd am ieșit să mătur strada, am dat cu ochii de mașina lui.

— A verificat gazele numai în clădirea aceasta sau și-n altele? întrebă Trubeks.

— Nu, astăzi nu s-a mai dus în altă parte. Pe la zece a plecat spre oraș.

După ce ieșiră în stradă, Grauds se opri.

— Curios lucrul! Amîndoi, și Strautkalns, și Lapinș, au dispărut din vedere pe la ora zece.

— Așa e. Parcă s-au vorbit între ei.

— Și-acum ce facem?

— Mergem în oraș. Dumneata te duci la întreprinderea de gaze. Poate dai acolo de Lapinș. Eu mă opresc la Direcție. Vreau să scormonesc prin niște rapoarte și registre mai vechi.

AJUNGÎND APROAPE DE ȘAULIS, ȘOFERUL ÎL ÎNTREBĂ PE căpitanul Sokolovski:

— Mergem drept înainte, prin Kelmi, sau o cotim la dreapta, prin Telšai?

— Pe unde-i mai scurt drumul?

— Prin Telšai, dar acolo se repară șoseaua.

— Ia-o pe-acolo și bagă viteză. Ne grăbim, să nu ne mai pese acum și de arcurile de suspensie.

Legănîndu-se ușor, „Volga” cenușie gonea pe asfalt. Sokolovski și Dzenis ședeau comod pe bancheta largă din spate.

— Nu m-ai putea trata cu o țigară? i se adresă șoferului adjunctul procurorului-șef.

— Ce-i cu tine, Roberts? se miră Sokolovski. Doar nu ești fumător.

— Un caz ca ăsta, fir-ar el să fie, e-n stare să-l facă pe om nu numai fumător, dar și bețiv sadea, mormăi Dzenis. Cu cât înaintăm, cu atît mai dese-s hățișurile.

— Nu-i nimic, ajungem noi și la luminiș. În viață întâlnești tot soiul de situații. Să vezi ce i se-ntîmplă odată prietenașului meu, sectoristul Jezupāns. Într-o bună zi, îl oprește pe stradă un tovarăș cu muncă de răspundere și îl întreabă:

„E adevărat că l-ai făcut ieri pe Svindubis hoț și ciubucar?” Jezupāns rămîne cu gura căscată.

„Pe Svindubis? Nici nu-l cunosc.”

„Uite ce-i, mie să nu-mi torni gogoși! După ce-ai făcut boacăna, holbezi acum ochii, de parcă ai fi picat din lună. Ia spune-mi: ai fost sau nu ieri la baza comercială?”

„Am fost.”

„Ai spus acolo că cetățeanul Svindubis face învîrteli cu bunurile statului și pe lîngă asta mai ia și mită, iar colectivul în care lucrează vede totul, dar nu reacționează în niciun fel? Ai spus așa sau nu?”

„Am spus. Dar nu-i decît o presupunere de-a mea. Am spus-o pentru ca discuțiile să nu se depărteze de realitate. A fost un fel de exemplificare.”

„Halal exemplificare! Toată baza numai despre asta vorbește. Oamenii consideră că au pierdut pe cel mai bun șef de depozit.”

Jezupāns o băgase serios pe mîneacă.

„Oare să se fi supărat chiar așa tare Svindubis, încît să-și dea demisia? Trag în clipa asta o fugă pînă la el să-i cer scuze.”

„E prea tîrziu. Omul s-a și dus la procuror.”

„La procuror? Asta-i bună! Te pomenești că acum o să mi se aplice articolul o sută douăzeci și șapte, pentru calomnie.”

A doua zi Jezupāns a fost chemat la procurorul-șef al raionului.

„Ieri a venit la noi Svindubis.”

„Știu, răspunde Jezupāns cu un oftat. Și-acum urmează judecata?”

„Da. Iar dumitale procuratura îți aduce mulțumiri. Svindubis și-a mărturisit toate păcatele. S-a gîndit că, de vreme ce miliția știe totul, n-are niciun rost să mai stea în cumpănă. Capul plecat sabia nu-l taie. Svindubis a mizat pe circumstanța asta atenuantă.”

Auzind vorbele procurorului, Jezupāns a rămas iar cu gura căscată și cu ochii holbați.

Cu mișcări stîngace, Dzenis își aprinse țigara.

— Păcat de tine, Viktore, că îți pierzi vremea la miliția judiciară. Îți îngropi talentul, băiatule. Ai putea ajunge un umorist clasa întâi. Calci pe urmele lui Hašek. Sau cel puțin ale fraților Kaudzītes.

Șoferul pufni în rîs. Sokolovski aruncă o privire muștrătoare mai întâi spre șofer, apoi spre Dzenis și se cuibări în cele din urmă, bosumflat, în colțul lui.

Mașina se apropia de Palanga. Vremea se schimbase brusc,

aşa cum se întâmplă adeseori în regiunea Mării Baltice. Soarele se acoperise cu nori plumburii şi pe capota maşinii răpăiră mai întâi picături răzleţe, pentru ca în clipa următoare să înceapă a ploua cu găleata. „Volga” noastră părea împrejmuată de un zid lichid, cenuşiu.

— Încearcă acum de mai găseşte prin potopul ăsta o casă galbenă cu acoperiş verde! bombăni Sokolovski.

Şi totuşi o găsiră. Mai întâi Dzenis zări staţionînd într-o ulicioară un „Moskvici” vişiniu. Uitîndu-se la numărul pe care-l purta, rosti:

— Întocmai cum gîndeam. Prietenul nostru a şi sosit. Mă tem numai să nu i-o fi luat altul înainte. Hai repede, Viktor!

Porniră glonţ spre casă. Sokolovski se uită înăuntru prin fereastră.

— Totul pare să fie în ordine.

Îi spuseră şoferului să nu-şi ia ochii de la celelalte ferestre, iar ei urcară treptele de la intrare; căpitanul bătu energic în uşă.

Aruncînd o privire peste legitimaţia ofiţerului, Alida Lorence nu scoase nicio vorbă şi le făcu loc celor doi să intre în salon.

De pe canapea se ridică şi porni în întîmpinarea lor „prinţul-incognito”. Canadiana lui galbenă, de nailon, era mînjită de sînge. Braţul stîng, prins într-o fişie de pînză petrecută pe după gît, îi atîrna inert.

— Pe unde mi-aţi umblat atîta, dragi colegi? Mă aşteptam să veniţi mai devreme...

— Ce ai la mîină, Ivars? îl întrebă îngrijorat Dzenis. Eşti cumva rănit?

— Mai nimic, o zgîrietură acolo. Această doamnă a avut amabilitatea să-mi pună un bandaj. Drept mulţumire pentru micul serviciu pe care i l-am făcut. Cred că i-am salvat viaţa. Acum însă mi-e teamă să n-o lovească infarctul.

Și avocatul Robežnieks dădu la iveală un briceag, se-apropie de secretarul din colț și, vîrînd lama sub capac, îl săltă brusc.

Abia în clipa aceea Alīda Lorence izbuti să-și revină din stupoarea care o cuprinsese. Îngrozită, se repezi spre avocat.

Era însă prea tîrziu. Robežnieks avusese timp să scoată dinăuntru cutia metalică, legată cu șnur, și să i-o înmîneze lui Dzenis.

— Poftim, tovarășe procuror. Aici sînt probele materiale. Ți le predau în calitate de dumitale de reprezentant al statului.

Dzenis desfăcu șnurul, ridică ușor capacul și... rămase înmărmurit. În fața ochilor prinseră a străluci în toate culorile curcubeului, jucînd în lumini și împrăștiind scînteii, nenumărate diamante, rubine, safire, smaralde și topaze. Împodobeau tot felul de inele, brățări, cercei, broșe și coliere de aur. Monede, și ele de aur, strînse în fișicuri lungi și înfășurate grijuliu în hîrtie.

— Așadar, ăsta e tezaurul Alīdei Lorence!

— Nu-i al ei, ci al răposatului Sturmbannführer von Hautsch, îl corectă Robežnieks. Bijuterii jefuite de domnia-sa de la cei internați în lagărul de la Salaspils.

— Dar ce ai la mîină? își repetă Dzenis întrebarea de adineauri. Poate...

— Am să-ți povestesc, Roberts, am să-ți povestesc totul de-a fir a păr, îl întrerupse Robežnieks. Acum nu mai avem niciun zor.

— Ai ținut să-ți arăți vitejia! clătină din cap a mustrare Sokolovski. Apoi deschise fereastra și-i strigă șoferului: Vino să stai vreo jumătate de oră cu domnișoara la bucătărie. Cu ocazia asta ți se mai zvîntă și hainele.

Zicînd acestea, o scoase afară din odaie pe bătrînă, care sta cu umerii gîrboviți și albă ca varul la față, apoi i se adresă din nou avocatului:

— Ți-ai asumat rolul de detectiv particular?

— Cum să-ți spun...

Dzenis se așează la masă, închise cutia și o legă la loc cu șnurul.

— N-ar fi mai nimerit să-ți răspund eu în locul lui? propuse el. Uite cum stau lucrurile: într-o frumoasă zi de primăvară, Robežnieks s-a oferit să mă conducă cu mașina lui. În discuția de-atunci, eu am lezat, pesemne, profund orgoliul prietenului nostru, afirmînd că un om cu firea și concepția lui despre viață nu ar putea deveni niciodată anchetator sau lucrător operativ. El însă și-a propus să-mi demonstreze că n-am avut dreptate. Și mi-a demonstrat-o, după cum ai văzut. Oare nu așa s-au petrecut lucrurile, Ivars?

— A mai fost ceva la mijloc, se hotărî să precizeze avocatul. Atunci, la proces, eu am fost nevoit să țin seama de dorința clienței mele, deși nu prea aveam încredere în ea. În afară de asta, datoria mea de avocat îmi dicta să descopăr adevărul. Întrucît nu m-am putut ocupa de acest lucru în timpul procesului, a trebuit să depun oarecare eforturi după încheierea lui.

Dzenis zîmbi:

— Orice s-ar zice, e o soluție ingenioasă pentru vechea problemă a apărării: cum să contribui la stabilirea adevărului fără a încălca hotarele etice dintre avocat și clientul său. M-da! De aceea îmi tot spunea mie inima că cineva încearcă să ne pună bețe în roate.

— Mă faci să rîd! De fapt, eu nu v-am împiedicat cu nimic. Poate că v-am luat-o nițeluș înainte, atîta doar. În timp ce voi vă făceați de lucru cu alde Șčepis, eu am trecut pe la notariat și m-am edificat în privința testamentelor. Și-apoi, n-aveți impresia, dragi colegi, că participarea avocatului la anchetele preliminare n-ar fi deloc de prisos? Noi v-am putea scuti la timp de multe erori. Și-n acest caz lucrători ca alde

Dolmane aceea a domniilor voastre nu s-ar mai menține multă vreme în postul de anchetator.

— Totul e-n ordine, spuse împăciuitor Dzenis. Totuși un lucru nu-l pot pricepe: de ce a fost nevoie s-o amesteci în povestea asta pe doctorița Strautkalne?

Robežnieks se întoarse spre Dzenis.

— Dumneata, Roberts, ești un om înțelept, un jurist excelent și eu te stimez mult. Dar în privința psihologiei femeilor – scuză-mă că ți-o spun – nu te prea orientezi...

— N-am de gând să te contrazic. În problema asta ești mai competent decât mine.

— Îți mulțumesc. Și-n acest caz îmi permit să te asigur că în munca noastră atât de bărbătească o femeie inteligentă poate obține un succes deosebit acolo unde un bărbat ar fi nevoit să dea înapoi. Întreabă-l pe Viktor, că-ți va spune și el același lucru.

— Asta cum s-o iau: ca pe o aluzie la adresa mea? sări în sus Sokolovski. E un gest delicat cu mătura?

Robežnieks continuă netulburat:

— Uite, de pildă, Zitkauris. Pe mine m-ar fi dat pur și simplu pe ușă afară. Maiga Strautkalne însă a izbutit să scoată multe de la bătrîn. El i-a vorbit despre relațiile dintre Alîda Lorence și Hautsch, despre faptul că acest Sturmbannführer i-a promis s-o ducă în Germania, despre Lapinș și despre bijuteriile pe care Hautsch i le-a dăruit Alîdei Lorence. Bătrînul i-a descris pînă și înfățișarea nestematei sale preferate, safirul pe care Hautsch i-l oferise cu prilejul onomasticii. Toate acestea mi-au fost de un mare folos.

— Așadar, la indicația dumitale a telefonat Maiga Strautkalne la procuratură, lui Trubeks, și l-a sfătuit să-și îndrepte atenția asupra moștenitorilor? se dumiri Sokolovski.

— Îmi place să joc corect, răspunse avocatul. Am vrut în

mod cinstit să vă împărtășesc și domniilor-voastre această prețioasă informație.

Ultimele cuvinte avură darul să lezeze orgoliul lui Dzenis.

— Crezi oare că n-am fi verificat, și noi testamentul?

Sokolovski se grăbi și el să-i întoarcă avocatului înțepătura de adineaori:

— Ai timp să-l crezi, Roberts? Dumnealui și-a pus în gând să ne tragă pur și simplu pe sfoară. A vrut să-l descopere el cel dintîi pe asasin, ca mai apoi să se laude în gura mare: eu am fost cel care a descoperit, eu am elucidat totul; ce, se pot pune năîngii ăștia cu mine?

— Nu mai vorbi prostii, îl întrerupse Dzenis. Mai bine stai și ascultă mai departe.

— Am judecat cam așa, continuă Robežnieks. În primul rînd, trebuie găsite bijuteriile. Persoana la care se vor descoperi aurul și pietrele prețioase este fără doar și poate amestecată în asasinarea Alîdei Lorence. După o analiză minuțioasă, l-am șters pe Zitkauris de pe listă. Dacă bijuteriile ar fi fost la el, n-ar fi suflat o vorbă despre ele. Mai rămînea Lapinș. Aici mi-a venit din nou în ajutor Maiga Strautkalne. Ea a izbutit să-și convingă bărbatul să se ducă acasă la Voldemārs Lapinș, cu scopul de a cumpăra, chipurile, safirul. Acesta însă habar n-avea de existența lui. Intrasem din nou în impas. Și m-am apucat să elaborez alt plan. Dar tocmai atunci m-a sunat Maiga...

— Să-ți spună că a văzut-o la Palanga pe Alîda Lorence vie și nevătămată, se grăbi să adauge Sokolovski, care uitase între timp de supărare.

— Întocmai. Și ce mi-am zis eu atunci? De vreme ce Alîda Lorence s-a grăbit să șteargă putina, înseamnă că nu i-au fost furate bijuteriile. Doar n-avea s-o ia dumneaei din loc așa, cu mîinile goale. Mai curînd invers: a plecat să-și salveze colecția și dimpreună cu ea – viața. Se prea poate să știe și cine-i

asasinul sau cel puțin să bănuiască cine ar putea fi. Nu era exclus, de asemenea, ca asasinul s-o fi urmărit atunci chiar pe dînsa și numai dintr-o întîmplare să fi omorît altă femeie. M-am urcat la volan și am venit înapoi.

— N-ar fi trebuit să vii de unul singur și mai ales fără să ne dai și nouă de știre, observă Dzenis. Vezi prea bine cum s-au petrecut lucrurile.

— Ba să știi că i-am spus Maigăi Strautkalne să vă anunțe neîntîrziat. Eram convins că veniți în urma mea. Nu-i mai puțin adevărat că am ținut să v-o iau nițeluș înainte. Patimă profesională, ce să-i faci. Mea culpa.

— Află că ne-am temut serios pentru viața dumată. Când Maiga ne-a spus că ați vorbit la telefon, am înțeles că atunci ai și pornit-o la drum. De-aceea am luat-o și noi din loc, să te ajungem din urmă.

— Dar cu ce magnet ai izbutit să scoți caseta din ascunzătoare? Țipă curiozitatea din căpitanul Sokolovski.

— M-am folosit și-n acest caz de acea cunoaștere a psihologiei feminine și am hotărît să-i joc bătrînei o farsă. Am făcut-o înviindu-l din morți pe baronul von Hautsch, care, chipurile, și-ar aștepta în Germania Occidentală vechea prietenă, și i-am propus Alidei Lorence s-o trec fraudulos granița, cu caseta de bijuterii în sîn. Cu alte cuvinte, i-am stîrnit fantezia. Și bătrîna a mușcat din momeală. Dar în momentul cel mai critic...

— A dat înapoi?

— Mai rău. În scenă a năvălit un personaj pe care nu-l prevăzusem. La intrare a oprit o mașină din care a coborît un tînăr și a dat buzna în casă. Era cît mine de înalt și un pic mai lat în umeri. N-aveam cîtuși de puțin chef să dau ochii cu el. M-am pitit în dormitor, în spatele ușii. El însă n-a stat să-și piardă timpul cu pălăvrăgeala, ci a apucat-o, de cum a intrat, pe bătrîna de gît:

„Scoate aurul imediat! De data asta nu-mi mai scapi! Ori pui totul pe masă, ori s-a zis cu tine!”

— Lorence i s-a împotrivit, desigur, își dădu cu părerea Sokolovski. Nu voia să-i scape șansa de a da ochii cu iubitul ei și cu miracolele Germaniei Occidentale.

— A încercat într-adevăr să scape, dar omul avea o mînă de fier. Am văzut că treaba se îngroașă. Doar nu puteam admite să fie strangulată sub ochii mei o femeie.

Acea ironie proprie firii lui Robežnieks nu se mai făcea simțită de astă dată. El vorbea simplu, cu multă sinceritate și Dzenis își dădu seama că obișnuitul ton teatral al avocatului ascunde, de fapt, o inimă curajoasă și sensibilă. Și-n clipa aceea încercă o sinceră simpatie pentru acest om.

— Am ieșit glonț din dormitor, m-am năpustit asupra banditului și mai-mai să-l țintuiesc de dușumea, dar n-am băgat de seamă că are în mîna stîngă un cuțit. A izbutit să mă înțepe ușurel în umăr. Mi-am slăbit, firește, strînsoarea, iar el, prinzînd momentul, mi s-a smuls din mîini și a tuit-o. Am mai apucat să văd pe fereastră doar cum a sărit în mașină.

— Ce fel de mașină era? întrebă repede Sokolovski.

— Un „Zaporojeț” de culoare deschisă. Verzuie sau poate albăstruie. De durere mi se împăienjeniseră ochii. Nici numărul mașinii n-am izbutit să-l deslușesc.

— De ce n-ai spus-o imediat, omule? făcu Sokolovski. Poate că apucam noi să...

— Pînă ați venit voi a trecut un ceas. Și-apoi, habar n-am în ce direcție a plecat.

— L-ai putea recunoaște?

— Bineînțeles.

Dzenis se uită lung la avocat, cumpănind în minte dacă e cazul să-i spună sau nu. În cele din urmă, se hotărî:

— Sînt nevoit să-ți dau o veste tristă. Maiga Strautkalne se află internată în spital.

Avocatul făcu ochii mari.

— Nu te speria: e în afară de orice pericol, urmă Dzenis. Are o fractură la picior. A dat o mașină peste ea.

— Când s-a întâmplat asta?

— Imediat după ce ați vorbit la telefon. Venea la mine la procuratură. Se pare că accidentul a fost premeditat. Spre a o împiedica să ne comunice că Alida Lorence trăiește.

— Înseamnă că eu sînt cel care a împins-o sub roțile mașinii!

— Ei, asta-i! Doar nu puteai să prevezi ce se va întâmpla.

— E de presupus că pe Maiga a încercat s-o omoare același individ...

— ...care te-a rănit la umăr pe dumneata, întregi Dzenis presupunerea avocatului.

— Pe Maiga a accidentat-o un „Moskvici” de culoare vișinie, observă Sokolovski. Pe cînd individul ăstalalt venise cu un „Zaporojeț” de culoare deschisă.

— Asta nu contează, ripostă Dzenis. Criminalul s-a folosit de altă mașină. Își dădea bine seama că „Moskvici”-ul vișiniu era pus sub urmărire și ca atare n-avea șanse s-ajungă prea departe cu el.

— Cine să fi fost individul? întrebă cu naivitate Robežnieks.

— Deocamdată nu-mi dau seama, mărturisi Dzenis. În schimb mîine, spre seară, sper să-i pot indica și numele.

Robežnieks, întotdeauna foarte plin de sine, arăta acum a fi dezorientat și pe drept cuvînt nefericit.

— Cine naiba m-a pus s-o trimit pe Maiga la voi! Trebuia să vă telefonez eu personal.

— Ce-i drept e drept, fu de acord Dzenis și tăcu cîteva clipe, meditînd la ceva. Apoi, cu glas șovăitor, rosti: fii sincer și recunoaște că nu numai cazul Lorence te-a îndemnat s-o întâlnești pe această femeie.

Robežnieks își puse mîna sănătoasă pe umărul lui Dzenis.

— Roberts, să nu-ți faci despre mine o impresie chiar atît de proastă... Trebuie să-ți spun că odată, într-o primăvară, în timp ce eram de serviciu la biroul de consultații juridice, a venit la mine o fată tînă, aproape o copilă. A venit după un sfat, după un ajutor. Fusesse sedusă de un ticălos care depășise demult vîrsta tinereții. Fata aștepta un copil, iar seducătorul se dovedise a fi înșurat. Mi-a spus numele lui. Era inginerul Edvîns Strautkalne. Atunci...

— ...ai sfătuit-o să-l dea în judecată ca să obțină pensie alimentară, făcu malițios Sokolovski. Iar tu te-ai grăbit să-i relatezi totul Maigăi.

— Am trimis fata la un alt avocat. Cît despre Maiga, ea nu va afla niciodată de la mine cele petrecute.

Dzenis se ridică.

— Bine, să lăsăm lirismul deoparte. E timpul să vorbim pe față cu Alîda Lorence.

— Ai izbutit să afli ceva de la dînsa? îl întrebă pe avocat Sokolovski.

— Am avut prea puțin timp la dispoziție ca să angajez cu ea o discuție sinceră. A încercat să mă convingă că bijuteriile și le-a agonisit treptat pe vremea lui Ulmanis. Va trebui s-o punem față în față cu Zitkauris.

— Dar cum explică plecarea ei precipitată din Riga?

— Într-un mod destul de logic. După spusele ei, banditul de astăzi a mai vizitat-o o dată în luna octombrie. Pretinsese atunci să-i dea aurul și bijuteriile, o amenințase cu moartea, dar Lorence i-a jucat un reghi. I-a spus că-și ține bijuteriile în altă parte și l-a convins să revină după cîteva zile...

— Iar între timp ea și-a luat zborul și s-a cuibărit la Palanga, interveni în discuție căpitanul.

— Da, și-a cumpărat acolo o căsuță. Spera să nu-i mai poată da nimeni de urmă. Cît despre individul acela, cine-i și

de unde o fi aflat despre averea ei cică habar nu are. Cam asta-i tot.

— Destul de modest, rezumă Sokolovski. Bine, Roberts, hai acum să-i solicităm bătrînei un interviu. S-a și înserat, iar pe noi ne mai așteaptă un drum lung.

— Poftește-o.

Căpitanul se duse la bucătărie după Alīda Lorence.

6

LA GARA DIN RIGA SE ȘI APRINSESERĂ TOATE LUMINILE ÎN clipa cînd Boriss Trubeks năvăli gîfîind pe peron. Șuvoiul vilegiaturiștilor se rărise, astfel că acum, prin vagoane, la fel ca în sala tribunalului cînd sînt pe rol procese civile, nu se mai zăreau decît ici-colo, prin colțuri, cîtiva călători.

Boriss rămase să stea pe platforma vagonului. Era nervos: acasă maică-sii i se urîse pesemne tot așteptîndu-l. Dar cum putea el să prevadă că Dzenis îi va încredința o sarcină atît de urgentă și că astfel va fi nevoit să cerceteze cîteva ceasuri în șir informațiile privitoare la dispariția unor femei bătrîne? Ce-i drept, nu și-a pierdut vremea în zadar: a izbutit să dibuiască o seamă de lucruri.

N-ar fi exclus să fie bătrîna aceea din Alūksni, gîndi el. Ultima oară fusese văzută în ziua de opt octombrie. Plecase de acasă și nu se mai întorsese. Perioada e aproximativ aceeași: crima din strada Vairoga fusese comisă în jurul datei de doisprezece. Totuși, după materialele oferite de miliție, femeia aceea avea o statură înaltă, lucru care nu se putea spune despre victimă.

Cealaltă femeie, din cartierul righez Pārdaugava, îi corespundea ca statură victimei, numai că dispăruse mult mai

tîrziu. Portarul îi semnalase dispariția abia în decembrie. Dar de ce o făcuse tocmai portarul? Pesemne că trăia de una singură, iar vecinii din imobil puteau să nu-i observe lipsa mai îndelungată. Nu era însă exclusă nici supoziția ca bătrîna să fi dispărut mai demult.

Care dintre ele să fi avut oare legătură cu Alîda Lorence? Se știe că bătrîna a fost ucisă în casa din strada Vairoga. Doar n-au adus-o acolo într-un sac, ca pe o mîță, și-apoi au ucis-o.

Trenul se opri. De-a lungul peronului luminat al gării Bulduri se plimbau agale pasageri. Unii dintre ei așteptau trenul spre Riga. În umbra pomilor stăteau îmbrățișați doi îndrăgostiți. Alături, pe o bancă, dormea dus un bețivan. De-a lungul platformei pășea țațoș, cu fruntea sus, milițianul de serviciu.

Imaginea gării luminate prinse a luneca îndărăt și se estompă, pierind în cele din urmă în întuneric. Trenul luă viteză.

Trubeks scoase din buzunar plicul cu fotografiile primite de la Direcția afacerilor interne. După exhumarea cadavrului, experții vor reconstitui înfățișarea bătrînei. Atunci se va putea face și comparația cu fotografiile din plic.

De pe una din ele privea cu blîndețe la Trubeks o femeie în vîrstă. Asta o fi? A dispărut în noiembrie, locuia în comuna Ādaži, nu departe de Riga. Stop!... Comuna se afla în preajma locuinței lui Zitkauris...

Nu pot fi excluse, desigur, nici alte variante. Poate că femeia ucisă nu face parte dintre localnici. În acest caz urmează să fie întreprinsă o acțiune nemaipomenit de migăloasă: verificarea tuturor bătrînelor care în acea perioadă au plecat de acasă și nu s-au mai întors.

Boriss fu singurul călător care se dădu jos din tren la stația Pumpuri.

. . .

7

PRIN VĂLUL CENUȘIU AL ZORILOR DE ZIUĂ DOUĂ MAȘINI pătrunseră cu viteză redusă pe străzile Rigăi. Lumina dimineții mai avea de luptat cu noaptea scurtă de vară, care-i ceda anevoie locul, părăsind orașul adormit. Ca niște uriași bondari de metal se tîrau, zumzăind, măturătorile. Ici-colo, se iveau cei dintîi pietoni.

La volanul mașinii lui Robežnieks se afla căpitanul Sokolovski. Cît despre avocat, acesta călătorea împreună cu Dzenis și cu Alīda Lorence în „Volga” miliției.

— Te doare rău? îl întrebă Dzenis pe Robežnieks după ce o dădu pe bătrînă în primire ofițerului de serviciu. Avocatul își susținea cu mîna sănătoasă brațul rănit.

— Nițel.

— Trebuie să te vadă numaidecît un chirurg. S-ar putea ca sora medicală de la Palanga să nu fi făcut totul cum se cuvine. Șoferul o să ne ducă chiar acum la spital.

— Nu-ți face probleme, Roberts, mă pot duce și singur. Dumneata trebuie să dormi măcar un pic acolo. O să ai azi de lucru pînă peste cap.

— Da, dar mai am treburi și pe la spital. Și-apoi, înclin să cred că nici avocatul Robežnieks nu se va limita numai la solicitarea ajutorului medical. Deci, după toate aparențele, avem același drum.

Ivars Robežnieks rîse.

— În ordine. Mergem împreună.

De la camera de gardă, Robežnieks fu trimis la secția de traumatologie. Acolo însă, cei doi constatară că trebuie să aștepte pînă ce medicii vor termina operația urgentă pe care o

efectuau. Între timp, avură răgazul să dea o raită pe la bufet și să bea cîte o cafea, după care se duseră la secția de chirurgie.

Maiga Strautkalne arăta mai vioaie decît în ajun, cînd o vizitase Dzenis. Zărindu-i pe cei doi oaspeți neașteptați, obrajii ei se acoperiră de o revelatoare roșeață. Ca să-și ascundă tulburarea, luă în grabă de pe noptieră pieptenul și oglinda.

— Vai, cît de ciufulită sînt!

— Poza asta vă face și mai fermecătoare, se grăbi s-o asigure Robežnieks cu o veselie întrucîtva forțată, menită să mascheze propria-i emoție. Nu-i așa că am dreptate, Roberts?

— Cînd pe o femeie aflată pe patul spitalului începe s-o preocupe felul în care arată, rosti cu gravitate Dzenis, dregîndu-și glasul, asta înseamnă în mod cert că se simte mai bine.

Robežnieks puse pe noptieră trei trandafiri-de-lună și se așeză pe un taburet în așa fel ca Maiga să nu-i poată vedea brațul bandajat.

Luînd florile, tînăra femeie și le duse la obraz.

— Ești, ca întotdeauna, un gentleman. Îți mulțumesc, Ivars.

Dzenis ocoli cu privirea salonul.

— Mă așteptam să găsesc aici o adevărată seră. Probabil că soțului dumneavoastră nu-i plac florile.

— Edvîns încă nu a venit pe la mine.

— Oare nu l-a anunțat nimeni că dumneavoastră...

— I-a telefonat sora de aici aseară, dar nu l-a găsit acasă.

Nu era nici la institut. Ultima oară l-a sunat noaptea tîrziu.

— O fi plecat la pescuit, își dădu cu părerea Robežnieks.

— Tot ce se poate.

— Ba nu, în cazul ăsta v-ar fi prevenit. Pesemne că a plecat pe nepusă masă în vreo delegație.

Maiga își mușcă buza.

— Cum de nu m-am gândit la asta?! De bună seamă a plecat în Lituania.

Dzenis și Robežnieks se priviră pe furis.

— De ce credeți că a plecat în Lituania și nu altundeva? întrebă Dzenis.

— E o poveste întreagă la mijloc. Astă-iarnă, Edvīns a tot avut de furcă cu instalația de încălzire a mașinii noastre. S-a uzat și trebuia schimbată. A căutat să cumpere alta, dar n-a găsit pe nicăieri. Și-atunci Fredis i-a promis că o să-i facă rost de una nouă. Pentru asta însă trebuia să întreprindă o călătorie în Lituania.

— Fredis?

— Da, e fiul portarului nostru. A fost șofer mai demult. Astăzi lucrează ca lăcătuș și îi mai dă o mână de ajutor lui Edvīns când e vorba de vreo defecțiune la „Zaporojeț”-ul nostru. În Lituania Fredis are niște prieteni automobiliști.

— Înseamnă că soțul dumneavoastră a plecat într-adevăr să-și procure această instalație. Distanța nu e prea mare. Curînd va fi acasă, caută s-o consoleze Dzenis.

— Așa cred și eu. Pesemne că Fredis i-a telefonat la birou și i-a spus că trebuie să plece de urgență. Iar pe mine Edvīns nu m-a mai găsit acasă.

— Așa e, aprobă Dzenis. S-ar putea să se fi întors la o bucată de noapte. O fi plecat oare singur acolo sau împreună cu Fredis?

— Nu știu. În mintea Maigăi se trezi o bănuială. Are asta vreo importanță?

— Dzenis pricepu că își cam dăduse drumul la gură. Bolnava avea nevoie de liniște.

— Nu, cîtuși de puțin, am întrebat și eu așa... De fapt, mă interesează altceva și anume: discuția pe care ați avut-o cu Zitkauris.

Maiga Strautkalne îi aruncă lui Robežnieks o privire

întrebătoare. Avocatul înălță din umeri:

— Tovarășul procuror cunoaște totul. De-aia e procuror. Joaca noastră de-a detectivii a luat sfârșit. Secrete nu mai există.

Maiga își dădu seama că mai ținea și acum florile în brațe, ceea ce ar fi putut să pară cât se poate de caraghios. Așeză cu grijă trandafirii în vaza de pe noptieră.

— Nu știu, tovarășe Dzenis, în ce măsură v-aș putea fi de ajutor.

— Țin să vă spun că am stat și eu de vorbă cu Zitkauris. Discuția noastră a avut, firește, un caracter oficial. Pe cînd cea dintre dumneavoastră și dînsul presupun că s-a desfășurat într-un mod mai degajat. Tocmai de aceea aș vrea să știu ce părere aveți despre atitudinea reală a acestui om față de Alîda Lorence.

— Sînt convinsă că-i o atitudine ostilă. De ce spun asta? Pentru că era indignat de neomenia acestei rubedenii a lui, care, pe de o parte își lăsase în voia soartei copilul, iar pe de altă parte îl înșelase pe el însuși, pe Zitkauris, în niște afaceri bănești. Mai cred totodată că bătrînul n-a fost cu mine sincer pînă la capăt. Pare să mai ascundă ceva. Un asemenea sentiment de ură trebuie să aibă un temei mult mai profund.

— Dumneavoastră, tovarășă doctor, sînteți înzestrată cu mult spirit de observație. Nu v-a atras cumva atenția vreo neconcordanță în relatarea lui Zitkauris sau ceva nepotrivit în ambianța locuinței sale, de pildă în mobilierul pe care-l are, în obiectele de acolo? Vreo asimetrie nejustificată?

— În mobilier? Zitkauris are un mobilier modern, multe cărți, tot soiul de bibelouri, ceramică... Stați nițel... Elefantul!

— Ce elefant?

— Unul masiv, din metal. Ar fi trebuit să fie doi elefanți. Cu trompele lor s-ar fi convenit să susțină din două părți un șir de volume aflate pe o etajeră. Zitkauris însă nu avea decît

unul singur. Se prea poate să mă înșel, însă cred că, vizitînd-o pe Alida Lorence, am văzut la ea, pe comodă, un elefant identic.

— În procesul-verbal întocmit după cercetarea încăperii în care a locuit Lorence figura, într-adevăr, și un asemenea elefant. De fapt, ați fost și dumneavoastră de față.

— Pare ciudat, dar pînă și atunci am avut impresia că elefantul nu mai e același. Cel pe care îl văzusem mai înainte avea capătul cozii rupt. După ce au venit oamenii dumneavoastră însă, mi-am dat seama că elefantul din odaia bătrînei avea coada întreagă. Îmi amintesc că lucrul acesta m-a mirat, ba un coleg de-al dumneavoastră a și rîs de mine. Mi-a spus că i-o fi crescut elefantului coada la loc. În schimb elefantul de la Zitkauris avea coada ruptă. O fi făcut omul schimb cu Lorence. Doar sînt rude.

— Un schimb de suvenire? Mă îndoiesc. Apropo, ziceați că cei doi se înrudes. N-a pomenit cumva Zitkauris în timpul discuției și de alte rubedenii de-ale lui? Copii n-o fi avînd? Dacă nu el, poate fratele lui sau sora?

— Nu, n-am discutat despre așa ceva.

— Văd că ați obosit. N-aș vrea să vă mai chinuiesc.

— Ba nu, mă simt destul de bine. Dacă vă mai interesează ceva...

— Știu că dumneavoastră ați tratat-o multă vreme pe Alida Lorence și că ați vizitat-o adeseori acasă. N-ați avut cumva prilejul să le vedeți și pe chiriașele care au locuit acolo înaintea Zentei Saukuma? Poate că vreuna din ele a fost bolnavă și i s-a păstrat fișa la policlinică?

— Pe chiriașele Alidei Lorence?

Stînd culcată pe spate și privind în tavan, Maiga încercă să-și aducă aminte. Pe neașteptate, se ridică în capul oaselor, apoi se așeză la loc.

— Sigur că da. Era acolo o fată: Tamara! Cum de nu mi-

am dat seama!

— Tamara?

— Da. A locuit la Lorence înaintea Zentei Saukuma. O tânără tăcută. Dacă nu mă înșel, s-a căsătorit și s-a mutat în altă parte.

— Ați mai întâlnit-o după aceea?

— Da, într-un atelier de mode. Lucrează și acum acolo. Mersesem într-o zi cu Edvīns la o probă. Fata aceea a trecut pe lângă noi. Îmi amintesc că ducea în brațe un vraf de paltoane. Nu mi-am putut da seama atunci unde o mai văzusem. Da, da, era Tamara!

Dzenis se ridică în picioare.

— Să mergem, Ivars. Curiozitatea mea a ostenit-o peste măsură pe bolnava noastră.

În timp ce coborau scara, Dzenis îl luă de braț pe Robežnieks.

— Diseară ai să fii acasă?

— Unde să mă duc cu mâna asta? Va trebui s-o dădăcesc ca pe un prunc.

— Am să-ți telefonez. Sper că diseară am să-ți pot istorisi lucruri interesante.

CAPITOLUL VI

1

PĂȘIND SPRE UNA DINTRE CLĂDIRILE NOI AFLATE LA capătul străzii Gorki, Dzenis îi cercetă cu privirea fațada, ca și cînd ar fi vrut să pătrundă prin zidul de cărămidă, spre a afla ceea ce îl făcuse să vină acolo.

Deschise apoi ușa de la intrare și, oprindu-se locului, începu să studieze lista locatarilor. Pe lîngă el trecură, discutînd vesel, un tînăr într-un costum de culoare deschisă și o fată cu o pieptănătură înaltă. Dzenis trase cu urechea. Tinerii ajunseseră la etajul al doilea, dar jos, în vestibul, continua să li se audă distinct fiecare cuvînt. În cele din urmă, se trînti o ușă și glasurile amuțiră.

„O acustică demnă de o sală de concerte”, gîndi Roberts.

Privi în jur. Prin ungherele vestibulului zăceau bucăți de hîrtie și chibrituri arse. De calorifer erau lipite cîteva mucuri de țigară. Dzenis le studie cu atenție, apoi urcă pînă la ultimul etaj și se opri în dreptul ferestrei, dispus să aștepte cît va fi nevoie. Curînd, de jos se auziră pași. Cineva suferind de astm

cronic urcă pînă la primul etaj și iar se făcu liniște. Cîteva clipe mai tîrziu, tăcerea fu curmată de glasurile unor copii.

— De-a v-ați ascunselea! Să ne jucăm de-a v-ați ascunselea! Da nu pe numărate!

— Ba pe numărate. Număr eu! Așii-bașii, trec soldații...

— Ba nu, eu!... Pe o masă, plin, un pahar cu vin...

„Curioasă numărătoare! «Pe o masă, plin, un pahar cu vin»... Cînd eram copil, nu exista așa ceva. Mă rog, alte timpuri, alte atribute...”

Copiii rămăseseră la parter, în vestibul, însă Dzenis îi auzea atît de bine, ca și cînd s-ar fi aflat lîngă el. Adjunctul procurorului-șef rămase mulțumit de rezultatele acestei experiențe atît de simple. Mai stătu cîteva clipe lîngă fereastră, apoi coborî și se duse la administrația blocului.

Administratorul, un bărbat în vîrstă și cu alura omului obișnuit să fie respectat, pesemne ofițer în retragere, îl ascultă cu atenție. Convorbirea dură un ceas și mai bine. Fu chemat și delegatul administrației respective, care îi cunoștea bine pe locatari.

Pe la ora unu Dzenis îi părăsi pe cei doi, luă un troleibuz și se duse în centrul orașului.

...La atelierul de mode era, ca de obicei, lume multă. Dzenis se apropie de o lucrătoare.

— Lucrează aici, la dumneavoastră, o fată drăguță și foarte modestă. Are o aluniță pe obrazul stîng.

— O fi Tamara.

— Exact. N-ați vrea s-o chemați? Am de vorbit ceva cu dînsa.

Tînăra îl măsură cu privirea pe bărbatul prezentabil și, după părerea ei, nu tocmai tînăr.

— O chem îndată.

Dzenis ar fi putut, firește, să ia legătura cu Tamara și prin intermediul directorului sau al serviciului de cadre, însă acest

lucru ar fi stîrnit tot soiul de suspiciuni. Or, el nu voia să-i pricinuiască fetei niciun fel de neplăceri, de aceea preferase această cale.

Pe o uşă laterală ieşi o fată subţirică, îmbrăcată într-un halat de satin cu guleraş alb. Se apropie cu sfială de Dzenis.

— Dumneavoastră m-aţi chemat?

— Da. Aş vrea să stăm puţin de vorbă, răspunse Dzenis. Sînt de la procuratură. Să ieşim pentru cîteva clipe afară. Aici e prea multă lume.

De cealaltă parte a străzii se afla un părculeţ. Se duseră într-un colţ mai retras şi se aşezară pe o bancă.

— Spune-mi, Tamara, începu Dzenis, locuieşti departe de serviciu?

— Locuiesc în comuna Bergi.

— Asta e dincolo de Baloži, pe malul lacului Jugla?

— Da.

— Pitorească aşezare, dar e cam depărţişor. Autobuzul trece pe acolo destul de rar. Locuieşti cu părinţii sau la rude?

— Nu. Stau singură. Am o cameră cu chirie.

— De mult?

— De-aproape un an.

— Dar înainte unde ai locuit?

— În oraş. Pe strada Vairoga.

— Tot aşa, în gazdă la cineva?

— Da.

Dzenis stătu pe gînduri.

— Carevasăzică, pe strada Vairoga, repetă el. Îţi mai aminteşti poate şi numele gazdei?

— O chema Lorence. Alîda Lorence.

Chipul procurorului rămase indiferent, ca şi cînd acest nume nu i-ar fi spus nimic.

— Şi de ce te-ai mutat de acolo? Doar îţi era mult mai aproape de serviciu.

— Acolo luasem cu chirie doar un pat. Pe cînd aici am camera mea. Deși mică, e totuși cameră separată. Și-apoi, era cam greu să te împaci cu gazda aceea.

— Am crezut că ți-ai schimbat domiciliul pentru că te-ai măritat.

Fata roși.

— Vai de mine!

Dzenis urmări cu coada ochiului expresia chipului ei.

— Nu te sfii, povestește-mi totul. Am auzit că te pregăteai atunci să faci nuntă.

Fata rămase de-a dreptul uimită.

— Cine v-a spus?

Dzenis păru că nu-i aude întrebarea.

— Oare nu ți s-a făcut o asemenea propunere? Mă refer la tînărul acela ciudat cu canadiană. Am uitat cum îl cheamă.

Tamara își plecă fruntea și tăcu multă vreme. Abia într-un târziu rosti cu tristețe:

— Nu l-am mai văzut de mult.

— De cînd te-ai mutat la Bergi?

— Da.

— Și asta te întristează atît de mult?

— E greu de spus. Acum cred că mi-a mai trecut. Pesemne că n-a fost ceva serios între noi. Ba poate că nici nu ne-am fi împăcat prea bine. El avea o fire dificilă, stranie. Uneori, chiar mi se făcea frică.

Dzenis se întoarse spre fată și îi aruncă o privire încurajatoare.

— Aș vrea, Tamara, să vorbim deschis. Spune-mi, atunci cînd ai plecat nu i-ai recomandat cumva gazdei vreo altă chiriașă?

— Da de unde! Cred că nici n-ar fi stat să mă asculte, înainte de plecare ne-am certat serios.

— A avut, pesemne, o influență și prietenul dumitale, nu-i așa?

— A cam avut.

— Povestește-mi totul, așa cum s-a petrecut. În ce împrejurări l-ai cunoscut pe băiatul acela? Și ce s-a întâmplat după aceea?

— Ne-am cunoscut pe stradă, chiar în dreptul casei. Veneam de la lucru. El m-a oprit și m-a întrebat dacă nu știu unde locuiește familia Andersonis.

— Cunoșteai această familie?

— În casa noastră nu locuia nimeni cu un asemenea nume. Acum, nu-mi amintesc prea bine ce s-a mai întâmplat. Știu că am stat mult de vorbă. M-a invitat atunci la cinema. L-am refuzat. Era însă atât de amabil și de politicos... Pe urmă ne-am întâlnit mai des. Ne duceam împreună la dans.

— Și într-o seară ți-a cerut permisiunea să te viziteze acasă.

— De unde știți?

— Nu-i prea greu să mi-o închipui.

— I-am spus că asta nu-i cu putință. Gazda ne-ar fi dat afară pe amândoi. Pentru ea asta ar fi însemnat un păcat de moarte. El însă a stăruit, rugându-mă să-i fac cunoștință cu gazda. M-a încredințat că va ști să se pună bine cu ea. Voia tare mult să vadă cum stau. Eu însă nu m-am putut hotărî. Mi-era teamă să nu ajung în stradă.

— Dar el putea să intre în casă și fără voia dumitale?

— Da de unde! Bătrîna Lorence nu primea pe nimeni în casă.

— Și în cele din urmă prietenul te-a sfătuit să te muți de acolo?

— Chiar el mi-a găsit camera în care stau acum. „Păi viață-i asta – zicea el – să închiriezi un pat la o asemenea băbătie

cam într-o doagă?” Tot el m-a ajutat să mă și mut. Și-apoi nici nu aveam cine știe ce lucruri. Cîteva mărunțișuri acolo.

— Dar la noua dumitale locuință te-a vizitat?

— N-a fost decît o dată. A vrut să rămînă peste noapte, dar nu i-am permis. De atunci a și luat sfîrșit prietenia noastră. Peste cîteva zile l-am văzut cu altă fată.

Dzenis ciuli urechile.

— Nu-ți amintești cum arăta fata? Ai putea s-o recunoști?

— Cred că da. Era o fată scundă, slăbuță.

Procurorul scoase din buzunar fotografiile cîtorva tinere.

— Nu-i cumva vreuna dintre acestea?

Tamara cercetă fotografiile.

— Asta e.

Dzenis încuviință din cap:

— Da, era să uit ceva. Spune-mi, nu știi cumva adresa acestui băiat?

— Zicea că locuiește la un prieten. Undeva, în cartierul Ciekurkalna.

— Știi ce ocupație are?

— Lucrează ca mecanic sau lăcătuș. Cred că într-un atelier din strada Birznieks-Upītis. L-am întîlnit într-o zi pe acolo. Alerga, îmbrăcat într-o salopetă, la o tutungerie să-și ia niște țigări.

— Fumează „Belomor”?

— Știți și asta despre Aliks?

— Aliks?!

Fu rîndul lui Dzenis să rămînă mirat. Pînă în momentul acela totul părea să coincidă. Și deodată un nume nou. Era convinsă că fata avea să pronunțe un alt nume. Deși... Aliks? La urma urmei, de ce nu?

— Îți mulțumesc, Tamara. Iartă-mă că te-am reținut atît de mult. Îți doresc toate cele bune.

O jumătate de oră mai tîrziu, Dzenis mergea de-a lungul

străzii Birznieks-Upītis, cercetînd cu atenție firmele întîlnite în cale. Îi atrase atenția o firmă nu prea mare, prinsă de-o poartă, care anunța că acolo se află garajul unei întreprinderi. Dzenis intră în curte, îl găsi pe șeful garajului și stătu îndelung de vorbă cu el.

Apoi procurorul studie cu cea mai mare minuțiozitate o serie de dosare personale, parcurse în grabă însemnările din registre, foile de drum, fișele de lucru, telefonă la biroul de adrese al Direcției afacerilor interne. Și abia cînd ajunse din nou afară, în stradă, își aminti că uitase să prînzească. Intră într-un local și, înainte de a se așeza la masă, se duse la telefonul public din colț și îl sună pe Trubeks. Anchetatorul era la birou.

— Boriss, ascultă-mă cu atenție, îi spuse Dzenis cu voce scăzută. Diseară, la ora zece, vom pleca împreună la o acțiune operativă, îl vom aresta pe eroul de ieri, care a încercat să o calce cu mașina pe doctorița Strautkalne. De întîlnit, ne vom întîlni la direcție. Telefonează-i lui Sokolovski să ne asigure o grupă operativă și o mașină. Încearcă să-l găsești și pe Robežnieks. Ne va fi și el necesar.

— Bine, șefule, dar nu se poate să stai nedormit două nopți de-a rîndul...

— De mine să n-ai grijă. Chiar acum mă duc acasă și am să-mi vîr cornul în pernă vreun ceas-două. Pe diseară!

UN VÎNT PUTERNIC, VENIT DINSPRE MARE, ȘUIERĂ
tîlhărește, făcîndu-și de cap printre casele răzlețe ale micii
așezări de pe țarm.

Undeva, aproape de tot, se auzi trosnetul unor crengi

uscate ori poate un scrișnet metalic. Păru că în preajma casei de colo se furișează cineva. Dar nu era nimeni. Doar vîntul făr' de astîmpăr, care bătea cu jale dinspre mare, vestind venirea toamnei, furtunile ce se vor năpusti curînd dinspre nord-vest și a căror furie nu se vor încumeta s-o înfrunte nici pescarii cei mai încercați.

Apoi, pe neașteptate, vîntul se potoli. Dar liniștea era înșelătoare. Vîntul încetase doar pentru cîteva clipe. Nu mai bătea, dar se afla pe aproape, în așteptare.

Și deodată liniștea se sparse. O rafală furioasă de vînt zgîlții cu putere acoperișul unei clădiri. Scîrțîiră jalnic și trunchiurile pinilor.

Șapte oameni înaintau în șir indian prin așezarea pescărească adîncită în somn. Cînd și cînd, se aprindea o lanternă. Raza subțire de lumină smulgea întunericului ba o tăbliță cu denumirea străzii, ba un număr de casă. Apoi din nou se prăvălea bezna, acoperind totul în jur.

Vîntul smulgea frînturi de tencuială din zidurile caselor, da să clatine stîlpii de telegraf, făcea să zbîrnîie firele întinse. Prin grădinile din preajmă se frîngeau crengi uscate. Mere și prune zemoase cădeau cu bufnet înăbușit la pămînt.

Furtuna prindea putere, mereu mai aprige deveneau rafalele vîntului, mai răsunătoare și mai desperate șuierul și urletele sale. Așezarea părea că se topise pe de-a-ntregul în această avalanșă invizibilă, dar care se făcea tot mai simțită, a văzduhului vuitor.

Căpitanul Sokolovski se opri în dreptul unei clădiri fără etaj, aflată la poalele dunelor, și-i spuse lui Dzenis:

— Asta e.

Portița rămînea înțepenită, pesemne trebuia să-i cunoști șiretlicul ca s-o poți deschide. Doi milițieni se grăbiră să-i vină în ajutor căpitanului.

Înaintînd tiptil, Dzenis și Sokolovski pătrunseră în

grădină și ocoliră casa. Ferestrele erau cu obloanele trase. Dinlăuntru nu răzbătea nici pic de lumină.

— S-ar putea să nu fie încă nimeni acasă, făcu în șoaptă căpitanul.

— Mă rog, să mai așteptăm. Cred însă că el e în casă. S-o fi culcat. Așază-ți oamenii pe sub ferestre, ca nu cumva să șteargă putina. Robežnieks să rămână în grădină. Când va fi cazul, îl chemăm și pe dînsul.

Toate acestea Dzenis i le spuse căpitanului la ureche, însă vîntul abătea vorbele în altă parte și Sokolovski mai mult le deduse decît la auzi.

Cei doi, împreună cu Trubeks, se opriră în fața ușii de la intrare și bătură cu putere, nerăbdători, ca niște oameni care n-au timp de pierdut.

În spatele obloanelor se aprinse o lumină electrică. Se auziră pași.

— Cine-i acolo? întrebă un glas de femeie.

Sokolovski își vîrî mîna în buzunar și pipăi metalul rece al pistolului.

— Aveți o telegramă urgentă.

Ușa se întredeschise. Vîntul se năpusti deodată și o izbi de perete. Căpitanul făcu un salt înainte, o împinse pe femeia care încremenise de uimire și intră valvîrtej înăuntru.

Pe canapeaua largă din odaie zări cîteva perne răvășite și plapuma dată la o parte. În dreptul șifonierului se îmbrăca în grabă un bărbat înalt. Dînd cu ochii de Sokolovski, făcu o mișcare spre fereastră.

— Mîinile sus! porunci căpitanul.

Omul păli și își ridică încet mîinile. Trubeks, care veni fuga din urmă, îi pipăi buzunarele și puse pe masă un briceag de mărime obișnuită.

— Șezi, arată căpitanul cu țeava pistolului spre un scaun,

apoi i se adresa femeii, în ochii căreia încremenise groaza: Dumneata treci în odaia cealaltă.

Rămas în ușa, Dzenis îl cercetă atent cu privirea pe prizonier. Bărbia îndesată, pomeții bine conturați dădeau chipului său o expresie energetică, de neconfundat. Asemenea oameni se pricep foarte bine să ajungă la scopurile pe care și le propun. Doar că aceste scopuri se întâmplă uneori să nu fie dintre cele mai curate.

Dzenis înaintă câțiva pași și se opri în fața lui. Sokolovski și Trubeks se dădură mai la o parte, ca să nu-l stingherească pe Dzenis. Știa prea bine câtă importanță au de obicei primele întrebări.

În odaie era liniște. Doar dincolo de ferestre vîntul vuia fără istov, da să smulgă obloanele din țîțîni, zgîlțîia geamurile, vrînd parcă să se năpustească în odaie pentru a pedepsi fărădelegea.

Dzenis întrerupse tăcerea.

— Numele dumitale e Inuss?

— Da. Ce vreți de la mine?

— Lucrezi la garajul din strada Birznieks-Upītis?

— Da, chiar acolo.

Tînărul se aplecă, așezîndu-și mîinile pe masă. Depunea toate eforturile să pară liniștit, însă atenției lui Dzenis nu-i scăpă culoarea albicioasă a unghiilor lui. Fără să-și dea seama, Inuss apăsa cu atîta putere degetele pe tăblia mesei, încît ai fi zis că-i gata s-o sfărîme.

Dar procurorul nu dădu pe față faptul că îi observase starea de neliniște. Trase un scaun și se așeză.

— M-da, Inuss, ar fi fost cazul să ne vedem mai demult și să discutăm cu cărțile pe față. Aflînd că ai de gînd să petreci noaptea asta la noua dumitale prietenă, am hotărît să te vizitez. Te previn că întreaga noastră convorbire se înregistrează pe bandă de magnetofon.

Inuss îl privea cu încordare, când strângându-și pumnii, când lipindu-și palmele una de alta, când apucându-se de marginea mesei. De-ar începe odată duelul verbal care îl așteaptă, de-ar afla mai repede ce proiectile i-a rezervat adversarul...

— Ai avut mult de lucru azi la garaj? reluă, după o scurtă pauză, Dzenis.

— Destul.

— Ai schimbat motorul vreunui camion?

În ochii lui Inuss licări curiozitatea.

— Și ce-i cu asta?

— Cred că-i o treabă cam anevoioasă, nu-i așa?

— Cred și eu. Am tras la șaibă ca dracii.

— Și ieri?

— Avem de lucru în fiecare zi.

— Mă interesează ce ai făcut dumneata ieri.

— De toate.

— Ai stat toată ziua la garaj?

— Astăzi, da.

— Dar ieri?

Inuss îl privi pe sub sprâncene. Dzenis îl îmbărbătă:

— Curaj, curaj, tinere. Cu cărțile pe față amîndoi. Precum vezi, eu nu ascund că am și cules informații despre dumneata.

— Atunci de ce mă mai întrebați?

— Doresc să-mi spui cu gura dumitale unde ai fost ieri în timpul orelor de serviciu.

— Am fost plecat.

— Mai precis?

— Trebuia să ajung urgent la Kaunas. Șeful mi-a dat voie să plec cu o mașină de-a garajului, ca să mă pot întoarce pînă la căderea serii.

— Vrei să spui: cu un „Moskvici” de culoare vișinie?

— Da.

— Carevasăzică, ai plecat la Kaunas, dar de ajuns ai ajuns tocmai la Palanga. Din cîte ştiu, Palanga se află undeva hăt departe, într-o cu totul altă direcție.

Inuss își mușcă buza: prin urmare, s-a aflat și acest lucru! Și totuși fusese convins că a plecat fără să bage nimeni de seamă. Oare ce-or mai fi știind ăștia? O recunoaștere întreprinsă cu multă precauție ar putea să limpezească și acest lucru. De aceea răspunse tot printr-o întrebare:

— De unde ați născocit că m-aș fi dus la Palanga?

Dzenis i se adresă lui Sokolovski:

— Cheamă-l, te rog, pe Robežnieks.

O clipă mai târziu, avocatul apăru în ușă. Brațul îi mai era și acum bandajat. Inuss își ridică privirea și rămase perplex. Degetele înțepenite pe marginea mesei i se descleștară, mîinile îi căzură fără vlagă pe genunchi.

— Ei, Inuss, acum ai de gînd să vorbești? Ori să te punem față în față și cu Alida Lorence? Se află doar aici, la Riga, și n-o să-și refuze plăcerea de a ne spune o vorbă-două despre dumneata.

Dzenis cercetă cu privirea copia înrămată, din perete, a tabloului „Al nouălea val” de Aivazovski. O furtună pe mare. Cîțiva naufragiați se agață cu disperare de frîntura unui catarg. Înspre ei înaintează un val uriaș. Nu, acestuia nu-i vor mai putea ține piept.

— Ce vreți de la mine? rosti cu efort Inuss.

Urma să înceapă, așadar, obișnuitul duel dintre anchetator și cel interogat. Asemenea confruntări diferă de la caz la caz.

Cei care au încălcat legea datorită nechibzuinței ori slăbiciunii de caracter se predau rapid, își recunosc fapta săvîrșită și o regretă. Un criminal înveterat însă luptă cu disperare, se agață și de cel mai neînsemnat amănunt care i-ar putea fi de folos și nu dă înapoi decît în fața unor argumente zdrobitoare, cedînd una cîte una pozițiile sale întărite. Ba

pînă și atunci cînd se vede cu totul înfrînt mai încearcă să scape. Cu toate acestea, chiar de la începutul confruntării, undeva în subconștientul criminalului mijește ideea că, mai devreme sau mai tîrziu, anchetatorul îl va înfrînge fără doar și poate, căci adevărul este de partea acestuia.

Își dă seama de acest lucru și anchetatorul și tocmai de aceea atacă fără încetare. Unii își încep interogatoriul dispunînd doar de cîteva probe colaterale, dar prefăcîndu-se că știu totul, încercînd să-l învăluie pe cel interogat în plasa unor declarații contradictorii, astfel ca, în timpul următoarei ofensive psihologice să-i smulgă recunoașterea faptei săvîrșite. E o cale scurtă, dar plină de riscuri. Ajunge ca infractorul să adulmece punctele mai vulnerabile din șirul argumentelor care îl acuză, pentru ca toată abilitatea anchetatorului să nu mai fie bună de nimic.

Înainte de a ajunge procuror-șef adjunct, Dzenis a lucrat mai mulți ani de zile ca anchetator și de fiecare dată izbutea să obțină mărturisirile infractorului pe-o altă cale, mai dificilă, însă mult mai sigură. Tot astfel și în cazul de față verificarea minuțioasă a împrejurărilor în care a fost comis asasinatul îi dăduse posibilitatea ca înainte de a recurge la interogatoriu, să reconstituie cu aproximație succesiunea tuturor evenimentelor. De aceea înainta acum cu multă fermitate, atacurile fiindu-i energice, bine gîndite și însoțite de o permanentă retrospecție a faptelor. Își dădea seama limpede că Inuss nu va ceda cu una, cu două, și prin urmare fiecare acuzație va trebui să fie cît mai bine argumentată. În felul acesta avea să-i dea limpede de înțeles că dovezile expuse nu sînt simple supoziții, ci fapte incontestabile.

Dzenis își reluă interogatoriul:

— Cei de la garaj mi-au spus că ai plecat, cu „Moskvici”-ul acela vișiniu, la ora nouă dimineața.

— La nouă fără cinci minute, preciză Inuss.

— Mă rog. Minutele în cazul de față nu mai contează. Important e faptul că două ore mai târziu, la întretăierea străzii Lenin cu bulevardul Rainis, dumneata ai accidentat o femeie și ai dispărut de la fața locului.

— Ba n-am lovit pe nimeni. La ora unsprezece mă și aflam dincolo de Saulis.

Dzenis întoarse capul și se uită la Sokolovski. Acesta îi surprinse privirea și-i arătă cu ochii magnetofonul portativ, rolele căruia se învîrteau lent. Deci, totul este în ordine. Interogatoriul se înregistrează pe bandă. Va exista astfel posibilitatea ca anchetatorul să mai asculte de cîte ori va voi subterfugiile lui Inuss și să-i urmărească toate intonațiile vocii, cu neputință de reprodus într-un proces-verbal. Acest lucru îi va da posibilitatea să-și dea seama și de ceea ce i-ar fi putut scăpa inițial. Așa cum un șahist își analizează o partidă amînată, va putea și anchetatorul să analizeze în liniște „mișcările” acuzatului, particularitățile firii sale, părțile lui slabe. Va ști astfel pe ce bază trebuie să-și întreprindă și să-și planifice investigațiile ulterioare.

E bine uneori ca o asemenea înregistrare s-o asculte însuși acuzatul, spre a-și da seama cît de zadarnice și lipsite de logică îi sînt încercările de a ieși basma curată. În acest fel s-ar putea să pună mai repede capăt încăpăținării sale absurde.

— Nu, Inuss, așa n-o să ajungem la niciun rezultat. Dacă nu vrei să vorbești, va trebui să te ajut eu. Acum Dzenis semăna cu un institutor care îi explică cu multă răbdare elevului său lenevos conținutul lecției. Iată raportul sergentului de miliție, de serviciu în ziua, aceea. Femeia a fost lovită de un „Moskvici” vișiniu, cu numărul 28—47 ЛАБ. Am făcut verificarea necesară. Numărul respectiv aparține de fapt unui autoturism „Volga”, de culoare verde. Asta înseamnă că la mijloc este un fals. Dumneata ai plecat de la garaj cu „Moskvici”-ul vișiniu avînd numărul 23—47 ЛАБ. Experții

noștri au descoperit pe tăblița cu acest număr urme proaspete de vopsea și au stabilit că cifra „3” a fost schimbată, în „8”, iar litera „B” a fost, de asemenea, transformată în „B”. Așadar, micul dumitale șiretlic a fost dibuit. Privește: ăsta e documentul expertizei. Înainte de a reveni la garaj, dumneata ai spălat vopseaua cu acetonă. N-ai ținut însă cont de nivelul actual al tehnicii de investigație. Reiese deci că dumneata ești autorul accidentului petrecut în colțul străzii Lenin.

Pe fruntea celui interogat se iviră mici broboane de sudoare.

— Da. Așa e. Îmi dau seama că în fața dumneavoastră nimic nu poate fi tănuțit. Mă grăbeam. Femeia a țîșnit brusc în fața mașinii. Vina mea e că am plecat de acolo. Oare pentru asta...

Dzenis rămase calm. Privindu-l de la distanță, ai fi putut crede că soarta tînărului chiar îl întristează.

— E o manevră perimată, Inuss. Să recunoști o infracțiune de mai mică importanță, ca să poți ascunde alta, mai gravă. Doar știm amîndoi că accidentul n-a fost întîmplător. De n-ar fi apărut omul acela curajos, nu știu, zău, dacă femeia ar fi scăpat cu viață. Așadar, totul a fost premeditat.

— Ba nu! izbucni din gura lui Inuss un țipăt de protest. Nervii îi cedaseră. Asta n-o veți dovedi! Asta nu se poate dovedi!

— Ba o vom dovedi, dragul meu, vom dovedi totul. Ia spune-mi, pentru ce a trebuit să falsifici numărul mașinii, dacă nu te pregăteai să făptuiești o crimă?

— L-am falsificat că așa am vrut. Ca să nu-mi noteze vreun milițian numărul, dacă aș fi depășit viteza legală. Un număr falsificat încă nu constituie o probă.

— Ai dreptate: nu-i decît o surcică pentru un foc mai mare. Dar te-aș ruga să mă lămurești de ce ai stat s-o urmărești pe doctorița Strautkalne în dreptul locuinței sale?

Ai crezut că ochelarii fumurii vor fi de ajuns ca ea să nu te recunoască?

— Care Strautkalne? N-o cunosc.

Inuss continua lupta, cu încăpățînarea omului lipsit de orice șansă de scăpare: îi venea foarte greu să se mai strecoare prin labirintul de probe în care îl înfundase Dzenis. Trebuia să facă ocoluri, să revină la locul de plecare și să caute alte căi, pentru a nu ajunge la un punct mort. Acela din care nu mai există nicio ieșire.

Dzenis ședea drept și nemișcat pe scaunul lui.

— Calmează-te, Inuss, și judecă-ți mai bine răspunsurile. Poți să fumezi.

Inuss luă pachetul de „Belomor” de pe noptieră. Chibritul aprins îi juca în mînă, nelăsîndu-l să-și aprindă țigara. Izbuti în cele din urmă și trase cu sete fumul în piept.

Dzenis îl urmărea cu coada ochiului.

— Spune-mi, locuiești împreună cu părinții?

— Are și asta vreo legătură cu cazul în discuție?

— O legătură directă. Tatăl dumitale doar lucrează ca portar la unul din blocurile noi de pe strada Gorki.

Apartamentul în care locuiți se află la parter, iar pe aceeași scară e și apartamentul ocupat de inginerul Strautkalns.

Inuss avu un rîs nervos.

— Dispuneți de informații precise.

— Te-am prevenit doar că am cules datele necesare. Mai știu și că prenumele îți este Alfreds, că cei de acasă îți zic Fredis, iar unele fete – Aliks. Știu, de asemenea, că îl ajuți pe inginerul Strautkalns să-și repare mașina.

— Și ce, e interzis așa ceva?

— Da de unde, nici vorbă.

— Atunci nu pricep deloc unde vreți să ajungeți.

— La ideea că familia inginerului Strautkalns îți este

cunoscută și prin urmare o cunoști și pe doctorița Maiga Strautkalne.

Inuss își mușcă buzele.

— Să presupunem că o cunosc. E ceva rău în asta?

— În general, nu. Rău e numai atunci când omul respectiv e urmărit de cineva care încearcă să-l omoare. Vrei poate să negi că ți-ai oprit ieri mașina în apropierea casei în care locuiește doctorița Strautkalne?

— Nicidecum. Locuiesc și eu acolo și-am tras o fugă acasă să-mi iau ceva de mâncare.

— Te-ai grăbit așa de tare, încât ai stat în mașină de la ora nouă la ora unsprezece? Iar apoi ai urmărit troleibuzul în care se urcase doctorița? Te-ai oprit în spatele troleibuzului la fiecare stație. Maiga Strautkalne ți-a văzut mașina în tot acest răstimp.

Inuss își feri ochii:

— Ce rost ar fi avut să dau cu mașina peste ea?

— Nu te grăbi, Inuss. Vom discuta îndată și treaba asta. Știu că mama dumitale e bolnavă de inimă și nu suportă fumul de țigară. Așa că ești nevoit să fumezi pe palier.

— Ăsta-i un amănunt psihologic?

— Ba nu, e unul concludent. Revenind duminică seară de la Palanga, doctorița Strautkalne i-a spus soțului său, în timp ce urcau treptele, că a văzut-o acolo pe Alīda Lorence. Dumneata stăteai sub scară să-ți fumezi țigara și le-ai auzit convorbirea.

De data aceasta, măsura în care se dovedea informat Dzenis îl uimi atât de mult pe Inuss, încât, se trădă fără voie.

— Cei doi n-aveau cum să mă vadă. Când am ieșit să fumez, ei ajunseseră la etajul întâi.

Își dădu imediat seama că făcuse o gafă, dar era prea târziu. Pricepu acest lucru, zărind surîsul ironic care-i flutura lui Dzenis pe buze.

— Bine că ai recunoscut-o măcar pe asta! Ce-i drept, recunoașterea unei fapte încă nu constituie o dovadă.

— Pot să-mi contest spusele, că alte dovezi nu aveți.

— De ce crezi, Inuss, că numai mărturisirile pot constitui dovezi? Mai există și alte lucruri, nu mai puțin importante.

Dzenis îi luă mukul țigării, scoase din buzunar o cutiuță cu un alt mukul identic și le compară între ele.

— E și asta o țigară „Belomor”, cu carton, cu aceeași urmă de dinți la capăt. Cred că o expertiză va putea demonstra cu ușurință deplina lor identitate. Mukul acesta l-am găsit aseară pe caloriferul de sub scară, în dreptul apartamentului dumatle. Pofitim procesul-verbal. Expertii afirma că țigara a fost fumată mai mult ca sigur în noaptea de sîmbătă spre duminică.

Cercul se închise.

— Încă din toamna trecută ai încercat să pui mîna pe bijuteriile Alîdei Lorence. Curînd după aceea s-a comis asasinatul. Dar despre acest lucru vom avea o discuție aparte.

Dzenis ședea acum comod, sprijinindu-se de spătarul fotoliului. De vorbit, vorbea cu o voce scăzută. Inuss privea printre gene, ascultîndu-l. Trubeks stătea în picioare, rezemat de uscior, iar Sokolovski, aflat cu magnetofonul lui în dreptul ferestrei, ținea într-o mînă microfonul, iar cu cealaltă manevra butoanele aparatului.

— Ai ascultat, prin urmare, discuția celor doi care urcau scara, reluă Dzenis. Astfel ți-ai dat seama că victima n-a fost Alîda Lorence și că, de fapt, ea se afla la Palanga. Așadar, apăruse din nou posibilitatea de a pune mîna pe bijuterii. Dar calea îți era barată de doctorița Strautkalne. Nu te-ai îndoit nicio clipă că ea se va duce de îndată la procuratură. O asemenea vizită amenința însă să-ți dezoace planurile. Aveai nevoie cu orice preț să cîștigi timp: măcar o zi, măcar cîteva ceasuri. Ca atare, a doua zi de dimineată ți-ai făcut rost de o

mașină, i-ai modificat numărul și ai stat s-o pîndești pe Maiga Strautkalne. În clipa cînd a coborît din troleibuz și a vrut să traverseze strada, dumneata ai dat cu mașina peste ea și ai dispărut. Apropo, unde ai ascuns „Moskvici”-ul vișiniu?

Întrebarea pusă brusc și aparent lipsită de importanță păru că-l trezește pe Inuss dintr-un vis urît.

— Să-l ascund? Nu l-am ascuns nicăieri. L-am lăsat la locul de parcare din dreptul gării și am plecat.

„Asta-i bună! Miliția a cercetat întreg cartierul, dar nimănui nu i-a trecut prin minte să verifice și stația de parcare.”

— De unde ai luat „Zaporojeț”-ul cu care ai plecat la Palanga?

— Am o procură pentru mașina inginerului Strautkalns, pe care, o repar. Ieri dimineață i-am telefonat la serviciu să-i spun că un prieten de-al meu a ieșit din spital și că aș vrea să-l duc acasă, la țară.

— Vasăzică, te-ai gîndit din timp să-ți faci rost de o a doua mașină?

— Îmi dădeam seama că după săvîrșirea accidentului n-aș fi putut ajunge cu „Moskvici”-ul prea departe...

— Unde ai dus „Zaporojeț”-ul după ce ai revenit de la Palanga?

— L-am lăsat în dreptul casei noastre. Ingerul Strautkalns voia să plece spre seară la pescuit.

— Ai dus apoi „Moskvici”-ul la garaj?

— Asta am făcut-o mai tîrziu, după ce s-a întunecat. Mi-era teamă că miliția a descoperit mașina și o ține sub supraveghere. Am dat o raită primprejurul stației de parcare și, neobservînd nimic suspect, am riscat. Altă soluție nu aveam. Pe urmă am oprit mașina într-o ulicioară mai dosnică, am șters vopseaua de pe numărul modificat și am dus-o la garaj. Asta-i tot.

Umerii lui Inuss se gîrboviseră. Dzenis clătină cu amărăciune din cap.

— Nu, amice, asta nu-i tot. Sîntem de-abia la început. Mai avem de discutat despre Tamara și despre multe alte treburi.

Inuss își ridică ochii; privirea lor tulbure, ațintită asupra lui Dzenis, era a unui om peste măsură de ostenit.

3

DZENIS SE PREGĂTI MINUȚIOS PENTRU URMĂTOAREA confruntare cu acuzatul. Culese informații despre Alfreds Inuss, le puse întrebări colegilor lui de serviciu, se interesă cu cine este prieten, stătu de vorbă cu părinții lui și cercetă mai multe materiale de arhivă. În felul acesta, așa cum pe hîrtia fotografică, muiată în soluția pentru developare, se ivesc încet-încet contururile și detaliile unei fotografii, la fel apăruseră, unul după altul, și în cazul pe care îl ancheta o serie de amănunte noi.

Era în primele ore ale dimineții cînd unul din milițieni îl aduse în birou pe Alfreds Inuss. Zgomotele străzii, pătrunzînd pe fereastră, acopereau țacănitul monoton al mașinii de scris din încăperea alăturată și îl împiedicau pe Dzenis să se concentreze. Adjunctul procurorului-șef închise fereastra și își mută privirea spre cel arestat. Se uită țintă la el o vreme, ca și cînd atunci l-ar fi văzut pentru prima oară. În cele din urmă, trecu direct la interogatoriu, de parcă ar fi continuat o convorbire întreruptă doar cu cîteva clipe mai înainte.

— În ce împrejurări ai aflat, Inuss, despre bijuteriile Alîdei Lorence?

Cel întrebat evită privirea anchetatorului.

— Mi-a spus-o cineva. Nici nu mai țin minte cine: e mult de atunci.

— Dar cum l-ai cunoscut pe Zitkauris îți mai amintești?

— Pe Zitkauris?

Pînă și cele dintîi întrebări ale lui Dzenis avură darul să-l deruteze pe Inuss. Încercă și de data aceasta să cîștige timp, cugetînd cu înfrigurare la un răspuns. Dzenis însă nu-i lăsă răgazul necesar.

— Cum, ai uitat și de Zitkauris?

Tăcere.

— Doar ai locuit la el un an încheiat. Pot să-ți arăt extrasul din cartea de imobil.

Inuss se simți pus parcă la microscop.

— Ce mă tot sîcîiți cu Zitkauris ăsta? Mă rog, am locuit la el. E și ăsta un păcat? Din stăpînirea lui de sine nu mai rămăsese nici urmă. Doar v-am mărturisit totul, am semnat și procesul-verbal. Într-adevăr, am accidentat-o cu mașina pe doctoriță, am încercat să pun mîna pe aurul babei, l-am rănit pe avocat. Nu vă e de-ajuns? Judecați-mă mai repede, băgați-mă la răcoare și lăsați-mă în pace. Mai mult de atît n-am ce mărturisi. Vă e clar? Nu mai am.

Dzenis nu-l întrerupse, lăsîndu-l să-și descarce nervii. Apoi îi întinse un pahar cu apă.

— Liniștește-te, Inuss, și poartă-te așa cum se cuvine unui bărbat. Ai să fii judecat, firește. Dar pînă atunci trebuie să mai clarificăm unele lucruri.

— Doar le cunoașteți și așa, că le-ați adulmecat pe toate. Ce mai vreți de la mine?

— Într-adevăr, am aflat destule, confirmă Dzenis. Vreau totuși să mai precizez unele amănunte. Spune-mi, unde ai locuit înainte?

— La țară.

— În raionul Madona?

— Da!

— Și la Riga ai venit acum trei ani?

— Da! Mă săturasem de plăcerile vieții de la țară. M-au atras luminile capitalei.

— Și-atunci de ce te-ai stabilit la Laudobeli?

— La Riga nu puteam locui. Miliția nu mi-a acordat viză. M-am angajat ca șofer la întreprinderea forestieră „Ādaži”. Acolo am și făcut cunoștință cu Zitkauris. Avea o casă încăpătoare, cu trei camere. În jurul casei, pădure. Moșului îi era urît să locuiască de unul singur. M-a primit bucuros în gazdă.

— Părinții au venit mai târziu?

— Cam după un an. Tata s-a angajat portar, ca să poată obține o locuință. Bineînțeles că m-am dat și eu pe lângă dînșii. Am intrat să lucrez la un garaj.

— Ca lăcătuș?

— Ce, asta-i rău?

— De ce nu te-ai angajat ca șofer?

— Păi să v-o spun și pe asta... Mi-e greu să mă las de băutură. La sovhoz era altceva. Un inspector-doi de circulație pe tot raionul. Pe câtă vreme la Riga rămîi fără carnet cît ai clipi din ochi. Ca lăcătuș e mai sigur.

— Observ, Inuss, că poți să fii și sincer. Spune-mi, în ultima vreme te-ai mai întîlnit cu Zitkauris?

— Nu l-am văzut demult.

— Ce zici, e un tip cam ciudat, nu-i așa?

— Un om ca toți ceilalți. N-are nimic deosebit.

— Cît timp ai stat la el în gazdă, v-ați împăcat bine?

— N-am avut ce împărți amîndoi, așa că nici nu ne-am certat.

— Ce-ți spunea despre Alīda Lorence?

— Zicea că-i este verișoară. O jigodie de femeie. Moșul o ura și o blestema întruna.

— Să reiasă de aici că în ultimii ani nu s-a mai întâlnit cu ea?

— Cum să nu. S-a mai întâlnit.

— Și atunci de ce nu s-a dus în ziua aceea chiar el la verișoara sa, ci te-a trimis pe dumneata?

Întrebarea fusese pusă cu aceeași simplitate și pe același ton ca și cele de pînă atunci. Inuss însă simți pe dată că adîncul acestei ape limpezi ascunde un recif amenințător.

— Nu vă înțeleg întrebarea.

— Anul trecut, în octombrie, ai vizitat-o pe Alīda Lorence. E adevărat sau nu?

— Cine a mai scornit-o și pe asta?

— Chiar Alīda Lorence. Iată și procesul-verbal. Ea susține că dumneata ai încercat încă de-atunci să pui mîna pe bijuterii, ba că ai și amenințat-o.

Ce-i drept, Inuss se așteptase la o asemenea întorsătură.

— Minte bestia bătrînă! S-o dovedească. Cine m-a văzut acolo? Nu m-a văzut nimeni!

— Chiar dumneata ți-ai lăsat cartea de vizită. Și tot un capăt de țigară „Belomor”.

— Fir-ar al dracului să fie!...

Exclamația îi scăpase fără voie. Era cum nu se poate mai limpede că Dzenis îl învăluie într-o mreajă trainică. Inuss simțea parcă aieveau cum îl strînge rețeaua aceasta invizibilă tot mai tare... Într-un acces de spaimă cumplită se trase cu putere de gulerul cămășii. Nasurele zbură cît colo și, în liniștea care se lăsase, se auzi cum se rostogolește pe dușumea.

— N-am încotro, rosti Inuss cu voce surdă. Ce să-mi mai fie milă de alții! Cu mine oricum s-a isprăvit. Am să înfund pușcăria. Și pentru accident, și pentru cuțitul acela. În rest... Nu-și mai sfîrși vorba, ci doar dădu din mîna a pagubă.

Dzenis nu-l întrerupse. Îi era limpede că pentru cel

interogat sosise momentul decisiv și că de aci încolo el va vorbi de la sine. Mai rămînea întrebarea dacă va fi sincer pînă la capăt.

— Pot să mai aprind o țigară? întrebă Inuss. Trase fumul în piept și începu de astă dată cu o voce mai sigură: Vara trecută plecasem într-o zi de la lucru acasă, chiar după leafă. Auzeam cum îmi foșnesc bănuții în buzunar. Cîștigam pe-atunci destul de bine. Și cum mergeam eu așa, mi-am zis că n-ar fi rău să trag o dușcă: Ce treabă-i asta: să stai cu banii în buzunar și cu gîtul uscat? Mi-am adus aminte de un vechi prieten de pahar: de bătrînul Zitkauris. De cînd mă mutasem la Riga, nu-l mai văzusem. Am luat trei sticloaște cu mine și am plecat la Laudobeli. Știu că ne-am cherchelit zdravăn. Ne-am pupat, am cîntat pe două voci de-a vuit pădurea... Și tocmai atunci, spre nenorocirea mea, am observat elefantul acela blestemat... La prima vedere, n-avea nimic deosebit, un bibelou ca toate bibelourile: să fi fost treaz, nici n-aș fi pus mîna pe el. Așa însă m-a împins dracul... L-am luat eu, l-am sucit, l-am învîrtit și, fără să vreau, l-am apăsât pe urechea stîngă. Urechea a cedat. E clar, mi-am spus, aici e un arc secret! Am mai apăsât o dată și am împins urechea într-o parte. Elefantul s-a desfăcut în două. O ascunzătoare! L-am întrebat atunci pe Zitkauris de unde are drăcovenia aia. Că era într-adevăr o chestie interesantă. Întîi, moșul n-a vrut să-mi spună, dar pe urmă și-a dezlegat limba. Cu o condiție însă: să-mi dau cuvîntul de onoare că n-am să mai spun la nimeni. Fusesse mai demult însurat, dar i-a murit nevasta de oftică. I-a rămas o fetiță, pe nume Gunta. A crescut-o de unul singur. În nouă sute patruzeci și trei, cînd fetița nu împlinise nici șaisprezece ani, hitleriștii au vrut s-o trimită la muncă în Germania. Atunci Zitkauris s-a dus la Alîda Lorence. Ea l-a convins pe amorezul său, Sturmbannführer-ul Hautsch, s-o ia pe fată la el, în calitate de secretară. Și iată că într-o zi o

cheamă Hautsch pe Gunta la el și-i vîră în mînă un bibelou, un elefant. Hautsch avea doi dintr-ăștia. La fel – ca doi gemeni. Numai că cel de al doilea avea coada ruptă la vîrf. I-a dat fetei elefantul să aibă grijă de el, ca de ochii din cap, zicînd că ține foarte mult la bibeloul ăsta, întrucît e o amintire de la răposata lui mamă. „Eu am să plec pentru un timp, i-a mai spus Hautsch, iar cînd mă voi întoarce, ai să mi-l dai îndărăt.” În aceeași seară însă a fost arestat. Hautsch ăsta se ocupa cu expedierea în Germania de bijuterii și aur luate de la deținuții din lagărul morții de la Salaspils. Cîte ceva își mai punea și el deoparte. Gestapoul însă a prins de veste. Cineva, pesemne, a avut timp să-l prevină pe Hautsch. Dar vrăbioiul n-a mai apucat să-și ia zborul.

— Și elefantul i-a rămas Guntei? întrebă Dzenis.

— Da de unde! Fata așezase elefantul pe etajeră, ca să-i sprijine cărțile. Dar într-o zi a venit pe la ei Alîda Lorence și l-a văzut. Atunci nu i-a spus nimic. După cîteva zile însă, a venit din nou și i-a adus alt elefant, identic, afirmînd, chipurile, că Hautsch, din greșală, nu i-a dat Guntei elefantul care trebuia păstrat. Că de fapt e vorba de ăsta, al doilea, iar celălalt trebuie dus repede înapoi în biroul Sturmbannführer-ului.

În concluzie, Alîda Lorence a schimbat elefanții. De ce să n-o fi crezut Zitkauris? Doar îi era verișoară, și binefăcătoare.

— Cu Hautsch ce s-a mai întîmplat? întrebă Dzenis. Nu și-a mai cerut bibeloul înapoi?

— Hautsch n-a mai apărut. Cred că tot ai lui i-au făcut de petrecanie. Și uite așa, elefantul i-a rămas lui Zitkauris. Odată, Gunta s-a apucat să facă ordine și a luat bibeloul din raft să-l șteargă de praf. Fără să vrea, l-a apăsător pe două urechi, iar el s-a desfăcut în două. Așa cum mi s-a întîmplat și mie mai tîrziu. Înăuntrul elefantului n-avea altceva decît alice. Ca să nu iște bănuieli, ambele bibelouri trebuiau să aibă

aceeași greutate. Cel cu coada ruptă conținea aur și pietre prețioase, iar ăsta – un pumn de alice. Așadar, pe bună dreptate manifestase hitleristul neîncredere față de Alīda Lorence. Știa ce poamă e. Vipera de babă și-a dat seama urgent despre ce e vorba și a schimbat bibelourile.

Zitkauris a încercat să insiste pe lângă verișoară-sa, propunându-i să împartă comoara pe din două, așa cum s-ar cădea între rubedenii. Alīda însă nici n-a vrut să audă. Cum poți dovedi, zice, că elefantul celălalt a avut înăuntru bijuterii și nu alice? Bineînțeles că Zitkauris nu a putut să i-o dovedească. S-o reclame, n-avea de asemenea niciun rost: comoara le-ar fi fost luată, ba pe deasupra el ar fi fost învinuit că fică-sa a lucrat chiar în lagărul acela de la Salaspils și că a fugit împreună cu nemții. Ce-i drept, Alīda Lorence a mai cedat după aceea, lăsându-i lui Zitkauris prin testament întreaga ei avere, numai că la venirea lui Voldemārs a modificat actul în favoarea acestuia. Și-atunci Zitkauris i-a povestit băiatului totul, de-a fir-a-păr. Își zicea că flăcăul pare deștept, serios, și va ști să scoată de la bătrână măcar un inel, o brățară sau un colier pentru unchi-su. Când colo, băiatului nici nu i-a păsat, ba i-a și zis-o de la obraz: „Da unde mi-ați fost, neamuri preaiubite, când m-a dat mama plocon la chiaburii ăia, unde a trebuit să argățesc toți anii copilăriei mele? Acum v-ați găsit să dați fuga la mine?”

Inuss rămasese pe gânduri și se scarpină la ceafă. Se vedea limpede cât de greu îi venea să renunțe la visul său de îmbogățire.

— Cam așa a fost, reluă el în cele din urmă. Ce-i drept, moșul n-a prea vrut să-mi dea adresa verișoarei sale. Avea o teamă cumplită de bestia asta...

. . .

DZENIS ÎL LĂSASE PE INUSS SĂ VORBEASCĂ, FĂRĂ A-L întrerupe. Încetul cu încetul acesta se liniștise, povestea amănunțit totul, iar adjunctul procurorului-șef nu se îndoia cîtuși de puțin că cele relatate corespund întocmai adevărului. De aceea nici măcar nu-i punea întrebări.

Deodată Inuss tăcu și se uită pîmprejur. Nu izbutea să-și dea seama ce anume îi întrerupsese firul istorisirii sale atît de sincere: de fapt, sunase telefonul.

Dzenis ridică receptorul.

— Cu procurorul? Da, vă ascult... Acum nu pot, sînt ocupat. Sunați mai tîrziu.

Apoi se întoarse din nou spre Inuss.

— Ce ai făcut după ce ai obținut adresa Alîdei Lorence?

— Timp de cîteva zile am tot dat tîrcoale casei, ca să-mi dau seama de situație. Am aflat de la niște copii că Alîda ține în gazdă o fată, pe nume Tamara. Copiii doar le știu pe toate. Am făcut cunoștință cu Tamara, chipurile, din întîmplare.

— Și ai încercat să pătrunzi cu ajutorul ei în casa Alîdei Lorence?

— Așa am avut de gînd să fac. Fata însă n-a vrut nici în ruptul capului. Se temea de babă ca dracul de tămîie.

— Zenta Saukuma s-a dovedit mai ascultătoare, nu-i așa? se grăbi Dzenis să-i taie calea de retragere.

Inuss zîmbi ironic:

— O știți și pe asta?

— Povestește-mi cum ai cunoscut-o pe Zenta.

— La o serată de la clubul constructorilor. A trebuit s-o fac cam mult pe amoretzatul. În cele din urmă, s-a îndrăgostit de-a binelea, s-a agățat de mine, vorba ceea, ca scaiul de oaie. Am căutat și eu să mă port frumos cu ea. De lucrat, lucra pe un șantier, locuia la cămin și urma nu știu ce cursuri, îi venea

cam greu să facă față. Am izbutit să-i gădesc alt serviciu la un atelier de pălării de damă. De-atunci Zenta a devenit și mai supusă. Nu-mi ieșea din cuvînt. De i-aș fi poruncit să sară în fîntînă, ar fi sărit fără a mai sta pe gînduri.

— Iar dumneata ai hotărît să profiți de acest lucru.

Tamarei i-ai găsit o cămăruță la Bergi, iar pe Zenta i-ai trimis-o plocon Alīdei Lorence.

— Doar nu puteam vîrî două mîțe într-un sac.

— Repede te-ai mai descotorosit de Tamara.

Inuss rînji:

— Nu-i o expresie prea elegantă, cetățene procuror. I-am găsit în schimb un mire pe cinste. Îl cunoașteți și dumneavoastră. E vorba de vecinul meu Edvīns Strautkalns. S-a iscat între ei un amor, mamă-mamă! Nopti de-a rîndul rămînea inginerul la ea acasă, iar pe nevastă-sa o trombonea că se duce la pescuit. Ce-i drept, a dat și el o dată în bară. Că fata a trebuit să umble mai apoi pe la avocați, ca să obțină pensie alimentară...

Dzenis își aminti de cele ce-i spusese cîndva Robežnieks despre o fată care îi ceruse o consultație. Așadar, cu Tamara își pusese mintea cercetătorul științific principal, inginerul Edvīns Strautkalns! Acum se explică de ce se fîstîcise fata, zărindu-l în atelier pe prințul ei din povești la braț cu nevastă-sa.

— Și totuși cum ai reușit s-o aduci pe Zenta în casa Alīdei Lorence?

— Foarte simplu. Am pîndit-o pe babă cînd s-a dus la spațiul locativ – e acolo o tablă cu anunțuri. Zenta pare o fetișcană blîndă ca un mieluşel. Și baba a înghițit momeala.

— Fetelor de la cămin Zenta le-a spus că nu se întîlnește cu niciun bărbat.

— Pentru că i-am poruncit eu să-și țină gura. Cine știe ce se putea întîmpla, or, eu n-aveam nevoie de martori.

— Tot ăsta a fost motivul care te-a făcut să preferi restaurantul din Ogre și nu un altul din Riga?

Inuss îl privi uimit.

— V-ați dat serios osteneala, cetățene procuror, recunosc el.

Dzenis nu acordă atenție complimentului.

— La „Ogrīte” te-ai dus cu mașina inginerului Strautkalns?

— Mi-a mai dat și altă dată voie s-o iau.

— Mă rog. Te-am întrebat așa, printre altele. Poți să continui.

Inuss privi printre gene, scormonind în memorie.

— Mai întâi am crezut că totul o să meargă strună. Că Zenta o să schimbe elefantul și – bonjur, madam!

— Zenta știa ce scop are toată această plănuire?

— Da de unde! Eu n-am încredere-n muieri. De aceea am procedat în felul următor: mai întâi, i-am arătat Zentei într-o bună zi elefantul lui Zitkauris. Ea a rămas mirată: ia te uită, are și Alīda Lorence unul la fel. Atunci i-am propus să-i jucăm babei o cacialma, să schimbăm elefanții între ei. Să vedem, se prinde baba ori nu.

— Și Zenta a fost de acord?

— Nu v-am spus că ajunsese să mă asculte ca un cățel dresat? A luat de pe comoda Alīdei elefantul cu coada ruptă și i l-a pus acolo pe celălalt, cel pe care mi-l dăduse Zitkauris.

— Ai deschis dumneata singur bibeloul?

— Nu, împreună cu Zitkauris, la Laudobeli. Dar l-am găsit gol.

— Alīda Lorence n-a observat schimbarea?

Această întrebare Dzenis nu i-o pusese de florile mărilor. Mai demult, pînă și Maiga Strautkalne observase că era vorba de un alt elefant. Pe de altă parte însă, această schimbare nu atrăsese atenția nici unui membru al grupei operative. Printre alții, nici lui Sokolovski, ofițer cu experiență!

Inuss înălță din umeri.

— A observat pesemne că cineva încearcă s-o tragă pe sfoară. Zentei însă nu i-a spus nimic. Ce-i drept, fata mi s-a plîns după aceea că baba a început să-i caute nod în papură și că n-o mai lasă nicio clipă singură în odaie.

— Totuși nici după această nereușită nu te-ai dat bătut.

— Înainte de toate m-am decis să fac acolo o mică percheziție. Dar intenția asta a rămas fără rezultat. Hîrca n-a mai plecat prea departe de casă. Or, ca să faci o percheziție, ai nevoie de timp. Asta o știți dumneavoastră mai bine decît mine.

— Și cum ai hotărît să procedezi?

— M-am gîndit să stau de vorbă personal cu Alîda Lorence. Cum zic diplomații: să stabilesc cu ea un contact direct.

— Și ca să intri, ai luat cheia de la Zenta?

— Degeaba am luat-o. Lorence punea totdeauna și zăvorul. Așa că pînă la urmă a trebuit să mă duc acolo împreună cu Zenta.

— În cazul acesta era necesar să-ți motivezi într-un fel intenția.

— I-am spus Zentei că vreau să-i propun babei o afacere. Fata știa că Alîda e lacomă de bani și m-a crezut.

— V-ați dus acolo seara, pe întuneric?

— Bineînțeles. Numai că în cazul acesta interesele mele n-au coincis cu ale dumneavoastră. Miliția are nevoie de martori, iar mie nu-mi trebuiau cîtuși de puțin. Inițial am stat pe culoar, așteptînd ca Zenta să-și scoată haina dincolo în odaie. Baba nu m-a simțit. Zenta venea întotdeauna pe la ora aceea de la cursurile serale. Apoi a ieșit și ea pe culoar, chipurile, să se ducă la toaletă. Ușa a rămas deschisă și eu am intrat înăuntru.

— Mă îndoiesc că o asemenea vizită putea să o bucure pe Alida Lorence.

— Aiurea, nici măcar nu s-a speriat. Avea dreptate Zitkauris, n-o puteai duce cu una, cu două pe rubedenia sa. Tocmai de aceea am și căutat să iau taurul de coarne. „Am aflat, zic, că aveți niște aur și pietricele dobândite pe căi nu tocmai legale.” Ca să tac din gură, i-am cerut omeneste să-mi dea a treia parte din ele. M-a ascultat fără să fie cîtuși de puțin tulburată. Pe urmă a început să se smiorcăie cum că nu are absolut nimic, iar de aur aude pentru întâia dată. Mi-a mai spus că e pensionară și, ca să se mai cîrpească nițel, ia în gazdă cîte o fată. Bocea baba, își da ochii peste cap, dar sta mereu cu urechile ciulite: oi pica de fraier sau nu? Pe mine însă palavrele ei m-au lăsat rece. Am luat elefantul de pe comodă, am apăsat pe-o ureche și l-am desfăcut în două. Baba nu se așteptase la o asemenea întorsătură. Pricepînd îndată cum stau lucrurile, a încercat să mă ducă, dar a cam sărit peste cal. Vezi doamne, a avut ea în trecut cîte ceva pus deoparte – o nimica toată – dar între timp a vîndut și ce mai avea, iar banii i-a păpat. Eu însă o țineam una și bună: pune marfa pe masă, că altminteri...

Arestatul își scoase țigările din buzunar și se uită întrebător la Dzenis. Acesta dădu din cap și Inuss își aprinse o țigară.

— Toate astea, cetățene procuror, vi le-am povestit pe scurt. În realitate, am stat să mă tocmesc cu baba vreo jumătate de oră. Strîngînd-o cu ușa, n-a mai avut încotro. Dar, de fason, a început să-mi ceară niște declarații scrise cum că, primindu-mi partea, am s-o las definitiv în pace. „Ce declarații, zic, zgripturoaică? Poate ai vrea să-ți las și o poliță?”

Dzenis îi întinse o scrumieră.

— Și totuși pînă la urmă m-a dus cu preșul, recunosc

înciudat Inuss. M-a trombonit zicîndu-mi că aurul îl are îngropat undeva departe de casă, iar eu să revin peste vreo două zile. Așa o fi, mi-am spus și i-am dat crezare. Am să mai aștept, că nu arde. Mai ales că a doua zi trebuia să plec la Minsk, după niște piese de schimb, iar de revenit, n-aveam să revin decît spre sfîrșitul săptămînii. Chiar așa m-am și înțeles cu Alîda Lorence: să ne revedem sîmbătă seara.

— Vasăzică, în ziua aceea n-a ieșit cu bătaie? țin u să precizeze Dzenis.

— Ne-am despărțit ca doi buni prieteni.

— N-a mai fost nimeni de față?

— Nimeni, Zenta mă aștepta afară, pe scară.

— Ar fi putut să tragă cu urechea.

— Nu, nu cred. Cînd am ieșit din odaie, ușa care dă din culoar spre scară era închisă.

— I-ai spus ce discuție ai avut cu Alîda?

— Nu.

Inuss căzu pe gînduri. Păru că abia acum începe să priceapă mai clar unele amănunte.

— Știi și eu: poate că Zenta o fi auzit totuși cîte ceva? În noaptea aceea n-a vrut nici în ru ptul capului să se întoarcă acasă. Tremura ca varga. Am crezut chiar că e rebegită de frig și i-am pus pe umeri bluza pe care o purtam. Așa am umblat pe străzi pînă dimineața. Pe urmă am condus-o la serviciu, iar eu mi-am continuat drumul spre garaj.

— În aceeași zi ai plecat la Minsk?

— Da. De dimineață. Pe la nouă și jumătate. Cu un camion. Am plecat trei persoane: șoferul, un maestru și eu.

— În ce zi a fost asta?

— Într-o miercuri. La data de zece octombrie. Îmi amintesc foarte bine. Cînd îmi făcea delegația, șeful de cadre m-a întrebat în ce zi sîntem. Ba m-am uitat și în calendar.

— De aici rezultă că discuția cu Alida Lorence a avut loc pe data de nouă, adică marți seara. La Riga ai revenit sîmbătă?

— Ba nu. Vineri după-masă.

— V-ați întors toți trei?

— Bineînțeles. Trei am plecat, trei ne-am și întors. Și chiar atunci m-am dus la atelierul unde lucra Zenta. Voiam să aflu ce mai face baba. Cînd am ajuns la atelier, parcă mi-ar fi dat cineva cu parul în cap: cei de acolo mi-au spus că Zenta și-a făcut cu o zi înainte lichidarea și a plecat, iar de-atunci n-a mai văzut-o nimeni.

— Nu-ți spusese că are de gînd să plece din oraș?

— N-avea intenția să plece nicăieri.

— Asta înseamnă că plecarea ei a fost pentru dumneata ceva cu totul neașteptat.

— Absolut. Nu știam ce să mai cred. Tot planul meu era gata să se ducă de rîpă. N-am riscat să mă duc la Alida Lorence: ar fi putut să mă vadă vecinii. Seara, ușile de la parter se încuie. Fără Zenta nu puteam să mai fac nicio mișcare. Am tot dat tîrcoale casei, i-am întrebat din nou pe copii, dar n-am izbutit să aflu nimic. Cîteva zile mai tîrziu, am aflat că bătrîna a fost omorîta.

Dzenis compară în gînd declarațiile celor doi arestați.

Inuss afirmă că a venit la Alida Lorence în seara zilei de nouă octombrie. Același lucru îl declară și bătrîna. Încă la primul interogatoriu a afirmat că omul care a pătruns în casa ei la Palanga, răbindu-l pe cel dintîi vizitator, ar mai fi venit la ea pe la începutul lui octombrie să-i ceară bijuteriile. Asta duce la supoziția că Inuss nu minte. De asemenea, atît Inuss, cît și Alida Lorence susțin că discuția dintre ei s-ar fi desfășurat între patru ochi, în odaie nemaifiind și o a treia persoană. Acest lucru pare și el verosimil. În prezența altcuiva, Inuss n-ar fi îndrăznit s-o șantajeze pe bătrîna. Prin

urmare, crima n-a putut fi săvârșită în seara aceea. Măcar și pentru faptul că adevărata victimă lipsea din încăpere.

Chiar a doua zi de dimineață, Inuss a plecat la Minsk. Faptul îl confirmă doi martori, plus existența ordinului de serviciu. În aceeași zi de miercuri, înainte de amiază, Genoveva Șcepe a observat-o pe Alīda Lorence ieșind din casă. De atunci, n-a mai văzut-o nimeni la Riga. În ceea ce o privește pe Alīda însăși, ea afirmă că, luându-și bijuteriile, a plecat din Riga la zece octombrie, întrucât i-a fost teamă ca pretendentul la averea ei să nu revină înaintea termenului fixat. Într-adevăr, ea nu putea ști că Inuss plecase la Minsk.

În sfârșit, la ancheta preliminară, Genoveva Șcepe a declarat că tot miercuri, seara târziu, a auzit pe cineva urcând scara, deschizând ușa spre locuința Alīdei Lorence și umblînd un timp prin odaie. În cele din urmă, persoana aceea a coborât în fugă treptele. Genoveva era convinsă că fusese Zenta Saukuma. Pe la ora respectivă fata revenea de obicei de la școală. Ce-i drept, Genoveva nu văzuse persoana aceea la față. Posibil să fi fost altcineva. În niciun caz însă Alīda Lorence. Bătrîna n-ar fi putut coborî scara atît de repede. Această din urmă împrejurare confirmă indirect declarația Alīdei Lorence.

În concluzie, toate aceste date fac plauzibilă presupunerea că asasinatul a fost comis mai degrabă în după-amiaza zilei de zece octombrie. A doua zi, Zenta Saukuma nu se mai afla la Riga și deci n-avea cum să fie de față la cele petrecute. La rîndul lui, nici Inuss nu poate fi considerat ucigaș, întrucât în ziua respectivă nu se afla nici el în capitală.

Și totuși, cum de-a ajuns victima în odaia Alīdei Lorence și cine în afara Zentei Saukuma a putut să vină acolo în seara zilei de zece octombrie, ca îndată după aceea să plece în fugă? De unde a putut să-și procure o persoană străină atît cheia de la odaie, cît și pe cea de la ușa de intrare în casă?

Mă rog, toate astea pot fi abordate mai târziu.

Deocamdată trebuie discutat din nou, foarte temeinic, cu Zenta Saukuma. Cunoscută fiind declarația lui Inuss, vorbirea cu Zenta va putea fi purtată de pe alte poziții.

— Crima din strada Vairoga ți-a cam încurcat socotelile, observă parcă în treacăt Dzenis.

— Și totuși speranța nu m-a părăsit. În ziua procesului am aflat că aurul Alīdei Lorence n-a fost găsit nicăieri. Mă gîndeam că poate o fi fost ascuns pe undeva, pe aproape, poate chiar în odaia bătrînei. Criminalul ar fi putut să nu-l găsească nici el. De aceea am montat o drăcovenie, un fel de detector de mine, și am venit la vecina Alīdei Lorence, dîndu-mă drept inginer trimis de administrația blocului să verific starea clădirii. Am controlat pereții, tavanul, dușumeaua, dar n-am găsit nimic.

— După aceea ți-ai luat, așadar gîndul de la bijuterii, și dacă n-ai fi auzit cele spuse pe scară de către doctorița Strautkalne...

— Da. Mi-am dat seama pe loc că Alīda Lorence a luat cu ea aurul și pietricelele.

— Zitkauris știa că pleci la Palanga în căutarea comorii?

— Chiar dacă aș fi vrut, tot n-aș fi avut cînd să-i dau de veste. De fapt, nu țineam cîtuși de puțin să împart bijuteriile cu altcineva. Pornisem la treabă de unul singur, riscam numai eu, prin urmare, și prada trebuia să-mi aparțină numai mie.

Dzenis clătină din cap.

— Poți desigur să fii sau să nu fii de acord, eu însă aș zice să ne întoarcem la ziua procesului. Depoziția Zentei Saukuma ai auzit-o. Ai crezut atunci că ea este ucigașa?

— Așa ceva nu se potrivește deloc firii sale. Să știți că am cunoscut-o foarte bine și tocmai de aceea nu-mi vine să cred că o fetișcană ca ea ar putea ucide pe cineva. Totuși la proces

și-a recunoscut vina. Cine știe... Inima omului e o poartă cu șapte lacăte.

— Dar dacă e totuși nevinovată? Cum crezi, la ce i-o fi trebuit să-și ia pe umeri o asemenea povară?

— Nu-mi dau seama.

— Poate că a încercat să scape pe altcineva? Să-l scape de pedeapsă?

— Pe cine?

— De exemplu, pe dumneata.

— Pe mine?

— De ce nu? N-ai afirmat adineaori că pentru dumneata ea ar fi fost în stare de orice?

— Bine, dar eu n-am omorât pe nimeni!

— Poate că Zenta avea motive să te bănuiască.

— Dar atunci de ce a plecat din oraș?

— Asta n-o știu deocamdată nici eu, mărturisi cu sinceritate Dzenis. Dar am s-o aflui. Cît de curînd.

5

ÎN SPATELE LUI, POARTA DUBLĂ, DE FIER, SE TRÎNTI CU zgomot, iar în față i se deschise o altă poartă. Părea că un topor gigantic despicasese timpul în două, lăsînd trecutul în urmă, pentru ca în față să se întrezărească o altă viață, mohorîtă, beznatecă, aidoma zidurilor acelei închisori preventive.

Pașii lui Boriss pe pardoseala de beton stîrniră ecouri prin coridorul îngust ca un burlan. În cele din urmă, el se opri în dreptul unei nișe cu ferăstruici zăbrelete. Din spatele ei se auzi glasul ofițerului de serviciu:

— Actele dumneavoastră.

Boriss prezentă legitimația și bonul de intrare. Înaintea lui se deschise încet o ușă grea ca de seif și Trubeks se pomeni în curtea interioară. O ulicioară îngustă, cu un singur trotuar, pavată cu bolovani de rîu, se strecura printre clădiri masive, cenușii.

Trubeks sună la ușa secției pentru femei. Supraveghetoarea îi cercetă, privind pe-o ferăstruică, legitimația și bonul de intrare, apoi îi deschise ușa.

— E liberă celula numărul doi, rosti ea cu indiferență. O vom aduce îndată pe Saukuma.

Camera de anchetă era cufundată în penumbră. Trubeks se așază pe un taburet, la biroul care semăna mai mult a pupitru școlar, își scoase ochelarii și își roti prin încăpere privirea lui de miop.

Pe cînd era elev, Boriss, ca și alții de-o vîrstă cu el, citise cu nesaț romane de Stendhal, Dumas și Hugo. Trecuse în închipuirea lui, împreună cu Fabricio del Dongo, prin mușegăita cameră de tortură din turnul Farnese, unde omul nu putea sta în picioare fără a se lovi cu capul de tavan, fusese închis împreună cu Edmond Dantès în cazematele subterane ale fortăreței Yf și împărțise cu Jean Valjean rigorile înfricoșatului destin al celor condamnați la ocnă. Acum, pentru prima oară în viața lui, Boriss se afla într-o adevărată celulă de închisoare și, fără să vrea, îi căuta o asemănare cu cele pe care celebrii romancieri le zugrăviseră cu atîta măiestrie. Nu putea însă găsi nicio asemănare. Pereții albaștrui ai celei fuseseră vopsiți de curînd, încăperea era înaltă, cu dușumeaua de scînduri bine spălată și biroul acoperit cu hîrtie albă, curată. Aici omul era lipsit de libertate, dar nu era umilit.

Un zgomet ușor de pași îl smulse pe Trubeks din meditație. În pragul ușii se oprise cu sfială Zenta Saukuma. Purta o bluză de un albastru-închis, cu guleraș alb, ca la

școlărițe, iar fusta ei lungă, deși albită de spălat, era călcată cu îngrijire. În picioare purta niște papuci de pînză. Ochii înfundați în orbite priviră neîncrezători spre tînărul cu ochelari dinaintea ei: oare ce-i putea aduce convorbirea care o aștepta?

Trubeks se sili să zîmbească și-i propuse Zentei să se așeze pe un alt taburet.

— Ieri am stat de vorbă cu Alfreds Inuss, începu el, căutînd să pară foarte calm.

Chipul fetei nu-i trădă gîndurile. Pesemne încerca să și le ascundă.

— E un tînăr cam nesperios Alfreds ăsta al dumitale, continuă anchetatorul. A făcut o mulțime de prostii.

— Nu cunosc această persoană și nici nu vreau să vă ascult.

Cuvintele îi țîșniră parcă fără voie, iar glasul îi suna jalnic. Și totuși fata vorbise. Acest lucru îi inspiră lui Trubeks mai multă siguranță.

— Să știi că am venit să te ajut. Soarta dumitale nu-mi este indiferentă. Aș vrea să discutăm cu toată sinceritatea.

Zenta rămase nepăsătoare. Propunerea anchetatorului păru să n-o intereseze deloc.

— Alfreds este acuzat pentru faptul că a comis un accident de automobil, continuă Trubeks. Și-a recunoscut vina și în același timp ne-a mărturisit totul. Pînă și faptul că l-ai ajutat să pătrundă în locuința Alidei Lorence.

— Nu cunosc pe niciun Alfreds. Vă rog să mă lăsați în pace. Privirea fetei era plină de teamă și neîncredere.

Acum Zenta începuse să semene cu un pui de arici, care își zburlește acele cînd îl paște vreo primejdie. Trubeks își dădu seama că a continua convorbirea în acest fel, înseamnă a nu ajunge la niciun rezultat.

— Cred că ai dreptate, spuse pe un ton reținut, ba chiar

cu oarecare răceală. Într-adevăr, toate astea le-am născocit. Și faptul că împreună cu Fredis ai fost la restaurantul „Ogrīte”, unde s-a agățat de dumneata un bețivan, și faptul că ai pîndit-o în repetate rînduri pe Alīda Lorence în dreptul avizierului de la Spațiul locativ, ca să te poată lua în gazdă, și faptul că ai stat noaptea pe scară, în timp ce Fredis discuta cu Alīda Lorence în odaia ei, ca după aceea, fiindu-ți teamă să te întorci acasă, să cutreierați pînă-n zori străzile Rigăi. Am născocit pînă și faptul că ți-a fost frig, iar Fredis ți-a pus bluza lui pe umeri.

Toate acestea Trubeks le spuse cu un aer indiferent, plictisit. În schimb, pentru Zenta, fiecare cuvînt al lui fu aidoma unei lovituri de cravașă. Se ghemuise toată și îl privea pe sub sprîncene.

— Aș putea să-ți mai istorisesc și alte întîmplări, Zenta. De pildă, faptul că în timpul discuției Inuss a amenințat-o într-adevăr pe Alīda Lorence, dar nu i-a făcut nimic rău. Crima a fost comisă abia a doua zi. Asta am stabilit-o cu certitudine. Or, în ziua aceea Alfreds Inuss se afla departe de Riga și anume, la Minsk. Așa încît n-ar fi putut în niciun caz s-o ucidă pe gazda dumitale. Văd însă că toate astea te interesează prea puțin. Nu-i nimic: dacă nu vrei să vorbești, punem punct aici.

Trubeks întinse mîna spre butonul soneriei spre a chema escorta, dar în clipa următoare Zenta îl opri, speriată:

— Stați!

— Vrei să-mi spui ceva?

— N-nu știu...

Trubeks își cercetă cu privirea pantofii negri. Erau bine lustruiți, așa încît examinarea lor nu-i aduse nimic nou.

— Ești un om foarte ciudat, Zenta. La ce bun să susții cu atîta încăpăținare că ai ucis-o pe Alīda Lorence. Minciuna asta nu mai poate folosi nimănui. Dumneata n-ai putut s-o

faci. Măcar și pentru faptul că bătrîna e și astăzi vie și nevătămată.

Argumentul bine calculat și venit prin surprindere avu efectul scontat. Îngrozită, fata se prinse cu mîinile de cap, ca și cînd dușumeaua dinaintea ei s-ar fi despicat în două, s-o înghită.

— Nu-i adevărat! țipă ea. Doar am văzut-o cu ochii mei...

— Cadavrul?

— Bineînțeles!

— Te cred. Dar obrazul victimei l-ai văzut?

— Era plin de sînge...

— În cazul ăsta, te rog să mă asculți cu atenție. Cadavrul nu era al Alidei Lorence, ci al altei femei. Al uneia care semăna cu Alida și era cam de aceeași vîrstă cu ea. În tot acest răstimp, fosta dumitale gazdă a stat să-și îngrijească florile la Palanga. A plecat din Riga pe ascuns. Tocmai de aceea ai fost crezută cînd ai susținut că ești o ucigașă. Acum, Alida Lorence a fost găsită și se află din nou la Riga. Putem să-ți aranjăm o întîlnire cu ea.

— Și atunci... Cine era cealaltă femeie?

— Tocmai asta voiam să te întreb și eu. Ai afirmat că asasinatul l-ai comis în timpul unei discuții aprinse și că în momentul acela în odaie ardea lumina. Oare n-ai văzut cu cine te certai și pe cine ai lovit cu cărămida?

Zenta se mai liniștise. Ridică ochii la cel dinaintea ei.

— Spuneți-mi, Fredis va mai fi judecat?

— Da, dar pentru altă faptă. Ți-am mai spus că în ziua cînd a fost comisă crima el nu se afla la Riga. Luînd vina asupra dumitale nu-l ajuți cu nimic. Doar îți distrugi tinerețea.

Trubeks o iscodi cu privirea. Gîndurile amare în care se cufundase fata îi cocîrjaseră silueta slăbuță, încît acum părea și mai firavă. Zenta își mută ochii spre fereastra zăbrelită.

Privirea ei mărturisea atîta suferință, încît anchetatorul simți o strîngere de inimă.

„Să le ia naiba de sentimente, se ocări în gînd Trubeks. Sînt prea emotiv ca să pot lucra în procuratură. Poate ar trebui să părăsesc activitatea asta și să mă ocup iar de știință. Pe de altă parte însă, unde scrie că anchetatorul trebuie să fie un om aspru?”

Parcă de foarte departe îi ajunse la urechi glasul Zentei:

— Acum, chiar dacă vă spun adevărul, tot n-o să mă credeți.

— Încearcă. Poate am să te cred.

— Știți, a fost ca într-un vis urît. Adevărul e că în seara aceea am stat în spatele ușii și am tras cu urechea la cele ce discutau Fredis și Alîda Lorence. N-am izbutit să deslușesc totul, căci vorbeau încet. Atît am înțeles că Fredis îi pretinde ceva și umblă cu amenințări. Mi s-a făcut frică. Am fugit pe palier și am tras ușa după mine.

— De aceea te-a găsit Inuss pe scară cînd a plecat din odaia bătrînei?

— Da. Mi-a spus să nici nu intru în casă. Am simțit desigur că-i ceva necurat la mijloc, dar n-am îndrăznit să-l întreb nimic. Mi-a fost teamă. Am umblat toată noaptea pe străzi, fără să schimbăm o vorbă, iar spre dimineață, cînd ne-am despărțit, Fredis s-a uitat la mine cu niște ochi ca de fiară, încît mi s-au tăiat picioarele. Mi-a spus să uit pentru totdeauna cele întîmplate în seara aceea și să nu suflu nimănui o vorbă. Altminteri, zicea, îți sucesc gîtul, ca la un pui de găină.

— Te-ai speriat zdravăn.

— Cred și eu! Altfel, Fredis putea fi și om cumsecade. M-a ajutat mult. Mi-a găsit serviciu, casă... Uneori însă era mai rău ca un cîine. În asemenea clipe, te putea ucide. Fără a clipi din ochi.

— Totuși, a doua zi ai revenit acasă.

— Seara, după ce am ieșit de la ore. Cădeam din picioare de somn. Unde era să mă duc? Mă temeam însă că Alida Lorence n-o să mă mai primească în casă. Am urcat scara, am dat să descui ușa, dar am văzut că era neîncuiată. Am intrat în odaie și... să-mi vină rău! Totul era dat peste cap, scaunul zăcea răsturnat, pe jos numai cioburi, comoda răscolită și ea. Mai era și cărămida aceea, plină de sânge. Vă spun totul, așa cum s-a întâmplat. Parcă și acum îmi stă înaintea ochilor.

— Liniștește-te, Zenta.

Fata suspină adînc.

— Cînd mă uit mai bine, gazda mea zăcea în pat. Azvîrlite peste ea, cîteva perne și plapuma. S-ar fi putut desigur să nu fie Alida Lorence. Nu știu. Am ridicat una din perne și... cît pe ce să cad din picioare. În loc de obraz, nu mai era decît o masă de carne. Am priceput că femeia a fost lovită cu cărămida. Mi-am aruncat în geamantan lucrurile și am fugit.

— Ai crezut că-i isprava lui Inuss?

— Păi a cui putea să fie? Doar i-am auzit prea bine amenințările. Am fost convinsă că el a făcut-o...

— Dar de ce ai plecat fără să mai stai de vorbă cu Inuss?

— Mi-era frică. Atunci nu mă mai gîndeam la el. Voiam să plec cît mai repede și cît mai departe.

— Și-atunci de ce, în momentul în care căpitanul de miliție te-a găsit la Norilsk, ai luat vina asupra dumatăle?

— Păi ce-mi rămînea de făcut. Doar eram convinsă că Fredis este făptașul. Iar eu as fi fost oricum judecată pentru complicitate, deoarece îl dusesem acasă la Alida Lorence. Cine m-ar fi crezut că nu știam cu ce gînduri vine acolo?

— Ai fost de o naivitate revoltătoare! exclamă Trubeks. Să presupunem că Fredis ar fi fost, într-adevăr, făptașul. Mă rog. Erai îndreptățită s-o crezi. Și totuși nu erai amenințată de

nimic. Într-adevăr, l-ai ajutat să pătrundă în locuința bătrînei, dar asta n-ar fi dat nimănui dreptul să afirme că i-ai fi cunoscut și intențiile. Dovezi care să pledeze împotriva dumitale nu existau. Dacă ne-ai fi povestit totul în mod cinstit...

— Să-l fi dat de gol pe Fredis? Nu mi-ar fi iertat asta în vecii vecilor. Mi-ar fi făcut de petrecanie ca și femeii aceleia.

— Crezi că n-am fi putut să te apărăm?

— Nu, nu, n-aș fi scăpat cu una, cu două. S-ar fi găsit cu siguranță niscaiva prieteni de-ai lui Fredis care să-l răzbune. Tocmai de aceea mi-am zis și eu: iau mai bine vina asupra mea. Cel puțin n-o să-mi fie frică de Fredis. Poate că o să-mi aducă pachete la închisoare. Doar între noi a fost dragoste...

Dragoste? Pe Boriss îl trecu un fior. Zenta încă îl mai iubea pe ticălosul de Inuss, deși știa prea bine că nu-i decît un ticălos. Îl iubea și totodată îi era frică de el. O îmbinare absurdă a două sentimente potrivnice. Din păcate, în viață se mai întîmplă și așa. Împletirea celor două sentimente a determinat-o și pe această fetișcană firavă să se sacrifice de bunăvoie.

— Păcat de timpul pe care l-ai irosit într-un mod atît de necugetat, oftă Trubeks și îi întinse fetei o hîrtie dactilografiată. Citește și semnează.

— Ce-i asta?

— E o decizie care prevede să fii pusă în libertate.

— Mi se dă drumul?

— Chiar astăzi.

Din ochii Zentei țîșniră șiroaie de lacrimi. Nu mai izbuti să rostească niciun cuvînt.

Trubeks rămase descumpănit.

— Să știi că eu nu am niciun amestec în treaba asta. Cel ce ți-a dovedit nevinovăția este tovarășul Dzenis, procurorul.

. . .

6

UȘA SE DESCHISE CU ZGOMOT ȘI ÎN ÎNCĂPEREA SUMBRĂ pătrunse o răbufnire de vînt. Gunārs Dzelzītis își ridică nemulțumit privirea de la hîrțile risipite înaintea lui pe masă și îl zări pe căpitanul Sokolovski.

— Rot Front! răcni cît îl ținu gura căpitanul.

Anchetatorul dădu din cap rostind într-o doară:

— Good morning, sir!

Tonul cu care îl salutase părea să însemne: numai tu îmi lipseai!

Sokolovski se opri în mijlocul încăperii cu picioarele larg desfăcute și privi nedumerit spre unul din unghere. În spatele seifului mic și scund se înălțau morman niște piese de automobil: vibrochene înnegrite, jante strîmbate, rulmenți de tot soiul, o tobă de eșapament acoperită de rugină și o puzderie de alte piese mai mărunte. Ceva mai încolo, ferindu-se parcă de vecinii săi plebei, sta sprijinit de perete volanul nou-nouț al unei „Volgi”.

— Ai deschis un magazin de consignație, Gunārs? Sau te-ai înscris la cercul „Mîini îndemînatice” și vrei să alcătuiești un auto-hibrid?

— N-ai greșit... Alcătuiesc într-adevăr ceva. Numai că nu este un automobil, ci un dosar penal. Piesele astea sînt probe materiale.

În încăpere intră și Dzenis. Căpitanul se întoarse spre el.

— Te salut, Roberts! Ce ai de ești abătut?

Dzenis se lăsă greoi pe scaun, alături de anchetator.

— Am obosit ca un cîine. De-aș isprăvi mai degrabă cu cazul ăsta, să pot pleca în concediu!

— Pleci în sud?

— Voiam să plec cu familia în Crimeea. N-am fost niciodată acolo. Acum însă-i prea târziu. În septembrie copiii încep școala.

— Ar trebui să te grăbești.

— Mîine sper s-o închei și cu cazul ăsta.

— A mai intervenit ceva?

— Îți amintești de cele trei fotografii pe care ni le adusese Trubeks de la Direcția afacerilor interne?

— Ale băbuțelor care au dispărut anul trecut?

— Da. Pozele acelea i le-am arătat deunăzi lui Zitkauris. El a recunoscut pe una din ele. Îi zice Elfrīda Krauze.

— Interesant. Cine este femeia?

— Mai mult decît atît, continuă Dzenis, fără să răspundă la întrebare. După exhumare – vorbesc despre femeia asasinată în locuința Alīdei Lorence – experții noștri au stabilit cu ajutorul fotografiei că este vorba într-adevăr de Elfrīda Krauze.

— De unde o cunoaște Zitkauris?

— Înainte de război Krauze a lucrat ca vînzătoare la florăria Alīdei Lorence.

Sokolovski fluieră a mirare:

— Nemaipomenit! Ca să vezi unde duce așa! Ai fost la ea acasă?

— Chiar în dimineața asta. E o garsonieră în cartierul Pārdaugava, pe strada Kalnciema. Bătrînă locuia singură, n-avea nicio rudă la Riga. Una din vecinele ei și-a amintit că astă-toamnă Krauze a fost vizitată de un tînăr care venise cu mașina și care n-a stat la ea decît foarte puțin. Pe urmă au ieșit împreună și au plecat. De atunci vecinii n-au mai văzut-o și au crezut că a plecat la soră-sa, la țară. Abia după ce soră-sa a venit într-o zi la Riga, a reieșit că Elfrīda nu dăduse deloc pe la ea. Atunci portarul l-a anunțat pe sectorist; au început

cercetările, iar garsoniera a fost sigilată. Se află și astăzi în aceeași situație.

Căpitanul îl ascultă cu vădită curiozitate.

— Când a fost văzută Krauze ultima oară?

— Pe la jumătatea lui octombrie. Data nu și-o amintește nimeni cu precizie. Aproximativ însă coincide cu data la care a fost comisă crima.

— Cu ce fel de mașină au plecat cei doi?

— Cu un autoturism. Alte amănunte vecina Elfrīdei n-a putut să ne dea. Acum însă mărturia ei nici nu ne mai trebuie. Apare limpede ce fel de mașină a fost aceea și cine anume a fost șoferul.

— Ai avut timp să verifici și treaba asta?

— Chiar azi. Totul s-a confirmat.

Sokolovski părea că-și face niște calcule în minte. Apoi sări de pe scaun.

— Roberts! exclamă el. Ce gură-cască am putut să fim! Doar totul e simplu ca bună ziua. Sîngele a țîșnit pe perete de jos în sus. Ușa a fost lipită cu hîrtie pe dinăuntru. Fereastra deschisă, firele de la paltonul Alīdei Lorence pe pervazul din afară și, în fine, cărămida. O cărămidă obișnuită, dar care nu putea fi apucată așa, tam-nisam, întrucît pe ea se afla o lampă de gătit destul de grea. Totul e foarte simplu!

— Parcă e primul caz care pare simplu? Dzenis luă scrumiera neagră de pe masă și o răsuci în mîini. Cu cît sînt mai simple procedeele folosite de criminal, cu atît sînt ele mai greu de descifrat.

— Ba chiar și povestea cu mașina, continuă să gîndească cu glas tare Sokolovski. Din strada Kalnciema pînă la casa în care locuiește Alīda Lorence sînt vreo opt-nouă kilometri. Trebuie să mergi cu două troleibuze, și-apoi cît mai ai de mers pe jos. Bătrînei i-ar fi venit greu s-o facă. Cu mașina treaba se rezolva mult mai repede.

Dzenis așeză scrumiera la locul ei.

— În timpul percheziției care s-a făcut în garsoniera Elfridei Krauze, am mai descoperit o probă de mare însemnătate.

Tocmai atunci în ușă se arată capul buclat al secretarei.

— Tovarășe Dzenis, vă roagă șeful să poftiți la dînsul, ciripi ea cu o voce pițigăiată. S-au adunat acolo o groază de milițieni. Pesemne că e ceva important.

— Mulțumesc. Vin îndată.

— M-da. Am cam făcut gafe în toată afacerea asta, nu se putea liniști Sokolovski.

7

IERI DIMINEAȚĂ, ÎN TIMPUL INTEROGATORIULUI, ZITKAURIS îi arătase lui Dzenis o fotografie veche, făcută încă înainte de război. De pe cartonul îngălbenit, privea cu un aer înfumurat la procuror o față prezentabilă. Acum însă în fața lui ședea o cu totul altă Alida Lorence. Unghiile îi erau neîngrijite, rochia boțită, iar de sub broboadă îi spînzurau șuvițe cărunte, nepieptănate.

Ți-era silă să vezi cîte eforturi făcea bătrîna asta decăzută, acoperită parcă de mucegai, să-și ascundă teama sub masca unei aroganțe fără sens. Ședea lîngă masa de lucru a procurorului, încercînd să demonstreze că-i profund jignită de nedreptatea care, chipurile, i se face, că însăși prezența ei acolo nu-i decît o neînțelegere care foarte curînd va fi lămurită, ei i se vor aduce scuze, iar cei răspunzători pentru aceasta vor fi trași cum se cuvine la răspundere.

Interogatoriul durează de o oră. Din timp în timp, bătrîna își înăbușă căscatul, se preface că nu aude sau nu înțelege

întrebările lui Dzenis. Când și când, rostește într-o doară câte ceva, însă o discuție la obiect nu se încheagă. S-ar putea crede că tot ce se vorbește acolo n-are cu ea nicio legătură. Apoi bătrîna aruncă pe neașteptate asupra procurorului câte o privire ce pare a-l prețalui. Ochii mici, injectați, i se aprind brusc pe sub pleoapele veștede, străbătute de vinișoare îngroșate, și se înfig în ochii lui Dzenis. Se înfig adînc, vrînd parcă să afle cu orice chip ce-o fi în mintea acestui reprezentant al puterii de stat.

Puterea sovietică naționalizase proprietatea particulară a Alîdei Lorence: îi luase magazinul și casa, lipsind-o de posibilitatea de a trăi în huzur pe spezele altora și a-și da aere față de cei ce muncesc. De aceea Alîda Lorence ura din tot sufletul Puterea sovietică și pe reprezentanții ei. Nici nu încerca să-și ascundă această ură.

În birou se mai aflau două persoane, care nu participau la interogatoriul bătrînei. Boriss Trubeks urmărea cu atenție felul în care se străduia Dzenis s-o îndemne pe Alîda Lorence la o mărturisire sinceră, prezentîndu-i din arsenalul său un argument după altul, strîngînd tot mai tare în jurul ei lațul alcătuit din probe concrete. La rîndul ei bătrîna continua s-o facă pe naiva. Procurorul-șef Ozollapa, care ședea lîngă Trubeks, începuse să bată nerăbdător darabana pe genunchi. În cele din urmă, încăpățînarea prostească a Alîdei Lorence îl plictisi și pe Dzenis.

— Eu îți acord posibilitatea de a beneficia de circumstanțe atenuante în cazul unei mărturisiri complete, spuse el. Dumneata nu vrei să te folosești de această posibilitate. Să știi că dispun de probe suficiente, ca să n-am nevoie de această mărturisire. Am să-ți relatez chiar eu cum s-au petrecut lucrurile în locuința dumitale.

Ozollapa dădu din cap: demult ar fi trebuit Dzenis să adopte tonul ăsta; nu mai avea niciun rost să se poarte cu

mănuși.

— Așadar, să revenim la seara în care te-a vizitat Alfreds Inuss, continuă procurorul. Ai izbutit atunci să-l înșeli cu multă dibăcie. Inuss a crezut cu adevărat că ți-ai îngropat bijuteriile undeva în altă parte. La rîndul dumitale ai fost gata să comiți orice fel de crimă numai și numai să-ți poți păstra comoara. Ai izbutit să obții cîteva zile de răgaz și te-ai zbatut să găsești o soluție. În noapte aceea Zenta n-a mai revenit acasă, și asta ți-a căzut de asemeni la țanc: puteai să-ți aduni gîndurile în liniște. Pesemne că planul cel monstruos ți s-a conturat în minte chiar în noaptea aceea...

Alida Lorence își îndreptă spatele și rămase nemișcată ca o stană de piatră. Doar în ochi i se aprinse o ură și mai sălbatică.

Dzenis se ridică de pe scaun și se plimbă prin încăpere. Părea că nu i se mai adresează Alidei Lorence, ci lui Ozollapa și lui Trubeks. În gînd se și vedea prezentîndu-și actul de acuzare, desfășurînd înaintea tribunalului imaginea detaliată a celor petrecute în strada Vairoga.

— Ce-a urmat? Planul fiind suficient de minuțios întocmit, rămînea să fie pus în practică. Și cu cît mai repede, cu atît mai bine. Ticălosul acela tînăr n-avea s-o mai lase în pace, asta fără nici-o îndoială. Ar fi putut să revină chiar înaintea zilei de sîmbătă. De aceea Alida Lorence a hotărît să bată fierul cît e cald. A început prin a lipi cu hîrtie ușa care dădea spre odaia vecinei sale, căci Genoveva Șcepe e o femeie curioasă. A doua zi de dimineată, bătrîna i-a telefonat fiului său, Voldemārs Lapinș, rugîndu-l să i-o aducă din cartierul Pārdaugava pe Elfrīda Krauze, fosta ei vînzătoare. Avea, chipurile, de rezolvat cu aceasta o treabă urgentă și urma s-o aștepte într-o micuță cafenea, aflată pe strada Bikernieku, adică foarte aproape de propria ei locuință.

Trubeks nu-și lua ochii de la bătrînă. Cînd fu pronunțat

numele Elfrīdei Krauze, o văzu tresărind. O secundă mai târziu însă, chipul Alīdei Lorence dispăru din nou sub masca indiferenței.

— Spune-mi, tovarășe Dzenis, problema asta ai discutat-o cu Voldemārs Lapinš? rosti Ozollapa, cu scopul ca întrebarea să-i fie consemnată în procesul-verbal al interogatoriului.

— Da. Lapinš a confirmat toate acestea.

— Dar de ce n-a spus o vorbă pînă acum despre treaba asta?

— În ziua aceea Lapinš a adus-o pe Elfrīda Krauze la cafenea, a lăsat-o în compania mamei sale și a plecat. El n-a știut la ce dată a fost comis asasinatul, de aceea nici nu s-a gîndit să facă o legătură între cele două întîmplări. Și-acum, să mergem mai departe. Plecînd de la cafenea, Alīda Lorence a invitat-o pe Krauze la ea acasă. Și-a calculat bine acțiunile și a procedat cu multă precauție. Musafira i-a intrat în casă fără a fi observată de vecini. Apoi Alīda Lorence a tratat-o cu o cafea în care a turnat veronal...

— Nu-i adevărat! I-o minciună sfruntată!

Țipătul isteric îl făcu pe Dzenis să-și întoarcă privirea. Alīda Lorence stătea în picioare lîngă scaunul pe care șezuse și, gheboșîndu-și spinarea, strîngea spasmodic spătarul. Din stăpînirea-i de sine, din inocența prefăcută de mai adineaori nu mai rămăsese nici urmă. Acum tremura din tot corpul.

Dzenis, totdeauna sensibil la asemenea manifestări, nu încerca de data asta niciun fel de compasiune pentru cea arestată.

— Șezi și nu mă întrerupe! îi porunci cu asprime. Ți s-a oferit posibilitatea să mărturisești totul. Nu te-ai folosit de ea. Acum stai și ascultă.

Dzenis li se adresa din nou lui Ozollapa și Trubeks.

— Cadavrul victimei fiind exhumat, în stomacul ei s-a găsit veronal.

— Da, spuse Ozollapa. Veronalul persistă în țesuturi timp de un an și mai bine.

— Astăzi, acest somnifer nu este folosit decît foarte rar, continuă Dzenis. La farmacii se vinde numai cu rețetă. Percheziționînd cu multă atenție locuința Elfrīdei Krauze, am găsit acolo felurite medicamente, dar nici urmă de veronal. Discutînd apoi la policlinica din cartier cu medicul care o trata pe Krauze, acesta mi-a spus că nu i-a prescris niciodată acest somnifer. Bătrîna nu folosea decît dimedrol.

— Nici în locuința Alīdei Lorence n-am găsit veronal, observă Trubeks.

— Într-adevăr, n-am găsit, aprobă Dzenis. Dar asta în virtutea faptului că acolo nu existau niciun fel de medicamente, cu toate că Alīda Lorence suferă de inimă. Toată farmacia și-a luat-o cu ea, la Palanga. Ieri însă i-am telefonat doctoriței Strautkalne. Dînsa și-a amintit perfect că din cînd în cînd îi prescria Alīdei Lorence veronal. Cu alte cuvinte, cercul s-a închis. Și cum vă spuneam, îndată ce și-a băut cafeaua, Elfrīdei Krauze i s-a făcut somn. S-a culcat în pat și a adormit profund. În momentul acela, Alīda Lorence a trecut la înfăptuirea părții celei mai sinistre a planului său. Luînd cărămida aflată sub lampa de gătit, i-a aplicat cu ea mai multe lovituri Elfrīdei Krauze peste obraz. A lovit întruna, pînă cînd chipul victimei a ajuns de nerecunoscut. Astfel se explică și faptul că stropii de sînge de pe peretele aflat în dreptul patului țîșniseră de jos în sus. Calculul făcut de Alīda Lorence a fost simplu și precis. În momentul în care victima cu chipul desfigurat urma să fie găsită, nimeni n-avea să-și dea seama că nu este cea care a locuit acolo. În primul rînd, asta trebuia s-o ferească pe Lorence de urmărirea organelor de anchetă, iar în al doilea rînd – și lucrul acesta era cel mai important – avea s-o salveze de urmărirea lui Alfreds Inuss. Astfel dumneaei împușca doi iepuri dintr-un foc. Spre mai

multă convingere, Alida Lorence înscenează jefuirea locuinței, fapt care ar fi constituit mobilul crimei. Răstoarnă un scaun, sparge vasul pentru flori și răvășește toate sertarele comodei. Mărturisesc că ne-am lăsat înșelați de această punere în scenă. În cele din urmă, dumneaei își înhață lucrurile, caseta cu bijuterii, închide ușa și o ia la sănătoasa.

Ozollapa zîmbi ironic și-i spuse în șoaptă lui Trubeks:

— O oarecare persoană a încercat să-mi demonstreze că asasinul era stîngaci.

— La început – cu toate că Dzenis era preocupat de deducțiile sale, urechea îi prinse din zbor vorbele procurorului-șef – la început am presupus în mod eronat că victimei i s-a dat prima lovitură în timp ce stătea în picioare. Nimeni nu și-a închipuit că femeia a fost mai întîi adormită. Ulterior mi-am reparat greșeala.

— Dar cum de-au ajuns pe pervazul ferestrei firele smulse din platon? întrebă Trubeks. Doar Alida Lorence n-a ieșit pe fereastră, mai ales că locuința se află la etajul întîi.

— Se-nțelege că n-a ieșit pe acolo. Ar fi fost o performanță sportivă cu totul nepotrivită vîrstei dumisale. Lucrurile s-au petrecut mult mai simplu. Lorence nu și-a permis riscul de a pleca pe scară cu bagajele în brațe. De aceea și-a înfășurat calabalîcul în palton și a zvîrlit legătura pe fereastră, iar apoi, doar în rochie, a părăsit casa, ieșind prin ușa din față.

— În cazul acesta e de presupus că amenințările primite prin telefon de către doctorița Strautkalne au fost și ele opera Alidei Lorence? mormăi Ozollapa.

— Asta fără nicio îndoială. Pentru Lorence doctorița Strautkalne era un martor primejdios. Ea o examinase în repetate rînduri, îi cunoștea particularitățile fizice, îmbrăcămintea și ar fi putut să-și dea seama că a fost ucisă o altă femeie.

— E logic, fu de acord procurorul-șef.

Dzenis se întoarse spre bătrână.

— Ei, ce zici? Ai de gând să vorbești?

Femeia nici nu catadicsi să-l privească.

— Cum dorești. Trebuie să te previn însă că nu mai poți avea nicio speranță. Vinovăția dumitale a fost dovedită. Te vom judeca indiferent de faptul că ai să vorbești sau nu.

— Fiți blestemați! șuieră ca o viperă bătrâna.

ÎN LOC DE EPILOG

ÎNTR-UNA DIN ZILELE LUI SEPTEMBRIE, ÎN DREPTUL CLĂDIRII Tribunalului Suprem se adunase lume multă. Abia luase sfârșit una din ședințele procesului în care figura ca acuzată Alîda Lorence. Zeci de oameni care nu se cunoscuseră pînă atunci între ei comentau acum cu aprindere depozițiile martorilor, comportarea acuzatei. Nimeni, firește, nu acorda atenție tînarului potrivit de statură, cu ochelari de baga, care stătea pe trepte, în dreptul intrării principale. Venind din spate, se apropie de el un bărbat spătos, îmbrăcat cu un pardesiu gri.

— Salut!

Trubeks se întoarse brusc.

— Bună, Viktor! Ce mai faci?

— Am venit s-o văd și eu pe milionara voastră scăpătată. Dar cu tine ce-i pe-aici? Doar te pregăteai să pleci în concediu.

— Iar am pierdut ocazia. Mi-au pus în brațe un caz foarte dificil. Timpul nu-mi permite. Am strîns pînă acum trei dosare de hîrtoage.

— Ia exemplu de la Robežnieks. El nu se lasă cu una, cu două. Privește-l!

Tocmai atunci, din clădirea tribunalului ieși, elegant ca totdeauna, Robežnieks însoțind-o pe Maiga Strautkalne.

— Să nu te pripești, Maiga, îi spuse avocatul, continuând pesemne o conversație începută mai înainte. Poate că lucrurile vor reveni la normal. Dumneata știi prea bine că eu... și totuși...

— Tocmai de aceea îți prețuiesc sfaturile. Bine, nu promit nimic. Am să mă mai gîndesc. Să știi însă că cererea am și întocmit-o.

Robežnieks surîse cu tristețe.

— Păcat că procesul e pe terminate. Nu vom mai avea prilejul să ne vedem...

— La revedere, Ivars. Nu-ți spun adio. Munte cu munte nu se-ntîlnește, dar om cu om... Nu-și sfîrși vorba.

Îi făcu semn cu mîna și se pierdu în mulțime.

SFÎRȘIT

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

